NAZIONALE VITT. EMANUELE
12
15 D
22

EE
VIII
30

Digitized by Google

LAZARI RIVERII

CONSILIARII ET MEDICI REGII,

Atque in Monſpelienſi Vniuerſitate Medicinæ Profeſſoris.

OBSERVATIONES

MEDICÆ, ET CVRATIONES INSIGNES.

QVIBVS ACCESSERVNT,

OBSERVATIONES AB ALIIS COMMVNICATÆ.

Vol. I.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

COLONIÆ ALLOBROGVM.
EXCVD. PHILIPPVS GAMONETVS.
ANNO. M. DCLVI.

Digitized by Google

lucubrationibus exornare conati ſint. Vnde adeò magna ſeculorum decurſu librorum moles excreuit; vt iam eâ & opes, & ſtudioſorum ingenia opprimantur: eóque res tandem deuenerit, vt multa volumina premere tenebris potiùs, quàm noua promere in lucem, neceſſarium videatur. Illud in primis in theorica medicinæ parte veriſſimum eſſe comperimus; quæ certis, atque immutabilibus theorematis ſancita, eadem prorſus apud omnes autores conſpicitur: vt quicunque eorum opera perlegere tentauerit, eandem crambem iterùm, atque iterùm recoctam, non ſine tædio eſitare cogatur.

Quid igitur illis elucubrandum ſupereſſe poteſt, qui ſtudia ſua arti exornandæ, atque nobilitandæ conſecrarunt? Hoc vnum (*VIR AMPLISSIME*) vt tum ea, quæ in morbis rariùs contin-

gunt, & ad occultas eorum cauſas introſpiciendas plurimùm faciunt: tum quæ in morborum curationibus attentâ animi contentione, & acri iudicio excogitata, ſummâque prudentiâ vſurpata, fœlices exitus habuerunt, velut illuſtria exempla tyronibus imitanda proponant; quibus ſeſe ad inſuetos caſus, qui in medicina facienda occurrunt, muniant, inſtruántque. Harum tamen obſeruationum collectionem tali temperamento inſtituendam cenſuerim; vt neque nimiùm ampla, atque diffuſa ſit, quæ planè vulgata, & ſingulis diebus obuenientia excipiat, id enim infinitum eſſet, atque otioſum: neque nimiùm anguſta, quæ ſtupenda tantùm, & inuſitata complectatur; ſed etiamnùm ea quæ aliquid vel in re ipſa, vel in modo rei, vel in circumſtantiis, nouum continent. Qui enim huiuſmodi obſeruationibus animum adjiciunt, in ijs etiam rebus,

quæ

Digitized by Google

GENEROSO, ILLVTRIQVE VIRO, DOMINO D.

FRANCISCO VAVTIER, OLIM MARIÆ MEDICEÆ Reginæ Chriſtianiſſimæ Archiatro, nunc Archiatrorum Galliæ Comiti.

LAZARVS RIVERIVS CONSILIARIVS, & Medicus Regius, atque in Monſpelienſi Vniuerſitate Medicinæ Profeſſor. S.

QVANTA, quamque illuſtria longa dies attulerit artibus incrementa, vel vnius militaris exemplo facile videre eſt. (VIR AMPLISSIME) Priora olim ſecula imbelli ſagittarum conflictu, aliiſque leuioris armaturæ inſtrumentis prælia exercebant. Poſteriora verò tonantem

Iouem imitari, & tormentorum fulminibus obuia quæque ſubruere didicerunt. Sortis non fuit deterioris medicina noſtra, quæ à præclaris ingeniis per longam ſeculorum ſeriem exculta, tantantam adepta eſt dignitatem; vt Hippocrates, & Galenus, aliique Iatricæ diſciplinæ parentes, ſi hodie reuiuiſcerent, eximiam illius magnitudinem proculdubiò mirarentur; ſtuperentque eam tam multis poſterorum inuentis locupletatam, tam certis auctam experimentis, formam penè cum ætate fœliciter commutaſſe. Non tamen exhauſta eſt omnis noua excogitandi, & præclara inueniendi facultas. *Multum egerunt* (inquit Seneca) *qui ante nos fuerunt, ſed non peregerunt multum adhuc reſtat operæ, multumque reſtabit; neque vlli nato poſt mille ſecula præcidetur occaſio aliquid adhuc adjiciendi.* Hinc factum eſt, vt quicunque in arte noſtrâ ſtrenuam nauarunt operam, eam ſuis lucu-

libertatem reuocatus fueris, velut ſol, *cuius in pennis ſanitas*, omnium in te conuertiſti oculos; morbos quantumvis contumaces, remediorum præcipuè Chemicorum efficaciâ, quorum intimam penitiſſimamque cognitionem longo vſu, & propriâ αὐτοψίᾳ aſſequutus es, fœliciter ſuperans. Vt tandem inter tot præſtantiſſimos viros, qui in hac ciuitatum regina Medicinam faciunt, dignisſimus habitus ſis, cuius fidei, doctrinæ, experientiæ LVDOVICI DECIMI QVARTI, Galliæ & Nauarræ Regis ſalus committeretur: & iam tibi ad Archiatrorum comitiuam, hoc eſt ad ſupremam artis noſtræ dignitatem euecto, nihil ampliùs optandum eſſe videatur, quàm vt in ea Neſtoreos amos fœliciter impleas. Huic meo conſilio non parum momenti attulit humanitas tua incredibilis, quæ me penè ignotum primo acceſſu tantâ exce-

pit beneuolentiâ vt intimam etiam admiſſionem, & priuatam amicitiam vltrò obtulerit; quam ego nullis meis meritis, aut priuatis officiis comparare vnquam potuiſſem. Quid enim ego in hac aula peregrinus, extremorum Galliæ finium, & maris Mediterranei accola, homini ad ſublime artis Medicę faſtigium euecto, & principum, magnatumque gratiâ illuſtri, aut dignitatis, aut officij conferre valeam? Ne tamen ingratus omninò videar, cum aliter acceptam gratiam rependere nequeam; hoc ſaltem exiguo gratitudinis meæ monumento efficere contendo, vt poſteritas intelligat, adeò generoſè, ac liberaliter conceſſam amicitiam tuam, pretioſiſſimi theſauri inſtar mihi fuiſſe chariſſimam. Hoc igitur obſeruationum medicarum opus tanquam ſyncerum obſeruantiæ in te meæ τεκμήριον. humaniter accipito, & me tibi addictiſſimum totâ vi-

Digitized by Google

quæ ab alijs vulgares prorſus exiſtimantur, multa ſæpè notatu digniſſima inueniunt. Huic ego contemplationis generi ab aliquot annis ſedulam nauans operam, hunc obſeruationum medicarum, & curationum inſignium faſciculum collegi, quem meo tantùm vſui deſtinaueram. Sed tandem vrgentibus juniorum medicorum, qui non leuem ex ijs fructum ſe percepturos confidunt, precibus adductus, publici eum juris facere decreui. Et tibi imprimis (*VIR AMPLISSIME*) deuoto animo conſecrare, qui eximia eruditione, ſolido iudicio, conſummata experientia præditus, de exercitationibus hiſce noſtris rectum ferre iudicium, eaſque autoritate tua contra inuidorum calumnias defendere poteris. Etenim poſtquam Doctoralem Lauream in inclyta noſtra Monſpelienſi Vniuerſitate ante triginta quatuor annos conſequutus es, maximo

applauſu Profeſſorum & Doctorum (horum ego vnus in diſputationibus tuis opponentis perſonam agens, expeditam in difficultatibus quibuſlibet diſſoluendis facilitatem cum cæteris adſtantibus miratus ſum) tanto animi ardore, tanta ingenij ſagacitate morborum cauſis introſpiciendis, & remediis tum Galenicis, tum Chemicis perſcrutandis incubuiſti; vt penitiſſima artis medicæ arcana penetraueris: quorum ope quamplurimos ab aliis medicis conclamatos, ex ipſo Orci confinio reuocaſti. Horum ſanè magnitudo meritorum Mariam Mediceam Galliarum Reginam ante viginti annos impulit, vt te Archiatrum ſuum deligeret. Quod munus adeò ſapienter, atque fideliter obiiſti, vt vel in ipſis vndecim annorum carceris tenebris virtus tua magis eluxerit. Et cum ab aliquot tantùm annis, mutata rerum aulicarum facie in priſtinam liber-

tâ futurum, exiſtimato. Vale datum Pariſiis die ſeptima menſis Aprilis, Anno M. DCXLVI.

Digitized by Google

LAZARI RIVERII CONSILIARII ET MEDICI REGII, ET in Monſpelienſi Vniuerſitate, Medicinę Profeſſoris, Obſeruationum Medicarum & Curationum inſignium.

CENTVRIA PRIMA.

OBSERVATIO I.

VRINÆ SVPPRESSIO,

NOBILIS vir D. Antonius Meſtre ſexagenarius, ſanguineo temperamento, & habitu athletico præditus, cum diebus æſtiuis caliđiſſimis Lutetia Monſpelium veniſſet magnis itineribus, multo potu ſeſe ingurgitauerat, ad ſitim extinguendam

ab æſtu contractam. Tribus verò aut quatuor diebus à reditu ſuo, incidit in omnimodam vrinæ ſuppreſsionem, ad cujus curationem vocauit Medicum ſeniorem, qui variis remedijs per triduum, contumacem affectum oppugnauit, clyſteribus, fotibus, ſemicupiis, linimentis, & diureticis aſſumptis. Ac tandem tertio die, reliquis non conferentibus, catheter in veſicam immiſſus eſt, & nihil vrinæ profluxit, vnde perterritus Medicus, & ægri ſalute deſperans, alterum ſibi adjungi voluit. Vocatus ego in fine tertij à ſuppreſsione diei, & prędictorum relationem audiens; Quæro nùm dolorem aliquem in lumbis aut pube æger perciperet, aut alias nephriticis affectib. obnoxius fuiſſet. Ille ſe nullo dictarum partium dolore affici, neque vmquam dolores nephriticos paſſum eſſe, aut calculos, arenulaſve excreuiſſe conſtanter affirmauit. Quibus omnibus diligenter perpenſis, cenſui hāc vrinæ ſuppreſſionem à nullo renum aut veſicæ vitio dependere; ſed potiùs ab obſtructione venarum emulgentium, quam humorum multitudo pepererat, ſiquidem Galenus lib. 10. meth. cap. 2. duplicem obſtructionis cauſam ſtatuit, humorum ſcilicet multitudinem, eorumque craſſitiem. Ratione multitudinis vaſa nimiùm repleta & diſtenta, non poſſunt ſeſe cōtrahere ad expulſionem. Quod manifeſtè apparet in veſica, quæ à diuturniori vrinæ retentione prætermodum diſtenta, difficillimè interdùm vrinam excernit, propter contractionis defectum. Huic ſententiæ inhærens phlebotomiam propoſui larga manu celebrandam, ad ſolvendam venarum plenitudinem, cui cum acquieuiſset

uiſſet Medicus ordinarius, extracta fuit ſanguinis ℔j. At vix hora elapſa à venæ ſectione, ſenſit æger profluentem vrinam à renibus ad veſicam per vreteres, & ſe breui eam redditurum profeſſus eſt; Ac paulò poſt matulam petiit, quæ cum vnica mictione repleretur, alia vaſa fuerunt afferenda, ita vt intra horæ ſpatium plures vrinæ libras excreuerit. Sicque omninò liberatus eſt, neque ſumere voluit purgans medicamentum, quod in craſtinum ipſi fuerat præſcriptum.

OBSERVATIO II.

Menſium ſuppreſſio.

MVlier quædam extera, ſanguineo temperamento donata varios affectus patiebatur à menſium præcipuè ſuppreſsione oriundos, quibus cum præſentes Medici multa adhibuiſſent remedia, & illi contumaces apparerent; petitum eſt conſilium à Medicis Monſpelienſibus per litteras. In relaxatione autem hoc inprimis notauerant Medici ordinarii, de quo impensè mirabantur, & ſibi rationem reddi poſtulabant; Quòd nimirùm quoties ſecabatur vena malleoli, menſtrua cohiberentur, dum verò ex vena brachij ſanguis mittebatur, ea largiùs profluerent; Qui euentus rationi & vulgaribus Medicorum placitis aduerſari videbantur, quibus ſancitum eſt venarum inferiorum apertione menſium fluxum prouocari, è venis autem ſuperioribus apertis, eundem cohiberi;

Huic dubitationi reſponſum fuit à Medicis Monſpelienſibus, hos euentus cum ratione & Galeni doctrina maximè congruere. Cum enim illa mulier plethorica eſſet, ac ſuppreſsionem menſium pateretur à nimia ſanguinis copia, vteri vaſa ita diſtendente, vt comprimi ſufficienter non valeret, attracto ſanguine, ad ea vaſa per venarum inferiorum apertionem, augebatur obſtructio. Quando verò miſſo ſanguine à venis ſuperioribus retractio fiebat à vaſis vteri, eorumque plenitudo & diſtenſio minuebatur, tunc illa faciliùs ſeſe contrahebant ad expulſionem naturalem & ordinariam, quę per vterum ſolet fieri. Quæ ratio fulciebatur Galeni ſententiæ ſuperiori obſeruatione citatæ ex lib. 10. meth. c. 1. vbi docet obſtructionem fieri nō ſolum à craſſitie humorum, ſed etiam à multitudine. Ideò mouebantur Medici præſentes, vt larga phlebotomia in brachio celebrata plethoram imminuerent: Poſtea verò apertis venis inferioribus ſanguinem ad inferiora retraherent, præcipuè circa illud tempus, quo priùs laborans purgari conſueuerat. Quibus addebantur alia remedia menſes cohibitos prouocantia.

OBSERVATIO III.

Colica Bilioſa.

VXor Ioannis Daumont Latomi Monſpelienſis 30. annos nata, colica bilioſa afflicta fuit per octo menſes, quorum ſpatio multis remediis vſa eſt

vſa eſt à duobus Medicis ſeriatim præſcriptis, quę nihil profuerunt. Tandem à me conſilium capiens, tribus remediis ſequentibus intra quinque dies curata eſt.

℞ Decocti commun. clyſter. ℔j caſsiæ recenter extract. ℥j. hieræ Picræ ℥ß mellis violacei ℥iß butyri recent. ℥ij. ſalis ʒß miſce fiat clyſter injiciendus hora commoda.

℞ Polypod. querc. recent. Et ſem. carthami ana ℥iß Epithymi ſummitat. thymi ſiccar. an. p. j. ſem. aniſi, fœniculi, carui, & cardui bened. ana ʒij. ſennæ mundatæ ℥iß turbith gummoſi ʒß cinamomi ʒiß criſtallor. tartari ℥ij ſalis gemmei ʒß. contundantur omnia, iiſque impleatur venter galli veteris euiſcerati, deinde coquantur in tribus aquæ partibus, & vna vini albi, quovſque galli caro ab oſsibus ſeparetur, de hoc iuſculo capiat ℥vj. vel vij quotidie manè, continuando per ſeptem vel octo dies ſi opus fuerit.

℞ Conſeruæ fol. ab ſynt. & capill. veneris ana ℥ß corticis citri ſaccharo conditi ʒvj. myrobalan. conditam numero 1. confect. alcherm. ʒiij. croci martis aperitiui ʒij, pulu. electuarij diarrhodon. abbat. ʒiß, ſpicæ nardi ʒj, cum ſyrupo conditura corticis citri fiat opiata, de qua capiat ʒiß ſingulis diebus horis duabus ante cœnam, ſuperbibendo parùm vini aquâ cichorij multùm diluti.

℞ Radicis Aronis præparatæ, vt docetur in pharmacopæa Quercetani ℥ß, radicis Acori vulgaris, & pimpinellæ ana ʒij cinamomi ℈ij ſalis abſynt. ʒß ſacchari roſacei ad pondus omnium, fiat puluis de quo capiat ʒij ſingulis diebus, tri-

bus horis poſt cænam,ſuperbibendo parùm vini, aqua cichorij, vt ſupra diluti.

Cum per quatriduum hiſce remediis vſa eſſet, & colico dolore eodem modo affligeretur,qui ſingulis diebus ſemel aut bis recurrere ſolebat,cum acerbis cruciatibus per duas aut tres horas perſeuerantibus,quinta die circa meridiem, dum juſculum purgans operationem ſuam exereret,tanto ventris cruciatu correpta eſt , vt intolerabilis prorsùs videretur , & illa ſe numquam ſimilem paſſam eſſe referret, qui tamen intra horæ vnius ſpatium omninò ceſſauit , & numquam ampliùs rediit. Atque ita ægra à ſæuo iſto morbo prorsùs liberata eſt. Credibile eſt materiam acrem & bilioſam tunicis inteſtinorum, aut peritonæi impactam, diutina mora incraſſatam, à medicamentis attenuatam, & vias reſeratas fuiſſe, per quas materia illa euacuata eſt.

OBSERVATIO IV.

Dolor Iſchiadicus.

IOannes Ranquier baiulus Monſpelienſis magno vigente frigore tibias in aquam per multas horas demerſerat,vnde ingens dolor obortus eſt in Iſchio,ad femur & tibiam ſeſe exporrigens; ita vt nullomodo incedere valeret.

Iniecto clyſtere , miſſus fuit ſanguis ex brachio eiuſdem lateris.Sequenti die purgatus fuit vehementi cathartico : triduo ſequenti accepit manè ſingu-

ſingulis diebus ſpiritus theriacalis guttas octo cũ aqua cardui bened. Et copioſisſimè ſudauit, atque ita omnis dolor ſublatus eſt. Spiritus theriacalis ſudorifici præparatio in ſequentibus centuriis docebitur.

OBSERVATIO V.

Chloroſis cum colico dolore.

ANcilla D. Petri Desfours patroni Monſpelieñſis maximis laborabat hepatis & lienis obſtructionibus, ob quas non poterat ſcalas aſcendere, graui oppreſſa laſsitudine & anhelitus difficultate. Aderat præterea ſitis ingens, menſium ſuppreſsio, tenſio hypocondriorum, & color fœdus totius corporis. Indrimis verò immaniter cruciabatur doloribus colicis bis aut ter in die recurrentibus. Ad quorum affectuum ſublationem ſequentia vſurpata ſunt remedia.

Primùm quia conditio illius longum remediorum vſum ferre non poterat, vnicam tantum potionem phlegmagogam præſcribo, præmiſſa pridie venæ ſectione; eámque poſt triduum iterari jubeo.

Poſtea ſumpſit quotidie manè ſpiritus tartaris ℥ß cum decocto abſynt. vulgaris. A ſecunda exhibitione, colici dolores prorſus euanuere: Et continuando per decem dies huius remedij vſum integræ ſanitati reſtituta eſt.

Pro potu vtebatur vino albo ex infuſione cha-

lybis parato quod per aliquod tempus continuandum juſsi.

OBSERVATIO VI.

Icterus.

Fllius D. Trouſſelerij juris vtriuſque Doctoris in oppido Aymargues dicto degentis, annos natus quatuordecim, ietero tenebatur fœdiſſimo quo vniuerſa cutis aureo colore tincta apparebat. Huic ſequentia remedia cum D. Pachequo, Medico Lunellenſi celeberrimo præſcripſimus.

♃ Fol. ſennæ mundat ℥ß. ſem. aniſi ʒj. ſummitat. abſynt. pontici & fol. agrimonij ana m. ß. liguiritiæ raſæ ʒij. flor. geniſtæ & cichorij ana p. ß. coquantur ad ℥iij. in colat. diſſolue rhab. in aqua abſynthij cum cinamomo infuſi, & expreſsi ℈iiij, Electarij de ſucco roſarum ʒij ſyrupi roſati ſollut. ℥j. fiat potio, capiat manè cum regimine.

♃ Rad. rubi. tinctorum ℥ß fol. chelidoniæ maris m. j. ſummitat. centaurei minor. p. j. cinam. ʒß. croci ℈ß infundantur per noctem cum vini albi ℥viij, colaturæ adde ſacchari albi ℥ß, capiat manè per quinque dies; Poſt prædictam potionem, Et poſt vſum hujus remedij reiteretur potio laxans præſcripta. His ſolis remediis perfectè conualuit.

OBSERVATIO VII.

Oculo-

Oculorum rubor pertinax.

ELegans & venuſta puella Antoneta De Louys octodecim annos nata à tribus aut quatuor annis fluxionem patiebatur in oculum ſiniſtrum procubentem, quâ totus oculus, palpebræ, & partes etiam circumjacentes tumore ac rubore afficiebantur. Vnde pulchra illius facies defœdabatur. Autumno præcipuè ingraueſcebat affectus, & tota hyeme perſeuerebat, neque venę ſectione aut purgatione ex potionibus & apozematis, aut veſicatoriis, aliiſque remediis quamplurimis, quæ frequenter & fruſtrà vſurpata fuerant, ſedari potuęrat.

Tandem incunte autumno, quo morbus pari tum ferocia rediit, potentioribus remediis vti viſum eſt, ad fluxionis contumacis radicem extirpandam. Itaque loco apozematis quo antea vſa erat, præſcribo pilulas aperientes & diaphoreticas ex ſalibus tamariſci, abſynt. Magiſterio tartari, & puluere diaphoretico, de quibus capiebat duas manè tribus horis ante prandium, & totidem ante cœnam per quatuor dies. Quinto die ſumpſit pilularum catholicarum ℥ß, quibus optimè purgata eſt, vnde rubor & inflammatio valdè imminui cœperunt. Sumpſit iterum pilulas aperientes per quatuor dies, & quinto pilulis catholicis purgata eſt fœliciter; Ac paucis poſtea diebus oculi rubor omninò euanuit, neque ampliùs reuerſus eſt. Pilularum catholicarum baſis propoſita eſt in praxi medica noſtra cap. de Epilepſia.

In hac curatione miſſus non fuit ſanguis, quam-

Digitized by Google

vis ægra prædita eſſet ſanguineo temperamento, quia paucis antea diebus detractus fuerat,tum ex brachio, tum ex malleolo. Sed peracta curatione decoctum, menſes promouens præſcriptum fuit, quia illos imminutè patiebatur.Illud autem decoctum tale fuit.

℞ Rad.altheæ & valerianæ ana ℥j rad.fœniculi aſparagi,& apij ana ʒvj.folior.betonicę,pimpinellæ,cetera arthemiſiæ,ſabinæ ana m.j. bulliant omnia in decocto cicerum rubeorum ad 4. ^{ta} In colatura diſſolue ſacchari albi ℥iij, fiat apozema clarificatum & aromatizatum ʒii cinamomi & ℈i croci pro quatuor doſibus matutinis,quas capiat quatuor diebus antequàm menſes prodeant.

OBSERVATIO VIII.

Dolores Venerei.

CLariſsimus iuuenis D.N.25.annos natus,togatæ & armatæ militiæ peritus , dolores venereos patiebatur , eóſque continuos diu noctúque affligentes à quatuor annis, præcipuè in tibia ſiniſtra , ſecundum longitudinem illius. Per annum integrum , emplaſtrum de vigo cum mercurio geſtauit in ea parte ex conſilio chirurgorum, quibus ſolis ſe committebat. Tandem plurium Medicorum conſilio quorum ego vnus eram, diætam ſudorificam vſurpauit per 20. dies , topica multa tibiæ admouit, fomenta nimiùm , ſuffumigia, vnctiones & emplaſtra: Quæ omnia nihil profuerunt. Me ſo-

Me ſolum paſsim interpellat, vt aliquid vlteriùs præſtem, quod illum ab hoc malo inueteratiſsimo liberare valeat. Ipſi vt obtemperem antiuenereum exhibeo per menſem integrum in pilulas redactum, de quibus capiebat duas, horis matutinis, & totidem pomeridianis, horis tribus ante paſtum. Quinto quoque die cum pilulis catholicis purgabatur, & ita ſenſim dolor euanuit.

OBSERVATIO IX.

Lues Venerea.

CLariſsimus vir D.N. 50. annos natus venerea lue ab anno integro infectus, quæ ordinarijs remedijs non ceſſerat, duobus prædictis, nempe antiuenereo & pilulis catholicis vſurpatis per 20. dies probè conualuit.

OBSERVATIO X.

Catharrus cum alijs ſymptomatis.

NObilis vir Guillelmus Hebrardus D. de Mirauaulx 32. annos natus, pituitoſo, & melancholico temperamento præditus, contumaci affectu laborabat, multis ſymptomatis ſtipato: grauitate totius corporis, interdum ita immani vt ſe commouere non poſſet, cum tanta virium imbecillitate, vt ferè animo deficeret. Horis verò pome-

ridianis, tum etiam veſpertinis fluxio tenuis & acris in pulmonem decumbebat, quæ ipſi tuſsiculam inanem & moleſtiſsimam excitabat, vnde phtiſim imminentem admodùm verebatur, quod eum mœrore conficiebat, quandoquidem duæ illius ſorores ex eo affectu perierant, & ipſe aliàs ſanguinem ore excreuerat. Quod omnium peſsimum erat, nolebat medicos conſulere, quia omnia medicamentorum genera ita horrebat, vt ſtatim ea vomitu rejiceret. Malo tamen in dies ingraueſcente, clariſsima illius vxor me accerſendum curat. Audita morbi hiſtoria, multa propono remedia in vulgari vſu recepta, quibus ipſe nolens acquieſcere, polliceor ipſi remedia guſtui gratiſsima, quæ priſtinam ei valetudinem reſtituere valerent. Impetrato ſub hac conditione obſequio, primùm ſequentia juſcula præſcribo.

℞ Rad. Bugloſsi & aſparagi ana ℥i. fol. agrimon. pimpinellæ, ſcabioſæ & capilli ven. ana M. i. cremoris tartari ʒi, coquantur cum quarta parte galli veteris, & fiat juſculum, quo vtatur per ſex dierum ſpatium. His aluus bis aut ter in die ſubducebatur, & æger aliquod inde leuamen ſe percipere aſſeruit. Deinde ſequentem puluerem præſcribo.

℞ Salis tamariſci, Magiſterij tartari, & lactis ſulphuris ana ʒi Miſce fiat puluis de quo capiat ʒß manè ſingulis diebus cum juſculo prædicto. Hoc remedio per ſex dies vſurpato, ſeptimo purgatus fuit puluere ſequenti.

℞ Sennæ mundatæ & cremoris tartari ana ℈i diagridij g. viij. cinamomi g. iiii. pulueris cephalici ſpecifici g. vi miſce fiat puluis, quem capiat cum

cum iuſculo. Hoc remedio incredibilem humorum pituitoſorum copiam excreuit, non ſolùm per aluum, ſed etiam per os, ſine vllâ tamen moleſtiâ, vt quaſi ſponte ferrentur è ventriculo inſtar albuminum ouorum. E cerebro etiam ad os tanta copia ferebantur, vt vix æger eorum excretioni ſcreando ſufficeret. Vrinas etiam multò copioſiores emiſit. Eadem die ita ſubleuatus atque exhilaratus eſt: vt ſe curatum profiteretur. Quia tamen totum corpus ingenti humorum copiâ refertum erat: juſsi vt per ſex dies iterum prædictum puluerem aſſumeret, & ſeptimo iterum purgaretur, quod ille ſedulò præſtitit: & eodem modo quo antea ſucceſsit: multò tamen minorem humorum copiam excreuit: quia præcedente purgatione imminuta fuerat. Poſt ſecundam purgationem balneum ingreditur ex hordeo: amygdalis, & ſeminibus frigidis confectum, idque tepidè per biduum manè & ſerò, ad humectanda viſcera calidiora. Poſt balneum vtitur per triduum puluere prædicto & vltimo purgatus eſt vt ſupra: ſicque priſtinæ ſanitati omnino reſtitutus eſt.

OBSERVATIO XI.

Cephalæa cum alijs affectibus.

LEctiſsima virgo Margareta de Varanda doctiſſimi olim viri D. Dauidis Varandæi Iureconſulti celeberrimi, & in Monſpelienſi vniuerſitate juris vtriuſque profeſſoris filia, 20. annos nata capi-

tis dolore acerrimo laborauit, cum dextri hypocondrij tenſione, ventris doloribus & alijs ſymptomatis. Multa quotannis vſurpabat remedia, potiones, apozemata, pilulas, balnea, veſicatoria, & alia quamplurima: quæ parùm proficiebant. Vſu chalybis etiam parum adjuta eſt, quamvis hæc omnia ab obſtructionibus dependerent, & prauis humoribus in hypochondrijs ſtabulantibus; iiſque aduſtis, vapores acerrimos ad caput demittentibus. Tandem vere ineunte anni 1625. ſequentia remedia illi præſcripſi:

℞ conſeruæ fol. abſinth. & capill. ven. ana ℥i conſeruæ rad. enulæ camp. ℥ß, ſalis tamariſci, magiſterij tartari, & pulueris aperientis ſpecificiana ʒß cum ſyrupo capill. ven. fiat opiata, de qua capiat ʒii ſingulis diebus manè duabus horis ante paſtum.

Quinto quoque die purgabatur pilulis catholicis ad ℈ii, & intra quindecim dies perfectè curata eſt.

OBSERVATIO XII.

Colicus dolor.

SVpradictæ puellæ frater Stephanus Varandæus 18. annos natus colico dolore acerbiſsimo torquebatur ab aliquot diebus. Ipſum inuiſens, ſtatim præſcribo ad immanem dolorem coërcendum, quem vix ſuſtinere poterat, laudani opiatici g̃. vi, quibus intra duas horas dolor omnino ſedatus

tus eſt; lautè cænauit & tota nocte dormiuit, qui plures antea inſomnes tranſegerat.

Poſtridie manè ſurrexit, & ad conſueta munia ſe contulit neque vlla purgatione vti voluit, quam ipſi ad ſublationem cauſæ præſcripſeram, dolor tamen non rediji.

OBSERVATIO XIII.

Colicus Dolor.

CLariſsimus vir D. Stephanus Dumoys in curia præſidiali Monſpelienſi conſiliarius regius, colico dolore cruciatus, alijs remedijs per biduum fruſtra tentatis aſſumpta ℨß pilularum catholicarum, optimè purgatus eſt, & eadem die à colico dolore integrè liberatus.

OBSERVATIO XIIII.

Cephalæa.

VXor clariſsima D. Guillelmi Dortomanni patroni celeberrimi quam primis nuptijs duxerat, temperamento melancholico donata; cephalæâ grauiſsimâ à multis annis tenebatur, quæ illam continuò ferè affligebat ad illius curationem infinita penè remedia à varijs medicis præſcripta fuerant; quib. cum morbus pertinaciter obſiſteret, à me etiam remedia poſtulat, quæ ipſi in hunc modum præſcripſi.

℞ Conſeruæ fol. abſynt. capill. ven. & rad. enulæ campanæ ana ℥i ſalis abſynt. & tamariſci ana ʒi, cum ſyrupo capill. ven. fiat. opiata, de qua capiat ʒii ſingulis diebus manè duabus horis ante paſtum.

Quinto quoque die, capiat pilulas catholicas ad ℈ii. his remedijs per decem dies vſurpatis dolor ille acerbus & chronicus euanuit.

OBSERVATIO XV.

Vomitus in febre Maligna.

EGregius vir Laurentius Boſchius pharmacopœus Monſpelienſis celeberrimus, febre illa epidemica, quam purpuratam vocant, grauiter laborabat, in menſe Decembri anni 1622. poſt Monſpelij obſidionem; & inter alia ſymptomata, hoc in primis moleſtiſsimè vrgebatur; vomitu nimirum omnis materiæ potulentæ, ſimul atque ebibita fuerat; aquam, vinum, julepos, emulſiones, omnia rejiciebat; ſola juſcula retinebat. Per quatriduum febris ſæuierat, cum ardore & ſiti ingenti, quæ potu non poterat ſedari. Interiora adeò exſiccabantur, & adurebantur; vt lingua ſummam nigredinem & ariditatem præ ſe ferret. Tam graue ſymptoma hoc leuiſsimo remedio, meo conſilio ſublatum eſt.

℞ Salis abſynt. ℈j ſucci Limonũ recentis coclear. 1. mixta fuerunt in ipſo cocleari & exhibita. Statim vomitus ſedatus eſt, & ab eo tempore bibit quantum voluit, neque aliquid deinceps vomitu rejecit.

OB-

OBSERVATIO XVI.

Febris verminoſa.

Filia Ioannis Niuelle in bipertitorum judicum exedra procuratoris, annos nata 12. febre continua laborabat, cum alui fluxu moleſtiſsimo; quo materias excernebat colore cineritio infectas, quales apparere ſolent plerumque in verminoſis affectibus.

Præſcripti initio fuerunt clyſteres detergentes, ex rebus dulcibus parati, tum potus vulgares contra lumbricos, & rhabarbarum puluerarum etiam bis iteratum, ex quibus omnibus nullum leuamen obtinuit: imò febris & alui fluxus in deterius vergebant; vt jam de ſalute puellæ dubitaretur: quandoquidem delicatula, & à longo tempore malè affecta erat, ac pallidis coloribus defœdata. Tandem ſequentem julepum ipſi præſcripſi.

℞ Rad. acetoſæ, graminis, & cichoriana ℥i fol. endiuiæ, cichorij, acetoſæ, portulacæ, & hyperici anaM.i. ſcordij & abſynt. pōtici anaM.ß flor. ʒ cordialiū ſp. i. coquātur in aqua hordei, ad 4ta. V. in colaturâ diſſolue ſyrupi limonum ℥iiii ſpiritus vitrioli guttas aliquot, ad leuem aciditatem; fiat julep pro quatuor doſibus manè & ſerò ſumendis.

Intra illud biduum quo Iulepo vſa eſt, febris & alui fluxus omnino quieuerunt; & perfectè curata eſt. Si quis miretur tam leui remedio ſublatum eſſe hunc effectum; ſciat hypericum & ſcordium mira-

bili efficacia putredini reſiſtere, & lumbricorum generationem prohibere: nedum jam genitos enecare. Vt etiam iſtæ herbæ veſtibus complicatæ, vermiculorum generationem impediant, veſtes laneas præſertim erodentium, qui tineæ & blattæ nominantur: & verè teſtari poſſum, me hujuſmodi julepis in infinitis penè puerulis lumbricis laborantibus, cum fœliciſsimo ſucceſſu vſum eſſe.

OBSERVATIO XVII.

Ictерus.

CHirurgiæ ſtudioſus Laroſe nominatus apud D. Thierry Haguenot Chirurgum celeberrimum tunc temporis habitans, qui jam à longo tempore chirurgiæ magiſterium exercet, Ictero laborabat. Et præſcripſi potionem cholagogam, mox infuſum ictericum obſeruatione ſexta deſcriptum per quinque dies, & in fine iterùm potionem cholagogam, vnde citò conualuit.

OBSERVATIO XVIII.

Icterus.

FIlius primogenitus D. Demanſe galliæ quæſtoris generalis, natus erat ex matre febre tertiana laborante, & ipſe in lucem editus quatuor acceſſiones ejuſdem febris paſſus erat; deinde factus eſt icte-

icteritus; ita vt totum corpus flauiſsimo colore infectum eſſet, quod magnum parentibus terrorem incutiebat: erat autem tantùm bimeſtris, cum ad illum curandum vocatus ſum. Dubitaui admodùm quid fieri poſſet in tam tenero corpuſculo. Tandem hunc ſyrupum præſcripſi.

℞ Rad. rubiæ tinctorum & chelidoniæ majoris ana ℥ ii.fol.chelidoniæ majoris, centaurei minoris, & abſynt.Ponticiana m.ii.cinamomi ʒ ii. croci ℥ ß. coquantur in aqua fontis ad ℔ j. in colatura diſſolue ſacchari albi ℔ j.fiat ſyrupus ,de quo capiebat exiguum coclear manè per 20. dies, & perfectè reſtitutus eſt, & nunc etiam bene valet, defuncti parentis ſedem honorificè occupans.

OBSERVATIO XIX.

Pleuritis & ſynochus febris cum putredine.

Die decima menſis Iunij anni 1630. Gratianopoli D. De Boiſſüzel ex nobili ſtirpe oriundus adoleſcens xx. annos natus, temperamento ſanguineo prædìtus, circa veſperam cœpit tentari dolore lateris ſiniſtri ſine febre. Eadem die iniectus fuit clyſter carminans, & admotus ſacculus diſcutiens parti dolenti. Poſtridie manè cœpit febricitare, perſeuerante dolore, qui magis vrgebat, cum decumberet in latus oppoſitum, iteratus fuit clyſter & ſanguis miſſus ex brachio ſiniſtro; Iulepus exhibitus ex aqua papau rhead.ſyrupo violac. & ſale prunellæ.Fotus emolliens,& carminans la-

teri admotus: Et poſtea vnguentum de althea cum oleis calaſticis. Sanguis apparuit valde impurus; pomeridianis horis febris intenſior; repetita ſanguinis miſsio, julepus & topica remedia etiam iterata. Die tertia manè iterata ſanguinis miſsio in duabus patinis; quarum vna ſatis erat corrupta, altera verò purior; Iulepus & topica continuata. Pro potu ab initio ptiſanam ſumebat ex hordeo & liguiritia, ſoliſque juſculis veſcebatur, iiſque interdum alteratis herbis refrigerantibus. Eadem die poſt meridiem febris exacerbata eſt, ſanguis detractus ex eodem vulnere ad ℥vi, qui ſatis laudabilis apparuit. Matutinâ phlebotomiâ dolor lateris omnino deſijt, qui numquam admodum vehemens fuerat, neque tuſsim, difficultatem ſpirandi aût ſputum cruentum ſibi junctum habebat; quod indicabat eum vel ex fluxione leuiori, vel ex vaporibus acrioribus, traxiſſe originem; cum etiam ante febrem apparuiſſet. Ideo febris primaria fuit ex ſynochorum genere, à pleuritide minimè dependens. Poſt vltimam venæ ſectionem cum vehementi ſiti & æſtu vexaretur, ipſi propino aquæ frigidæ circiter ℔ i. cum ſpiritus ſulphuris guttis xx. Statim frigus percepit in toto abdomine, aliquibus ſtragulis contectus eſt, & parum ſudauit poſt horæ ſpatium. Deinde hauſit juſculum, & poſt horam alteram injectus fuit clyſter; eóque rejecto nouus ſudor exortus eſt ita copioſus, vt denique difflueret; deterſo ſudore, iterum ſudauit, ſed minùs copioſè, & tota nocte ſatis placidè quieuit. Die quarta manè iterùm ſudauit, & febris magna ex parte ſublata eſt. Ita vt die ſeptima febris expers

pers omnino fuerit, & octaua purgatus; nullis alijs remedijs opus habuerit. In hac curatione hoc obſeruandum à ſpiritu ſulphuris cum aqua exhibito ſudores copioſos fuiſſe prouocatos, quod multis experimentis nobis innoteſcit, qui plures tertianas febres curatas vidimus eodem remedio, in ſummo acceſsionis æſtu & vigente ſiti exhibito; vnde copioſi ſudores prouocabantur, à quibus non ſolum paroxiſmus, ſed etiam totus morbus integrè ſoluebatur. In minori aquæ quantitate, ſpiritus quantitas minuenda eſt ne nimiùm aceſcat.

OBSERVATIO XX.

Febris tertiana.

MAgiſter Berardus Pharmacopæus Gratianopolitanus celeberrimus, quinquagenarius, in menſe Iulio anni 1[illegible]3[illegible]. laborabat febre tertiana intermittente, ac poſtquam bis purgatus eſſet, biſque phlebotomia celebrata fuiſſet; neque melius haberet, ſumpſit pilulas catholicas noſtras die intermiſsionis, & ſequenti die acceſsio rediit multò remiſsior. Poſtea ante ſequentem paroxiſmum; ſequens potiuncula ei exhibita eſt.

℞ Aquæ cichorij ℥iij ſalis abſyntij ʒß ſpiritus ſulphuris guttas xij. miſce.

Ab hac potione acceſsio non rediit, ſed per vrinas plurimùm fuit euacuatus.

Eodem tempore D. de Maniſsieu in ſenatu

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE ROMA

Gratianopolitano conſiliarius regius, annos natus 24. poſt duas acceſsiones, vnica venæ ſectione curatus eſt abſque vllo alio remedio, erat autem ſanguis valde calidus ac bilioſus.

OBSERVATIO XXI.

Febris purpurata.

DIe 18. menſis Iunij anni 1630. Gratianopoli vocatus ſum ad D. de Chapoullay apud quæſtores generales aduocatum regium, febre continuâ laborantem ab octo diebus, in quorum ſpatio ter ipſi vena ſecta fuerat, & purgans Medicamentum ſemel exhibitum ex præſcripto Medici ordinarij. Quam primùm illum inuiſi, inuenio pulſum valde frequentem & inæqualem, vnde ſuſpicor febrem eſſe malignam, ſimúlque eum detegi jubeo, & totum corpus inuenio exanthematis purpureis refertum. Vrinæ erant ſatis laudabiles, & concoctionis rudimenta quædam oſtentantes.

Præſcripſimus cucurbitulas multas ſecundum ſpinæ longitudinem applicandas, tum ſiccas, tum humidas, epithemata, inunctiones ex oleo ſcorpionum Matthioli, confectionem de hyacinto in juſculis, & Iulepos refrigerantes cum cardiacis. Pro potu vtebatur ptiſana vulgari, in quam nodulus cornu cerui mergebatur.

Hæc remedia continuauit vſque ad vndecimum morbi diem, cum tamen omnia in dies ruerent in pejus, ægérque delirio, & conuulſionibus corre-

correptus fuerit. Dicta die vndecima leuiter ſudauit ſine fructu. Delirium cum ſtupore quodam conjunctum erat; ideo veſicatorium ceruici admotum eſt, & cucurbitulæ continuatæ partibus inferioribus. Loco priorum Iuleporum, qui ex radicibus & herbis refrigerantibus & aperientibus erant compoſiti ſequentes præſcripti ſunt.

℞ Hordei integri p. i. rad. buglosſi ℥ii fol.borrag.pimpinellæ,ſcordij ana m.i.ſem.citri & acetoſæ ana ℥ß, tamarindorum ℥ij. flor.borrag.buglosſi & roſar. rubr. ana p.i dictamni cretici p. ß. fiat decoctio in aquæ ℔ vij ad tertiæ partis conſumptionem, in colatura diſsolue ſacchari albi ℔ i. fiat Iulep.de quo capiat ℥viij.manè & ſerò.addendo vnicuique doſi ſalis prunellæ ʒi ſpiritus vitrioli ℈ß.

Pro potu præſcripta fuit tinctura roſarum. In juſculis,puluis ex margaritis,corallio, raſura eboris,cornu cerui & lapide bezoardico. At poſtremis diebus,inſtante decimo quarto die,cum omnia in pejus ruerent,loco illius pulueris;ſubſtitui bezoardicum minerale purum, cujus ℈ i. ſumebat in ſingulis juſculis.

Cum verò circa veſperam, febris, delirium & conuulſio plurimùm intendi conſueuiſſent, duabus horis ante exacerbationem, hunc puluerem exhibuimus.

℞ Salis prunellæ ʒß bezoardici mineralis ℈ i. camphoræ. g̃.vi. miſce capiat cum aquâ cardui benedicti decimo tertio die exhibitus eſt hic puluis, eademque die bezoardicum prædictum ſumere incæperat in juſculis, & non redijt ea die exacerbatio, ſed meiius habuit totâ nocte; poſt Mediam

noctem idem puluis iteratus eſt. Decima quarta die paulo meliùs habuit attamen ſine vlla excretione. Decimâ quintâ eodem modo. Decima ſexta cum appareret concoctio in vrinis, & toto morbi decurſu apparuiſſet, ac ſenſim progreſſa eſſet, medicamentum catharticum exhibitum eſt ex ſennæ ʒii. rhab. ʒ i.ß.in decocto refrigerante infuſis, addendo colaturæ mannæ & ſyrupi roſacei ana ℥ i. quo blandè purgatus eſt. Eadem die puſtulæ quam plurimæ animaduerſæ ſunt inſtar variolarum ad ſupputationem tendentes, magnô quidem numero circa veſicatorium, tum ſparſæ per dorſum, lumbos & nates. Decimâ ſeptimâ prædictæ puſtulæ majori ex parte ruptæ apparuerunt, & ad exſiccationem tendentes.

Verùm in parte anteriori circa hypochondria & pectus puſtulę perexiguę, pellucidę & diaphanę, humore ſeroſo refertę, infinito propemodùm numero prodiere: febris valdè remiſſa; & delirium valdè imminutum. Decima octaua ſomnus multus fuit & ferè continuus diu noctúque, vſque ad diem vigeſimum. Purgatus eſt iterum die vigeſima ſecunda, & poſteà febris omninò deſijt; ac paucis poſtmodum diebus perfectè conualuit. Ante duos annos Dominus de Raſtenclieres curatus eſt à febre purpurata periculoſiſsima, hoc præcipuè remedio, quod ſcilicet in vnoquoque hauſtu potus ordinarij ex priſana vulgari confecti miſcebam ſalis prunellę ʒ i. ſpiritus vitrioli guttas x. ſic enim ſumma linguę nigrities & ſiccitas cum ingenti ſiti conjuncta, paucis diebus diſcuſſa eſt.

OB-

OBSERVATIO XXII.

Febris tertiana.

D. De Chaune ſexagenarius, quęſtor Galliç generalis die 18. Iunij anni 1620. Gratianopoli laborare cœpit tertiana febre, & intra 12. dies ſemel purgatus eſt, térque ipſi ſecta fuit vena, nec non julepi exhibiti multoties, intráque illud tempus à febre liberatus eſt. Hoc verò animaduerſione dignum fuit in hoc ęgrotante, quod nullum vnquam contentum apparuit in vrinis: liquor tamen ipſarum in declinatione colore & ſubſtantiâ laudabilis apparebat. Cujus euentus ratio inde fuit deſumpta quod ęger nephriticis affectibus diu obnoxius fuerit, quorum ratione vrinę tranſcollari conſueuerant.

OBSERVATIO XXIII.

Hæmorrhagia.

IDem D. de Chaune cum per multos dies à prędicta febre immunis permanſiſſet, Hęmorrhagiâ correptus eſt, adeò immodica, vt vires dejiceret. Ad eam autem cohibendam cum multa vſurparentur remedia, hoc vnicum profuit, nempe oxicratum per nares frequenter attractum, quo ſtatim cohibitus eſt ſangninis fluxus. Eóque poſt biduum

denuò prorumpente oxicratum denuò ſimili modo vſurpatum confeſtim cohibuit.

OBSERVATIO XXIV.

Febris maligna.

Die 19. menſis Iulij, anni 1630. Gratianopoli, vocatus ſum ad filium Stephani Mercier ſcribendi artem docentis, ſedecim annos natum, febre maligna laborantem, erat autem in quinta die morbi, maculis violaceis conſperſus, cum delirio, alui fluxu, aliiſque grauibus ſymptomatis. Semel ipſi ſecta fuerat vena, & nulla alia remedia adminiſtrata. Exhibeo ipſi pulueris ſudorifici ℈ ii cum camphoræ g̃. xii in aquæ cardui benedicti ℥iiii. probè tectus copioſè ſudauit, & optimè habuit, delirium ceſſauit, alui fluxus imminutus eſt. Poſterâ die febris ſatis magna vigebat ſine vllo graui ſymptomate: ſanguis detractus eſt, & eadem die febris expers omnino fuit.

OBSERVATIO XXV.

Gonorrhæa antiqua.

D. Cheualier ciuis Grationopolitanus 30. annos natus & temperamento ſanguineo præditus, Gonorrhæa laborans admodum inueterata,

à me conſilium petit die vndecima menſis Iulij anni 1630. Ipſi pręſcribo primùm purgationem ex mercurij dulcis ℈ i. cum pilularum cochiarum minorum eadem quantitate, poſtera die venę ſectionem: Ac deinde bolum ex rhab. puluerat. ʒ i. cum therebinthin. ʒ iii. quem continuauit per quinque dies, eoque purgabatur ter aut quater in die. Iterum ſumpſit pilulas mercuriales. Et bolum prędictum per alios quinque dies. Ac tandem aquam ſequentem per octo dies.

℞ Menthę ſiccę ℥ iij. ſem. lactucę, rutę, agnicaſtiana ℥ ii ß. dictamni cretici ʒ x. ſacchari albi ℔ij. omnia pulſuerentur, addendo terebinthinę venetę ℥ v. Vini albi generoſi ℥ xxx fiat diſtillatio in balneo mar. capiat ęger coclearia duo manè, duabus horis ante cibum.

Et his remediis à contumaci illo affectu liberatus eſt.

OBSERVATIO XXVI.

Febris tertiana.

Die 25. Iunij anni 1630. Gratianopoli, vocatus ſum ad D. De Poulemies 30. annos natum ordinis Diui Ioannis equitem, febre tertianâ laborantem. Erat autem tunc temporis in tertia acceſſione. Priùs tamen quàm tres illę acceſſiones ordinem cepiſſent, per aliquot dies ſine typo febricitauerat. Pręſcripſi ad diem ſequentem qui erat intermiſsionis dies, calomelanos Turqueti ℈i dia-

gridij ℥. v. in forma pilularum, quibus valdè purgatus eſt, & circa veſperam appetentiam ciborum percipere cœpit, qua priùs deſtitutus fuerat. Die verò acceſſionis ſumpſit ante paroxiſmum julelepum ſequentem.

℞ Aquæ cichorij ℥iij ſalis abſynt. ʒß ſpiritus ſulphuris ℈j fiat julep. quem hauſit duabus horis ante paroxiſmum, & corpore probè contecto ſudauit copioſiſsimè, ſicque à febre liber euaſit.

OBSERVATIO XXVII.

Febris tertiana.

DIe 30. menſis Iunij anni 1630. vocatus ſum Gratianopoli ad Domini de Semiane quæſtoris generalis vxorem febre tertiana laborãtem. Paſſa erat antea nouem paroxiſmos, & à quodam Medico Regio quinquies ei ſecta fuerat vena, nec non Medicamentum exhibitum ex ſennæ, & caſſiæ infuſione paratum: paroxiſmi tamen ingraueſcebant, in iiſque vnum præcipuè ſymptoma eam grauiter vrgebat, nempè capitis dolor acerbiſſimus, pungens & lancinans dimidiam tantùm capitis partem hemicraniæ inſtar occupans. Statim judicaui hunc dolorem procedere à vaporibus acribus materia quadam bilioſa in ventriculo aut partibus vicinis ſtagnante, eleuatis: ideoque præſcripſi purgans medicamentum ex aquæ benedictæ ℥j cum infuſione ℥ ß foliorum ſennæ paratum; quo per inferiora quater purgata eſt, & bis per

bis per ſuperiora, vomituque rejecit prima vice circiter ℔ j. bilis porraceæ; ſecunda verò parem quantitatem bilis æruginoſæ, & ſequenti acceſſione à dolore capitis omnino fuit libera, tum poſt julepos aperientes temperatos & purgationem iteratam ex ſenna, rhab. & catholicone omninò conualuit.

OBSERVATIO XXVIII.

Lumbrici.

FIliolus Magiſtri Imberti mercatoris Gratianopolitani tres circiter annos natus, per multos dies vexatus eſt alui fluxu, & nauſeâ ferè perpetuâ, cum febre acutiſsima, quæ à lumbricis in ventriculo & inteſtinis contentis, exoriri videbantur, varia remedia fruſtra tentata fuerant, & cum jam omnia eſſent deſperata, ægérque in ſummo vitæ periculo verſaretur, ipſi exhibui calomelanos Turqueti ℈.xij. ſtatim ceſſauit, nauſea, & totâ ferè die dormiuit, at noctu vomitus & alui fluxus multò grauiores excitati ſunt. In excrementis inueniebantur fruſtula vermium putrefacta in maxima copia, manè dormiuit, & tota die ſequenti, neque amplius vomuit, & intra 24. horas febris expers apparuit, atque ita curatus, vt aliis remediis non indiguerit.

OBSERVATIO XXIX.

Febris maligna.

D. de Beauboys Iuuenis Aulicus in principio menſis Iulij anni 1630. laborabat Gratianopoli febre maligna cum exanthematis. Vocatus ſum ad eum die morbi nona: octies ei ſanguis miſſus fuerat, & reliqua remedia abnuebat, grauis vrgebat diarrhæa, & interdum delirabat. Die decima febris & alui fluxus intenſior, pulſus intermittens, in lecto excrementa deponebat. Vndecima, omnia eadem. Duodecima, in peius ruit. Decima tertia, moribundus videbatur & in agone verſari. Admoueri jubeo veſicatorium ceruici, & propino manè pulueris diaphoretici ℈ij. camphorę g̃. xij. cum aqua cardui bened. & tectus manſit per duas horas, non ſudauit. Veſperi eadem potio iterata eſt, & probè tectus copiosè ſudauit, multò melius habuit, per totum illius diei decurſum ſumpſit in ſingulis juſculis bezoardici mineralis ℈ i. Paucis poſtea diebus omninò conualuit. Ceſſante febre parotis oborta eſt valdè dolorifica, quæ per reſolutionem diſcuſſa eſt.

OBSERVATIO XXX.

Dolor Nephriticus.

Die tertia menſis Iulij anni 1630. Petrus Berardus Pharmacopæus Gratianopolitanus celeberrimus,

berrimus, quinquagenarius, correptus eſt dolore nephritico vehementiſsimo, ſtatimque ſibi injici curauit duos clyſteres conſequenter valdè laxantes, ex confectione hamec. & diapruno ſolutiuo cum terebinthina: iiſque nihil conferentibus me vocari juſsit; tertium clyſterem præſcribo, emollientem, & carminantem cum diaphænici & diapruni ſolutiui, ſingulorum ℥ß & aquæ benedictæ ℥iiii. hoc Enemate multum euacuatus eſt, dolórque omnino ſublatus. Sentiebat enim æger materias ex lumbis totóque abdomine ſibi auelli, ſine vlla tamen moleſtia. Eodem tempore fomenta ex priori decocto admouebantur.

OBSERVATIO XXXI.

Dolores arthritici.

Die octaua menſis Iulij anni 1630. vocatus ſum à magiſtro Perdreau, eminentiſsimi Cardinalis Richelij, pharmacopæo, Gratianopoli decumbente ex doloribus articulorum, qui pedes & brachia, aliáſque partes affligebant, cum tumore, inflammatione, & febricula. A viginti diebus hoc affectu laborabat, eíque nouies proprio nutu ſecta fuerat vena, ſanguiſque multo ſerò abundans detractus: aliquoties etiam purgatus fuerat. Meo autem juſſu illi exhibetur puluis in juſculo ex calomelanos Turqueti ℈i. diagridii g̃. viii. garyophillo num. 1. blandè & copioſè purgatus eſt, ac multò melius habuit. Deinde ſumpſit manè & ſerò jule-

pum refrigerantem, in cujus doſi matutina infundebantur ſennę ℥ ii. cum ſeminis coriandri ʒ ß frigidè per biduum. poſtea ſumpſit eundem pulue-rem, pari ſucceſſu & integrè curatus eſt.

OBSERVATIO XXXII.

Hyſtericus affectus.

IN menſe Octobri anni 631. vxor D. Dalmeras in ſuprema ſubſidiorum curia conſiliarij regij, hyſterico affectu laborabat cum vomitu & aluifluxu, ſummaque virium dejectione, vt moribunda videretur. Poſt multa remedia vſurpata, nempe fomenta roborantia ventriculo admota, pullos cordi applicitos; & Epithemata eidem parti appoſita, cucurbitulas femoribus & pubi affixas, clyſterem ex juſculo & theriaca injectum; tum aquam cinamomi exhibitam, ſumpſit tandem ſequentem potionem quæ mirum in modum ipſi profuit.

℞ Aquarum artemiſiæ, roſar. & florum arantiorum ana ℥ i. aquæ cinamomi ʒ iii. confectionis de hyacintho ʒ i. pulueris electarii diamargariti frigidi ℈ ß. croci gr. iiii. fiat potio.

Aſſumpta hac potione non ampliùs vomuit, & optimè habuit per duos dies, poſteà iterum affectus redijt, & per interualla repetijt. At quoties dicta potio vſurpabatur, omnia ſymptomata ceſſabant.

OB-

OBSERVATIO XXXIII.

Diarrhœa.

VIr quidam robuſtus & bilioſo temperamento præditus, æſtate media, correptus eſt diarrhæa bilioſa valdè vrgente, cum ſiti intenſiſsima: vocatus ad eum, præſcripſi ſal prunellæ in potu ordinario, tum etiam in julepis ex aqua lactucæ & portulacæ paratis, ter in die ſumendis, & intra 24. horas conualuit.

OBSERVATIO XXXIV.

Obſtructio hepatis & lienis.

QVidam ſtudioſus Polonus ex intempeſtiuis lucubrationibus incidit in grauiſsimas obſtructiones Hepatis & Lienis, quæ eum ad extremam maciem perduxerunt, cùm anteà eſſet εὔσαρκος & bono habitu præditus: poſtquam autem potionibus purgantibus, apozematis aperientibus, aliiſque remedijs vſus eſſet, quæ parùm contulerant, pilulæ ſequentes à me præſcriptæ ſunt, quarum vſu intra menſem reſtitutus eſt.

℞ Aloës optimæ, & gummi ammoniaci in aceto ſoluti & per ſetaceũ trajecti, atque iterum inſpiſſati ana ℥ iii. ſennæ mundatæ & mirrhæ electæ ana ℥ iß croci ℈ß. cum oximelite ſcillitico fiat maſſa pilularum de qua capiat ℈ii alternis diebus duabus horis ante prandium.

OBSERVATIO XXXV.

Phtiſis incipiens.

CLariſsima & pulcherrima mulier vidua D. de Ribes Sommedrienſis, 25 annos nata, fluxione tenui & acri in pectus delabente grauiter afficiebatur, cum tuſsi ſicca, ferè perpetua, macie, febre lenta, & genarum rubore, quæ vitia per contagium contraxerat ex marito ſuo, qui ante duos menſes phtiſicus perierat, ita vt illa ad eundem morbum ruere videretur.

Die decima quinta menſis Maij anni 1619. ei præſcripſi potionem purgantem ex ſenna, rhab. manna & ſyrupo roſaceo, cum decocto pectorali. Poſtera die venæ ſectionem: deinde juſcula pectoralia & refrigerantia per 12. dies, & in quarto quolibet juſculo ſenna coquebatur ad ℥ß. Poſt juſcula, balneum ex decocto hordei & amygdalarum dulcium. Interim noctu ſumebat cochlear vnum ſirupi fluxionem & tuſſim cohibentis ex ſyrupo violaceo, iuiubino, de roſis ſiccis & de papauere, partibus æqualibus, compoſiti.

Hiſce remediis perfectè conualuit, neque opus fuit cauſtico, & lacte aſinino, quæ ipſi præſcripta fuerant. Nihilominus ſuaſi vt bis in anno purgationem renouaret.

OBSER-

OBSERVATIO XXXVI.

Gonorrhœa antiqua.

D. Q. iuris vtriuſque doctor ab octo menſibus gonorrhæa laborans à me conſilium petiit. Illi primùm ſequentem bolum præſcripſi.

℞ Terebinthinæ venet.ʒ iij. rhab. pulu.ʒ j fiat bolus quem capiat per quinque dies, ab hoc remedio benè habuit, ſed poſt aliquot dies fluxus reuerſus eſt. Poſteà vſus eſt aquâ ad gonorrhæam, Quercerani in illius pharmacopæa deſcripta, prima exhibitione omninò ſedatus eſt fluxus & ideò per tres aut quatuor dies tantùm illius vſum continuauit, neque amplius rediit affectus.

OBSERVATIO XXXVII.

Dolor capitis lethalis.

Die ſextâ menſis Aprilis anni 1629. cum eſſem Ludouæ, inuiſi filiam Franciſci Fezon mercatoris, ſeptem annos natam, quæ à duobus menſibus affligebatur grauiſsimo capitis dolore circa frontem, & ſupercilia, qui ſingulis propemodùm horis recurrebat, ita acutus, vt illa ſibi cultro caput aperiri frequenter poſtularet. Iam verò à duabus diebus incideret ter aut quater in paroxiſmos epilepticos cum ſpuma in ore. A medico ordinario præſcripta fuerant multa remedia, præ-

ſertim purgationes per apozemata,cucurbitulæ & veſicatorium ceruici,ſed omnia fruſtra. Cùm eſſemus de hoc caſu conſilium inituri,relatum nobis fuit eam nouo paroxiſmo fuiſſe è viuis ereptam,& poſt mortem putris aliquid per nares effluxiſſe. Inde cōiiciendum fuit in cerebro abſceſſum latitare, ſed eo aperto nihil inuentum fuit,præter ſeroſum humorem in cerebri ſubſtantiam & ventriculos effuſum.

Hic caſus mihi in memoriam reuocauit hiſtoriam cujuſdam virginis, quæ cum ſimili dolore per multos menſes cruciata fuiſſet,& multa remedia fruſtra tentaſſet, à quodam Chirurgo totum caput deraſo capillitio, veſicatorio contectum eſt,inſtar cucuphæ,& veſiculis excitatis magna ſeroſi humoris copia effluxit, & ita liberata eſt, quod remedium huic etiam prodeſſe potuiſſet.

OBSERVATIO XXXVIII.

Vteri ſcirrhus.

DIe 26. menſis Decembris anni 1630. vxor D. Dugaſt Biterrenſis 20.annos nata Monſpelium venit, vt affectus,quo premebatur, curationi incumberet. Erat autem tumor ſcirrhoſus corpus vteri occupans, & à quinque menſibus exortus, cum filium primogenitum peperiſſet, & aëri frigido incautè ſeſe expoſuiſſet,vnde lochiorum reliquiæ ſuppreſſæ ſunt,& in vteri corpore retentę

vbi tumorem effecerunt,qui tractu temporis ſcirrhoſam duritiem contraxit. Dolores interdum pungitiuos in parte ſentiebat, vnde ſuſpicio erat ne tumor ille ad cancri naturam quodammodo accederet. Sequentia remedia illi à me præſcripta ſunt.

℞ Catholic.duplic.℥ß.hierę picrę & diaphœnici ana ʒiß rhab.puluerat.ʒi.cum ſaccharo fiat bolus quem capiat manè cum regimine ſequenti die aperiatur vena baſilica cubiti dextri,mittantur ſanguinis ℥ viij.

℞.Radic.aſparagi bruſci,petroſelini & bryonię ana ℥j cortic.rad.capparum & mediani tamariſci ana ℥ß fol.agrimon.ceterach.capill.ven.artemiſię, matricariæ ana m.j.ſennæ mundatæ & polypod. querc. ana ℥ i Epithymi ℥ ß agarici recenter trochiſcati ʒ ij zinzib. & gariophillor. ana ℈ ii. coquantur ad ℔ i.in colatura diſſolue ſyrupi de cichorio compoſiti cum rheo ℥iij. fiat apozema pro tribus doſibus matutinis.

℞ Rad.alth.& liliorum ana ℥ij rad.bryoniæ & cucumeris agreſtis ana ℥j fol.malu. & violar. ana m.ij.fol. artemiſiæ nepethæ ana m.j. ficuum pinguium par.xij ſem.lini & fænugr.ana ℥ i.flor.chamomil.& meliloti ana p.ii.fiat omnium decoctio in tribus partibus aquæ, & vna vini albi ſub finem additi , quâ foueatur pars affecta manè & ſerò.

℞ Butyri recentis & axungię porci ana ℥iß pinguedinis gallinæ anſeris , & anatis ana ℥i. olei. amygdalarum dulc. & liliorum ana ℥ i j mucilaginis ſem.fænugr.extractæ cum vino albo ʒvi.gūmi

ammoniaci in aceto ſoluti ℥ iii. croci ʒ ß ceræ q. ſ. fiat vnguentum applicandum poſt fotum.

℞ Maſſæ emplaſtri de meliloto & de mucilaginibus ana ℥ i gummi ammoniaci in aceto ſoluti & traiecti, & iterùm inſpiſſati ℥ ß. cum oleo liliorum fiat emplaſtrũ ſuper alutam debitæ magnitudinis & figuræ applicandum eidem parti poſt inunctionem,& quinto quoque die renouandũ.

℞ Aloës optimæ ℥ß gummi ammoniaci in aceto ſoluti,& iterum inſpiſſa i ʒij. bdellii & mirrhæ ana ʒ i ſennæ mundatæ & agarici recenter trochiſcati ana ʒii fæculæ bryoniæ ʒ i.cum oximelite ſcillitico fiat maſſa pilularum, de qua capiat ʒ ß ſingulis diebus manè duabus horis ante paſtum, continuando per xv. dies.

Cum horum remediorum vſum aggreſſa eſſet, frigus intenſiſſimum adueniens eorum continuationem impediuit,& illa in patriam rediit, eique diſcedenti præſcripſimus,vt verno tempore prædictorum remediorum vſum repeteret, eaque diu continuaret, quibus addidimus ſemicupium frequens, cataplaſma emolliens,& bochetum rad. chinæ pro potu oridinario. Quibus per tres menſes, continuatis, præcipuè fomentis vnguentis & emplaſtris,cum bocheto prædicto,perfectè conualuit. Et menſtrua purgatio, quæ per octo menſes ſuppreſſa fuerat, iterùm apparuit,naturalem ordinẽ ſeruauit,ab eoque tẽpore alios liberos peperit.

OBSERVATIO XXXIX.

Febris

Febris quartana.

ELegans puella filia D. Deſplans in ſuprema ſubſidiorum curia conſiliarij regij quatuordecim annos nata in menſe Nouembri, anni 1630. laborabat quartana duplici à duobus menſibus. Ipſi præſcribo infuſionem ℥i ſennæ factam in aqua mea febrifuga ſingulis diebus ſumendam, & quarta exhibitione, febris omninò ſublata eſt, & deinceps optimè habuit.

OBSERVATIO XL.

Altera quartana.

D. Varandæus canonicus annos natus 30. febre quartana laborans in menſe Decembri anni 1630. prædicto remedio vſus eſt quotidie, & ſeptima exhibitione curatus eſt.

OBSERVATIO XLI.

Mammarum inflammatio.

CIrca initium menſis Ianuarij anni 1631. ampliſſimi viri D. de Rochemore in curia computorum & ſubſidiorum protopræſidis vxor puerpera, laborare cœpit inflammatione mammæ dextræ ob ictum in illam partem inflictum. In ea autem continebatur lac, quòd non poterat exſugi. Facta fuit embrocatio prima die ex duabus partibus olei roſati completi & vna omphacini. Secunda die & ſequentibus continuata illa embrocatio parti tantùm dolenti, & toti mammæ admo-

tum eſt bis in die vnguentum de althæa, & ſine alio remedio intra paucos dies curata eſt. Affixæ fuerunt cucurbitulæ ſcapulis, neque ſecta fuit vena, cum ſtatim viderim affectum reſolutione diſcuti.

OBSERVATIO XLII.

Febris maligna.

IN menſe Aprili anni 1631. iuuenis mulier vidua Montaudi ciuis Monſpelienſis febre maligna laborabat cum exanthematis, eique vulgaria remedia adminiſtrata fuerant vſque ad octauam morbi diem, in qua vocatus fui, & ægrotantem inueni in ſumma virium imbecillitate verſantem, cum ſiti ingenti, linguę ſiccitate ac nigritie, tum lentoribus nigris, dentibus adhærentibus. Pręter cardiaca varia, pręſcripſi julepos valdè refrigerantes cum ſale prunellę & ſpiritu vitrioli. Et in ptiſana ſumebat pro potu ordinario ſal prunellę & ſpiritum vitrioli. Admouebantur fotus refrigerantes & humectantes pectori & hypochondriis, & intra biduum ſitis & ardor euanuit. Ac poſtmodum purgatione aliiſque leuioribus remediis intra paucos dies conualuit.

OBSERVATIO XLIII.

Febris

Febris maligna cum Parotidibus.

ANno 1623. poſt Monſpelij obſidionem graſſata eſt per plures menſes febris admodùm maligna, ex qua media ferè pars ęgrotantium interibat. Peculiariter verò quibuſcumque parotides ſuperueniebant (quod circa nonum, vel vndecimum morbi diem ſolebat contingere) omnes interibant. Cum autem plures huiuſmodi vidiſſem, neque vllis alexipharmacis liberare potuiſſem, cogitare cœpi ideò cenſeri lethales parotides, quod pars illa non ſit capax recipere totam materiam morbificam, quę intùs manens interimit, & ſupplendum eſſe naturę opus. Ac quanquam ęgrotantes pulſum haberent paruum & frequentiſsimum, ac penè formicantem, vt in agone mortis verſari viderentur, quę etiam breui ſuccedere ſolebat: attamen hanc Cornelij Celſi ſententiam animo reuoluens, multa ſcilicet in pręcipiti periculo rectè fieri, quę aliàs eſſent omittenda, & ſatiùs eſſe anceps remedium in vno aut altero experiri, quàm tot ęgros certo exitio relinquere; ſanguinis miſsionem pręſcripſi partitis vicibus propter virium imbecillitatem bis aut ter eadem die, & ſequenti die purgationem. Quâ viâ omnes quibus hęc remedia adminiſtrata ſunt, fœliciter euaſerunt, neque vllus deinceps interiit. Primi ægroti hac methodo curati hiſtoria fusè deſcripta reperitur capite primo ſect. 3. methodi noſtrę curandarum febrium.

OBSERVATIO XLIV.

Colica ventriculi.

IN menſe Aprili anni 1631. vxor D. Guillelmi Dortomanni Patroni Monſpelienſis celeberrimi, ſubitò correpta eſt doloribus vehementiſsimis, ventriculi & lienis regionem occupantibus, qui neque fomentis, neque purgatione ſedari potuerunt: ſed phlebotomia celebrata, ſatis larga manu è brachio ſiniſtro ſtatim euanuerunt.

OBSERVATIO XLV.

Vomitus ſanguinis.

PAulus Hilarius mercator Nemauſenſis vomitu ſanguinis, eóque copioſo afflictus fuerat quatuor aut quinquies intra ſex ſeptimanas, ad cujus cohibitionem multa præſtita fuerant à medicis ordinarijs. Tandem ſymptomate redeunte & diutiùs perſeuerante, vt æger in maximo vitæ diſcrimine verſari videretur, ad eum vocatus ſum die 28. menſis Maij anni 1631. homo erat quinquagenarius, temperamento bilioſus, & in actionibus promptiſsimus, quíve anno præterito conſulatum exercens, maximis laboribus, tum animi, tum corporis ſeſe exagitauerat, vnde bilis prouentus major, quæ exuſtione ad atræ bilis naturam accedebat, & magnam ſanguini commotionem præbens, ejuſdem

foras eductionem produxerat, cui rei maximè conferre videbatur eiuſdem humoris acrimonia venis reſerandis aptiſsima; tum maxima ſanguinis tenuitas à ſeri multa copia eidem permixta. Cenſui hunc ſanguinem per anaſtomoſim effluere, quandoquidem cum maxima copia euomuerat in trombos concretum; attamen per dilucida interualla nihil emittebat, ita vt per menſem integrum à primo inſultu nihil ſanguinis excreuerit. adde quod non ſolùm per vomitum, ſed etiam per ſeceſſum ſanguinem fundebat. imò verò primus paroxiſmus ab excretione ſanguinis per aluum inchoatus eſt, quod oſtendit venas mezaraicas ad inteſtina deſinentes per anaſtomoſim fuiſſe apertas.

Die prædicta qua eum inuiſi, ſanguinis eruptio à 24. horis cohibita fuerat, ea tamen denuò imminere videbatur, vt facilè apparebat ex inquietudine, ſiti, cardialgia, æſtu præcordiorum, capitis pulſatione & febre; ideò cùm iam aduesperaſceret, julepus tantùm exhibitus eſt ex aquis plantaginis & portulacæ cum ſale prunellæ, tota nocte non dormiuit valdè anxius & inquietus.

Die 29. menſis Maij horis matutinis miſſus fuit ſanguis ex brachio ſiniſtro ad ℥ iiii. tantùm, quia æger cardialgiâ ita afficiebatur, cum tanta virium dejectione, vt ſe breui expiraturum putaret. Sanguis fuit valdè rubicundus, & totus penè in ſerum conuerſus, à phlebotomia robuſtior factus eſt, & melius habuit, tùm vrinæ, quæ antea prorſus aqueæ fuerant, coloratiores euaſerunt. Injecto poſt meridiem clyſtere detergente, ſanguis denuò miſſus eſt ad ℥ vii priori perſimilis, vnde æger melius

habuit. Iulepi prædicti fuerunt iterati, pro potu vtebatur aqua ferrata cum ſyrupo cydoniorum, & ſpiritu vitrioli. In juſculis, hordeatis, & panatellis puluis aſtringens immiſcebatur, tum etiam præſcripta eſt opiata roborans & aſtringens ſumenda ſemel in die circa veſperam, Hypochondrijs fotus admouebatur ex decocto portulacæ, & plantaginis, aliorúmque in oxycrato coctorum. vnguentum etiam refrigerans & aſtringens iiſdem partibus. Iuſcula cum aqua ferrata parabantur. Nocte inſequente ſatis dormiuit, ſed cum inſomnijs turbulentis.

Die 3c. ejuſdem menſis, vrinæ coloratiores, habentes eneorema tenue, pulſus meliores, ſupererat tantùm ſitis & pulſatio in capite. Mane exhibitum eſt medicamentum ex rhab. pulu. ʒ i & tripheræ perſicæ ʒ ii. quo quater aut quinquies dejecit bilioſa & ſeroſa multa, vnde melius habuit, & vrinæ meliores, tota nocte dormiuit.

Die vltima ejuſdem menſis manè bene habebat, ſed vrinæ eneorematis expertes, ſitis permanebat, & pulſatio in capite, propinatus eſt julepus refrigerans, & aſtringens ex decocto paratus. Vrinæ ſenſim pallidiores euadebant, eneorematis expertes, ſitis augebatur, nonobſtante potu acido. Circa veſperam, febris aucta eſt, æger valdè inquietus, & ſitibundus, tum ſe æſtum maximum in ventriculo percipere querebatur. Inde metus ingens mihi incuſſus eſt redeuntis denuò ſanguineæ vomitionis, cujus cauſa videbatur eſſe tranſlatio bilis ad illas partes, vnde vrinæ pallidiores. Cauſam procatarticam hujus recurſus eſſe cenſui,

vel

vel juſculorum nimis coctorum crebriorem exhibitionem, vel fotuum ab imperito pharmacopæi famulo nimis calidè admotionem, cum ſubfrigidè admoueri debuiſſent. Hujus rei indicio fuit quod æger retulerit ſe à prima fotuum admotione caliditatem in hypochondrijs percepiſſe. Vt igitur ſymptoma imminens præcauerem, miſsionem ſanguinis præſcripſi è cubito ſiniſtro ad ℥ viij. qui cum impetu effluxit. Eodem tempore epithemata ex oxycrato hypochondrijs ſubfrigidè admota, frictiones, & ligaturę celebratę, clyſter injectus, & julepus exhibitus ex aqua portulacę, & papaueris rheados, cum ſyrupo ejuſdem papaueris rheados, & ſale prunellę. Quibus remedijs intra duas horas liberatus eſt ab illo ęſtu, & ſiti. Noctis reliquum cum ſomno permodico peregit, manente perpetua capitis pulſatione.

Die prima Iunij vrinę bene coloratę, cum eneoremate apparuerunt, exhibita eſt potio ex decocto foliorum cichorij, acetoſę, & portulacę, cum tamarindorum ℥ ß. addendo ſyrupi granatorum ℥ i. rhabarbari puluerati ℈ i. bis purgatus eſt horis matutinis, & ſeroſi humoris copiam excreuit. poſt ſecundam ſedem vomitu correptus eſt cum valido conatu, ac juſculum paulo ante aſſumptum rejecit cum pituita, nihil verò ſanguinis, pomeridianis horis bis aut ter dejecit biliosa & ſpumoſa, noctu mediocriter dormiuit.

Die ſecunda Iunij manè parùm turbatus apparebat in diſcurſu, vt verba rectè pronuntiare non poſſet, nec ſenſa commodè expromere, quod tamen ipſe percipiebat, dicebàtque ſe non habere

mentem liberam. Pulſatio in capite continuò perſeuerabat, ſumpſit prædictum medicamentum ex tamarindorum ℥ß. & rhabarbari ℈ j. Cum autem dicta mentis conturbatio perſeueraret, cucurbitulæ duæ admoræ ſunt ſcapulis, cum ſcarificatione, quibus ſanguis valdè ſeroſus eductus eſt, & frontale commune admotum. Intra vnam horam leue illud delirium omninò ceſſauit, in diei decurſu quater, aut quinquies aluus ſoluta eſt cum euphoria, nocte placidè dormiuit, & inde multò meliùs habuit.

Die 3. Iunij ſe optimè habere profeſſus eſt, & capitis pulſationem eſſe valdè imminutam. Sumpſit iterùm prædictum medicamentum, quo purgatus eſt vt ſupra. Admouebantur quotidie epithemata cordi, & fomenta hypochondriis ex oxycrato, tum ſumebat veſperi opiatam prædictam.

Die 4. Iunij æger in eodem ſtatu conſiſtebat, ſumpſit manè opiatam prædictam; atque iterùm veſperi, & poſt meridiem ſyrupum corallorum: ſed quia in liene inſignis durities apparebat, admotus eſt fotus emolliens, & aperiens, tum etiam vnguentum iiſdem viribus præditum.

Die 5. ſumpſit manè decoctum galli veteris cum herbis temperatis aperientibus, radice chinę, & cremore tartari, admotum eſt cauſticum tibię ſiniſtrę, fotus & inunctio lienis continuata. Iam remedia ſanguinem cohibentia ſenſim omittebantur, & ad ea tranſibamus, quę lienis obſtructioni, & humori melãcholico magis erãt idonea, tum cępit vti ſolidis alimentis cum tantillo vini craſſioris, cùm à febre immunis eſſet, alui excremen-

ta, &

ta, & vrinę melius concoctę, ſomnus ferè aſsiduus, tumor in liene ſatis inſignis apparebat: ideò præſcriptum eſt decoctum galli prædictum ad 12. dies, addendo tertio quoque die ſennę ℥ii. & continuatio fotus & linimenti emollientis & aperientis per idem ſpatium & poſt 12. illos dies balneum, deinde aquas Mcynenſes cum iteratione balnei ſemel in ſeptimana. Ac demum ſyrupum magiſtralem ex ſuccis, cum opiata deobſtruente.

Die 6. Iunij ſumpſit juſculum cum ſennę ℥ ij. eoque ritè purgatus eſt.

Die 7. diſceſsi; & vſu prædictorum remediorum, præcipuè ſyrupi magiſtralis longo tempore continuati, probè conualuit.

OBSERVATIO XLVI.

Fluor vterinus.

ILluſtris quædam religioſa propter hepatis & renum calidum intemperiem initio menſis Augusti anni 1630. correpta eſt fluore albo admodum copioſo & moleſto, à quo præpoſterè curata à chirurgo, qui vehementia purgantia ei exhibuerat, affectus ad ſequentem hyemem productus eſt, nec tunc temporis ceſſauit, ſed tantùm imminutus eſt, & ægra pallida & decolor permanſit. Verè autem inſequente affectus paulatim in deterius vergebat, vſque ad æſtatis initium, quo tempore in appetentia & febricula laborabat, quibus interdum tuſsis accedebat, vt metus eſſet ne in tabem incideret.

Ei primùm præſcripſi leue catharticum ex ſenna & rhab. poſtea phlebotomiam. Ac conſequenter ptiſanam laxantem per quatuor dies. Poſtea balneum tepidum ad hepatis & renum ardorem temperandum, per biduum ſequens.

A balneo correpta eſt alui fluxu, à quo benè habere videbatur primis diebus, poſteà tamen ab eo vires infirmiores euadebant, febris interdum aderat, & ventriculus inappetentiâ laborabat. Iuſsi vt per quinque vel ſex dies ſumeret manè rhab. pulu. ℈ j. cum ſyrupo de abſynt. pontico ad boli formam redactum, hora vna ante prandium. Prima die aluus multum & frequenter dejecit, Secunda alui fluxus omninò cohibitus, & reliquis ventriculus valdè confirmatus, febricula diſparuit, meliùs colorata in dies apparebat, ſed inappetentia perſeuerabat. Iuſsi vt rhabarbari vſum continuaret adhuc per 12. dies, ſed non ampliùs cum ſyrupo, ſed cum terebinthinæ ʒ j in bolum redactum, ad fluorem vteri melius compeſcendum. Et ſic ab omnibus prædictis affectibus liberata eſt.

OBSERVATIO XLVII.

Febris continua & maligna.

Die vltimâ menſis Ianuarij anni 1629. Reuerendiſsimus Epiſcopus Nemauſenſis, annum agens quinquageſimum laborare cæpit febre maligna, quæ ſingulis diebus exacerbationes habebat ab hora vndecima matutina, ad ſextam pomeridianam,

ridianam,nauſeam & ſingultum per interualla patiebatur,vrinæ rubræ,& turbidę,excrementa alui liquida, billioſa,& pauca, vigilię perpetuæ vſque ad ſeptimam diem. Cum in villula quadam propè caſtra regia ęgrotare cæpiſſet,ſtatim ſeſe contulit Bellilocam, vbi ſecunda die morbi à duobus medicis ſanguinis miſsio fuit celebrata, eductuſque ſanguis valdè corruptus,idque præmiſſo clyſtere

Tertia die fuit iterata venæ ſectio, & ſanguis priori ſimilis eductus. Interim julepi refrigerantes & venenatam qualitatem oppugnantes fuerunt vſurpati.Eadem die ſudor apparuit leuis ſine præcedente rigore,aut horrore, ſed nauſea ante ſudorem vehementiùs vrgebat. Quarta,quinta & ſexta ſimilis ſudor rediit ſine vlla febris remiſſione.

Circa finem quintæ,ſtillæ ſanguinis ex naribus prodierunt. Ego verò ad illum vocatus ſum die ſexta, in qua febris vehemens apparuit, cum pulſu magno & frequenti, ſiti, jactatione, & aliis ſymptomatis. Eadem die ſanguinis miſsio iterata eſt ad ℥ viij.

Circa initium ſeptimi, rigore correptus eſt per horam integram, hunc ſequuta eſt nauſea ſatis grauis per horam alteram, tandem ſudor copioſè erupit, tota ferè die perſeuerans, vt ſepties linteá mutanda fuerint. A ſudore febris omninò ſedata, & vrinæ quæ antea rubræ & craſſę fuerant,luteę & laudabiles euaſerunt.

Die octaua & nona,alui fluxu moderato excreta fuit materia bilioſa & pituitoſa, quo priſtinę ſanitati reſtitutus eſſe videbatur.

D

Die decima tranſlatus fuit Nemauſum propter Bellicocæ inſalubritatem, & peſtem incipientem.

Duodecima purgatus eſt medicamento ex ſenna, rheo, manna, & ſyrupo roſaceo.

Decima tertia ſolidioribus alimentis vti cœpit in parua quantitate, & Decima quinta, vino valdè diluto. Eadem die à lecto egreſſus eſt: & in menſa prandium aſſumpſit, vt perfectæ valetudini reſtitutus videretur.

Nihilominùs recidiuam paſſus eſt eadem 15. die, circa mediam noctem cum nauſea frequenti, quâ pituitoſa & pauca rejiciebat.

Circa initium Decimæ ſextę diei; injecto clyſtere ſecta fuit vena, & ſanguis eductus valdè corruptus. Iulepi ex refrigerantibus, aperientibus & alexipharmacis parati, epithemata, inunctiones ex oleo ſcorpionum Matthioli, & confectio de hyacintho in juſculis præſcripta.

Decima ſeptima Iteratus Clyſter, & iterata phlebotomia, ſanguis priori ſimilis. Lapis bezoardicus in julepis, & bezoardicum minerale interdum in juſculis vſurpatum. Ad nauſeam compeſcendam ſal abſynthij bis fuit exhibitum, non ſine fructu, fomenta roborantia ventriculo admota. Inunctio ex oleo nucis moſchatæ, & cydoniorum ęidem parti. In julepo ſemel atque iterum atque theriacalis fuit commixta, cum magna ſuſpicio eſſet luis peſtiferæ huic morbo admixtę, propter nauſeas, & lipothymias frequentes; ſpiritus vitrioli in potu ordinario.

Decima octaua, rigore corruptus eſt, quem excepit ſudor per quatuor aut quinque horas perſeuerans,

ũerans, ſed exigua quantitate effluens cum dyſphoria & inquietudine, tum etiam nauſea, & vomitu frequenti.

Poſteà ad nauſeam perſeuerantem exhibita eſt ſalis abſynthij ℥ j in vino diſſoluta, quę fœliciter operata eſt, & rariſsimo poſteà vomitu afflictus eſt. Paucis pôſt horis rigore iterùm correptus deinde bis aluũ depoſuit ſatis copiosè, ac tandem ſudor emanauit, quem diù ferre non poterat, propter inquietudines, iſque lentè ferebatur, ſed per multas horas perſeuerauit. Ad motum illum adjuũandum ſemel exhibitus fuit lapis bezoardicus cum juſculo, & cum altero juſculo poſt aliquot horas bezoar ſolare, quo ſudor copioſiſsimus effuſus eſt cum facili tolerantia, & inde febris maximè imminuta eſt.

Decima nona, febris multò remiſsior, injecto clyſtere laxante cum aquæ benedictæ ℥ iij. aluum quinquies depoſuit totius diei curriculo, & multam bilem excreuit cum pituita mixtam; nocte placidè dormiuit, vrinæ benè coloratę; cum hipoſtaſi tenui. Medicamentis roborantibus vires reficiebantur.

Vigeſima & vigeſima prima, omnia eadem: ſemel aut bis in die aluo dejiciebat materiam ſatis craſſam.

Vigeſima ſecunda purgatus eſt medicamento ſuperiori ſimili; & pluries dejecit bilioſa atque pituitoſa nec non per vomitum excreuit pituitam craſſam cum exigua bile; poſtea placidè dormiuit tota nocte, tum etiam die ſequenti, quę erat 23. tumque febris omninò expers fuit; & vrinę me-

liùs coctæ apparuerant.

Ad reliquias humorum deturbandas 24. die ſumpſit juſculum aperiens, in eoque, die 25. incoximus ſennæ ℥ ß cum correctiuis quo quater purgatus eſt: indeque auctus ciborum appetitus cum ſiti nulla, ac cõtinuatis juſculis aperientibus per aliquot dies priſtinæ ſanitati reſtitutus eſt.

OBSERVATIO XLVIII.

Inflammatio & abſceſſus renum, Hæmorrhagia, febris maligna, cum grauibus ſymptomatis.

DIe 27. menſis Martij, anni 1619. vocatus ſum ad Reuerendiſsimum Epiſcopum Lodouenſem quinquagenarium, qui antea febre maligna laborauerat, eiuſque duas paſſus erat recidiuas, ab iiſque liberatus multis criſibus, præcipuè per hæmorrhagias copioſiſsimas, & remediis quamplurimis à duobus medicis Lodouenſibus mecum præſcriptis. Cum à multis diebus omninò conualuiſſe videretur; die 17. Martij circa horam duodecimam ęgrotare cępit, à die ſequenti ſubitò correptus eſt dolore acuto & fixo circa renem dextrum, quem ſequuta ſunt hęc ſymptomata, vomitus frequens, & ſingultus, vrinę turbidę, rubrę aliquando, & aquoſę, interdum cum arenulis partim rubris, partim verò albis, interdumetiam conqueſtus eſt de cruris dextri ſtupore. Die 22. febris ſuperuenit, quam exceperunt diebus ſequentibus horrores bis aut ter in die inuadentes

eoſque

eóſque ſequebatur febris exacerbatio per duas vel tres horas.

Cùm igitur acceſsiſſem die 27. morbi vna cum prædictis medicis ſuſpicati fuimus in communi conſilio calculum latitare in rene dextro, & à dolore excitatam eſſe inflammationem in eadem parte. Quia verò dolor tunc ferè nullus apparebat, exiſtimauimus inflammationem iam ad ſuppurationem fuiſſe progreſſam. Decretum fuit mittendum eſſe ſanguinem primùm ex brachio dextro poſteà ex malleolo ejuſdem regionis, clyſteres mollientes & refrigerantes frequenter injiciendos, julepos, & emulſiones lenientes imperandas, Epithemata, fomenta, linimenta, & cataplaſmata præſcribenda. Incœpimus à venæ ſectione, quæ celebrata fuit die prædicta 27. hora ſecunda veſpertina ad ℥ viii. Circa veſperam oborta eſt hæmorrhagia, quę per quatuor horas perſeuerans, ſanguinis ferè ℔ ii æquauit, adhuc affatim fluebat & vires concidebant. Igitur cogitandum fuit de cohibenda hæmorrhagia, & præſcripta fuit venæ ſectio reuellens in brachio dextro, ſal prunellæ in aqua frigida diſſolutum, frontale adſtringens, acetum in aurem inſtillandum, ſuccus vrticæ ſumendus, cucurbitula regioni hepatis admouenda, linteum in aceto madefactum, quo frigidè ceruix erat obuoluenda, & ligaturæ extremorum, quibus nihil proficientibus æger ſe aluum deponere velle dixit, nec potuit cogi, vt in lecto dejiceret. Pręmonuimus, ſi è lecto ſurgeret cum tanta exolutione virium, fore vt in ſyncopem rueret, attamen eam ſyncopem cohibendo ſanguini fore perutilem. Ita ferè ſucceſsit, nam

poſtquam ſurrexiſſet, animi deliquium paſſus eſt, à quo ſtatim excitatus eſt vino exhibito, & aquâ frigidâ in faciem projectâ, poſtea copiosè dejecit, & poſtquam in lectum delatus fuiſſet, ſanguis multò minore impetu fluebat, poſtquam verò paululùm quieuiſſet, exhibitum eſt ſal prunellæ ad ℥ iß in aqua frigida diſſolutum, quo aſſumpto ſtatim ſanguinis fluxus omnino fuit cohibitus, nec alijs remedijs opus fuit.

Die ſequenti, quę erat 28. Martij, ſiti ingenti premebatur, & puſtulę quędam dolentes ex ſanguine aduſto genitæ circa frontem, genas, labia, linguam, & in volis manuum obortæ ſunt, dolor verò renum nullus apparebat, ſed ingens alimentorum auerſio, vt juſculum omninò renueret, multò magis julepos & emulſiones. Attamen tota ferè die dormiuit per interualla, & per aluum bis dejecit bilioſa & valdè fœtida, vrina erat decolor, tenuis & ſine ſedimento, cum arenulis in fundo matulæ: In potu manè exhibuimus ſalis perlarum ℥ ß cum aqua cocta, & ſitis plurimùm contemperata eſt. Poſt meridiem, atque iterum veſperi ſpiritus vitrioli gutt. 12. cum ℥ i ſyrupi capillorum ven. & aqua cocta propinatæ ſunt, à quibus etiam ſitis & febris plurimùm ſedata eſt. Inunctio frequenter fuit celebrata in regione lumborum, ex vnguento populeo & refrigerante Galeni cum oleo roſaceo. Lac amygdalarum dulcium cùm juſculis miſcebatur ad cochlearia tria vel quatuor. Nocte ſequenti ſatis quietè etiam dormiuit, ſe ſe per vices expergefaciens cum planctu luctuoſo, vt ſolebat diebus præcedentibus.

Die

Die 29. conqueſtus eſt manè de dolore renis dextri, ſed parùm vehementi, non poterat tamen ſupra latus dextrum decumbere. Vrinæ tenues, & pallidæ, cum arenulis partim rubris, partim albis puſtulæ oris inunctæ ſunt pomata recenti, tantillo ſalis prunellæ admixto, præſcriptum fuit fomentum & cataplaſma emolliens, & anodynum renibus admouendum, tum etiam julepus ex decocto herbarum refrigerantium, cum ſemine lactucæ & papaueris albi, ſummit. malu. flor. viol. & bugloſsi.

Circa horam quartam pomeridianam, leui horrore correptus eſt, quem excepit febris intenſior, ad aliquot horas perſeuerans. Hora decima propinatus eſt julepus ad ℥ viii. tota nocte parùm dormiuit.

Die 30. hora tertia matutina, rigore vehementi afflictus eſt per horam dimidiam, poſtea febris adaucta, oris & faucium vlcera grauiora, & magis dolentia, quibus demulcendis diamorum vſurpatum eſt, ſitis ingens, alui excrementa liquida, & valdè fætida. Poſt duas horas ſumpto juſculo ſudor erupit copioſus in capite & ceruice, cum madore tantùm in reliquis partibus, in cujus medio aluus iterum ſoluta eſt, & vſque ad horam octauam quinquies dejecit, vrinę magis coctæ, & coloratiores apparuerunt, exiguam hypoſtaſim habentes, febris etiam imminuta, ſed vires admodum fractæ ex alui fluxu. Circa horam quartam ſumpſit julepum cum ſpiritus ſulphuris guttis viginti, quantitas autem julepi perpetuò fuit ℥ viii. iterum dormiuit vſque ad horam ſextam, & experrectus dixit ſe à julepo plurimùm fuiſſe adjutum, & refrige-

rationem percepiſſe in toto corpore, febris equidem remiſsior apparebat: aſſumpto juſculo refrigerante conqueſtus eſt de dolore in palato, quod inſpicientes, vlceratum inuenimus ex ardore febris prægreſſæ: ad hoc malum demulcendum vſus eſt decocto mororum conditorum: poſtea ſequens gargariſma præſcripſimus.

℞ Aquar. plantag. & matriſylu. ana ℥ iv. aq. roſar. ℥ ii. aluminis crudi ʒ ii. poſt leuem ebullitionem diſſolue diamor. & mellis roſac. ana ℥ i fiat gargariſmus. præcipimus etiam vt palatum melle roſaceo frequenter inungeretur ex penicillo: colluebat etiam os frequenter ptiſanâ potus ordinarij, quæ ex hordeo & liquiritia confecta erat.

Ab eo etiam tempore ſatis placidè quieuit vſque ad mediam noctem, in qua rigore iterum correptus eſt: eoque ad duas horas perducto, poſtea febris aucta, quæ ſequenti die quæ erat vltima menſis Martij, circa horam octauam valdè remiſſior apparuit, vrinæ ſemper tenues & valdè crudæ. Pomeridianis horis febris multò remiſsior, & in vniuerſum melius habere viſus eſt, quàm diebus præteritis, aluus tota die ter dejecit liquida & bilioſa, julepi bis in die iterabantur, epithemata frequenter admouebantur.

In ſequente verò nocte, circa illud tempus, quo rigor accidere conſueuerat, anxietate graui, & inquietudine moleſtiſsima vexatus eſt, cum alui fluxu, partim bilioſo, & partim pituitoſo, frequenti, ſed pauco, tota nocte vigilauit, neque in lecto conſiſtere poterat. Vt igitur motum illum naturæ, qui difficilè ac laboriosè fiebat, juuaremus, ipſi exhibui-

buimus medicamentum purgans primo die Aprilis, hora tertia matutina. Interim vlcera palati, & oris erant moleſtiſsima,& fœtorem cadauerum referebant; vrinæ continuò tenues & decolores nos valdè terrebant: inquietudines circa horam nonam remiſſæ ſunt, & purgatus fuit quinquies tota die. Circa veſperam multò melius habuit, ſed vrinæ perpetuò albæ & crudæ, vlcera oris perpetuò moleſta, puſtulæ labia & mentem occupantes, imò & partem genæ dextræ, in fœdam cruſtam degenerauerant, vt fit in varioliſ multis ſimul iunctis. In medijs etiam cruribus, parti interiori obortæ ſunt puſtulæ varioliſ conſimiles, inter ſe diſtinctæ, & in vnaquaque tibia, manus magnitudinem æquantes, maximæ malignitatis & abuſtionis teſtes.

Die 2. Aprilis, hora prima poſt mediam noctem acceſsio iterùm redijt, cum horrore leuiſsimo, quem ſequutus eſt calor auctus, cum inquietudine præcedenti multò minore. Circa finem acceſsionis iterum exhibitum fuit medicamentum purgans, dejecítque bilem ſubuiridem,cum pituita copioſa. Poſt meridiem ceſſauit purgatio, & febris omnino expers fuit, ſeque appetentiam ad ſolidiores cibos percipere aiebat. Cruſtæ vlceroſæ menti,& genarum fœtorem quendam exhalabant.

Die 3. Aprilis,poſt mediam noctem paroxiſmus febris tertianæ duplicis iterum reuerſus eſt, eadem hora, priori conſimilis. Vrinæ coloratiores apparuerunt,fætor ſatis inſignis in vlceribus menti, & genarum. Decretum fuit reliquias materiæ morbificæ præparare ad vlteriorem purgationem

remediis internis & externis. Interna fuerunt julepi aperientes, & refrigerantes, externa verò fomentum emolliens, aperiens & humectans ſuper hypochondria,præcipuè regionem hepatis,in qua tenſio quædam apparebat,tum etiam linimentum iiſdem viribus præditum. Ante meridiem febris imminuta eſt, ſed non prorſus intermiſit; vrinæ laudabiles cum hypoſtaſi parua apparuerunt. A meridie ad ſextam horam veſpertinam bis dejecit liquida & ſubflaua: vlceribus menti & genarum admotum eſt vnguentum ex therebinthina,vitellis ouorum & melle roſaceo.Hora ſeptima veſpertina rediit acceſsio cum rigore, qui ad dimidiam horam extenſus eſt,poſtea calor auctus ad mediam noctem perſeuerauit,& duplici ſudore, eoque copioſo ſolutus eſt.Poſtea ἀπύρετος euaſit,fætor maxillarum vſu vnguenti prædicti intra duodecim horas ſublatus eſt,& vlcera pus album & craſſum emittere cœperunt. In acceſsione exhibitus fuit pro potu ſyrupus violaceus cum ptiſana & ſpiritu ſulphuris.

Die 4.Aprilis, cum eſſet febris expers matutinis horis prædicta remedia iterata ſunt; & tota die febris expers apparuit.Hora ſexta veſpertina iterum rediit acceſsio cum rigore, & præcedente multo longior fuit.

Die 5. Aprilis præmiſſo clyſtere ſanguis detractus eſt ad humerum feruorem, & putredinem inhibendam, quæ duo paroxiſmi incrementum peperiſſe videbantur,circà horam quintam veſpertinam exhibitum eſt febrile Crollii ex ſale abſynthij, ſpiritu ſulphuris,& aqua cichorij, cum jam

ager

æger frigus extremorum perciperet, poſtea plus ſolito contectus eſt, linteis calidis membra munita, ſicque dilatum eſt principium acceſſionis ad horam ſeptimam, rigorque per horam perſeuerauit, poſtea vi medicamenti prædicti euomuit pituitam & bilem ſatis magna copia, deinde calor erat mitis, & ſine inquietudine, ſaltem inſigni.

Die 6. Aprilis ab exitu paroximi conquerebatur æger de calore igneo in ventriculo, qui per interualla ſæuiebat: conquerebatur etiam de dolore in ſiniſtro hypochondrio, quem cum explorare voluiſſem, non potuit ferre manus contactum & tenſio manifeſta apparebat; vrinæ à triduo integro nullę colligebantur. Sed quia æger dejicere ſolebat ter aut quater in die, cenſuimus cum dejectionibus vrinas etiam profundi; quia tamen præter dejectiones prædictas continua ferè aderat deſidendi cupiditas, magna nobis ſuſpicio aderat, ne grauis quædam affectio in renibus latitaret, præſertim cum ſingultus frequenter ægrotantem vrgeret. Tandem circa horam ſecundam, emiſit in matulam verum pus, album, læue & ęquale, & minimè fœtidum ad ℥ iij cum vrina pauciſsima, hinc certiſsimè apparuit factum eſſe abſceſſum in renibus, qui intus retentus ſymptomata grauiora afferebat. Imò verò ęger tota die dormiuit, & vſque ad mediam noctem febris remiſſiſsima fuit. Ignea caliditas per interualla ventriculum affligebat, & ſingultus per vices vrgebat. Nocte concubia dolor & tumor hypochondrij ſiniſtri valdè imminuti ſunt, vt ſe contrectari pateretur, aliquid puris iterum per vrinam excreuit, ſed tantum ad ℥ ß. bis

aut ter per aluũ excreuit materiam bilioſam, cui exiſtimauimus materiã purulentã eſſe permixtam, quávis illud certò non appareret, poſt mediã noctem rediit acceſsio, quę non verè acceſsio dicenda eſt, ſed potius exacerbatio, non contigit enim cum horrore aut rigore, neque cum febre intentiſsima, ſed potius cum inquietudine & lãguore.

Die 7. Aprilis manè ante lucem vrinam reddidit, quæ vix ℥ i quantitatem exæquabat, in cujus fundo tantillum puris ſubſidebat. Circa horam ſeptimam aluus ſoluta eſt parua quantitate, & dejectionis medietas purulenta erat: hinc conjicere licuit abſceſſum in capacitatem abdominis fuiſſe apertũ, & per inteſtina expurgari, ſed propter admixtionem aliorum excrementorum, quando copioſa eſt dejectio, non apparere; conjecimus etiam vrinam cum pure & fœcibus effundi in inteſtina, aut non attrahi à renibus, quia nihil aut perexiguum mingebat, nullúmque in veſica ejúſque meatibus vitium apparebat, adde quod dejectiones erant copioſiſsimæ, quæ niſi clyſtere frequenti prolicerentur, æger multò deteriùs habebat, & hac die cùm inquietus ad deſperationem propemodum fuiſſet, vſque ad meridiem, poſt ejectum clyſterem, quo bis purgatus eſt, placidè habuit, calor intenſus in regione ventriculi perſeuerat, & quod mirum eſt nulla vrgetur ſiti, julepi vſurpantur refrigerantes, & lenientes, tum etiam emulſiones. Interdum in juſculis lac amygdalarum dulcium permiſcetur. Pro potu vtitur decocto hordei & liquiritiæ cum ſyrupo violaceo, interea vires in dies languent, & pulſus euadit infirmior. Circa horam

tam quintam veſpertinam ſatis copioſam vrinam reddidit ſine moleſtia , in cujus fundo tantillum puris reſidebat, optimè quieuit, & horâ octauâ iterum minxit cum minori puris quantitate , & pulſus multò melior apparuit. Tota nocte placidè quieuit, ter copioſè minxit cum pure perpetuò in fundo matulæ reſidente: & febris exacerbatio perexiguâ ac breuiſsima fuit.

Die 8. Aprilis ſummo manè julepus fuit exhibitus, & poſt horam clyſter injectus, quo bis copioſè dejecit. In juſculo diſſoluebatur puluis ex ſeminibus frigidis cũ ſaccharo, nunc lac amygdalarũ dulciũ, nunc decoquebãtur herbæ refrigerãtes & parùm detergẽtes; lũborũ regio vnguento refrigerãte inungebatur. Pro potu decocto hordei, graminis & liquiritię vtebatur, quę omnia detergendo vlceri in renibus iam contracto, & reliquijs inflammationis earumdem partium temperandis deſtinata fuerant. Tota die multò meliùs habuit ac febris propemodum expers fuit. Horâ ſextâ veſpertinâ acceſsio rediit cum horrore leui, totâ ferè nocte perſeuerans, ſed non admodum vehemens, vrinę purulentę, dolor hęmorrhoidum.

Die 9. purgatus eſt blando medicamento ex ſenna, rheo, manna, ſatis benè habuit, ſed magna juſculorum auerſio, & difficultas deglutiendi, febris perexigua, ſed vires infirmæ, pondus veluti quoddam circa veſperam ſentiebat in fundo ſtomachi, ſingultus frequens, qualis toto morbi decurſu, nocte nullam habuit acceſsionem aut exacerbationem, ſed tantùm ardorem in ore, qui eum vigilare, & os frequenter abluere coëgit; in labijs ſiccitas, &

aduſtio apparebat, tamen nulla ſitis.

Die 10. aderat oris ſiccitas, alui fluxus, febris exigua, pulſus languidus, excrementa alui malè olentia, & quoties dejiciebat, quendam tetrum odorem in ore percipiebat; vrinæ crudæ cum pauciſsimo pure, nocte melius habuit, non redijt acceſsio, ſed leuis tantùm exacerbatio, quater dejecit bilioſa, vrinæ copioſæ, crudæ cum exiguo pure.

Die 11. manè meliùs habebat, nihil moleſtum erat, præter ingentem laſsitudinem, alui fluxus perſeuerat, vrinæ eædem. Poſt meridiem adhuc melius, & ſine laſsitudine, ciborum appetentia, & omnino conualuiſſe videbatur, ſi vrinæ meliores extitiſſent. nocte inquietudo leuis, vigiliæ, & febris paulò intenſior, aluum ſemel tantùm depoſuit.

Die 12. febricula perſeuerat cum exigua laſsitudine, circa veſperam febris expers vſque ad decimam horam, in qua febris exacerbatio redijt ſed leuior, & minùs moleſta, aluum non depoſuit, vrinæ vt ſupra.

Die 13. exigua febris perſeuerat, meliùs tamen habuit.

Die 14. purgatus eſt prædicto medicamento, ſed moleſta oris ſiccitate afflictus, frequenter os colluere coactus eſt, febris lenta perſeuerat.

Die 15. cibos ſolidos comedere cæpit cum appetentia. vrinæ coloratiores, ſed purulentam continuò ſubſidentiam habentes, febris lenta perſeuerat.

Die 16. manè bene habuit, hæmorrhagia redijt, venæ ſectione parca ſedata eſt. ter dejecit tota die, inje-

injecto clyſtere, vrinæ eædem, febris eadem.

Die 17. cibos ſumpſit cum appetentia, febris minor; ſemel tantùm dejecit excrementa ſolidiora, vrinæ eædem, noctu quieuit parùm ſine exacerbatione febrili.

Die 18. meliùs habuit, cibos ſumpſit cum majori appetentia; hyrudo admota eſt hæmorrhoidi adhuc tumenti, ad reuellendam hæmorrhagiam narium, quæ inſtare videbatur. multum ſanguinis effluxit cum humore ſeroſo, & nocte ſequenti meliùs dormiuit.

Die 16. ciborum appetentia, febris exigua pomeridianis horis, vrinæ pallidæ & tenues, nullam ſubſidentiam habentes, & puris expertes.

Die 20. omnia ſimilia diei præcedenti.

Die 21. diſceſsi, poſteà ſenſim conualuit, & intra paucos dies integræ ſanitati reſtitutus eſt, vſu potiſsimùm ſeri lactis.

OBSERVATIO XLIX.

Rheumatica affectio.

VIr nobilis quinquagenarius, bilioſo temperamento præditus, cum per longum tempus multos in victu errores commiſiſſet, præſertim in comeſſationibus, & exercitijs immodicis, ac intempeſtiuis; jàm à duobus annis cruciari cœpit varijs doloribus, nunc brachia & manus, nunc pedes, & tibias, aliáſque partes affligentibus, iiſque errantibus, nec diu in vna & eadem parte conſi

ſtentibus, ita vt hodie manus dextra, cras ſiniſtra afficiatur, poſteà verò dolor manus deſerit, & ad pedes deuoluitur. Ceſſante autem dolore in partibus, ſumma in ijs imbecillitas relinquitur, vt æger per plures dies decumbere cogatur. Nec articulos tantùm hujuſmodi dolores affligunt, ſed etiam alias partes; interdum enim caput dolore afficitur, alias dentes & maxillæ dolitant, aliàs humerus, aliàs etiam hypochondria; ita vt nulla ferè corporis pars doloribus immunis videatur. In principio morbi longiora erant dolorum interualla, ita vt poſtquam per 15. aut 20. dies afflictus fuiſſet, per menſem vnum aut alterum à doloribus immunis eſſet: nunc verò breuiora multò ſunt dolorum interualla; & vix per octiduum integra fruitur valetudine. Febricula interdum laborat, præcipuè doloribus accedentibus; & ad ſummam maciem, totiúſque corporis debilitatem perductus eſt. Multa remedia à præſentibus medicis vſurpata ſunt, ad contumacem iſtum affectum oppugnandum, præcipuè vacuantia per interualla vſurpata, phlebotomia ſcilicet, & purgatio, ſed omnia incaſſum, ideo medicos Monſpelienſes conſulere voluit, à quibus ſequentia præſcripta ſunt.

Ex hiſtoria ſymptomatum, quibus Nobiliſsimus ægrotans jamdiu conflictatus eſt, conjicere licet eum illo morbo laborare, qui Rheumatica affectio nominatur, quod equidem nomen non juxta vulgarem & communem ſignificationem vſurpatum volumus, qua omnes ij affectus enunciari ſolent, in quibus à capite in aliquam partem aliquid tranſmittitur, vt de catharris vulgariter fertur.

Sed-

Sed propriè & peculiariter juxta doctrinam Hippocratis lib. de locis in homine, & Galeni 1. de febrium diff.& 1. de compoſ.med. ſecundum genera, rheumaticum affectum nominamus illum, qui ex totius corporis habituali intemperie ducit originem. Ille autem graphicè depingitur à Gal. 1. febrium cap. ſeptimo his verbis, hujuſmodi quapiam ratione prouenire ſcito rheumaticos nominatos affectus, toto videlicet corpore infirmo, principibus verò illius partibus paululum licet inſit ſanguinis, grauari tamen ſolitis, eúmque ad carneas cutis partes protrudentibus. hęc Galenus. Vnde legitimam rheumaticę affectionis rationem in eo ſitam eſſe conſtat, quod corpus vniuerſum ea impotentia adeò habitualiter ſit affectum, vt vbi principem ejus partem aliquo ſanguine grauari contigerit, licet non ſit in copia plurimùm excedens, ad carnoſas partes ſub cute, & in ipſam protinus tranſmittant,& hinc in articulos facilè delabitur. Illam verò principem partem, quę in hoc affectu maximè lęditur, jecur eſſe ſtatuimus; quod alimentum, non ſatis nutritioni conueniens, propter adſcititiam quandam imbecillitatem generans, totum corpus pari imbecillitate, & maxima moleſtia ſolet afficere. Hujuſmodi autem imbecillitas ex intemperie quadam facta ducit originem, quę vt accuratiùs inueſtigari queat, in memoriam reuocandum eſt quatuor modis innatum partium temperamentum alterari poſſe. Primò defectu innati caloris, & humidi primigenij. Secundò per intenſionem alicujus qualitatis ex quatuor, in quibus conſiſtere fertur temperamentum. Tertiò ex

vitioſa, & maligna, aut venenata qualitate in partem introducta. Quartò cum ſpiritus vitalis obtúditur, diſsipatur, diſtrahitur, aut prauè corrumpitur. In noſtro autem laborante, ſecunda, in primis cauſa accuſanda eſt, aucta nimirum caliditas hepatis, & præternaturalis facta, vnde concoctio ipſius partis deprauatur, ſanguiſve ſeroſus, feruidus, & nutritioni ineptus redditur, eaque ratione ad varias partes diſtrahitur; eaſque partim acrimonia ſua vellicat, varioſque dolores efficit, partim in flatus conuertitur, aliaque ſymptomata producit, donec tandem portio illius ſeroſa, & flatuoſa per inſenſilem tranſpirationem aut ſudorem, aut vrinam excluditur.

Hujus affectus curationem nondum aſſequi potuerunt præſtantiſsimi Medici, duplici de cauſa. Primò quia (vt antea dictum eſt) intemperies rheumaticam illam affectionem, propriè dictam, & legitimam generans habitualis eſt, & facta; atque adeò difficillimè mutabilis. Secundò quia non videntur præceptum illud obſeruaſſe, à Galeno propoſitum in huius morbi curatione 1. febrium cap. 6. quod ſic habet. Meritò ergo his curandis ſcopus eſt, non euacuatio, ſed totius corporis roboratio, quæ quidem ita intelligenda ſunt, non quòd nulla omninò competat euacuatio, (idem enim Galenus ante huius affectus curationem orditur à miſsione ſanguinis, ac ſi excrementa prauam etiam qualitatem habuerint, vnam adhibet purgationem) ſed quod magis & frequentiùs roborantibus, minùs verò & parciùs euacuantibus agendum ſit.

Cum

Cum igitur intemperies calidior ex inſignibus, maximiſque vitę erroribus, in hepate potiſsimum contracta, illius, totiuſque corporis imbecillitatem pariat: aduerſus eam omni arte colluctandum eſt iis remediis, quę dictam intemperiem oppugnent, ſimulque ſpecifica proprietate hepar roborent, ac reficiant. Et quia intemperies illa habitualis eſt, longiſsimo indiget remediorum vſu.

Primò igitur inter omnia remedia, quæ hactenus ars inuenire potuit ad hepar præcalidum refrigerandum, atque roborandum, primas obtinet tinctura corallorum, cuius cochlearia duo æger ſumere poterit ſingulis diebus manè duabus horis ante paſtum. Illius præparatio talis eſt.

℞ Coralli rubri craſsiuſculè triti ℥ vj. reponantur in vaſe vitreo rotundo (quod matracium vulgò nominant) iiſque affundatur ſuccus limonum, vt ſupra materiam quatuor digitis emineat (in penuria ſucci limonum ſubſtitui poterit ſuccus berberis) vaſe benè clauſo, ponantur in balneo Mariæ per quatuor aut quinque dies continuos, & tincturam ſepara à fæce, & in alio vaſe ſerua ad vſum dictum.

Guſtui gratior fiet tinctura, ſi cum ſacchari candi pari quantitate reducatur in ſyrupum; ſed multò inefficacior euadet, at meliùs addetur ſaccharum cuilibet doſi exhibitionis tempore.

Ad hunc eundem vſum valdè commendatur conſerua ex fructu chinorrhodij, ſeu roſæ caninæ confecta, ſcilicet fructus illos maturos mundando à ſeminibus, deinde coquendo in aqua, ac trajiciendo per ſetaceum, tandemque recoquendo

cum ſaccharo ad opiatæ conſiſtentiam;modus autem faciendi conſimilis eſt ei quo cidoniatum parari conſueuit.

Hujus autem conſeruæ ſumere poterit ſingulis diebus ad nucis magnitudinem manè aut veſperi & in introitu lecti. Vti etiam poterit electario ſequenti.

℞ Electarij triaſantali quadruplicato rheo in tabellas redacti ℥ iv.capiat tabellam vnam ponderis ʒ ij. ſuperbibendo parùm aquę potus ordinarij.

Tinctura etiam roſarum ad vſum prædictum erit vtiliſsima, quę in ſequentem modum componitur.

℞ Roſat.rubr.ſiccarum ℥ i aquæ tepidæ ℔ iii. ſpiritus ſulphuris aut vitrioli ʒ iß infundantur per horas ſex,colaturę adde ſacchari albi ℔ ß.capiat cyathum vnum hora commoda.

Hæc quatuor remedia in vſu continuo ita habenda ſunt, vt manè alterutrum ſumatur, horis duabus ante paſtum, veſperi verò alterum,in introitu lecti, poſtridiè verò alia duo iiſdem horis, ita frequenter remedia immutando,ne natura nimium iiſdem aſſueſcat.Quando verò omnia ſimul habere non poterit, duobus aut tribus ordine prædicto vtetur,imò verò circa initium tèr in die, ſi lubet, dicta remedia vſurpare poterit, ſcilicèt manè,veſperi,& horis duabus ante cænam.

Tinctura roſarum omni etiam hora vſurpari poterit, tempore ſitis,extra paſtus,tum etiam ſtatim poſt aliorum remediorum vſum.

Inter roborantia remedia conuenientiſsima eſt ambara cineritia, quæ ſpiritus & calorem natiuum

uum mirè reficit, neque tantoperè calefacit vt vulgo creditur, eſtque veluti balſamum humidi radicalis, eius igitur ℥. viij. vel x. ſumere poterit per vices cum tinctura corallorum, vel juſculo communi aut in ouo ſorbili.

Quia verò partium præcipuarum intemperies & imbecillitas excrementorum prouentum ſolet efficere, ideò blandis purgationibus, vt antea dictum eſt, per vices expurganda ſunt, quod fiet ſyrupo magiſtrali ex ſuccis compoſito, qui magis alterando, & roborando hepar, quam purgando præſtabit.

℞ Succorum recenter expreſſorum, & per reſidentiam deputatorum ex foliis endiuiæ, cichorij, acetoſę, fumariæ, lupulorum, agrim. & bugloſsi ℔ iij. ſucci pomorum redolent. recenter expreſsi ℔ iß ſennę mũdatę ℥ vj. epithimi ℥ ij. agarici recenter trociſcati ℥ j macis, & garyophyllor. ana ʒ i. infundantur & decoquantur vt artis eſt, donec colaturæ ſuperſint quart. v. in quibus diſſolue rhab. electi in prædictis ſuccis ſeorſim infuſi cum ſantalo citrino ℥ iß. ſacchari albi quart. v. fiat ſyrupus perfectè coctus & clarificatus, qui ſeruetur in vaſe vitreo, de quo capiat ℥ iß vel ℥ ii bis aut ter in menſe cum juſculo pulli foliis endiuię, cichorij & acetoſæ alterato.

Intermediis verò temporibus, quando aluus non erit libera, quæ perpetuò mollis ſeruanda eſt, ſumere poterit ejuſdem ſyrupi ℥ j cum juſculo communi, hora vna ante prandium.

Vel diſſoluere poterit eundem ſyrupum in decocto prunorum.

Vel in eodem decocto, loco ſyrupi diſſolui poterit manna ab ℥ß ad ℥j ſumenda itidem horâ vnâ ante prandium.

Vel in dicto decocto prunorum decoqui interdum poterunt ſennæ mundatæ ʒ ij.

Prædicta remedia frequentari poterunt bis in ſeptimana ſi aluus non ſit libera.

Præterea ad hepatis feruorem demulcendum, nihil præſtantius eſt balneo aquæ tepidæ, quod per totam æſtatem vſurpandum erit frequentiſsimè ſingulis ferè diebus per horam ante cœnam, in formam ſemicupij.

His addere licet optimam victus rationem ex cibis concoctu facilibus,& optimi ſucci,v.g̃. perdicibus, caponibus, pullis gallinaceis & pipionibus,præcipuè verò juſculis,& conſummatis,juribus carnium expreſsis, aliiſque, quæ omnia ſumenda ſunt in mediocri quantitate, vt faciliùs concoqui poſſint.

Pro potu vtatur diluto rhabarbari per longum tempus in hunc modum compoſito.

℞ Rhab.puluerat. craſsiuſculè ʒß aquę fontis ℔ iij.bulliant parùm & colentur,ac colatura vtatur pro potu ordinario cum tantillo vini rubelli.

Interdùm etiam loco illius diluti,vti poterit decocto radicum cichorij cum vino, vt dictum eſt.

Vitabit maximè motus vehementes,tàm animi quàm corporis,venerem,& alia quæ ſibi maximè ob fuiſſe non dubitat.

Si quando dolor ſirmetur in articulis ſequentibus remediis mulceri,& diſſolui poterit.

℞ Pulpæ radicis altheæ ℥ iv lactis recentis ℥ ij. fiat

fiat inſtar linimenti, quod inducatur parti dolenti, vel.

℞ Maſſæ emplaſtri diapalma q.ſ. extendatur ſuper alutam, fiat emplaſtrum debitæ magnitudinis applicandum parti dolenti.

OBSERVATIO L.

Tumor lienis.

SOror DN. Nicolai Canonici Monſpelienſis 20. annos nata, poſt febrem tertianam malè curatam incidit in tumorem lienis inſignem qui totum ferè abdomen continebat, cum febre lenta, inappetentia, vigiliis, aliiſque ſymptomatis.

Præſcribo primùm venę ſectionem brachij ſiniſtri præmiſſo clyſtere. Deinde apozema aperiens cum cremore tartari ad duodecim dies, & tertio quoque die infundebantur ſennæ ʒ ii. addebaturque ſyrupi de cichorio compoſiti ℥ j. Eodem tempore admouebatur lieni fotus emolliens & aperiens manè & ſerò, & linimentum poſt fotum. Sumebat etiam veſpertinis horis, ſcilicet hora vna ante cœnam opiatam ſequentem.

℞ Conſeruæ florum tamariſci & radicis enulæ campanæ ana ℥ j conſeruæ capillorum ven. ℥ ij conſeruæ abſynthij vulgaris & corticis citri conditi ana ℥ ß confectionis Alcherm. ʒ iii ſalis abſynthij, & tamariſci ana ʒ ii pulueris electa. ij diarrhodon. abbat. ʒ i. cum ſyrupo capil. ven. fiat opiata de qua capiat magnitudinem caſtaneæ ſingulis diebus manè duabus horis ante paſtum

ſuper hauſto vini diluti momento.

Hiſce remedijs conualuit intra 15. dies.

OBSERVATIO LI.

Sanguis coagulatus in ventriculo.

FRater Dn. Dumoys in curia præſidiali Monſpelienſi conſiliarij regij quinquagenarius, poſt exercitia vehementia in venatione aſsidua, parùm ſanguinis euomuit, & nonnihil etiam ejuſdem per aluum excreuit. Sequentibus diebus ventriculi grauitate premebatur cum cardialgia, vt alimentum frequenter expeteret, illiúſque abſtinentiâ per interuallum aliquod ſe deficere diceret. Vinum etiam frequenter ſorbillabat. Quando tractabatur regio ventriculi, dolorem ſentiebat, manus ſubfrigidas habebat; parùm ſitiebat. Medicus ordinarius cum febre lypiria ex inflammatione ventriculi laborare dicebat. At cum mihi febris nulla, pulſum tangenti appareret, ille virium imbecillitatem obſtare inquiebat, quò minùs febricitare videretur. Illam autem inflammationem colligebat ex ſanguine antea excreto, qui ejuſdem effuſionem in ſubſtantiam ventriculi argueret, ex dolore ipſius partis, manuum frigiditate, & cardialgia. Indéque audacter pronunciabat, eum certò & breui moriturum. Ego verò omnia illa ſymptomata ex ſanguine in ventriculo concreto & corrupto prouenire cēſebam, qui quidem ſanguis corruptus, vt docet Galenus, veneni naturam induit, & inde lypothi-

pothimiæ, aut cardialgiæ, extremorum perfrigerationes, aliaque ſymptomata emergunt. Neque enim fieri poſſe putabam, vt ventriculi inflammatio febrem intenſam, ac ſitim non accerſeret. Deinde admotione tegulæ calefactæ, & pannorum calidorum ſupra ventriculum æger delectabatur, nec non meri aſſumptione frequenti, & juſculis valdè calidis, quæ omnia non tuliſſet ventriculus inflammatus. Injecto clyſtere trumbulos quoſdam ſanguinis cum eo excreuit, ſanguis detractus fuit valde pituitoſus. Ab emulſione veſpere exhibita ex præſcripto medici ordinarij, grauiter affectus eſt tota nocte. Remedijs autem ſanguinem coagulatum diſſoluentibus, & expurgantibus noluit acquieſcere dictus medicus, ideo ego, qui per occaſionem ægrum ſemel tantùm videram, integram illi curam reliqui. Sed poſtera die nullo alio remedio vſurpato per aluum depoſuit materiam fœtidiſsimam & nigricantem, ſicque liberatus eſt ab omnibus prædictis ſymptomatis; quod manifeſtè indicauit affectus hujus cauſam non aliam extitiſſe quàm ſanguinem concretum in ventriculo, vt nos exiſtimauimus.

OBSERVATIO LII.

Partis atrophia & ſenſus imminutio.

ORnatiſsimi viri D. Paſchalij conſiliarij regij & in computorum camera Gratianopolitana Magiſtri vxor dilectiſsima, annos nata 22. tempe-

Digitized by Google

ramento predita calido & ſicco(provt ex actionum promptitudine, ingenij acrimonia, iracundia, venarum latitudine,habitu macilento,aliiſque ſignis facilè videre eſt)à ſeptem annis laborare cœpit imminutione ſenſus tactus in manu ſiniſtra,cum partis ejuſdem macie, & extenuatione, quæ primùm in pollice apparuit, cujus muſculi veneris montem conſtituentes primùm abſumpti ſunt,móxque ejuſdem particulæ ſenſus imminutus & conſequenter alij digiti eodem affectu tentati; donec tandem integra ferè ſenſus abolitio conſequuta fuerit, nunc etenim acum in pollicem immiſſam vix dolorificè percipit. Ad hæc veſiculæ interdum in extremitatibus digitorum exoriuntur vſtionibus ſimillimæ, aliáque nonnulla in illius habitu apparent,quæ ſuo loco proponentur.

Caſus iſte difficillimus eſt, rariſsimus, & intricatiſsimus, licet de eo præſtantiſsimi medici qui illius curam ſuſceperunt, parùm dubitauerint, illam ſenſus tactus læſionem, ad incipientem paralyſim referentes,quæ quidem ſententia licet rationibus non leuibus confirmari valeat; Aliud tamen de hujus morbi natura judicium proferre, & validiſsimis rationum momentis ſuſtinere facile eſt, eſſe nimirum nudam partis atrophiam, quam ratione ſiccitatis, ſenſus tactus læſio conſequuta ſit, citra vllam neruorum obſtructionem. Nos vtriúſque partis rationes proferemus,vt ſaniorem eligere, cujuſvis arbitrio ſit. Ac tandē demonſtrabimus (quod erit egregium,& ſingulare)eadē curādi methodo, iiſdémque remedijs hunc affectum ſiue ab hac, ſiue ab illa cauſa depēdeat,eſſe profligandum.

Primò

Primò igitur hanc ſenſus tactus læſionem, ſpeciem eſſe paralyſis, inde conſtare videtur, quod ab alia cauſa non poteſt in aliqua parte ſenſus ille imminui vel aboleri, quàm ab obſtructione neruorum, ſpiritus animales, ſimúlque facultatem ſenſificam, & motricem ad partes deferentium. Deinde quod nobilis hęc mulier tumorem aliàs paſſa eſt in parte dextra ceruicis, & interdum auris dextræ tinnitum, nec non dolorem quendam circa ceruicem percipit, quæ indicia ſunt fluxionis à capite irruentis.

Contrà verò hunc affectum non ad paralyſim, ſed ad quandam potiùs atrophiæ ſpeciem referendum eſſe ſequentes rationes poſſunt euincere.

Primò, in paralyſi non ſolùm ſenſus, ſed etiam motus læditur, præſertim quando antiqua eſt, & confirmata, quemadmodum iſta, quæ per ſeptennium affligit, licet enim interdum lædi poſsit motus illæſo ſenſu, & contra interdum ſenſus lædatur, illæſo motu; hæc tamen adhibenda eſt differentia, quæ diſertè docetur à Gal. 1. de loc. affect. cap. 6. quod nimirum in parte motus capaci non poteſt lædi ſenſus illæſo motu; cum tamen motus lædi poſsit illæſo ſenſu, ſenſus enim in patiendo magis, motus verò in agendo conſiſtit, & cum idem ſpiritus animalis per eundem neruum deferat ſenſum & motum, ſi minori copia affluat, quàm quæ motui poſsit ſufficere; illa tamen ſenſui ſufficiet; At ſi tanta nerui fuerit obſtructio, vt ſenſus lædatur, multo major læſio motui continget. Quomodò igitur fieri poterit, vt interdum ſenſus lædatur, illæſo motu? hac tantùm ratione (docente Gal.

loco cit.) quod nimirum ſi ſoli nerui qui ad cutem feruntur, afficiantur, illæſis ijs qui ad muſculos deſinunt, ſenſus tantùm peribit, illæſo motu, quemadmodum contigit Pauſaniæ Syrio ſophiſtæ, cujus hyſtoriam refert Gal.3.de loc.cap.12. tum etiam loco ſupra citato, qui Romam proficiſcens, è vehiculo decidit, & ictu accepto circa ſeptimam vertebram, vnde neruulus ad cutem duorum minimorum digitorum defertur, in ijs duobus digitis ſenſus perijt illæſo motu, quia nerui qui ad muſculos earum partium ferebantur, non erant affecti. Iam verò in caſu propoſito res non poteſt ita ſe habere; quandoquidem ſi affectus oritur ab obſtructione neruorum, concedendum eſt neruos qui feruntur ad muſculos, eſſe grauiter affectos, ſiquidem nunquam contingit macies & conſumptio in parte paralytica, quin priùs illa ſpiritus animalis influxu prorſus deſtituta ſit, ſiquidem facultas naturalis, feriante facultate animali, in conſenſum trahitur, & malè nutriens partem, atrophiam inducit; ſed cum ex integritate motus neruorum integritas pateat, conjiciendum eſt illam atrophiam non ſequi paralyſim; ſed potiùs ſenſus illam læſionem, ab atrophia, & exſiccatione partium dependere. Neque enim verum eſt, vt nuper aſſerebatur, omnem ſenſus imminutionem, & abolitionem, eſſe ſpeciem paralyſis, ſiquidem in elephantiaſi ſenſus imminuitur, & aboletur à ſiccitate in partes introducta ab humore atrabilario.

Secundò, ex dictis etiam aliud argumentum colligere fas eſt, ſiquidem macies & atrophia non contingit partibus paralyticis, niſi paralyſis confirma-

firmata ſit. At iſta à ſuis authoribus dicitur tantùm incipiens cùm ſenſus tantùm læditur illæſo motu. Vnde ſequitur neceſſario atrophiam iſtam à paralyſi minimè dependere.

Tertiò, cum dicatur paralyſis incipiens, mirum eſt principium morbi per ſeptennium duraſſe, neque vlteriùs progreſſum; & fluxionem, quæ neruum tantùm vnum, aut alterum ad digitorum cutem excurrentem obſeſsit, neruos tandem majores prædictis contiguos, & motum efficientes, non inuaſiſſe. Ita vt inde motus & ſenſus læſio contigerit, & integra, abſolutáque paralyſis prodierit.

Quartò ante ſenſus imminutionem, primùm apparere cœpit macies & conſumptio muſculorum pollicis, quam deinde ſubſequuta eſt ſenſus imminutio. Ergo atrophia partis ab alia cauſa dependet, quàm à paralyſi, & ſenſus imminuti cauſa eſſe videtur.

Quintò; veſiculæ vſtionibus ſimillimæ, digitorum extrema non rarò affligentes, humorem arguunt in partes affectas delabi, longè diuerſum ab eo qui ſolet efficere paralyſim. Qui quidem humor non ſolùm digitis ab hepate ſuggeritur, ſed etiam vniuerſæ medietati corporis ſibi viciniori, nam & digiti pedis dextri iiſdem veſiculis afficiuntur, & tibia dextra herpetibus, & brachium dextrum riuulis quibuſdam inſignitur, à venis ordinarijs diſtinctis, ſub cute recto tramite decurrentibus, & colorem rubrum, ſaturatum, ac ferè liueſcentem referentibus, vt facilè appareat ſanguinem atrabilarium ad partes affectas defluere, qui nutritionem vitians, maciem, & ſiccitatem induxerit; à qua ſic-

citate ſenſus tactus imminutus eſt, ſiquidem à ſapientibus artis medicæ proceribus, literis proditum eſt, motum juuari à ſiccitate, ſenſum verò ab humiditate. Atque adeò dum pars redditur humidior, ineptam fieri ad motum, dum verò ſiccior euadit, ineptam fieri ad ſenſum. Similes etiam riuuli in tibia dextra ægrotantis apparent, varicum inſtar, qui hepatis vitium euidentiùs comprobant.

Denique hujuſce affectus naturam magis, ac magis indicant juuantia & lædentia, ſicut enim numquam haſtenus remedijs conuenientibus vſa eſt; ſic vſu thermarum, aliarúmque rerum calidarum, tùm medicamentorum potenter reſoluentium; parti admotorum, multò pejus habuit.

Quamvis autem hæc poſterior ſententia veritati propior eſſe videatur, ſi quis tamen priori fauere voluerit, vltima ratione perſuaſus, in illius gratiam adductæ, quæ certè minimè contemnenda eſt, hoc ſaltem æſtimare poſsit, quendam fortè humoris defluxum, ſpinalis medullæ particulam aliquam afficere, vnde ſenſus imminutio oriatur; at verò maciem & atrophiam partis, huic cauſæ acceptam referre, impoſsibile eſt, quemadmodum id rationes allatæ euidenter conuincunt, & ſaltem juxta illam ſententiam aſſerendum eſſet, maciem & ſenſus imminutionem eſſe complicatos affectus, à diuerſis cauſis oriundos. Quibus ita ſuppoſitis, in quamcumque partem animum conuertere lubeat, eadem perpetuò erit curandi ratio, quemadmodum ab initio fuimus polliciti.

Illâ igitur curatione ex legitimis indicationibus dedu-

deducentes,omni opera elaborandum eſt, vt calidior & ſiccior hepatis intemperies, omnium malorum ſoboles emendetur; partis conſumptio & atrophia reparetur, & renutriatur, à qua ſi læſio ſenſus prodeat, ſimul illa curabitur ſublata cauſa,nimirùm ſiccitate. Si verò hæc ſenſus læſio à neruorum læſione oriri exiſtimetur,& à fluxione à cerebro in ſpinam ruente;non tamen idcircò calefacientia remedia exhibenda ſunt, quæ cauſam fluxionis primariam, ſcilicet hepatis intemperiem augerent. Neque refrigerantibus calida permiſcenda, mixtis indicationibus, ſiquidem illis intemperies hepatis nunquàm corrigetur,præſertim cùm in formulis remediorum, juxta hanc indicationem antea præſcriptis, calida medicamenta frigidis longè præ ualeant.Neque externa remedia reſoluentia parti affectæ admouenda ſunt, quia illam magis ac magis abſument,& exſiccabunt, & affectus curationi nullomodò inſeruient,obſtructio enim neruorũ ſi quę eſt nõ in manibus eſt,ſed juxta vertebras in neruorũ origine, ſicque Galenus imitandus veniet,qui in Pauſania Syro antea nominato, remedia ab aliis medicis admota duobus digitis ſenſu carẽtibus,ibiq; nihil cõferẽtib⁹,vertebris colli applicuit fœlici ſucceſſu.

Imò verò paralyſes quæ in corporibus calidioribus,ſiccioribuſque contingunt,ſolis refrigerantibus, & humectantibus remediis curari poſſunt, quemadmodum docet Trallianus lib.1.cap.16. his verbis. Cauſam reſolutionis effectricem magna ex parte internoſcere licet ex craſſo, viſcoſo,& frigido humore conſtitui. Sciendum etiam eſt vitium

hoc ex qualitate calida, aut ſicca proficiſci, vbi calida intemperies ſanguinem, & humores nimiùm torrefecerit. Et paulò pòſt, ſi namque qualitas ſola fuerit calida & ſicca, tunc extenuantia, calefacientiaque (omnia enim hujuſmodi natiuū humorem conſumunt,) magis adhuc aſſant materiam, craſſioremque reddunt. Ac tandem curationem ſubnectit ex victu & remediis purè refrigerantibus & humectantibus, quam quidem ab experientia deſumptam eſſe aſſeuerat, inquiens. Noui ſanè ego quendam, reſolutionem ex mœrore, multa ſollicitudine, & inedia expertum, deinde ſumpta hiera, adeò læſum, vt totus ipſe immobilis fieret, & propemodùm interiret, niſi in contrarium mutatus fuiſſet, & humectantibus omnibus, tum potionibus, tum cibis, & aliis quæ temperatum ipſum reddidiſſent, vſus fuiſſet, maxime verò balneis cōpluribus, vnctionibus ex hydrælęo, mutatione aëris temperati & omni hilaritate. Huic nòn valdè abſimilem hiſtoriam videre eſt apud Foreſtum obſ. 97. lib. 10. cuiuſdam adoleſcentis, qui à cruribus ad pedes ſenſu & motu deſtitutus erat, cum earundem partium extenuatione, & atrophia. Cumque calefacientium & exſiccantium medicamentorum vſu ab aliis medicis præſcriptorum, in peiùs continuò rueret, tandem ſolis humectantibus aſſumptis, & admotis, à Foreſto reſtitutus eſt.

Primò igitur victus ratio inſtituenda eſt refrigerans & humectans. Cibi ſint boni ſucci & concoctu faciles, ex junioribus præſertim animalibus. In juſculis vtatur herbis refrigerantibus, borragine

gine,acetoſa,endiuia,lactuca, & portulaca. Vitentur omnia frixa,ſalſa,& piperata,legumina, caſeus antiquus,aliique cibi craſsiores & calidiores, vinum bibat valdè dilutum & oligophorum.

Vitentur in primis animi pathemata,præſertim triſtitia & iracundia, ſomnus ſit longiſsimus,quia nihil magis humectat, quàm ſomnus. Aluus ſit ſemper libera,natura,vel arte.

Quàmprimùm erit à grauiditate libera, tranſacto vno à partu menſe, ſequentium remediorum vſum aggrediatur,

℞. Rad.buglosſi, graminis,& aſparagi ana ℥ ß fol. endiuiæ, cichorij,acetos,buglosſ. ana M. ß coquantur cum pullo gallinaceo , & fiat juſculum, quod capiat manè per duodecim dies.

In tertio quoque juſculo infunde per noctem ſennæ mundat.℥ ß ſem.aniſi ʒ i.

Poſt primum juſculum purgans,aperiatur vena baſilica cubiti dextri mittantur ſanguinis ℥ vii.

Finitis juſculis ingrediatur balneum ſequens.

℞ Amygdalar. dulc. contuſar. & farinæ hordei ana ℔ i ß decoquentur pro balneo, in ſacculo incluſa,quod ingrediatur tepidè manè & ſerò,longè à paſtu,ſingulis diebus decoctum renouando.

℞ Vnguenti roſacei & cerati ſantalini ana ℥ j ſucci cichorij & olei roſac. ana ℥ ß trociſcor. de caphura ℈ i. ceræ albæ parum,fiat vnguentum quo inungatur regio hepatis ab exitu balnei, poſt deterſum madorem,& continuando,ſingulis diebus in introitu lecti per longum tempus.

℞ Seri lactis caprilli per lactis ebullionem extracti,& probè clarificati ℔ vi.ſucci cichorij & po-

morum redolentium ana ℥ i. capiat manè duabus horis ante prandium per 15. dies.

Si tempus fuerit frigidius, quò minùs ſero lactis vti poſsit, illius loco decoctum chinæ ſubſtitui poterit in ſequentem modum.

♃ Rad. chinæ in talleolas inciſæ ℥ i. aquæ fontis ℔ vi. ſucci limonum ℥ iii. macerentur per 24. horas, deinde coquantur in vaſe terreo vitreato bene clauſo, ad tertiæ partis conſumptionem, colentur per manicam Hipp. capiat ℥ vi vel viii ſingulis diebus manè.

♃ Succorum recenter expreſſorum, & per reſidentiam deputatorum ex folijs borrag. bugloſ. fumariȩ, cichor. & acetoſ ℔ iii. ſucci pomorum redolent. recenter expreſsi & depurati ℔ ii ß in quibus infunde ſennæ mundat. ℥ viii. polypòd. querc. recentis, & epithymi ana ℥ ii. agarici recenter trociſcati ℥ i. macis & garyophill. ana ℥ i. Poſtea coquantur ad ℔ iß. in colatura diſſolue rhab. electi in prædictorum ſuccorum portione ſeorſim infuſi ℥ i ſacchari albi ℔ i ß. coquantur in ſyrupum, de quo capiat ℥ ii cum juſculo pulli, folijs borrag. bugloſ. fumariæ, & acetoſ. alterato.

Diebus intermedijs capiat ſingulis diebus manè, duabus horis ante paſtum ℥ i opiatæ confectæ ex fructu cynorrhodii, ſeu roſæ caninæ probè maturo & conuenienter cocto, & per ſetaceum trajecto, ac deinde recocto cum ſacchari ſ. q. quemadmodum cydoniatum parari conſueuit.

Vtatur etiam interdum tabellis triaſantali duplicato rheo, cujus capiat ℥ ii manè loco opiatæ prædictæ, ſuperbibendo aquæ cichorij parùm.

Si

Digitized by Google

Si propter temporis injurias hoc autumno omnia prædicta remedia adamuſſim exequi non valeat. Vere proximo illa erunt de integro repetenda, tum etiam balneum frequenter iterandum, & ſerum lactis diu vſurpandum, in hiſce enim remediis præcipua curandi ratio verſatur.

Denique ad hunc affectum expugnandum vtiliſſimę, ac longè præſtantiſſimę aquę Meynenſes, quas adire poterit circa initium menſis Iulij, iiſque vtetur per menſem integrum.

Interea ab ipſo curationis initio topica remedia vſurpanda ſunt, brachio & manui affectæ frequenter admouenda.

℞ Olei amygdal. dulc. recenter extracti ſine igne ℥ ij. olei chamœm. ℥ j miſce inungatur pars calidè manè & ſerò, mox linteis validiuſculis eandem obuoluendo.

Poſtquàm admotum fuerit oleum prædictum per 15. dies, vſurpetur ſequens per idem tempus.

℞ Olei catellorum, & lumbricorum ana ℥ i j olei amygdal. dulc. ℥ iii. miſce, vtatur vt dictum eſt. Poſteà per totidem dies vtatur ſequenti linimento

℞ Olei violac. & oliuar. ana ℥ i ß. picis naualis ℥ ij. olei amygdal. dulc. ℥ j fiat linimentum.

Tandem ſi affectus prædictis remediis pertinaciter obſiſtat, ad ſequentis decocti vſum erit tranſeundum.

℞ Rad. bryoniæ, liliorum & altheæ ana ℥ iij coquantur in juſculo capitis, pedum, & inteſtinorum vituli, aut veruecis, & in hoc decocto demer-

gatur manus, & portio brachij calidè manè & ſerò per duas horas, idque poſt vſum balnei per 15. dies.

Vt etiam ſuſpicioni prouideatur materiæ neruorum principio impactæ, vſurpari poterunt vnguenta & linimenta potenter reſoluentia, à præſtantiſsimis medicis præſcripta, ijs inungendo calidè ſpinam dorſi per aliquot dierum ſpatium. Actum Monſpelij die 14. menſis Auguſti anni 1631.

OBSERVATIO LIII.

Aborſus precautio.

QVædam mulier, vxor Ioannis Vieules ciuis Monſpelienſis, tres aborſus conſequentes paſſa erat varijs geſtationis temporibus. Iam verò à duobus menſibus grauida patiebatur dolores circa vmbilicum & lumbos, qui aborſum minabantur. Alter medicus duo emplaſtra præſcripſerat lumbis & vmbilico admouenda ex maſſa empl. pro fracturis & diſloc. vnde melius habuit ad aliquot dies, poſteà verò ijdem dolores reuerſi. Vocatus ego aduertens mulierem iuuenem, & ſanguineam, venam ſecari jubeo, vnde intra paucas horas à doloribus, & metu aborſus omnino liberata eſt. Sanguis erat valdè ſeroſus. Tamen ad præcautionem præſcribo rhab. pulu. ʒ i cum juſculo, iterandam ſemel in ſeptimana per menſem; vnguentum aſtringens lumbis & ventri admouendum pridiè purgationis, & opiatam aſtringentem poſtridiè rhabarbari, quibus tamen non vſa eſt. Symptomata il-

illa acceſſerant eo prorſus tempore quo menſtruas purgationes pati conſueuerat extra grauiditatem. Tertio deinde grauiditatis menſe eadem ſymptomata redierunt, & venæ ſectione ſtatim liberata eſt. Quarto itidem, quinto, ſexto, ſeptimo, & octauo iiſdem ſymptomatibus periodicè recurrentibus, iterata eſt venæ ſectio, & ſtatim liberabatur, vltima venæ ſectio celebrata fuit octo diebus ante principium noni menſis cum eodem fructu, die ſcilicet 15. Ianuarij anni 1632. & in fine noni menſis peperit filiũ bene habitũ, atq; vitalẽ, ſed pallidiuſculũ.

OBSERVATIO LIV.

Febris hæmitritæus, capitis dolor.

DIe 12. menſis Octobris anni 1631. vocatus ſum ad Dominam de Leſignan Picenis decumbentem ex febre continua, cum intermittente copulata, cui junctus erat occipitis dolor grauans, cum tendinum ceruicis dolore, & fluxione in dextrum oculum decumbente; vnde conjeci dolorem capitis eſſe Idiopathicum, eumque acceperat ab aëris nocturni injuria, cui ſe expoſuerat; febris erat ſatis lenta, & pituitoſa ſine ſiti, inueni eam in decimo quarto morbi die; antea verò ipſi ſemel vena fuerat aperta, & bis purgans medicamentum exhibitũ, ſudor copioſus apparuerat dicto die decimo quarto, omnia ſine fructu; febris eadem, quæ circa veſperam exacerbabatur, cum extremorum perfrigeratione, vnde paroxymi notabantur. Decimo quinto, & decimo ſexto iterata eſt phlebotomia

poſteà medicamentum fuit exhibitum ; & poſt aliquot dies iteratum ex infuſione ſennæ cum ſale tartari, juſcula aperientia exhibita, quoniam julepos, & alia remedia interna renuebat : fotus & inunctiones factæ in hypochondrijs , quæ tenſa apparebant. Ratione doloris capitis admotum eſt veſicatorium & emplaſtrum commiſſuræ, hæc continuata ſunt vſque ad vigeſimũ ſextum morbi diem, perſeuerante febre , vrinæ aliquando coctæ cum eneoremate laudabili: ſæpius crudæ,cum eneoremate valdè diuulſo , & non raro ex tribus vrinis quæ noctu ſeruabantur , prima & tertia crudæ erant,media laudabilis, quæ morbi longitudinem minabantur. Poſt tempus prædictum, cum alia remedia reſpueret, exhibeo per triduum ſalis tartari ℥ ß. ſpiritus vitrioli guttas xv. in decocto abſynthij, vnde optimè habuit, febriſq; ſuperata eſt,vrinę tamen tenues permanebant , cum eneoremate diuulſo. Iterùm purgata eſt, & omnino conualuit.

OBSERVATIO LV.

Tuſſis & catarrhus infantis.

Fllius Dñ.de Boirarques in camera cõputorum Monſpelienſi correctoris,vndecimeſtris,tentabatur catharro, cum tuſsi aſsidua, & febre, pituitam frequenter euomebat, multum lac ſugebat , & parùm mingebat. Poſt multa remedia cum perexiguo fructu vſurpata , juſsi vt inungeretur regio renum , oleo ſcorpionum Matthioli , ter in die,

die,vnde vrinæ copioſiores redditæ,& catarrhus imminutus. Dicit enim Mercatus lib. de morbis puerorum cap.8.in pueris contingere catarrhum aliquando ex vitio & imbecillitate renum non trahentium ſeroſum humorem,vnde fit vt ille ſurſum tranſlatus,fiat materia catarrhi. Si ſymptoma illud perſeueraſſet,vſurpata eſſent remedia ab eodem Mercato propoſita cap.13. de ſuppreſſa vrina in pueris,vt clyſteres,juſcula aperientia &c.

OBSERVATIO LVI.

Pleuritis.

QVidam ſutor juuenis & bilioſus, pleuritide laborans, poſt multas phlebotomias, aliaque remedia ordinaria, Die quinta perſeuerante febre intenſa,& lateris dolore, ſumpſit pomum coctum cum thuris j.ſuperbibendo aquæ cardui bened. ℥ iiij. & poſteà tectus eſt,ſudauit parùm,ſine febris m minutione, ſequenti die multum ſudauit bis aut ter,& indè conualuit.

OBSERVATIO LVII.

Febris continua in puellula.

ANno 1632.in menſe Ianuarij filia Dñ. [illegible] cauſidici, annos ſeptem [illegible] continua, non admodùm [illegible]

interualla, ſcilicet circa veſperam exacerbabatur Incœpit febris cum vomitu pituitoſo, quem deindè ſequutus eſt alui fluxus etiam pituitoſus per vnum tantùm diem perſeuerans, ſcilicet ſecundo die morbi, vrina erat pallida & turbata, anhelitus acidus, & graueolens. Præſcribo potionem ex infuſo ℥ i rhei, cum ſyrupi roſacei ℥ j. Antequam exhiberetur medicamentum, alter medicus ſuperueniens volebat illud omittere, & phlebotomiam potiorem eſſe contendebat, tamen exhibitum eſt medicamentum, quod paulò poſt euomuit cum pituita craſſa, & valdè putrida. deindè præſcribo clyſterem ex catholic. dupl. ℥ ß. circà veſperam injiciendum, quo & reliquiis medicamenti ſimul operantibus quinquies dejecit tota nocte materiam pituitoſam, bilioſam, & valdè fœtentem, manè febris perexigua, & meridie febris expers ac ſanitati reſtituta eſt.

Ex hac obſeruatione colligere eſt, quantùm aberrent illi medici, qui in omni febre continuâ indiſcriminatim à venæ ſectione inchoandam eſſe curationem exiſtimant. Cùm ſępè in pueris dictæ febres à putridis humoribus in prima regione ſtagnantibus, oriantur, qui purgatione facilè educuntur. In hac autem puellula, vomitus pituitoſus & alui fluxus talem humorum redundantiam indicabant.

OBSERVATIO LVIII.

Colicus

Colicus dolor.

VXor Dñ. Audifreti ciuis Monſpelieñſis laborarabat colico dolore grauiſsimo die 22. Ianuarij aani 1632. Injectus fuerat clyſter carminãs & purgans fruſtra, vocatus ego prçſcribo aliũ clyſterem ex decocto emollientium, & carminantium, facto in æquis partibus aquę & vini albi, diſſoluendo cathol. dupl. ℥ j mellis roſacei ℥ ij. aquæ benedictæ turbidæ ℥ iiij. ſtatim injecto clyſtere dolor quieuit, per tres horas dormiuit, poſteà mediocriter purgata eſt, & dolor non rediit.

OBSERVATIO LIX.

Colicus dolor.

DIe octaua menſis Martij anni 1632. Domina de Varanda ſexagenaria grauiſsimis doloribus vexabatur circa regionem lumborum, hepatis, ventriculi, & inteſtinorum : duo injecti fuerant clyſteres, quibus valdè purgata fuerat, & cucurbitula magna admota antè & retrò. Dolores perpetuò intenſi. Vocatus ego exhibeo pulueris inteſtini lupi ʒ i. cum vini ℥ iij. ſtatim ceſſauit dolor. Et Poſterâ die exhibitum eſt purgans medicamentum, ad reliquias materiæ morbificæ expellendas.

OBSERVATIO LX.

Aſthma, peripneumonia, cordis palpitatio.

DIe 8. Aprilis anni 1632. vidua Dn. de Sejelory ciuis Monſpelienſis, cum paucis induta veſtibus è lecto in feneſtram tranſiliſſet circa mediam noctem, illicò correpta eſt magna reſpirandi difficultate, aſthmatis paroxiſmum æmulãte, cum tuſsi, ſputo cruento, febre, & faciei rubedine. Vocatus ego venam cubiti dextri aperiri jubeo, & detractis ſanguinis ℥ viij. ſtatim ſpirandi difficultas quieuit. Poſteà clyſter laxans iniectus eſt, & julepus exhibitus ex aqua papau. rhead. ſyrup. viol. ſale prunell. & confect. de hyacintho.

Die 9. horâ decimâ ante meridiem, eam iterùm inuiſo, & inuenio febrientem, tuſsi laborantem, & ſanguinea ſputa excernentem; tum pondus graue ſentiebat in medio pectoris cum ardore interno, & puncturis in variis thoracis locis Impero phlebotomiam ex brachio ſiniſtro. clyſteris ac julepi iterationem, inunctionem pectoris ex oleo violaceo, ſyrupi violacei vſum frequentem. A venæ ſectione ſtatim leuata, & ſenſus ille ponderis, & ardoris in thorace, valdè imminutus, Horâ quintâ veſpertinâ ejuſdem diei cùm exiſtimarem à partibus inferioribus, vapores, & humores in thoracem transferri, quod Orthopnæa illa ſatis indicabat, præſcribo miſsionem ſanguinis ex ſaphena, ex qua etiam meliùs habuit. Nocte ſequenti iteratus eſt julepus prædictus, parùm dormiuit.

Die 10. manè meliùs habuit, febris, & reliqua ſymptomata valdè remiſſa. Circa horam, tertiam veſpertinam, leuem refrigerationem extremorum

paſſa

paſſa eſt,cum ſudore leuiſsimo in pedibus, & volis manuum, indè febris aucta, pulſus valdè oppreſſus,& grauitatis ſenſus in thorace plurimùm auctus. Vocatus eſt in conſilium Dn. Ranchinus Cancellarius, qui cenſuit hunc affectum eſſe pleuritidem anteriorem ex inflammationem mediaſtini. Et ex communi conſenſu miſſus eſt ſanguis ad ℥ vij ex brachio dextro,vndè etiam meliùs habuit, reliqua remedia continuata, tum etiam frictiones, ligaturæ, & cucurbitulæ in partibus inferioribus frequenter celebrabantur.

Die ij. quæ erat tertia morbi, commotus iis quæ obſeruaueram in alio morbo eiuſdem ægrotantis, in quo, fluxu alui teneſmode, & catarrho in pectus viciſsim affligebatur,ita vt quoties aluus reſtitabat, catarrhus grauiter affligeret; & fluxu alui redeunte, ſtatim, catarrhus ceſſaret, facta palindrome ad inteſtina, humoris in pectus defluentis, cenſui purgationem ipſi fore vtiliſsimam, quam in hunc modum compono.

℞. Fol. bugloſsi & lactucæ ana M.i.tamarind. ℥ ß liquiritiæ ʒ iij. flor.violar. p.j. coquantur ad ℥ iv. in colatura diſſolue rhab. in aqua bugloſsi cum ſantalo citrin. infuſi ʒ i. mannæ & ſyrupi roſacei ana ℥ j. fiat potio, quam ſumpſit manè, & multa pituitoſa, ſeroſa, acria,fœtidaque excreuit. Nihilominùs exacerbatio circa veſperam rediit, vt die præcedenti, attamen pulſus non oppreſſus vt anteà,& grauitas pectoris minor.Sed dolorem percipiebat circa clauiculam dextram, qui etiam tactu exaſperabatur, nox ferè inſomnis; emulſionibus frequenter vtebatur.

Die 4. morbi,& menſis 12. cum manè febris & dolor ad clauiculam perſeuerarent, iterùm vocatus eſt in conſilium Dn.Ranchinus, & præter dicta ſymptomata, maximam palpitationem cordis patiebatur, quæ etiam palpitatio apparuerat in hypochondrio dextro, tum etiam in latere dextro,ſed exiguo tempore.At in regione cordis permanebat, & inſtar mallei violenter percutiebat. Iterum aperta eſt vena brachij dextri, præſcripta inunctio partis dolentis, & remedia ad inferiora reuellentia. Circa veſperam rediit exacerbatio,cum palpitatione perſeuerante.Poſt aliquot horas parùm ſudauit toto corpore,vndè aliquantulùm leuata eſt. At palpitatio & febris eadem. Cum ſuſpicio eſſet vapores ferri ab vtero,præſcriptus eſt clyſter hyſtericus, frictiones, ligaturæ, & cucurbitulæ partibus inferioribus. Emplaſtrum hyſtericum vmbilico, & julepus ad ſudorem juuandum,ex aquis ſcabioſæ,& cardui bened. cum lapid.bezoar.& aquę naphæ ℥ ß.ratione vteri Nocte aluus ter copioſè dejecit fœtida & corrupta. Poſt mediam noctem placidè dormiuit vſque ad matutinum.

Die 5.morbi manè eam inuenio cum exigua febre, ſine vlla pectoris oppreſsione, aut dolore, & cũ exigua cordis palpitatione.Circa veſperam parùm ſudauit,& paulò meliùs habuit. Poſt rejectum clyſterem,cordis palpitatio aucta eſt,febriſque intenſior euaſit.Nocte mediocriter habuit.

Die 6.omnia eadem, veſperi admotæ cucurbitulæ ſcarificatæ cum fructu.

Die 7. menſtrua copioſe fluere cæperunt, vnde omnia

omnia ſymptomata fuère valdè remiſſa.

Die 8. meliùs habuit.

Die 9. leuis alui fluxus teneſmodes, quo pituitoſa, & pauca ejiciebat, & ante illum fluxum, per vomitum rejecit amara multa.

Præparabantur humores aperientibus temperatis.

Die 10. quæ erat 18. menſis, alui fluxus minor, veſpere omnino ſubſtitit, febris nulla. Inde omnino conualuit.

Die 29. ejuſdem menſis Aprilis, cum optimè ſe habere videretur, & negotia domeſtica ageret, ſedens in ſellula, ſubitò in terram concidit exanimis, & verè mortua.

Aperto cadauere, inuentum eſt mediaſtinum plenum ſero ſanguineo quod fortè rupta membrana verſus partem ſuperiorem pulmonis, eumque atque aſperam arteriam comprimens, ſubitò ſuffocauerat. Prætereà inuenta eſt pulmonis vniuerſa ſubſtantia referta materia purulenta, & grauitate inſigni prædicta: tum etiam teſticulus ſiniſter exigui oui magnitudinem æquabat, colore nigricante, eóque aperto, ſubſtantia illius ſpongioſa, nigra & veluti gangræna affecta viſa eſt. Imò verò ſtatim ab apertione, excidit à teſticuli medio materia quædam nuclei inſtar, & grumo ſanguinis putrefacto ſimillima. Inde oriri conjecimus affectus hyſtericos quibus erat valdè obnoxia; Imò verò forſan cordis palpitatio inde oriebatur, à teſtis nempe vaporibus ab ea parte eleuatis.

OBSERVATIO LXI.

Ex aborſu ſymptomata.

CLariſsima vxor Dn. Deſgardies die 28. menſis Martij anni 1632. aborſum paſſa eſt, quo ſecundinas primùm cum multo ſanguine excreuit, vnde ſumma virium imbecillitas ad extremum periculum eam deduxit. Sedato ſanguinis profluuio, die ſequenti fœtum excluſit, erat autem quatuor menſium, poſteà conualeſcere viſa eſt, & mediocriter purgabatur. Attamen fœtor inſignis & cadauerоſus apparebat in ijs quæ purgabantur. Die ſeptima febre intenſa correpta eſt, & placentam illam carneam, quę iecur vterinum nominatur, excreuit, admodùm fœtentem, ſanguine atro plenam: vnde poſteà ſenſim conualuit.

Idem contigit dominæ De Laroche quæ die 15. Aprilis ejuſdem anni cum grauida eſſet à quatuor menſibus, abortum paſſa eſt, & fœtum cum membranis excluſit, vnde omnino liberata credebatur. Attamen febre intenſa poſtmodum laborabat, cum horrore frequenti, & animi defectibus. Tùm purgamenta fœtidiſsima, cum trombis & carunculis excernebat. Die ſeptima placentam illam integram excreuit, eámque fœtidiſsimam, vnde meliùs habere cœpit, ac ſenſim conualuit.

Hæ duæ hiſtoriæ docent purgamenta vteri, fœtorem cadauerоſum referentia, vt plurimùm ſignificare aliquam ſecundinarum portionem in vtero reſtitiſſe.

OB-

Digitized by Google

OBSERVATIO LXII.

Scabies.

QVidam adoleſcens famulus Dn. Graſſeti Iudicis regij, fœda ſcabie torquebatur, cum furunculis frequenter emergentibus, à quibus affectibus liberari nequiuerat venę ſectionibus, & purgationibus multis intrà ſex menſes per interualla vſurpatis. Tandem ei exhibetur Mercurij dulcis ℈ i cum diagrid. ℈ ß. quibus optimè purgatus eſt, & à fœda illa ſcabie intra paucos dies liberatus.

OBSERVATIO LXIII.

Ventris dolor.

VXor Dn. de la Fauerie poſtquam icterum aliquandiu paſſa eſſet, à quo imperfectè curata fuerat, incidit in febrem tertianam diuturnam, eâque ſolutâ, febris lenta permanebat cum exacerbationibus tertianis, & hepatis duritie. His ſucceſsit dolor atrociſsimus primo inſultu regionem hepatis infeſtans, poſteà verò totum ventrem occupans, præcipuè verò vteri regionem, cum purgationes menſtruas valdè imminutas pateretur. Injecti fuerunt clyſteres, fomenta, & linimenta admota quibus dolor valdè imminuebatur, ac præcipuè exhibito puluere ex ſulphuris ʒ ß cum nucis moſ-

chatę ℥ i confecto,ab altero medico ſeniori,me abſente prępſcripto,quem ſecreti inſtar celabat;At neque ſublatus omnino dolor,& breui iterùm rediјt, non minori vehementia, vt jam in vitę periculo conſtituta ægrotans videretur. Prædictis remedijs fruſtrà iteratis, ſequentes pilulę à me pręſcriptę die 19.Iulij anni 1632.

℞ Aloës ſoccot. ℈ ii. Laudani opiat. g̃. iiii. diagrid. g̃. vi. formentur pilulę vi. quas poſtquam deglutiuit ægra noctis initio,per horam dormiuit, & experrecta, ſe à dolore omnino liberam profeſſa eſt, nocte mediocriter dormiuit, multùm ſudauit, manè optimè habuit, doloris & febris expers: nullomodo purgata eſt, ſed matutinis horis clyſter iniectus, à quo multa deiecit excrementa, eoque ſingulis diebus per triduum iterato,dolor non ampliùs redijt.

OBSERVATIO LXIV.

Fluxus hepaticus. Dyſenteria.

QVidam piſtor dyſenteriam paſſus per duos menſes,incidit tandem in fluxum hepaticum, quo multùm ſanguinis diluti emittebat, ſine alijs humoribus, cum febre, & virium dejectione ſummâ, vnde breui moriturum æſtimantes proximi, Theologum, & Tabellionẽ vocant. Vocatus etiam ego Laudani g̃. iiii.exhibeo circa veſperam, & intra horam fluxus cohibitus eſt, nec totâ nocte dejeçit, vſque ad meridiem ſequentem,in quo fluxus rediit,

rediit, ſed minimè ſanguineus, erat.n.tantũ bilioſus, veſperi tamen aliquid ſanguinis permiſcebatur. Eadẽ die manè detractus fuit ſãguis ad ℥ vi. in duob. vaſculis, quorũ poſterius habebat ſanguinẽ feruidũ & ſpumantem. Pręſcripti ſunt julepi refrigerantes, & aſtringentes, epithema, & vnguentum hepati refrig. tinctura roſarum pro potu ordinario. Hæc agebantur die 14. Auguſti, anni 1632. Nox ſequens fuit ſatis moleſta, & inſomnis, cum pluribus dejectionibus bilioſis, & interdum ſanguineis. Die verò 15. ſumpſit potionem ex rhab. tamarind. & mirabolan. in decocto refrigerante & aſtringente, qua multùm purgatus eſt tota die & admodùm debilitatus. Veſperi reiteratur laudanum, & ſtatim alui fluxus cohibitus eſt, nocte tamen nihil dormiuit. Manè præſcript. eſt fotus aſtringens ex rad. & herbis, aliiſque in ſacculis incluſis; & in vino rubro, & aceto decoctis, toti ventri admouendus. Item julepus ex ſucco portulacæ, plantag. & ſorborum; tum puluis roborans & aſtringens in juſculis & panatellis vſurpandus, & 24. horarum ſpatio, omnino ſanatus eſt.

OBSERVATIO LXV.

Hyſterica paſſio.

VXor Dn. Moureti in curia præſidiali procuratoris, correpta eſt die 15. Auguſti anni 1632. nauſeâ frequenti, quâ parum pituitæ magno conatu rejiciebat, cordis dolore, & febre quadam quæ pluries in die redibat, & occultabatur. Tum men-

ſtrua apparuerunt ante tempus conſuetum. Cenſeo eam laborare ab vtero, & præſcribo clyſterem hyſtericum, emplaſtrum de galbano, & potiunculam ex aquæ naphæ ℥ ii cum g̃. iiii caſtorei. His nihilo meliùs habuit, imò verò fluxus menſium cohibitus eſt. Die ſecundâ, cùm nauſea vrgeret, exhibeo potionem ex ſale vitrioli qua ingentem pituitæ viſcidæ copiam euomuit cum maximo labore. Tertiâ, iubeo aperiri venam malleoli, vnde multùm leuata eſt. Sed quarta die animi defectibus, & languoribus afficiebatur, vt ſe vapores ad cor deſcendentes percipere aſſereret. Aperta eſt vena alterius malleoli ſine fructu. Quintâ die exhibita eſt potio ſequens, hyſtericis conuenientiſsima.

℞ Moſchi, & ſang. draconis ana g̃. xiii. aquæ naphæ ℥ iiii. fiat potio.

Hoc remedio maximè leuata eſt, & totâ die meliùs habuit, At ſextâ die redeunt ſymptomata, quibus etiam ſeptimâ die plurimùm vexata eſt. Octauâ ſumpſit pilularum fœtidarum ʒ j. quibus optimè purgata eſt, & ita bene habuit, vt nullis alijs remedijs opus fuerit.

OBSERVATIO LXVI.

Dyſenteria.

Filiolus Dn. Dorthes bimulus dyſenteriâ contumaci laborabat, poſt multa alia remedia fruſtrâ vſurpata, exhibui extracti corallorum ℈ ß cum aqua plantag. & eadem die fluxus cohibitus eſt.

OBSERVATIO LXVII.

Colicus dolor.

QVidam Aulicus, dum Rex Monſpelij eſſet die 2. Octobris anni 1632. incidit in colicum dolorem grauiſsimum, ad cujus ſublationem, primò injectus eſt clyſter emolliens & purgans, poſteà carminans & euacuans cum terebenthina à quo leuatus eſt, ſed breui dolor redijt. Tandem in decocto carminante diſſolui jubeo aquæ benedictæ ℥ iiii. diaphænici ℥ i à quo quater dejecit pituitoſa multa, & omnino liberatus eſt.

Eodem clyſtere Dñ. Verchand ciuis Monſpelienſis prope diuum Firminum ante duos menſes, à ſimili dolore liberatus fuerat.

OBSERVATIO LXVIII.

Hepatis durities cum cachexia.

DOmina de la Fauerie poſt morbum ſupra deſcriptum obs.63. laborabat cachexia cum duritie hepatis palpabili, ſequentibus pilulis vſa per 20. dies perfectè reſtituta eſt.

℞ Chalybis præp. cum ſulph. ℥ ß. aloes optimæ, ſennæ mundat. agaric. trociſc. & rhab. elect. ana ʒ i. pulu. electar. diarrhod. abbat. ʒ ß croci ℈ ß. cum ſyrupo roſar. ſolut. fiat maſſa pilular. de qua capiat ʒ i ſingulis diebus manè leuiter deambulando, & poſt tres horas capiat juſculum

in quo folia & rad. petroſel. bullierint.

Quia hæ pilulæ non purgabant, bis aut ter addita ſunt vni doſi diagrid. ℥. iiii.

OBSERVATIO LXIX.

Affectio hyſterica æmula.

VXor Dñ. Salgues mercatoris Monſpelienſis per multos dies conflictata eſt dolore circa regionem hepatis grauiter infeſtante, cum leui lypothimia & faucium conſtrictione quadam, atque vomitibus pituitoſis: per interualla recurrebat dolor & interdum ad alias abdominis partes exporrigebatur. Tanta interdum animi defectio eam corripiebat, vt breui moritura videretur. Cum affectio hyſterica putaretur, remedia ipſi congrua vſurpabantur, à quibus aliquando leuabatur, ſed omnia ſymptomata poſtmodùm recurrebant. Tandem balneis, fotibus, & clyſteribus vſa, per aluum excreuit materiam quandam pituitoſam, compactam, & latam, faſciæ inſtar, palmi magnitudine, poſteà verò per aliquot ſedes materiam mucoſam, ac poſtmodùm omnino ſanata eſt.

OBSERVATIO LXX.

Hydrops.

IVuenis quidam 25. annos natus coquus Dñ. Marchionis de Varenes, poſt febrem continuam, & in-

intermittentem incidit in hydropem tympanitem, cum non exigua aquarum copia conjunctum; poſt multa remedia, & purgationes frequentes, quarum beneficio multam ſeri & flatuum copiam emittebat, & venter imminuebatur, atque iterùm ſpatio 24. horarum in priſtinam amplitudinem redibat, tandem ſequentibus duobus remedijs per 15. dies vſurpatis, conualuit.

℞ rad. eryngij, rubiæ tinctorum, apij, & petroſel. cortic. rad. capparum mediani fraxini, & tamariſci ana ℥ i rad. azari ℥ ß fol. agrim. ceterac. capill. ven. chamædr. hyperic. abſynth. & centaur. min. ana m. j. ſem. dauci & petroſel. maced. ana ℥ ß. coquantur ad quart. v. in duabus partibus aquæ, & vna vini albi ſub finem additi, in colatura diſſolue ſyrupi de cichorio compoſ. ℥ iiii. fiat apozema pro iiii. doſibus matutinis, addendo vnicuique doſi ſpiritus diuretici ℥ ß. ſpiritus vitrioli ℈ i.

Poſt tertiam vel quartam doſim apozematis, purgabatur cum mercurij vitæ g̃. vi. ſcammonij g̃. x. quibus vomitus non prouocabatur.

Alterum remedium erat cataplaſma ex rad. cucum. agreſt. cum puluere cumini paratum, cujus deſcripto habetur in praxi medica noſtro, cap. de hydrope.

OBSERVATIO LXXI.

Variolæ cum dyſenteria.

PVer quinque annorum, filius Magiſtri Limouſini piſtoris, variolis prehenſus tertiò die alui

fluxu cruento corripitur, cum frequenti egerendi conatu, pituitoſa, & mucoſa excernebat, cum magnâ ſanguinis copiâ. Exanthemata erant parua, alba, & depreſſa. Ad eum vocatus, ſequentia præſcribo.

℞ Roſar.rubr. p.i. ſantali rubr. ℥ ß. lequiritiæ raſæ & paſſularum integr. ana ℥ j. coquantur in juſculo capitis veruecis, in colaturæ quart. tribus diſſolue confect.de hyacinth. ʒiij.conſeruæ roſar. per ſetaceum trajectæ ℥ ß vitell.oui nu.i.fiat clyſter frequenter injiciendus.

℞ Aquar.ſcabioſ.& card.bened.ana ℥iß ſyrupi de roſis ſiccis ℥ j corall. præp. & margaritar. præp.ana ℈ ß lapid. bezoard. g̃. iij. confect. de hyacinth. ʒ ß fiat julep. qui detur bis in die.

℞ Olei ſcorpionum Mathioli ℥ ß, illinantur inguina,& axillæ calidè frequenter.

Bis injecto clyſtere, & bis ſumpto julepo ceſſauit prorsùs alui fluxus, & exanthemata validiùs erumpere cœperunt, ac poſtmodùm morbo placidè defunctus eſt ad perfectam ſanationem, vt noſtro ampliùs auxilio non indiguerit.

Quamvis vulgaria ſint remedia propoſita; hic tamen caſus obſeruationem meruit, propter euentum non vulgarem; ex omnibus enim pueris variolis laborantibus, quos mihi tota vita videre contigit, hic vnicus fuit, qui ex alui fluxu ſanguineo euaſerit; ſed in cæteris certum mortis præſagium fuit, magnâ præſertim ſanguinis copia effluente.

OBSER-

OBSERVATIO LXXII.

Pleuritis maligna.

VXor Dn. Argelies Frontinianenſis circa finem menſis Martij anni 1633. laborabat pleuritide dextrâ, eâque grauiſsimâ. Die ſeptimâ circa finem & initium octauæ, ſubitò correpta eſt palpitatione cordis adeò graui, vt medicus illius ordinarius, extremos eſſe naturæ conatus arbitraretur, eamque breui morituram palàm pronunciauerit. Nos verò à putrida aliqua materia euaporante, in ventre inferiori contenta hujuſmodi palpitationem procedere cenſuimus. Euentus rem indicauit, nam poſt duas horas, ægra bis aluo ejecit valdè fœtida, & ab hujuſmodi palpitatione liberata eſt. Periculi ſuſpicionem afferebat, quod affectus intra ſeptem dies nullis remediis, nedum frequenti venæ ſectione imminutus fuerat. Licet autem ſymptomata imminuta apparerent, die vndecimâ parotis apparuit, quæ poſtero die delituit. & 13. mortua eſt. Vnde apparuit pleuritidem fuiſſe malignam, vel potiùs febrem magnam, pleuritide comitatam.

OBSERVATIO LXXIII.

Pleuritis ſpuria.

CIrca idem tempus ancilla D. Germain ciuis Monſpelienſis laborauit dolore lateris pungi-

tiuo cum tuſsi,& ſputis albis,quæ tamen bis aut ter cruenta apparuerunt, meliùs decumbebat in latus dolens,quod erat dextrum.Erat autem febris expers,quod ſignificabat non eſſe veram pleuritidem, cum inflammatio talis non poſsit eſſe ſine febre acuta. Septimo die morbi, cum dolor numquam intermiſiſſet,ſanguinis ſputum apparuit copiòſum per aliquot horas,cui ſucceſsit fluxus męſium; cui integra morbi ſolutio ſucceſsit.Cauſam hujus affectus cenſui ſeroſum quendam humorem acrem in latus per venas tranſlatum, qui dolorem efficiebat ſine inflammatione. Qui ſeroſus humor exagitatus die ſeptimo aperuit quaſdam venulas,vnde contigit ſanguinis ſputum. At vincente natura, & ſeroſam illam materiam amandante ad venas vteri,facta fuit morbi ſolutio.

OBSERVATIO LXXIV.

Paralyſis & conuulſio, affectio hypochondriaca.

DN. Fouquetus Medicus Frontinianenſis paſſus eſt autumno prægreſſo febrem tertianam duplicem valdè diuturnam, quæ ad hyemis initium perdurauit anni 1633. Is erat temperamento melancholico donatus, annum agens quadrageſimum, vſus eſt tempore quadrageſimæ prauis eduliis, præterea animi pathematis admodùm grauibus affectus eſt. Poſt feſtum Paſchatis laborare cœpit catarrho in omoplatam ſiniſtram decum-

cumbente, vbi dolor excitabatur; poſt aliquot dies incidit in motus & ſenſus imminutionem dolorificam ferè omnium partium, præcipuè verò in tibiis atque femoribus, præterea tenſiones dolorificæ per interualla cõtingebant in iiſdem partibus vt digiti pedũ contraherentur, & muſculi juxta inguina cordarum inſtar tenſa apparerent. In partibus ſuperioribus, brachiis præſertim motus erat liberior. At in omnibus partibus ſenſus obtuſus, vt in naſo, & facie ſe parùm ſentire affirmaret. Per os excernebat humorem tenuem, quem ipſe æger dicebat ſaporem acrem & acerbum præ ſe ferre, inſtar vitrioli, ſingulis diebus febris exacerbabatur, & in exacerbatione tenſiones muſclorum, fluxio & alia ſymptomata intendebantur, nec non pectus admodùm coarctabatur, vt ſuffocari videretur. In morbi principio bis phlebotomia vſurpata, & toties purgato corpore ad thermas Balerucanas ſe contulit; vbi quater merſus eſt in balneum per quatriduum, & caput lauit ſine vllo fructu. Regreſſus à thermis vſus eſt noſtro conſilio. Iudicauimus autem hunc affectũ procedere ab humore ſeroſo à cerebro in ſpinã medullarem, & totum genus neruoſum confluente: illius autem ſeroſi humoris collectionẽ fieri prius in hypochondriis, præſertim venis mezaraicis in quibus continetur humoris melancholici copia, ex cauſis prægreſſis genita. Ita vt hunc affectum ad hypocondriacam affectionem referendum eſſe cẽſuerimus, cujus ſymptomata eſſent illa paralyſis, & conuulſio imperfecta, à ſeroſo humore in dictas partes effuſo progenita. Quod indicabat tum

ægrotantis conſtitutio melancholia, tum copioſus ejuſdem humoris effluxus per os, tum febris, quâ propemodum aſsiduè tenebatur, & ingrauefcente febre, omnia ſymptomata intendebantur; cum tamen paralyſis à pituitâ oriundæ febris ſoleat eſſe remedium. Talia autem ſymptomata ex humore melancholico contingere refert Sennertus agens de affectu hypochondriaco, & de ſcorbuto. Non eſt hæc paralyſis propriè dicta, quæ fit affecto neruorum principio, ſed abuſiuè ſic appellata, quæ non totalis eſt ſenſus, motuſque priuatio, ob denegatum animalis ſpiritus per neruos influxum; ſed potius functionis ſenſitiuæ, & motiuæ deprauatio, quia dolorificus ſenſus adeſt.

Præſcripſimus ipſi apozema ad plures dies, ex aperientibus temperatis, alternis diebus purgans, & alternis tantùm alterans, fotum hypochondriis emollientem, & aperientem, linimentum ejuſdem facultatis, tum venæ ſectionem poſt primam doſim apozematis, præmiſſo clyſtere, & purgante medicamento. Pro potu vtebatur infuſo corticis tamariſci, agrimonij, & pimpinellæ. At cum ſanguis detractus valdè cacochymus videretur, iterum detractus eſt. Ex reliquis remediis nullum percepit ſolatium, ſed morbus in peius ibat.

Die 24. menſis Aprilis, cum iterùm inuiſi, cumque inueni fractis admodùm viribus, cum febre aſsiduâ lentâ, quæ tamen tertianæ paroxiſmos habebat. In quibus hypochondria per interualla ex flatibus intumeſcebant, præcipuè verò lien. Aliquando etiam ab iiſdem flatibus ita comprimeba-

mebatur diaphragma, vt ſe ſuffocari clamitaret; Et epoto aquæ cyatho, ructus duos, aut tres edebat, ac confeſtim ab illa ſuffocatione liberabatur. Vrinis innatabat aliquid pingue, inſtar telæ aranearum, & ſedimenta earum erant farinacea; quæ quidem vrinæ lethales ſunt ex Hipp. 2. progn. Die intermiſsionis laborabat ptyaliſmo frequenti, & humorem intra cranium & cutem, aut muſculos faciei deferri ſentiebat.

Die 29. Aprilis, eum iterùm inuiſi ad extrema redactum, pulſus erat minutulus, ptyaliſmus cohibitus, reſpiratio oppreſſa. At mente conſtabat. Die ſequenti manè obiit.

OBSERVATIO LXXV.

Dolor pleuriticus ex lumbricis.

Circa finem menſis Aprilis, anni 1633. filia Raymundi Michaelis Frontinianenſis, annos octo nata laborare cœpit tuſsi & febre, quibus ſuccesſit lateris dolor, ita vt pleuritica cenſeretur. Attamen quintâ die morbi tres, aut quatuor lumbricos excreuit per clyſterem, ac diebus ſequentibus quam plures, tum exhibitis medicamentis lumbricos expellentibus, tum purgante medicamento: & ita curata eſt. Vnde patet vapores ex materia putrida (à qua lumbrici generantur) eleuatos, dolores lateris, & tuſsim, aliaque ſymptomata producere, quæ pleuritidem mentiuntur.

OBSERVATIO LXXVI.

Tumor ſtrumoſus.

Die ſexta Iunij anni 1633. D. de Gaian ad nos adduxit filiam ſuam 13. annos natam, temperamento ſanguineo prædictam, quod ex colore ſubrubro faciei apparebat, & ab vndecimo ætatis anno menſtruas purgationes patiebatur. Cùm ab octo menſibus fluxio quædam in partem faciei dextram decubuiſſet, paucis poſteà diebus decidit in ceruicem, itavt glandula illius loci paululùm tumefacta apparuerit. Ab eo tempore tumor ſenſim increuit, itavt jam oui anſerini magnitudinem ſuperet. A præſentibus medico & chirurgo per duos menſes, multa præſtita fuerunt remedia, purgationes, decocta ſudorifica, cauſticum inio inultum tum parti admota remedia, primùm reſoluentia, & emollientia poſteà ſuppurantia & attrahentia validiſsima, quibus nihil profectum eſt, imò contra tumor anteà exiguus incrementum ſuſcepit. Nos verò conſilio inito cum Dn. Delort Vniuerſitatis Decano, & Magiſtro Thierri Haquenot, chirurgo ſeniori, primùm eam miſimus ad thermas Balerucanas, vt iis vteretur in potu, balneo, & capitis embrochatione. Poſteà verò ſequentia præſcripta ſunt.

Puluis Althriticus addito zinzibere, ſumendus ſingulis hebdomadis. Venæ ſectio poſt primam doſim pulueris.

Fotus ex ſpongia in aqua calcis expreſſa, & arcte al-

ctè alligata per decem dies. Suffumigium ex lapide pyrite extinctoin aceto fortiſsimo bis in die exceptum per infundibulum, cuius tubulum totum tumorem contineat.

Poſt ſuffumigium,emplaſtrum de vigo,quadruplicato mercurio, cuius ſingulis vnciis addatur vitrioli romani ℥j.

Bochetū ſalſæ parillæ per lógū tēpus ſine vino.

Infuſio ad bronchocelem, in pharmacopæa Quercetani deſcripta, tempore pleni lunij vſurpanda.

Aquę Meynenſes per menſem pro potu,& fotu partis, bis in die, poſteà emplaſtrum prædictum, ex eadem aquâ paretur bochetum.

Victus continuò exſiccans.

Poſt reditum ab aquis Meynenſibus, ſi tumor non fuerit diſcuſſus,aperiendus erit cauſtico.

Omnibus remediis vſa eſt,exceptis aquis Meynenſibus,quia cum reliqua nihil profeciſſent,imò tumor incrementum ſuſcepiſſet, non fuit ſperanda ſalus ab huiuſmodi aquis, ſed ad apertionem ſtatim veniendum cenſuimus, quæ fuit celebrata die 19. Septembris 1633. cumque admoto cauſtico, ſupra eſcharam facta fuiſſet inciſio ſcapelli miniſterio, illicò erupit aqua tenuis, & limpidiſsima, inſtar aquæ fontanæ,ac tumor ſtatim ſubſedit, ad planitiē parti oppoſitę propemodùm ęqualē,quod nobis admirationē peperit,& obſeruationē dignū cenſuimus. Similes enim tumores ab aqua productos,pręter hydroceles,& hydrocephalos à nemine authorū deſcriptos exiſtimo. Decē aut duodecim horis ab apertione,correpta eſt febre acuta,

& magna fluxio facta eſt in partem, cum inflammatione, tertio die ceſſauit febris, poſt venæ ſectionem bis factam, & purgationem, cataplaſma de mica panis tumori admotum, qui paululùm ſubſedit, & pus quoddam pituitoſum effluebat, decima tertia die ab apertione, deciſa anteà eſchara exiuit per vlcus, cyſtis integra inſtar ſacci verè membranoſa, & paucis poſteà diebus curata eſt.

OBSERVATIO LXXVII.

Lues Venerea.

IVuenis quidam bilioſo, ac melancholico temperamento præditus, luë venerea infectus menſe Iunio anni 1633. aggreſſus eſt diætam ſudorificam, eaque peracta frictiones ex vnguento mercuriali celebratæ fuerunt. Poſt ſecundam frictionem, cum ptyaliſmus ritè procederet, ſubitò correptus eſt contractione brachiorum, & tibiarum, cum tenſione ingenti abdominis, & ſuffocatione, ſubitóque ptyaliſmus ceſſauit. Frictiones vehementes celebratæ ſunt in partibus contractis, aqua imperialis, & cinamomi exhibitæ, quæ nihil præſtiterunt. Poſteà aquam noſtram theriacalem ex ſpiritu vini conflatam exhibuimus, à qua plurimùm leuatus eſt, & injecto clyſtere acri paroxiſmus deſijt. Poſt biduum, cum parùm ſpueret, admota fuerunt emplaſtra mercurialia tibijs, femoribus, & brachijs, quæ intra 24. horas ſputum ſatis copiosè promouerunt. At æger in prædictum paroxyſmum incidit, cum verò frictiones celebratæ fuiſſent, & præ-

dI-

dicta aqua exhibita, tum clyſter injectus qui non poterat ejici, ſuppoſitorijs nullomodo leuabatur, ſed omnino ſuffocari videbatur. Nos alium clyſterem acriorem ex diaphænici & hieræ ana ℥ ii injici curauimus, quem ſecuta eſt copioſa euacuatio, & æger à paroxyſmo liberatus eſt. Sequenti die, præcedente ptyaliſmo, iterùm in eundem paroxyſmum incidit, cæteris multò grauiorem, nam nec aquâ theriacali, nec clyſteribus iteratis, quibus etiam multùm dejecerat, potuit ſedari. Tandem cum ab initio cenſuiſſem hæc ſymptomata ex eo prouenire, quod excrementorum colluuies ſuperiora petens, in ventriculo colligeretur, & non poſſet per os expurgari ob ſui craſsitiem, vel facultatis expultricis imbecillitatem, & magna copia cumulata, ac malignitate prædita, ventriculi orificium vellicaret, vnde ortæ conuulſiones per conſenſum generis neruoſi. Tum etiam ex prædicta materia à colore exagitata multi vapores eleuarentur, qui ventriculum diſtendentes diaphragma comprimerent, vnde ſuffocatio, & tenſio abdominis ſequebatur. Ventriculum eſſe vacuandum judicauimus prompto, & potenti remedio. Atque in hunc finem exhibuimus ſalis vitrioli ʒ i in aqua diſſolutam, qua intra horę quadrantem humoris pituitoſi, viſcidi, & craſsi, cum melancholico permixti circiter ℔ ii rejecit, & ſtatim à paroxyſmo liberatus eſt; Poſteà continuauit ptyaliſmus per multos dies ſine alio ſymptomate, ſicque integrè liberatus eſt.

OBSERVATIO LXXVIII.

Lues venerea.

A Me curata eſt in pluribus decocto ex ſudorificis, & purgantibus per xx. dies vſurpato. Si hęc non ſufficerent, ad frictiones ex vnguento mercuriali veniebam. Multi in media hyeme, hoc ſolo decocto curati ſunt, quibus dięta ſudorifica adminiſtrari non poterat, propter aëris inclementiam.

OBSERVATIO LXXIX.

Pleuritis in Empyema degenerans.

Fllius Dn. de Caluieres apud Nemauſenſes litium capitalium Iudicis, 20. annos natus incidit Monſpelij circa medium menſis Maij, anni 1633. in pleuritidem ſiniſtram, quâ ita detinebatur, vt in neutrum latus poſſet decumbere, ſed tantùm ſupinus jaceret. Huic multa remedia fuêre pręſcripta in conſilio trium medicorum, & decies, aut vltra, phlebotomia celebrata: attamen affectus diù perſeuerauit, quamvis dolor lateris aliquando ceſſare videretur, & æger in vtrumque latus ſeſe conuerteret. At febris permanebat, & dolor lateris redibat. Producta fuit febris vſque ad diem trigeſimam quintam, quâ latus aliquantulùm intumeſcere viſum eſt, & ad tactum dolebat, nonnullo rubore ſuffuſum. Iudicatum fuit pleuritidem in empyema conuerti & admota fuêre cataplaſmata ſup-

ſuppurantia, quibus latus paulò magis intumuit ſexto aut ſeptimo ab hinc die, cum apertio lateris nimiùm procraſtinata fuiſſet, quæ apparente lateris tumore, ſtatim fieri debuerat, ruptus fuit abſceſſus ad interiora. Attamen æger pus facilè excreuit tuſsiendo quod laudabile apparuit, & minimè fœtidum magnâ copiâ ſingulis diebus excernebatur, primò purum, poſteà multa pituita permixtum. Poſt ruptum abſceſſum, in vtrumque latus facilè conuertebatur, febre perſeuerante, cum antea non poſſet conuerti in latus ſanum, quia pondus inſigne ſentiebat in latere dolente, quod ſignum notatur ab Hipp. in prognoſticis. Octiduo elapſo à ruptionis die purulenta excretio deſijt, & ſolam pituitam rejiciebat. Tum pondus in eodem latere iterùm ſentire cœpit, vt ad latus ſanum conuerti non poſſet, nec non eleuatio in parte lateris externa iterùm apparuit. Nouam collectionem in latere factam eſſe cenſui, & prompta apertione indigere, ne iterùm profuſa materia in thoracem, pulmoni laborem nouum efficeret, vnde phtyſeos periculum immineret. Cum tamen alij medici duo, cum duobus chirurgis ſententiæ meæ aſſentiri noluiſſent, & mater illius diſceſſum vrgeret, Nemauſum tranſlatus eſt, vbi tandem empyema apertum eſt, cauſtico lateri admoto, & pus diutiſsimè ab vlcere manauit, ac tandem æger integrè curatus eſt.

OBSERVATIO LXXX.

Lochia ſuppreſſa.

MVlier quædam plebeia grauida octimeſtris correpta eſt febre continuâ die 5. Iulij, anni 1633. Tertiâ die febris, abòrſum paſſa eſt, & à partu lochia omnino ſuppreſſa ſunt, maculæ purpureę in toto corpore apparebant, præcipuè circa ceruicem; febris erat intenſa. Præſcribo ſectionem venæ malleoli, & julepos ex aperientibus frigidis compoſitos, frictiones partium inferiorum, fotus & linimentum relaxans pubi, & perinæo. Ex his nullus fructus apparuit, imò ſub finem ſecundi ab aborſu diei, febris admodùm exacerbata eſt, vt delirium pareret, & facies valdè immutata eſſet, vnde in ſummo vitæ diſcrimine ægram verſari nemo non videbat. Tunc venam brachij aperiri jubeo, & ſanguinem mitti ad ℥ x. qui fuit valdè corruptus, erat circiter hora quinta veſpertina, jubeoque vt venæ ſectio iteraretur poſt horas quatuor, ſcilicet circa horam nonam; præſcribo julepos valdè refrigerantes ex decocto lactucæ, portulacæ, acetoſæ, cum ſale prunellæ, clyſterem pariter refrigerantem, & emollientem, quibus remedijs ita adjuta fuit, vt ſequenti die febris valdè exigua apparuerit, lochia fluere incœperint, & paucis diebus ſine alijs remedijs omnino conualuerit.

OBSERVATIO LXXXI.

Vrinæ ſuppreſſio à caruncula virgæ.

LIctor quidam ſenatus Diuionenſis, cum eſſet Monſpelij negotiorum causâ, die ſeptima Iulij, anni 1633. incidit in vrinæ ſuppreſsionem ex carun-

ſuncula virgæ tumefacta à coitu immodico, chirurgus quem primùm vocauit, catetherem immittens, magnam ſanguinis profuſionem excitauit, vulnerata parte, & nihil vrinæ excreuit. Æger grauiſsimis doloribus, & mingendi conatibus premebatur. Vocatus ego præſcribo phlebotomiam ad ℥ xii. quia erat ſanguineo temperamento præditus, clyſterem emollientem, & refrigerantem, ſemicupium ſubtepidum, injectionem refrigerantem, & inunctionem renum, pubis, & perinæi etiam refrigerantem; erat hora nona veſpertina, tum jubeo, vt circa mediam noctem iteretur venæ ſectio, quæ omnia præſtita fuerunt. Manè erat in eodem ſtatu, ſummos meiendi conatus patiebatur, & nihil emittebat, niſi guttulas iii. vel. iv. vrinæ in ſingulis conatibus. Iterùm vocatus præſcribo vomitorium ex ſalis vitrioli ʒ i. cuius ope bis euomuit pituitoſa multa; At in ſecundo vomitu, vrinæ ℥ i vel ii. emiſit, & ſubleuatum ſe dixit, quod hactenus non contigerat; inde per interualla vrinam paulò copioſiorem excernebat, ita vt intra quatuor, vel quinque horas veſica omnino depleta fuerit. Supererat partis affectæ inflammatio quędã, quę euulſionib. cũ ſale prunellę, iniectionib. clyſteribus, ſemicupio & inunctionibus curata eſt.

OBSERVATIO LXXXII.

Difficultas ſpirandi

Filius D. Hugonis mercatoris Monſpelienſis, quinque annos natus, cum malè educatus fuiſ-

ſet à nutricibus , inter varia ſymptomata hoc præcipuè pati ſolebat, vt cum curreret, aut vehementiùs moueretur , ſpirandi difficultate laboraret. Tandē die tertia Iulij, cùm ab exercitio multū incaluiſſet, incidit in tuſsim cum difficultate ſpirandi, & febricula, cum alui fluxu mediocri, in quo flaua, pituitoſa, & aliquando ſubuiridia apparebant. Hæc tamen ſymptomata adeò leuia erant, vt de vocando medico parentes non cogitauerint; ſed à pharmacopæo admotum fuerat veſicans poſteriori ceruici. Die quintâ morbi vocatus ego eadem inuenio ſymptomata , ex quibus fluxionem conjiciens in pulmonem, cum metu peripneumoniæ, phlebotomiam præſcribo, quæ non fuit celebrata, ex eo quod chirurgus venam attingere nequiuerit ; ſed cucurbitulæ ſcarificatæ ſtatim fuerunt admotæ,& julepus pectoralis refrigerans fuit exhibitus. Hæc circa meridiem fiebant. At hora tertia veſpertina ſubitò æger correptus eſt lypothymia, à qua breui excitatus eſt; poſtmodùm verò pulſus apparuit paruus , languidus , frequens, & pulſibus morientium ſimilis, venter admodùm tenſus & dolens, reſpirādi aderat ſumma difficultas,& ſitis inexplebilis. Multa in hoc præcipiti caſu vſurpata fuêre remedia, vocato conſilio, quæ nihil profuerunt : ſed æger continuò in pejus ruens media nocte interijt. Aperto cadauere, partes naturales benè conſtitutæ apparuerunt , niſi quod cyſtis fellea grandior, & humore nigricante referta erat. Sed pulmonis pars ſiniſtra diaphragmati hærebat ita firmiter , vt ſeparari non potuerit , vnde difficultatem ſpirandi ex parte prouenire

nire cenſuimus. Siniſtra verò cordis auricula ſolito amplior, referta erat materia craſſa & compacta, omnino alba, laridum coctum referente, quam ſubitaneæ mortis cauſam fuiſſe cenſuimus, cordis ventriculum ſiniſtrum ſuffocando, & illius ventilationem impediendo.

OBSERVATIO LXXXIII.

Hemoptoë.

Die decima tertia Auguſti anni 1633. Dñ. Duprat in curia præſidiali Monſpelienſi conſiliarius, circa noctem incidit in ſputum ſanguinis ſpumoſi, cum tuſsi, & magnam illius quantitatem excreuit tota nocte.

Die 14. manè vocatus, venæ ſectionem præſcribo ad ℥ viii. deinde julepum ex aqua plantag. ſyrup. de roſ. ſiccis & ſale prunellæ, poſteà injectus fuit clyſter, cucurbitula admota regioni hepatis, looch incraſſans, & aſtringens vſurpatum. Hora decima, iterata fuit venæ ſectio ad ℥ vi. ſyrupus ex ſucco portulacæ etiam præſcriptus. Poſt meridiem rediit ſanguinis ſputum magna copia, ſcilicet ad ℔ i. iteratus fuit julepus, oxycratum admotum teſtib. epithema refrigerãs hepati, linimentum refrigerans eidẽ parti, & lumborũ regioni cucurbitula hypochondriis frequenter iterata; & circa veſperam ſanguis denuò miſſus ex altero brachio ad ℥ vij. præſcripti julepi ex infuſione millefolij, rad. tormentillæ, & conſeruæ roſar. in praxi medica noſtra deſcripti cap. de hæmoptoë, qui ma-

gnæ ſunt efficaciæ. Pro potu vtebatur conſerua roſarum,cum decocto hordei & liquiritiæ, ad noctem præſcriptus eſt ſyrupus ſequens.

℞ Syrupi de roſ.ſiccis,de ſucco portulacæ, & papaueris albi ana ℥ j miſce capiat cochlear vnũ ſingulis duabus horis,ita vt intra noctem tres illæ vnciç abſumantur, mirum in modum profuit hic ſyrupus,& ſequenti die, quę erat 15.fuit iteratus,vt per lõgiora interualla ſumeret cochlear vnum;eadem die manè aperta fuit vena popletis,& ſatis bona quãtitas ſanguinis educta eſt,tũ reliqua remedia fuêre cõtinuata, aliaque addita,vt opiata aſtringens,& conglutinans, & clyſter denuò injectus. Toto illo tempore ſanguinem non exereuit affatim,& ſputa quæ per longiſsima interualla exfuſsiebat, erant ſanguinea. Attamen difficultatę ſpirandi laborabat,cum vocis raucedine. Sequentibus verò diebus nihil ampliùs ſanguinis excreuit,& omninò conualuit.

OBSERVATIO LXXXIV.

Gangræna.

VIr quidam è plebe,febre continua laborans, ab imperito chirurgo vena aperta incidit in tumorem illius brachij cum inflammatione, quæ tandem in gangrænam deſiit, ita vt totum brachium liueſcens appareret. At in duobus locis color magis immutatus erat,in iiſque ſcarificationes non ſentiebat. Igitur poſt multas ſcarificationes admouebantur remedia ordinaria, quæ parùm

pro-

proficiebant, imò brachium in deterius vergebat. Ego tandem vocatus, locos ſcarificatos humectari jubeo ſpiritu ſulphuris, quo caro mortificata, exuſta eſt, ac veluti cauteriſata. Poſteà foueri jubeo totum brachium calidè ſpiritu vini, in quo pulueres aloës & mirrhæ infundebantur, poſteà inſpergebantur toti brachio pulueres prædicti ex aloë & myrrha, magna quantitate, ac deinde ſupra pulueres admouebantur lintea ſpiritu vini madefacta quo remedio per aliquot horas vſurpato, brachiū miraculi inſtar natiuum colorem recepit, tumore imminuto; & gangræna fuit cohibita, ita vt ſequenti die loca mortificata & exuſta, à viua carne ſeparari cœperint, quibus admotum fuit digeſtiuum ex vitellis ouorum, therebinthina, & melle, ac poſt integram ſeparationem, epuloticis curatio abſoluta eſt.

OBSERVATIO LXXXV.

Dolor Nephriticus.

Die decima menſis Octobris anni 1613. Coquus Dñ. de Miron Regij Præfecti in Occitanica prouincia, laborans à multis diebus dolore nephritico, qui vulgaribus remediis non ceſſerat, ſumpſit bolum ex diaprun ſolut. ℥ ß panaceæ ℈ i. quo quater blandè dejecit, eodemque tempore craſſas vrinas minxit, & à dolore liberatus eſt. Dū medicamentum operabatur, ſentiebat materias ſibi à renibus auelli, & ſine dolore.

OBSERVATIO LXXXVI.

Colicus Dolor.

IN principio menſis Nouembris anni 1633. Domina de Varanda doloribus colicis acerbiſſimis conflictabatur, & poſt duos clyſteres fruſtrà injectos ſumpſit inteſtini lupi puluerati ℨj cum vino, quod ipſi menſe prægreſſo exhibitum fuerat pro eodem dolore, vt ex obſ. 59. huius centuriæ conſtat, & ſtatim dolor euanuit. Poſt decem aut duodecim dies, licet per apozemata purgata fuiſſet, dolor rediit acerbior quàm anteà; ac licet in clyſtere philoni ℨij diſſolutæ fuiſſent, dolor non quieuit, prædictus puluis iterùm fuit exhibitus, & dolor imminutus eſt, ac poſt trium horarum ſpatium omninò ferè ſublatus. Sed poſtridie rediit acerbior quàm anteà. Exhibita fuerunt laudani, gr. v. & dolor omninò ſublatus eſt, nec ampliùs rediit.

OBSERVATIO LXXXVII.

Vlcus in corde.

DIe 23. Ianuarij, Anni 1634. vocatus ſum ad filiam Dñ. N. annos 14. natam, quæ anteà per multos dies laborauerat vomitu pituitoſo ſemel aut bis in die inuadente horis præcipuè matutinis, cum cardialgia per interualla affligente. Item patiebatur dolorem in ſumma ſcapula ſiniſtra, & ſummitate brachij, qua humero committitur.

Nocte

Nocte inſequente, quæ erat quinta à prima inuaſione, correpta eſt alui fluxu, & febre, quæ tota die eam detinuerunt. Sexta ſumpſit rhab. puluerat. ʒ j. cum juſculo, & pluries dejecit, febris perſeuerat, nocte bis tantùm dejecit, per duas horas dormiuit. Septima, alui fluxus perſeuerat, ſed minùs frequens, vt locum dederit venæ ſectioni, qua miſſus fuit ſanguis ad ℥ iv. Hæc duo peculiariter à febris inuaſione notauimus, quod pulſus ferè ſemper erat intermittens; & cum dolor prædictus in eadem parte fixus permaneret, neque ad thoracem vllomodo pertingeret, ægra tamen non poterat in illud latus, quod erat ſiniſtrum, decumbere, quin ſtatim cardialgia, & tuſsi corriperetur, ita vt perpetuò ſuper latus dextrum decumbere cogeretur. Tuſsis ſicca eam infeſtabat per interualla. flatus emittebat interdùm ſupernè, & infernè. 8. eadem ſymptomata perſeuerant, pręcipuè cardialgia per interualla recurrens, & pulſus intermittens inæqualiter, ſomnus paucus, continuabantur remedia cardiaca, ſumpta, & admota, tum vermes enecantia, ac ventriculũ roborantia. Vrgente admodùm cardialgia exhibitus eſt ſalis abſynthij ℈ j cum ſucci limonum cochleari vno vndè optimè habuit per horas aliquot, ſed ſymptomata redierunt, noctu vrinæ erant craſſæ, & ſatis pallidæ. 9. admotum fuit veſicans ceruici, quo tuſsis ceſſauit; anteà dolor humeri imminutus fuerat, & ſuprà latus ſiniſtrum meliùs decũbebat. Eadem die ſumpſit medicamentũ ex infuſione ʒ j rhei cũ hieræ picræ ʒ j. & ſyrup. de cichor. cõpos. ℥ j quo valdè purgata eſt cũ fructu, &

alui fluxus perſeuerauit per aliquot dies, vnde prorſus conualeſcere viſa eſt, cum tamen pulſus continuò intermitteret in 3.4. vel 5. pulſatione. Poſtquam è lecto ſurrexit intermiſsio pulſus deſiiit, manente tamen frequentiâ, & ægra tuſsi premebatur, noctu precipuè cum difficultate ſpirandi. Quæ ſymptomata per longum tempus perſeuerarunt, ac præter difficultatem ſpirandi aderat per interualla dolor lateris pũgẽs, qui magis vrgebat, cum ægra in latu ſſanum decumberet, & cõtra grauior erat difficultas ſpirandi quando ſupra latus dolens decumbebat, febris perpetuò erat intenſa, quæ omnia magnam ſuſpicionem faciebant abſceſſus in ſiniſtra pulmonis parte latitantis. Tandem die 34. morbi, ſubitò correpta eſt ſanguinis ſputo, quem per tuſsim excreuit ad ℥ viij circa meridiem, is autem ſanguis erat ſatis craſſus & non ſpumoſus, quem ægra ipſa dicebat à capite deſcendiſſe, ſeque ante illius excluſionem, in faucibus percepiſſe titillationem, tum aliquid ſanguinis mungendo per nares eductum fuerat. Attamen veſpertinis horis, ſanguinis ſputo redeunte, ſatis apparuit eum è pulmone ferri, erat enim totus ſpumoſus, eiuſque quantitas fuit ad ℔ j. tum miſſus fuit ſanguis de baſilica ſiniſtra, exhibitus julepus ex aqua plantag. & papau. rhead. cum ſale prunellæ, & ſyrupo de roſis ſiccis. Vtebatur tota nocte ſyrupis violaceo de roſ. ſiccis, & de papauere, ſimul mixtis, quibus tuſsis ſedabatur, excretionis reditus impediebatut, & per interualla dormiebat. Poſtridiè manè iterata fuit phlebotomia ex brachio dextro, itera tus julepus, & multa alia remedia

media in hæmoptiſi vſitata, præſcripta fuêre in cõmuni conſilio habito cum D.D. Ranchino cancellario, & Delort Decano Sputum ſanguinis reddit ad ℥ vij circa horam vndecimam ante meridiem, continuabantur remedia, & venæ ſectio malleoli vſurpata. Horâ quartâ veſpertinâ redeunte ſanguinis ſputo copioſo, ſubitò extincta eſt. Diſſecto cadauere inuentus eſt pulmo colore albicante, coſtis vtrinque, & diaphragmati vndique adhærens, tum etiam pericardio vndique adhærebat, vt vnum corpus continuum efficeret. Cor verò albicans viſum eſt, & mediâ ferè ſui parte, quæ diaphragma reſpicit, exeſum atque exulceratum, vt fibræ carnoſæ ſemiputridæ, ſummis digitis auellerentur. Et animaduerſum fuerat fruſtula quædam carnea hujuſmodi fibris ſimillima, cum ſanguine per ſputum rejecta fuiſſe. Ita vt veriſsimum ſit iſtam ægrotantem, cordis ſubſtantiam per ſputum rejeciſſe quod eſt valdè mirum. Cum autem in capſulâ cordis uullus humor repertus fuerit, exiſtimandum eſt materiam huiuſmodi abſceſſum, ſeu vlcus efficiẽtẽ cum ſanguine permixtã fuiſſe, & per tuſsim excretã. Similes quædã hiſtoriæ reperiũtur apud Schẽchiũ in obſeruationib. libri 2. titulo de tumoribus, & apoſtematib. cordis.

OBSERVATIO LXXXVIII.

Hydrops pectoris.

Vxor clariſsima Nobiliſsimi viri Dñ. de Thomas, in ſupremâ cõputorũ, ſubſidiorũ, & fiſci

curiâ Monſpelienſi Conſiliarij Regij, à quinque menſibus laborat fluxione humoris tenùis in pulmonem decumbente cum tuſsi ſiccâ, difficultate ſpirandi, febre aſsiduâ & lentâ, quæ ſingulis noctibus exacerbatur, cum leui horrore, eamque conſequuntur ſudores nocturni copioſiſsimi, vt ſingulis noctibus ter, quaterve induſia mutare cogatur. Ab aliquot diebus exacerbationes bis in die redeunt; poſt meridiem & veſperi, in diurna nõ ſudat, ſed ſemper in ſomno. Tum ab ipſo morbi initio dolor adfuit lateris ſiniſtri in ipſa pectoris regione, cum difficili decubitu in eandem partem, ita vt cum primùm in dictum latus decũbit, tuſsi moleſtiſsimâ, cum difficultate majori corripiatur. Imò verò interdùm, comprimendo latus ſummis digitis, maxima pulmonis oppreſsio, & ſpirandi difficultas orta fuit. His accedit Lienis inflatio, cum aliquâ tenſione conjuncta, quæ reliquis affectibus originem dediſſe cenſetur.

Habito conſilio cum Dñ. Ranchino Cancellario, ſtatutum fuit præcipuum affectum in ſiniſtro illo latere reſidere, eumque eſſe collectionem quandam, pectoris partem ſiniſtram opprimentem. Cuius autem materiæ ſit illa collectio, non omninò certò poſſe pronunciari. Hoc nihilominùs aſſeritur, materiam illam eſſe aquoſam, vel purulentam, vtriuſque enim ſigna concurrunt, & conſimilia ab Hipp. recenſentur, dum ſecundo de morbis dicit, hydrope pulmonis affectos, velut ſuppuratos affici, verùm remiſsiùs ac diutiùs. Ad collectionem aquoſam magis inclinant ſententiæ,

tentiæ, quod neque pleuritis, aut peripneumonia, aut hæmoptoë preceſſerint, neque quicquam ſputi purulenti vnquam rejecerit. Phtiſica interiit, & apertionem cadaueris ante obitum prohibuit.

OBSERVATIO LXXXIX.

Vrinæ ſuppreſſio.

DN. Raymundus Ratte ſexagenarius, vir plethoricus & calculoſus qui multos calculos innoxiè per interualla cum vrinis excernere ſolebat: circa finem Ianuarij 1655. poſt plures calculos excretos ab immodico exercitio, incidit in omnimodam vrinæ ſuppreſsionem, quæ quidem ſuppreſsio (vt ex ſignis luculenter apparebat) erat in renibus, non in veſicâ. Iam per triduum integrum nihil lotij emittebat, cum vocatus ſum in conſilium, cum duobus medicis ſenioribus, quorum vnus erat ordinarius, qui per illud triduum varia præſcripſerat diuretica, tum externa, tum interna, clyſteres, ſemicupia, potiones, & ſimilia. Et antequam ipſe vocaretur, purgatus fuerat æger blando cathartico. Ego prior ſententiam ferens, dixi huius affectus cauſam præcipuam, aut ſaltem jam hoc ſymptoma fouentem, eſſe venarum ſuprà renes inſignem plenitudinem, quæ propter diſtenſionem à copiâ ſeri per triduũ retenti, non poſsunt ſeſe contrahere ad expulſionem, quẽadmodũ videmus veſicã vrinâ nimiâ, diſtentã, non poſſe, ſe ſe facilè contrahere, vndè non

rarò meiendi difficultas ſolet exoriri. Maximam autem ſeri copiam adeſſe oſtendit, tum corporis plenitudo, tum quod æger multum potare ſoleat, & vrinæ ℔ iij aut iiij. ſingulis noctibus in ſtatu ſano reddere ſolitus ſit. Ideò cenſui diuretica eſſe omittenda, quæ humores ad vias vrinæ deducendo, diſtenſionem in ijs augent. Sed potiùs inſignes reuulſiones eſſe molliendas per phlebotomiam, & purgationem, & quamprimùm ſanguinem eſſe mittendum magna copia; tum poſt quinque, vel ſex horas potens medicamentum phlegmagogum, & hydragogum eſſe exhibendum. Ejuſdem fuêre ſententię reliqui collegę, & miſſus fuit ſanguis ad ℔ i ante meridiem, veſperi exhibibta fuit ʒ i pulueris diacarthami detractis ſeminibus, plu- ries fuit purgatus, & poſt quatuor aut quinque ſedes cœpit mingere, vrinámque reddidit ſubnigram prima vice ad ℥ iiij. paulò poſt valdè rufam maiori copiâ & poſtmodùm limpidam. Intra vnum diem, magnam excreuit vrinæ copiam, & liberatus fuit. Similis ferè caſus propoſitus eſt obſ. 1. hujus centuriæ.

OBSERVATIO XC.

Ventriculi dolor.

DIe 25. Ianuarij, anni 1635. vocatus fui ad aurifabrum Monſpelienſem qui à tribus menſibus laborabat dolore circa ventriculum acerbiſsimo, & indeſinente, ita vt præ dolore & vigilijs ad ſummam maciem perductus fuerit. Per dictum tem-

tempus à medico ordinario præſcripta fuêre duodecim aut quindecim medicamenta purgantia, eáque blanda, aliáque non pauca remedia tam interna, quam externa, non omiſsis fomentis, linimentis & ſimilibus. Tandem aduocatis in conſilium tribus medicis, præſcribitur vomitorium ex decocto ſem. raphani atriplicis &c. quæ vulgò ad vomitoria præſcribi ſolent, poſt vomitorium aſſumptum nihil vomuit, eoque iterato ventriculus exoneratus eſt, & ſatis copiosè vomuit, ſine vllo doloris leuamine. Poſteà iteratur purgans medicamentum, & diæta ſudorifica præſcribitur. Biduò poſt purgationem ante vſum decocti ſudorifici, à quodam monitus æger me acceerſit circa veſperam, & morbi ſui hiſtoriam exponit. Ego verò vt oſtenderem, ſaltem ad tempus dolorem ſedari poſſe, præſcribo pro ea nocte laudani ℥. v. quibus dolor protinus ceſſauit, & tota nocte dormiuit, cum tribus illis menſibus longior ſomnus non fuiſſet vnius horæ. Manè ſe curatum prædicabat. Rediјt tamen dolor, qui nullis remedijs ſedari potuit, niſi laudano aliquoties exhibito, ídq; ad breue tempus, donec æger maraſmo confectus interijt. Aperto cadauere inuentus eſt ingens ſcirrhus, totum pancreas, & mezenterij partem occupans; tum etiam pylorum, ac Iejuni inteſtini principium ambiens; ita vt ductum illum qui eſt à ventriculo ad inteſtina adeò auguſtauerit, vt ferè occluſus eſſet, & ventriculus materia eſculenta, ac potulenta plenus inuentus fuerit. Cum igitur alimentum non poſſet diſtribui, marcore conſumptus eſt. Scirrhus ille non apparebat tactui, quia ſub ventriculo, & inte-

ſtinis latitabat. Dolorem intenſum efficiebat, quia pylorum, & extremam ventriculi partem pyloro continuam, attingebat.

OBSERVATIO XCI.

Lumbrici.

Fllius Dñ. Gerardi quæſtoris Franciæ generalis, annos 4. natus laborare cœpit die 25. Ianuarij, anni 1635. febre verminoſa cũ vomitu biiis porraceæ, & nauſea continua. Præſcripſi potionem contra vermes vulgarem, cui addita ſunt propter malignitatem (quæ ex humore excreto, & tum factione quadam totius corporis apparebat) lapidis bezoardici g̃. iv. & clyſterem dulcem. Potione aſſumpta euomuit duos lumbricos, & vnum cum clyſtere per aluum egeſsit, noctu iterata eſt potio, & ſequenti die bene habuit, vt aſtantes nulla alia remedia expetiuerint. Poſt biduum incidit in eundem affectum, & multò grauiùs torquebatur cum inquietudine, planctu continuo, etiam per ſomnum. Statim præſcripſi potionem purgantem ex iufuſo rhei, & ſyrupo roſaceo in aqua portulacæ, ex qua ter dejecit materiam nigerrimam, & poſt purgationem omnia ſymptomata permanebant, tum etiam vomitus auctus, ita vt omnia juſcula, & potulenta rejiceret: vnde factum eſt, vt potio contra vermes prædicta, quæ tantoperè profuerat ab initio, jam nullius effectus fuerit, cùm perpetuò reuomeretur. Aduertens itaque eum non euomuiſſe confectionem de hyacintho cum juſculo exhibitam,

tam, eam bis iterandam juſsi, additis lapidis bezoardici ℥. iv. non ampliùs vomuit, & nocte dormiuit, ac multò meliùs habuit. Vnde colligo, & obſeruatione dignum cenſeo lapidem bezoardicum in affectibus verminoſis, ſummæ eſſe efficaciæ. Potionem purgantem prædictam iterùm aſſumpſit, & alui fluxus criticus eam ſequutus eſt, quo morbus admodùm imminutus eſt, ac tandem julepis ſpecificis ex decocto ſcordij, & Hypericonis, cum refrigerantibus paratis, omninò ſublatus, iterata poſt julepos purgatione, ex ſenna, rhab. & ſyrupo roſaceo.

OBSERVATIO XCII.

Abſceſſus Abdominis.

DIe 16. Februarij, anni 1635. vocatus ſum ad filiam viduæ Ioannis Peire mercatoris Monſpelienſis, annos 14. natam, quam ante duos annos curaueram ab hydrope incipiente, à quo tempore valetudinariam vitam agebat. Nunc verò à tribus ſeptimanis decumbebat, nullo vocato medico. Inuenio eam laborantem febre aſsidua, cum alui fluxu moderato, quo multa pituitoſa, & cruda rejiciebat. Refert prætereà ſibi ventrem iterùm intumuiſſe, in eoque per vices dolorem quendam punctorium percipere, tum etiam tibiæ per vices œdematoſæ apparent. De redeunte hydrope ſtatim cogitabam, quod vt exactiùs explorarem, manum ventri admoueo, quem dum aliquantulùm comprimere intenderem, illa ſtatim obſtitit, de dolore

conquerens, qui comprimendo ipſi inferebatur. Ego verò ratus in hydrope dolores hujuſmodi non apparere, ventrem denudari jubeo, admota lucerna, vt rem attentiùs indagarem; ventrem igitur inſpicio colore naturali præditum, ſed eleuatum, & tumentem, dum vtraque manu blandè contrecto, inuenio tumoris circumferentiam in ambitu vmbilici, quinque digitorum latitudine, extra quam circumferentiam ægra contactum indolenter ferebat: in tumore verò etiam leuiter compreſſa, plurimùm dolebat, præcipuè in ſiniſtro latere duobus digitis ab vmbilico, vbi à principio morbi, dolorem punctorium per vices percipiebat. Prętereà in ipſo tumore fluctuationem quandam animaduertebam: ex quibus pronuntio abſceſſum latere inter peritonæum, & muſculos abdominis, & jàm factam eſſe ſuppurationem: ac ſtatim chirurgum aduocari jubeo, qui ejuſdem protinùs fuit ſententiæ. Itaque quamprimùm aperiendum eſſe abſceſſum ſtatuimus, ne ſi in cauitatem abdominis rumperetur, mortem præcipitem afferret. Admouetur ergo cauſticum ei parti, in qua dolorem pungitiuum ab initio percipiebat, & tribus horis elapſis factâ eſcharâ immittitur ferrum ad latitudinem duorum digitorum, nullum tamen pus effluxit. At non auſus eſt chirurgus vlteriùs phlebotomum immittere, ne fortè peritonæum confoderetur, ſicque materia ad cauitatem abdominis efflueret: immiſit ergo turundam in foramen, & poſt quinque horas extractâ turundâ, tantillùm puris effluxit, poſtridie manè extractâ iterùm turundâ, magna puris copia emiſſa eſt, pus autem erat praui co-

loris & odoris. Nihilominùs ægra in pejus ruebat, ita vt quinto ab apertione die interierit. Aperto cadauere inuenti ſunt muſculi abdominis in loco tumoris, putredine affecti, circa partem ſiniſtram vmbilicalem, in parte verò dextra hypogaſtrica, inteſtina peritonæo adhærebant, & partes hujus loci etiam putrefactæ erant, hepar colore flauiſſimo præditum adhærebat peritonæo vndique, & diaphragmati, & mole ſua mediam thoracis partem replebat, vt ipſi cordi eſſet omninò vicinum: pure & putrilagine omnia erant referta, ac teterrimum odorem ſpirabant: ſumma prætereà macies aderat in toto corpore, quod maraſmo confectum videbatur, idque ob defectum hepatis ſanguinem non generantis.

Non ſolùm autem abſceſſus abdominis ex chronico morbo in corpore malè affecto lethales ſunt, ſed etiam vt plurimùm ij qui febribus ſiue continuis, ſiue intermittentibus ſuccedunt: quos damnauit Hipp. in coacis. Et vidit Dn. Pachecus medicus Lunellenſis, amicus meus, iuuenem tertiana laborantem, cui ceſſarunt paroxyſmi poſt ſeptimam acceſſionem: factus tamen abſceſſus circa inguen, & apertus emiſit pus laudabile in principio, ſequentibus verò diebus praua ſucceſſerunt ſymptomata, pus deterius apparuit, & æger interijt vigeſimo die. Quem tamen abſceſſum ab initio lethalem judicare potuit, quod eo apparente, ſæua ſymptomata etiam apparuerunt. At ſalutares abſceſſus alleuationem ſymptomatum afferre debent. Si contrarium fiat, decubitum materię in illam partem ſignificat, non criticam expulſionem.

OBSERVATIO XCIII.

Partus Difficilis.

VXor Dñ. Baronis Daumelas quæſtoris Franciæ generalis in partu per triduum laborauit, ita vt tandem vires eſſent admodùm deiectæ vocatus præſcribo ſequentem potionem.

℞. Dictamni cretici, ariſtolochiæ vtriuſque, & trociſc. de mirrha ana ℈ ß croci & cinam. ana g. xij. confect. alchermes ʒ ß aquæ naphæ & artemiſiæ ana ℥ iß miſce fiat potio, qua aſſumpta ſtatim conatus parturitionis excitati ſunt, & paulò poſt gemellos peperit. Idem contigit vxori D. Sartrei primiparæ, quæ eſt filia D. Boſchij pharmacopæi Monſpelienſis.

OBSERVATIO XCIV.

Fluxus menſium immodicus cum hyſterica ſuffocatione.

ANcilla Dñ. Baronis de Caſtries, menſium fluxum ita copioſum patiebatur, vt intra duas horas, ſanguinis ℔ iv aut v. excreuerit, vnde ſequuta eſt affectio hyſterica ita grauis, vt illa aphona, & quaſi mortua jaceret; cum tamen apertos haberet oculos, & manu ſe ſtrangulari indicaret. Vocatus ad eam potionem ſequentem præſcribo, tum cohibendo fluxui, tum hyſtericæ affectioni coërcendæ idoneam.

℞. Aquæ naphæ, roſar. & plantag. ana ℥ j. ſangui-

guinis draconis ℥. xij. ſalis prunellæ ʒ i. miſce fiat potio, quæ poſt tres horas interjecto juſculo reiterabatur. Poſt primam exhibitionem omnia ſymptomata remiſſa ſunt, in ſecundâ verò omninò ceſſarunt.

OBSERVATIO XCV.

Lues venerea in puero.

Filius Dñ. N. duos annos natus à nutrice infectus fuerat luë venereâ, quæ ſeſe prodidit primùm puſtulis latis & rubris in perinæo aceruatis, iiſque ſucceſſerunt vlcera in naribus juxta podicem, mox puſtulæ in facie, ac tandem vlcera in faucibus & labijs. Quibus accedebat corporis conſumptio in dies progrediens. Vocatus ad eum, ſequentia præſcripſi.

℞. Sennæ mundat. ʒ iß rhab. electi & agarici recenter trociſcati ana ℈ ii. cinam. ℈ ß infundantur in aquâ cardui bened. in expreſsione diſſolue ſyrupi roſac. ℥ i. fiat potio, detur manè, & reiteretur ſemel in ſeptimanâ.

Diebus intermedijs vtebatur ſequenti decocto ℞ Ligni guaiaci ℥ i corticis eiuſdem ℥ ß aquæ fontis ℔ iii. infundantur, & decoquantur, vt artis eſt ad tertias, colaturæ capiat ℥ iiii manè ſine ſudore, propter aëris inclementiam, hyems enim vigebat, tum etiam metuebam nimiam exſiccationem propter corpus tenellum, eâque ratione victũ etiã analepticũ concedebam. Eodẽ decocto pro potu vtebatur, ſed diluto æquali aquę portione.

Cum hæc remedia continuaſſet per 20. dies, omnia ſymptomata diſparuerunt, ægerque in ipſo remediorum vſu refectus, & denuò impinguatus fuit. Eramus autem in mediâ hyeme, curatus omninò videbatur.

Attamen intrà vnum menſem dicta ſymptomata redierunt, ægerque denuò extenuatus eſt.

Nos iterare juſſimus eadem remedia; decoctum tamen paulò efficacius efficiendo, coctione factâ ad medias, eumque ſtragulis operiebamus vt ſaltem leuiter ſudaret. Hâc curâ iterùm reſtitutus fuit intrà quindecim dies., quam tamen diutiùs continuaſſemus, metu recidiuæ, niſi rigidiſsima hyems, quæ tunc etiam vigebat, obſtitiſſet. Intermiſſo itaque remediorum vſu per viginti dies, aut circiter, vlcera renouata ſunt. Et cum tunc cœlum eſſet ſatis temperatum in menſe Februario ob Auſtrinam conſtitutionem, curam iterùm inſtauramus, ſed efficaciorem.

Exhibemus itaque primùm mercurij dulcis ℈. viij. cum diagrid. ℈. iiij in juſculo, quo valdè purgatus eſt per vomitum & ſeceſſum, & quarto quoque die, hoc medicamentum exhibebatur: intermediis verò diebus ſumebat decoctum hoc modo paratum. Supradicta guajaci & corticis ejuſdem quantitas ponebatur in alembico cum aquæ ℔ iß infundebatur per diem naturalem, ac poſteà deſtillabatur ad medias, juncturis alembici, & recipientis probè munitis. Liquor ſuperſtes in alembico colatus miſcebatur cum aqua deſtillata, quæ erat acidula, huius mixtionis dabantur ℥ iiij manè calidè, corpus tegendo & ſudores copio-

copioſiores effluebant. Per viginti dies continuata fuit hæc poſtrema curatio, ex quâ morbus fuit omninò ſublatus.

Vlceribus narium admouebatur vnguentum ex melle roſaceo, vitellis ouorum, & therebinthinâ. Faucium verò vlcera breui curabantur melle roſaceo, cum ſpiritu vitrioli acido reddito.

OBSERVATIO XCVI.

Lochiorum fluxus immodicus.

QVædam mulier poſt aborſum à ſanguinis fluxu immodico ſummam virium dejectionem patiebatur. Illi præſcribo frictiones & ligaturas partium. ſuperiorum, cucurbitulas ſub mammis epithemata, & pullos columbinos, fotus manuum cum vino calente, in quo confectio alchermes diſſoluta ſit, & ſequentem potionem.

℞ Aquarum plantag. naphæ, & roſar. ana ℥ j. ſyrupi corallor. ℥ j. ſalis prunellæ ʒ j. ſanguinis draconis ℈ ß miſce fiat potio. Quæ ſtatim fuit exhibita, antequam reliqua remedia fierent, & intrà horæ quadrantem dolores ventris, & lumborum quieuerunt & fluxus imminutus eſt, vt aliis remediis non indiguerit.

OBSERVATIO XCVII.

Cancer.

D N. Chapus Tholoſas è nobili ſtirpe oriundus, Monſpelij degens, anno 1635. circâ finem

hyemis correptus fuit exiguo tuberculo labrum ſuperius obſidente, quod in dies incrementum capiens', in tumorem degenerauit, totum ferè labrum occupantem, eumque durum ac liuidum, cum dolore pungitiuo & caloris ſenſu. Statim ab initio, alterius medici præſcripto vſus eſt phlebotomiâ frequenti cum leuibus purgationibus ex ſennâ & caſsiâ paratis, præmiſsis iulepis refrigerantibus. Cum autem hæc remedia per aliquot tempus continuaſſet, & affectus nihilominùs in deterius vergeret, priorem medicum deſerens, curæ meę ſeſe commiſit, die ſecunda Aprilis anni ſupradicti. Egò verò prædicta ſigna conſiderans, tum etiam quod omnia topica remedia, quæcumque admouerentur, malum exaſperabant, & dolorem pungentem, ac exurentem, intenſiorem efficiebant. Tumorem cancroſum eſſe exiſtimaui, licet autem iſte morbus incurabilis cenſeatur, illius tamen curationem ſuſcepi, edoctus à Galeno, cancrum in principio, & dum adhuc recens eſt, ſanari poſſe, vt habetur 2. ad glauconem cap. 10. vbi de cancro agens ſic loquitur. Hunc morbum per ſui initia ſæpè ſanauimus, ſed vbi in molem inſignem ſatis euectus eſt, nemo ſine manus opere potuit curare; & paulò poſt. Hunc igitur morbum vt diximus, in principio ſanauimus, & hinc præſertim, cum melancholicus humor non admodùm craſſus videbatur exiſtere; nam hic purgantibus medicamentis, ex quibus, ſanitas ſequitur, promptè ſuccumbit; neque obſcurum eſt hujuſmodi medicamenta debere eſſe euacuandæ atræ bili accommodata.

Quod

Quod tandiu faciendum eſt, donec ſanitas priſtina parti ſubſequatur, quemadmodum ratio victus, optimos generans humores interim adhibeatur. Et ex ejuſdem Galeni præcepto, quod habetur lib. de atrâ bile cap. 9. & comment. aph. 47. ſect. 6. hoc morbos affectos fortioribus medicamentis eſſe expurgandos. Ad potentiora remedia confugiendum eſſe cenſui, ex quibus principem locum obtinet radix hellebori nigri, quæ ad humorem melancholicum expurgandum efficaciſsima eſt. Sic igitur curationem aggreſſus ſum.

℞ Rad. bugloſsi & cichor. ana ℥ j fol. agrim. borrag. ceterac. & veronicæ ana m. ß. coquantur cum pullo gallinaceo, in colaturâ diſſolue cremoris tartari ʒ j. fiat Iuſculum quod capiat manè per 12. dies.

In quarto quoque juſculo diſſolue ℥ij ſyrupi ſequentis.

℞ Succorum recenter expreſſorum, & per reſidentiam deputatorum borraginis, bugloſsi, fumariæ, cichorij ℔ iij ſucci veronicæ & pomor. redolent. ana ℔ j ſennæ mundat. ℥ vj. epithymi ℥ ij rhab. electi & agarici recenter trociſcati ana ℥ j zinzib. & garyopill. ana ʒ j. infundantur & decoquantur vt artis eſt, donec colaturæ ſuperſint quart. v. in quibus diſſolue ſacchari albi quart. v. fiat ſyrupus perfectè coctus ad vſum dictum.

Poſtremę doſi juſculorum adde extracti hellebori nigri ǧ. iiij capiat cum regimine.

Hoc medicamentum ſumma cum vehementia

ægrotantem expurgauit, non ſolùm per aluum, ſed etiam per vomitum, verùm eadem die tumor valdè imminutus apparuit, ac doloris expers.

Poſt vſum juſculorum, vſus eſt balneo tepido per triduum, hyrudines hæmorrhoïdibus admotæ, cauſticum vtrique tibiæ inuſtum, ſerum lactis cum epithymo per menſem vſurpatum & balneum iteratum ſingulis ſeptimanis.

Poſt quindecim dies ab aſſumpto extracto hellebori, idem remedium iteratum eſt, eadem doſi, cum diapruni ſolutiui ℥ iij. cujus operatio fuit priori ſimilis, & eadem die tumor imminutus apparebat.

Topica omnia tumorem exaſperabant, & dolorem intenſiorem efficiebant excepto vnguento ex ranis viridibus, quod maximè laudatur ab Aquapendente, Chalmetæo, & aliis, & in hoc affectu plurimùm præſtitit. Ita vt illius curationem duobus præſertim remediis tribuendam eſſe exiſtimem, extracto ſcilicet hellebori nigri, & vnguento de ranis viridibus. Non parùm tamen contulit ſyrupus magiſtralis, quo bis in ſeptimana vtebatur.

Intra menſem à curationis principio, tumoris portio ſuppurata eſt, & ſponte aperta cum pure ſatis laudabili. Vlceri & tumori vniuerſo admouebatur continuò vnguentum prædictum, & ſenſim tumor imminutus ac tandem ſenſim reſolutus eſt, & vlcus ad cicatricem perductum.

Vnguenti de ranis viridibus cōpoſitio talis eſt.

♃ Ranas virides in arboribus, vel aquis puris degentes, in vas fictile vitro illitum, multiſque exi-

gentia

guis in fundo foraminibus pertuſum, conjicito: earumque ora butyro impleto: vas ne quid exhalet luto diligenter oblinito,& cooperito,cui alterum effoſa terra concluſum ſupponito ; ignem in ambitu ad deſtillandum accendito, oleum ſeu liquorem illum ſtillatitium colligito, & cum puluere ranarum miſceto vt fiat Linimentum.

OBSERVATIO XCVIII.

Peripneumonia Pituitoſa.

DN. Gaultier fiſci regij quæſtor generalis, ætatis 60. annorum, laborabat peripneumonia pituitoſa, quæ innoteſcebat, ex tuſsi, difficultate ſpirandi, febre, dolore ſub humero ſiniſtro, & maxillarum rubedine. Cum autem multa pituita refertus videretur, ejuſque ſatis bonam quantitatem euomuiſſet, tum clyſtere injecto ter aut quater aluus ſoluta eſſet, poſtridie venæ ſectionis, ſemel tantùm celebratæ purgans medicamentum fuit exhibitum ex infuſo rhei, cum manna & ſyrupo roſaceo, quo optimè purgatus eſt quartâ die morbi, quæ erat 29. Maij, anni 1635. & poſtridiè à febre, aliiſque ſymptomatis liberatus apparuit. Vndè patet purgationem in peripneumonia interdùm conuenire, quamvis vt plurimùm ante ſeptimum diem vſurpata, pernicioſa ſit.

OBSERVATIO XCIX.

Digitized by Google

Ptiſis incipiens.

IN menſe Maio anni 1635. vxor Dñ. Thomas curiæ computorum, ſubſidiorum, & fiſci, conſiliarij, ptiſica interiit, &. poſt vnum aut alterum menſem illius ancilla, quæ diu noctuque illi miniſtrabat, in ſimilem affectum incidere videbatur. Laborabat enim febre lenta, cum tuſsi ſicca, diu noctuque perſeuerante, macie totius corporis, inappetentia & vigiliis. Vocatus ad eam præſcribo venę ſectionem, & purgationem vniuerſalem ex apozemate, & balnea tepida, cum victus ratione incraſſante, & refrigerante; quæ nihil contulerunt. Tandem mecum reputans affectum procedere ex maligna qualitate, impreſſa pulmonibus & cordi per contagium, præſcribo decoctum guajaci ad 15. dies cum victu analeptico, ſine ſudore, quo remedio perfectè curata eſt. Et febris, tuſsis, aliaque ſymptomata omninò deſierunt.

OBSERVATIO C.

Variolæ.

FIlius D. Boudon receptoris ſtipendiorum curiarum præſidialium Occitaniæ, annos natus nouem, febre laborans, quæ videbatur variolas portendere, meæ curæ committitur in Menſe Iunio anni 1635.

Prima die venam ſecari juſsi, & ſanguinem extrahi ad ℥ vj. & veſperi eadem quantitate iterari,

tari, julepi præſcribuntur, inunctio ex oleo ſcorpionum, & reliqua ordinaria; ſecundâ & tertiâ die parùm delirabat. Variolæ apparent, minutæ, denſæ,& depreſſæ.Paulatim increſcebant,ſed admodùm ſegniter,ita vt ſexta die facies nullomodo inflata videretur. Variolæ in facie & toto corpore depreſſæ, & in medio concauæ, imò verò nonnullę in medio erant nigrę. Magis timebant parentes ex eo quod tres alios liberos amiſerant, ex eodem morbo, & variolis omninò conſimilibus. Egò igitur ad efficaciora remedia confugiendum ratus,ſequentem julepum præſcripſi.

℞ Aquæ card.bened. ℥ iij. aquę theriacal. ℥ iij. trociſc.viperin. ℈ j.lapid.bezoard. gr. vj.capiat horis veſpertinis.

Cordi applicabantur pulli columbini, ac deindè linimentum ex thariaca,confect. Alcherm.& ol. ſcorp. Matthioli.

In omnibus juſculis diſſoluebatur bezoard.mineral. ℈ ß. ſequenti die quæ erat ſeptima morbi, ter excreuit per aluum materiam ſatis craſſam, ſed omninò liuidam. Eodem tempore copioſiſsimas excreuit vrinas, & variolarum eruptio ita promota eſt, vt intra vnum diem, facies multum inflata fuerit,& variolæ ab eo tempore ſufficienter increuerint. Continuatum fuit bezoard, mineral. per alterum diem,& poſteà confectio de hyacintho,quæ ab initio vſurpata fuerat. Donec tandem æger à ſæuo illo morbo, protinùs liberatus fuerit.

Digitized by Google

LAZARI RIVERII CONSILIARII ET MEDICI REGII,

ET IN MONSPELIENSI VNIVERſitate Medicinæ Profeſſoris, Obſeruationum Medicarum, & Curationum inſignium.

CENTVRIA SECVNDA

OBSERVATIO I.

COLICVS DOLOR.

DIe prima Iulij, anni 1635. D. Sarretus, ſalinarum Viſitor generalis, quadragenarius, correptus eſt grauiſſimo dolore colico, qui neque clyſteribus laxantibus, & carminantibus, etiam cum aquâ benedictâ: neque fomentis ac ſemicupijs intra 24. horas vſurpatis, ſedari potuit. Eoque continuò

ſæuiente ſequentes pilulas præſcripſi.

℞. Aloës optimæ ʒ j. diagrid. g̃. viij. laudani opiat. g̃. v. fiant pilulæ ſex deauratæ.

Has pilulas ſumpſit media nocte, manè hora quarta dolor protinùs quieuit, & per diei decurſum purgatus eſt quinquies, ſicque omninò liberatus.

OBSERVATIO II.

Variolæ cum alui fluxu.

Filius Dñ. Graſſeti in curiâ computorum &c. Conſiliarij, annos quinque natus variolis laborabat cum alui fluxu per totum morbi decurſum perſeuerante. Septimâ die morbi, quæ erat 15. Auguſti anni 1635. multò grauior fuit alui fluxus, febris intenſa, ſitis ingens, variolæ depreſſæ, quarum eleuatio ab alui fluxu impediebatur. Reliquis remedijs vſque ad id tempus parùm conferentibus, ſequentem præſcribo julepum, alui fluxum, & malignitatem reſpicientem.

℞. Rad. pentaphyli & tormentillæ ana. ℥ j. fol. ſcabioſæ pimpinellæ ana. m. j. ſcordij p. j. ſantali citrini ʒ ij. coquantur ad 4. iij. pro tribus doſibus bis in die ſumendis. Addendo vnicuique doſi confect. de hyacintho ʒ ß. trociſcor. viperin. ℈ ß. lapid. bezoard. g̃. iiij.

Poſt primam exhibitionem alui fluxus imminutus fuit, variolæ tumefactæ, & ſitis imminuta.

In alijs pueris quamplurimis eadem potio mirè profuit ad ſedandum alui fluxum, & variolas depreſ-

preſſas tumefaciendas. Cui addebam aquæ roſarum, & naphæ ana ℥ ß. Etiam citra alui fluxum, in depreſsis variolis mirum in modum contulit; & plerumque ſic componebam.

℞. Rad. pentaphyli & tormentillæ ana. ℥ j. fol. pimpinellæ, & ſcordij ana m. j. ſantali citrini & raſuræ eboris ana ʒ ij. coquantur ad ℥. iij. in colaturæ ℥ iij. diſſolue aquæ naphæ & roſar. ana ℥ ß. trociſcor. viperin. ℈ j. lapid. bezoard. g. iiij. fiat potio, quæ grandioribus detur vno hauſtu bis in die, lac verò ſugentibus, ex cochleari frequenter.

OBSERVATIO III.

Secundinâ retentâ.

Clariſsima vxor Dñi de Graſſet in curiæ computorum, ſubſidiorum & fiſci, Conſiliarij, in principio menſis Octobris, anni 1635. cum abortum paſſa eſſet ex geſtatione trimeſtri, fœtum optimè efformatum excluſit, retentâ ſecundinâ. Hinc fluxu albo diu laborauit, & quendam oris fœtorem percipiebat, qui poſt aliquot dies deſijt. Fruſtula quædam membranea excluſit, ſed pauca & exigua. Ita vt aſſerentibus mulieribus, illam ſecundinas fruſtulatim ejeciſſe, ego contrarium perpetuò cenſuerim. Paulatim ad priſtinam valetudinem rediit, fluxu tamen albo perſeuerante. Attamen poſt duos menſes cum dimidio, immodico menſium fluxu correpta eſt, cum quo ſecundina exſiccata per fruſtula excreta eſt. Quod notatu digniſ-

ſimum, ſecundinam tamdiu in vtero, ſine graui noxa retineri poſſe.

OBSERVATIO IV.

Hernia aquoſa in infante.

Filius Dñ. D'Aumelas Franciæ quæſtoris generalis, vndecim menſes natus, laborabat herniâ aquosâ, dextrum teſtem occupante, cum materiâ contentâ in membranâ teſtis propriâ, dartos appellatâ, vt teſtis oui exigui magnitudinem æquare videretur, & hic tumor à natiuitate ferè eum occupabat, quem diu cotone, ſuffitu thuris imbuto, diſcutere tentauerant. Tandem vocatus ſequens præſcribo cataplaſma, in principio menſis Nouembris anni 1635.

℞. Farinæ fabarum ℔ ß. decoquatur cum vino generoſo ad pultis conſiſtentiam, deinde adde oxymel. ſimpl. ℥ iij. fiat cataplaſma admouendum manè & ſerò.

Intra octo dies, hoc ſolo remedio tumor omnino diſcuſſus eſt.

OBSERVATIO V.

Lumbrici.

Die 25. Nouembris, anni 1635. Puer quatuor annos natus, ex lumbricis ita laborabat, vt graui dolore ventris torqueretur, cum ſummâ virium dejectione, ita vt pulſus in carpo non perci-

peretur, & oculi concaui eſſent, ac ſpiritibus orbati, quales in moribundis apparere ſolent. A tribus diebus laborabat, quatuor lumbricos mortuos per os excreuerat, cum vomitu humoris nigri. Pharmacopæus potiones contra vermes exhibuerat, & potionem purgantem ex electuario diacarthami, & rhabarbaro, ſed nullomodo ex ea purgatus fuerat. Præſcribo ipſi potentia ad lumbricos remedia ordinaria, tum interna, tum externa, quæ nihil profuerunt. Poſterà die in eodem ſtatu perſiſtebat. Iubeo vt exhibeatur calomelanos Turqueti g̃. viij. cum g̃. vj. ſcammonij, quo medicamento aluus ſoluta eſt, excreuitque materiam viſcidam, glutinoſam, putridam, cum duobus lumbricis, ter aluum depoſuit, & maximè leuatus eſt, ac poſteà intra paucos dies omninò conualuit.

OBSERVATIO VI.

Hæmorroïdum dolor.

Die 21. Decembris anni 1635. D. Ioannes Charanton ciuis Monſpelienſis, cùm ad villam duobus milliaribus ab vrbe diſtantem pedes iuiſſet, multis veſtimentis indutus, vehementer incaluit, vnde facta eſt magna humorum commotio, eorumque decubitus ad anum, vnde hæmorrhoides valdè intumuerunt, cum inflammatione, & dolore acerbiſsimo. Totâ die ſequenti valdè excruciatus eſt, noctemque inſomnem tranſegit, poſtridiè ad vrbem redijt ſuper equum, ſed pedibus ſubnixus ſupra ſtapedes, cum magno labore, ita vt

tumor inde irritatus fuerit. Vocatus ego poſt meridiem, ſanguinem detrahi jubeo ad ℥vij. manè aluum deiecerat bis. Circa veſperam iteratur phlebotomia propter doloris vrgentiam, veſperi accepit julepum cum ſyrupo de papauere, & vſus eſt quater in noctis decurſu ſuffumigio ex ſemperuiuo majori, cocto in vino albo: dormiuit per interualla, dolor & tumor imminutus eſt, hæmorrhoidéſque relaxatæ, & ſuffumigij, ac linimentorum anodinorum continuatione breui ſanatus eſt.

OBSERVATIO VII.

Fœtus in partu morientes.

VXor tinctoris Nemauſenſis à conjugij initio ter peperit maturum partum, in nono geſtationis menſe: labores patiebatur conſuetos ante partum, quemadmodum aliæ fæminæ, ſine maiori moleſtiâ, ita vt neque partus admodùm difficilis, aut laborioſus eſſet: Neque mulier malè habita, aut aliquo effectu præternaturali laboraret, in ipſis partus doloribus, fœtus in vtero mouebatur ſufficienter, attamen ſtatim poſt excluſionem mortuus inueniebatur: idque ter hactenus contigit. Medici poſt ſecundum partum purgationes præſcripſerunt, & dietam ſudorificam, mutata etiam fuit obſtetrix. Tertius tamen eodem modo interiit. Quæritur cauſa, & medela. Cum nulla cauſa in hiſtoriâ referatur, difficillimum eſt eam coniecturâ aſſequi. Vt tamen ſententiam noſtram proferamus, dicimus hos caſus accidere, vel ob fœtus debilitatem,

vel

vel ob conſtrictionem vteri, aut ceruicis eiuſdem, tempore partus. Debilitas fœtus ex latente quodam ſeminis, aut ſanguinis materni vitio contracta, poteſt efficere, vt cum fœtus in partu, maximo conatu exitum quærat, in eo exoluatur, & moriatur, quemadmodum partus octimeſtris neceſſariò interire ſolet, propterea quod conatum ediderit ſeptimo menſe, quem ſi repetat octauo, exoluitur & interit. Si igitur quilibet fœtus ex duplici conatu neceſſariò interit: Ille qui debilis eſt, vnico conatu poteſt interire. Alia etiam ratione debilitas illa, mortis cauſa eſſe poteſt, quod fœtus excluſus ob dictam debilitatem, aërem, & lucem ferre nequeat, ab iiſque perimatur. Ac denique à conſtrictione vteri, vel ceruicis, id pendere poteſt, quia vterus in partu ſeſe colligit, & conſtringit ad excluſionem fœtus, & ſi nimia fuerit illa conſtrictio, ac fœtus corpus tenellum vehementer comprimat, eum ſuffocare poteſt. Idem poteſt contingere ab vteri ceruice, ſi dum fœtus ad eam peruenit, ſeſe conſtringat: eâ enim conſtrictione poteſt fœtum opprimere. His ita propoſitis, remedia ad duo erunt dirigenda, imbecillitatē ſcilicet fœtus corrigendam, & vteri conſtrictionem nimiam impediendam.

Ratione prioris, conjuges ante conceptionem debent vti victu euchymo & laudabili; vt ſemen purum, & omni labe vacuum generetur. Tum mater toto grauiditatis tempore, eodem victu vti debet, vt ſanguinem laudabilem fœtui ſuppeditet. Et præterea bis in ſeptimanā, puluere ſequenti vtetur.

℞. Granorum chermes, raſuræ eboris, corall.

præparat. & margaritar. præparat.ana ʒ j. maſtiches ʒ ß. manus chriſti perlat. ʒ ij. fiat puluis.doſis ʒ j in ouo ſorbili,aut juſculo.

Alternis vicibus, loco pulueris, vtatur opiatâ ſequenti.

℞.Conſeruæ roſar. ℥ij. cortic. citri condit. ℥ j. myrobol. condit. & nucis moſchat. condit. ana ℥. ß. coralli præparati, & margaritar. præparat. ana ʒ j. raſuræ eboris ʒ ß. fiat opiata cum ſyrupo condit.citri, de quâ capiat magnitudinem caſtaneæ, ſemel aut bis in ſeptimanâ loco pulueris prædicti.

Si vtrumque tandem faſtidiat, vtatur tabellis ſequentibus,guſtui gratiſsimis.

℞. Confect.Alcherm. ʒ iij. ambræ griſ. ℈ j.ſacchari in aquâ naphæ & roſar.diſſoluti ℥ iiij.fiant tabellæ, quibus etiam omni horâ vti poterit, per ſuprà dictorum vſum.

Dum ingredietur nonum menſem, ſequentia applicentur ventri, manè per dimidiæ horę ſpatium.

℞ Vini generoſi ℔. iij. calefiat,& in eo diſſolue olei nucis moſch. ℥ ß. pulu. garyophill.& granori chermes ana ʒ iij.miſce, & ſpongia, hoc liquore imbuta vmbilico applicetur calidè bis in ſeptimanâ.

℞ Nucis moſchat,macis, garyophill.& cinam. ana partes æquales, excipiantur melle calido ad formam linimenti, & extendantur ſuper cruſtam panis aſſatam,& vmbilico applicentur manè ſingulis diebus vacuis ab vſu fomenti.

℞. Aquæ naphę & roſar. ana ℥iij. aquæ cinam

nam. ℥ j. miſce capiat cochlear j.ſingulis budeis manè, per totum noni menſis decurſum.

Tempore partus exhibeatur cum ſingulis juſculis ʒ ß confect. Alchermes, ſecundum deſcriptionem Meſuæi paratę, ratione doſis ambari, & horâ vnâ poſt juſculum quodvis, exhibeatur aquæ cinam. cochlear vnum.

Vmbilico applicetur frequenter fruſtum ſem iaſſę carnis calidum, & pulu. cinam. nucis moſch. & garyophill. conſperſum.

Ratione conſtrictionis vteri, aut ceruicis illius, ſi mulier non ſit grauida extrà hyemem, vtatur frequenter ſemicupio, ex decocto emollientium parato. In grauiditate, à principio noni menſis, ad diem partus, illinatur ceruix vteri, & perinæum oleo ſeminis lini ſine igne extracto. Actum Monſpelij, die 24. Decemb. anni 1635.

OBSERVATIO VIII.

Dolores vagi circa thoracem.

D. Raymundus Arnaldus Melgorienſis, quinquagenarius, ſanguineo temperamento præditus, è bello Italico rediens conqueritur de ſæuiſſimis doloribus, eum ſingulis noctibus affligentibus poſt primum ſomnum; incipiúnt que iſti dolores in latere ſiniſtro, ſimúlque ad anteriorem thoracis partem, & poſteriorem, tum ad latus ſiniſtrum & ſcapulas extenduntur, tantâ vehementiâ, vt ſubitò expergiſcatur, & in nulla decubitus formâ conſiſtere poſsit: ſed aſſurgere cogatur. Perſe-

uerant iſti dolores vſque ad matutinum, & tunc temporis quieſcunt. Nec totâ die vllatenus apparent. Iam à duobus menſibus iis vexari cœpit, neque vlla adhuc remedia adhibuit. Alter Medicus, qui pro eo anteà ſcripſit, exiſtimat hoſce dolores prouenire à catarrho tenui, in eas partes decumbente horis nocturnis, quo tempore pituitoſus humor commoueri ſolet. Ego verò cenſeo hujuſmodi dolores prouenire à flatibus, qui illis horis tantùm excitantur à calore intenſiori facto ex concentratione ipſius per ſomnum. Materia ex quâ eleuantur flatus hujuſmodi, eſt illuuies prauorum humorum, atque crudorum in ventriculo, mezenterio, & præſertim regione hepatis congeſtorum. Hæc autem congeſtio facta eſt in caſtris ob prauam victus rationem. Hinc etiam ventriculi coctio debilitata eſt, vndè fit vt ciborum portio crudior à prauis humoribus etiam infecta, vertatur in flatus, qui quoquo verſum tranſmittuntur. Peractâ verò concoctione, non ampliùs flatus hujuſmodi tranſmittuntur, & ita dolores ceſſant circa matutinum.

Ad curationem huius effectus præſcripſi primùm euacuationem vniuerſalem per apozemata, & phlebotomiam, quibus abſolutis præſcripſi decoctum chinæ ad 15. dies, quorum vſu affectus ſenſim imminutus eſt, & ſine vllo alio remedio, intra menſem omninò ſublatus.

OBSERVATIO IX.

Icterus in grauidâ.

CLariſsima vxor Dñ. Daumelas, Franciæ Quæſtoris generalis, circa finem ſeptimi grauiditatis menſis, occaſione quadam domeſticâ in iram vehementiſsimam concitata eſt; à qua vomitum manè patiebatur cum dolore ſtomachi & ictorica facta eſt. Hic autem icterus duo habebat peculiaria, vnum, quod in lecto color faciei, & totius corporis remiſiſsimam flauitiem referebat: cum verò ſurgeret, & ſe ſe aliquantulum commoueret, intenſiùs multò, & quaſi derepentè flaueſcebat. Alterum eſt, quod aluus non erat aſtricta, vt vulgò fit in ictericis, ſed potiùs liquida & billioſa dejiciebat. Vrina erat rubra, ſed lintea non tingebat. Ego Medicus ordinarius Dñ. Ranchinum in conſilium aduoco, vt de phlebotomiâ decerneretur, ex vnâ enim parte cauſa procathartica ſuadere videbatur, omnibus enim morbis ab irâ, venæ ſectio eximiè conuenit, propter maximam ſanguinis commotionem, quæ ab eâ excitatur. Prætereà euaporationes illæ bilioſæ ſubitò ex leui motu inuadentes, ſanguinem valdè exagitatum teſtabantur. Neque ab obſtructione meatus cholidochi oriebatur hic affectus (in quo Galenus venę ſectionem vetat lib. de ſang. miſſ.) quia aluus fuiſſet obſtructa, & alba dejeciſſet. ſed potius ab hepate accenſo, & præcalefacto; ex altera verò parte grauiditas jam prouecta phlebotomiam dehortari videbatur, & cum ægra ex morbo in abortus periculo verſaretur; ſi poſt venę ſectionem ille contingeret, culpa in eam rejici potuiſſet. His po-

ſtremis de cauſis noluit Ranchinus phlebotomiæ aſſentiri,ſed decretum fuit rhab. in ſubſtantiâ exhibere ad ʒ j.vt bilis illa per aluum ſenſim educeretur, quod factum fuit; Parum præſtitit rhabarbarum, ægraque poſt quinque vel ſex dies aborſum paſſa eſt. Fortè venę ſectione liberari potuiſſet.Sed noſtratium mulierum nequitia,omnes infauſtos euentus remediis aſcribentium, efficit, vt etiam prudentiores Medici metu calumnię ab vtiliſsimis interdùm abſtineant.

OBSERVATIO X.

Angina.

DIE 18.Februar.1636.iuuenis quidam foſſor anginâ laborabat ita vehementi, vt nec loqui, nec deglutire poſſet,reſpiratio tamen integra manebat. Cum ad eum vocatus ſum,injectus fuerat clyſter,ſtatim verò ſanguinem mitti jubeo ad ℥ x. poſteà admouetur veſicatorium poſteriori ceruici, cucurbitulę ſcapulis admouentur cum ſcarificatione, & quatuor horis à venæ ſectione exhibentur aquę benedictę ℥ ij. quibus purgatus eſt per vomitum, & per aluum, & inde loqui,ac deglutire cœpit,ac paulò poſt integrè curatus eſt.

OBSERVATIO XI.

Symptomata hyſterica, & hypochondriaca.

DIE 15.Martij 1636. Clariſsima vxor Dñ. de Clauſel, Conſiliarij Regij in Curia computorum,

torum, ſubſidiorum, & fiſci Regij, annos nata 55. temperamento pituitoſo, & melancholico prædita, aduerſa à multis annis fruens valetudine, incidit ex mœrore diuturno in varia ſymptomata, quę eam frequenter, & præſertim nocte infeſtabant, Ea autem erant, dolores totius lateris ſiniſtri, à coſtis ad ilia pertingentes, vt non poſſet ſuprà illud latus decumbere; vomitus pituitoſi, & acidi; capitis dolores; cardialgiæ, & lypothymię ita vrgentes, vt ſeſe moribundam putaret; horrores, & tremores totius corporis, quos ſudores excipiebant; pulſus valdè parui, languidi, & debiles; eructationes frequentes à copia flatuum per os erumpentium. Cum primùm ad eam vocatus ſum, præſcribo clyſterem carminantem, & laxantem, potionem ex aquis naphę, roſarum, & cinam. ſacculos ſtomachicos, & oleum nucis moſchatæ regioni ſtomachi admouendum, quibus valdè ſubleuata eſt, & à prædictis ſymptomatis liberata. Sed cùm ea frequenter redirent, purgatio vſurpata eſt bis intrà quatuor dies. Redeuntibus autem ſymptomatis exhibui laudani opiatici ℈. ii. cum conſerua roſarum in forma boli, hora ſomni, quo intra horam omnia ſymptomata omninò ſublata ſunt, & placidè dormiuit, neque poſteà eadem ſymptomata redierunt ita vehementia, ſed multò leuiora. Poſtea purgata eſt bis in hebdomada pilulis ſpecificis, quibus ad meliùs in dies vergebat. Et ſic tandem integræ ſanitati reſtituta eſt.

OBSERVATIO XII.

Colicus dolor.

Vigeſima ſecunda Martij 1635. Vidua Dñ. Dortes ſumma duritie, & tenſione totius abdominis à multis annis laborans, vanè per interualla dolores atrociſsimos, colicorum inſtar patiebatur, eodem dolore corripitur multò atrociori quàm antea circa noctem. Vocatus pharmacopæus duos clyſteres injicit ſine vllo fructu, quamvis eorum vi multùm purgata fuiſſet. Vocatus ego manè præſcribo pilulam ex laudani g̃. v. conflatam, & intra horam dolor penitùs quieuit, nec ampliùs rediit.

Eodem tempore Domina de Varanda, prædicta mater, dolore colico vero, cui obnoxia eſt, corripitur, injicitur clyſter à pharmacopæo, eoque nihil operante aduocor, inuenio eam ex doloris grauitate clamantem, & vociferantem; præſcribo clyſterem ex decocti emollientis ℔ j. diaphœnici ℥ j. aquæ benedictę ℥ iiij. quo dolor omninò quieuit, & ægra multa pituitoſa, cum multis flatibus excreuit.

Ego ipſe ante vnum menſem ſimili dolore vexatus, neque clyſtere emolliente, carminante, & laxante admodùm leuatus ſimili clyſtere curatus ſum, ita vt ſtatim eo injecto dolor omninò quieuerit; quamvis clyſter non niſi poſt duas horas rejectus fuerit.

OBSERVATIO XIII.

Sangui-

Sanguinis mixtio.

CLariſsimus Dñ. de Serres Conſiliarius Regius,& in Curia Computorum,Subſidiorum, & fiſci Corrector,quinquagenarius, temperamento bilioſo, & melancholicò prædictus, cum per multos dies grauia quædam animi pathemata, & mœrores paſſus eſſet, indeque noctem aliquam inſomnem tranſegiſſet vrinas ſanguinolentas reddidit, quæ poſt equitationem immediatè apparuerunt; eodemque tempore vrinæ acrimoniam,ſeu ardorem paſſus eſt. Hinc quoties equitando itineri ſe commiſit, vrinas pariter ſanguinolentas reddidit, & ardorem prædictum inducentes.Imò verò prædictus ardor vrinę ſæpè ſolet recurrere, etiam ſi vrinę ſanguine infectę non appareant.Præterea cum vrina,arenulas quaſdam matulę parietibus adhærentes,excernit,quas ipſe à multis annis excernere ſolitus eſt. Quæritur jam à quâ causâ proximâ, & immediatâ hæc ſanguinis mictio dependeat. Cum autem ſanguinis mictus in genere à pluribus cauſis ſoleat exoriri; in præſenti tamen caſu, duę tantùm in controuerſiam reuocari poſſunt. Calculus nimirùm in renibus contentus, & aſperitate ſua venulas collidens,ex iiſque ſanguinem eliciens;vel humores acres,ſalſi,aut bilioſi,prædictarum venarum oſcula aperientes, Priorem cauſam duo potiſsimum videntur indicare,nempè arenulę illæ quas æger à multis annis cum vrinâ ſolet profundere; quaſi latentis calculi ſobolem eſſe poſſe, conjicere quis valeat.Et periodica illa excretio ſāguinis,eo ſolùm

tempore contingens, quo æger immodico exercitio vtitur, equitandoque renes vehementer concutit, vndè alliſio lapidis ad renis ſubſtantiam, illiúſque venulas, colligenda videtur. Verùm hæc duo ſigna minimè ſufficiunt, vt calculum in renibus latitantem demonſtrare valeant. Præcipua enim ſigna, & perpetuò vel aſsidentia, vel præcedentia omninò deficiunt. Quorum præcipuum eſt dolor lumborum, qui præſente calculo abeſſe minimè poteſt, ſed neceſſariò affligit, & per interualla recurrit, iſque vel grauans, ſi calculus renum ſubſtantiæ hæreat: vel pungens ac lancinans, ſi in renis cauitate membranea contineatur. Adde quod clariſsimus æger numquam tota vita nephriticis doloribus conflictatus fuerit, neque vllum vmquam calculum excreuerit: cum tamen fieri vix poſsit, vt calculoſa diſpoſitio: quæ vt plurimùm natiua, & hæreditaria eſt, ad quinquageſimum annum otiari poſsit, & ea primùm ætate in actum produci, quin prægreſsis temporibus quædam ſui indicia prodiderit, cum præcipua conjectura mictus ſanguinis à calculo prodeuntis, ab autoribus vulgò deſumi ſoleat ex eo quod antea laborantes, calculos excreuerint. Adde etiam nullam in ægrotantis parentibus hujuſmodi diſpoſitionem calculoſam fuiſſe obſeruatam, quod nòn parui eſt hac in re momenti. Omnia denique alia ſigna calculum in rene contentum indicantia, hic protinùs deſiderantur, vt ſtupor cruris è directo poſiti, teſticuli retractio, nauſea & vomitus, alimenta craſſa diù antea vſurpata, & ſimilia.

Duo verò ſigna pro calculo ſtabiliendo propo-

ſita,

ſita,ita confutantur. Arenulæ calculum intus latentem verè indicantes, in fundo matulæ ſubſident, etſi digitis comprimantur,non facilè comminuuntur. Si verò matulæ parietibus hæreant, & digitis compreſſæ,facilè comminuantur (quales ſunt illæ, quæ à noſtro ægrotante excernuntur) calculi indicia numquam eſſe poſſunt. Neque enim illæ in renibus aut veſica generantur, ſed in venis, ac hepate,ex humorum aduſtione,quorum particulæ craſſiores & tartareæ, arenularum formam æmulantur, & cum ſero in venis contento ſeparantur,ac in renes & veſicam detruduntur. Quod cum à paucis fuerit animaduerſum,fit vt multi calculoſi pronuncientur, qui ab eo malo prorſus immunes ſunt. Et quotidiana docet experientia multos à pueritiâ hujuſmodi arenulas excernere totâ vitâ,qui tamen nunquam calculo laborarunt, quibúſve calculus non facilè timendus.

Periodica verò ſanguinis excretio, eò ſolùm tempore contingens, quo ęger equitando ſeſe vehementiùs exercet, licet ex alliſione lapidis aſperioris in ſubſtantiam renis, poſsit contingere: Minimè tamen dubium eſt, quin illa etiam ex calore à motu immodico in renibus, & tota ſanguinis maſſa excitato, citra calculi pręſentiam, generari poſsit. Humores enim bilioſi & acres, vel pituitę ſalſę naturam redolentes, à motu & calore exagitati, ad renes amandantur vnà cum ſero ſanguini permixto, & renum venulas aperientes, ſanguinis effluuium excitant. Et ita rem ſe habere in pręſenti ęgrotante prorſus aſſeuero, cùm ille bilioſo temperamento pręditus ſit, & ab animi pathematis,

vigiliíſque ſuprà recenſitis, ſanguinis maſſa majorem aduſtionem adepta fuerit. Tum eorum humorum, qui per renes efferuntur acrimonia, ex vrinę ardore, quę illum ſępiſsimè afficit, etiam citra ſanguinis effluxum, facilè innoteſcit.

Hanc noſtram ſententiam doctiſsimorum virorum placitis eſſe conſentaneam, infinitis exemplis facilè eſſet oſtendere. Nonnulla tantùm annotare ſufficiet. Hollerius, vir in artis operibus, ſi quis alius, exercitatiſsimus, cap. 52. lib. de morbis internis. Quibuſdam (inquit) naturis eodem modo ſanguis per vias vrinarias excernitur, quo alijs per nares, venas ſedis, aut vomitum. At experientia conſtat, hujuſmodi ſanguinis excretiones in diſpoſitis ſæpè recurrere, quando vehementiori exercitię eorum corpora incaleſcunt. Poteſt igitur ſanguinis mictio, illiúſque recurſus, à ſanguinis, & humorum calefactione ſuſcitari. Multò apertiùs rem explicat idem autor comment. aph. 78. ſect. 4. Sunt (inquit) nonnulli, qui ſi duriùs equitent, aut ſe ſe exerceant immoderatiùs, excalefactis renibus, ſanguinem meiant. Doctiſsimus Montanus conſ. 283. caſum proponit cujuſdam Epiſcopi vnguari, huic noſtro ita ſimilem, vt ad verbum hic deſcribendus videatur. Ejus igitur verba hęc ſunt. Arbitramur (inquit) ſanguinolentam vrinam, & turbidam reddi ab hoc Reuerendiſsimo Epiſcopo propter dilatationem factam tum in cauitatibus renum, tum in vaſis vrinarijs, propter intenſam caliditatem, à motu violento primò generatam, dum curru, ſalebroſo itinere concuteretur: pręcipuè circa dorſi regionem: deinde ſuccedente ingenti calore, dum cum veſte-

veſte pellicea ſub ſole ardente montem aſcenderet. Ex his igitur omnibus tantus calor circa partes renum fuit excitatus, vt ob nimiam dilatationem vrina ſanguinolenta excreta fuerit. Et inde eſt quod nunc quoque quotieſcunque defatigatur, & corpus exercet, in idem ſymptoma incidat, turbidæ ſcilicet; & ſanguinolentæ vrinæ. Excitatur enim dilatatio ob motum, quæ in quiete delitelcit. Ardor autem in excretione vrinæ, ſimulque dolor circa anum, ab eadem cauſa prouenit: videlicet ab illa vrina fœculenta, habente in ſe partes acres, & rodentes, vel bilis, vel humoris aduſti, vel pituitæ ſalſæ, vel omnium ſimul. Dolor verò qui circa ani regionem percipitur, eſt in ipſis muſculis colli veſicæ, quod quidem collum illis partibus adjacet, & in ea potiſsimùm parte non ſine ratione dolor percipitur. Hæc Montanus. Ex quibus etiam apparet vanam eſſe calculi veſicæ ſuſpicionem, quàm æger noſter ſibi affingere voluit, ex ardore vrinæ, & ani irritatione deſumptam: cum ea ſymptomata ab iiſdem cauſis proueniant, quas mictum ſanguinis prouocare oſtendimus. Horſtius obſ.37. lib.4. Puer (inquit) annorum octo, magnifici Cancellarij Ioannis Struppij filius, macilentæ conſtitutionis corporis, deiectum patitur appetitum, ſiti premitur, & vrinam omninò ſanguineam emittit, abſque omni dolore lumborum, nec etiam in ipſa excretione quicquam ſentit. Etſi cruenta mictio frequenter accidat, quod in calculo renum, in eorum, vicinarúmque partium exulceratione, ſimilibúſque morbis manifeſtum eſt, rarus tamen hic affectus eſt, reſpectu præſentis caſus, vbi talis mictio ſanguinis

omnino ſine dolore accidit, quo colligitur, nec à calculo continuum ſoluente, nec etiam ab exulceratione quadam, cruentam hanc excretionem fieri. Reſtat igitur in acrimonia bilioſi ſanguinis, & imbecillitate renum huius affectus cauſam eſſe quærendam. Hæc Horſtius. Quę exempla hic paulò exactiùs adſcribere volui, vt clariſſimi laborantis animus à calculi in renibus, aut veſica geniti metu, quo diutiùs ex alterius Medici ſententia, inquietatus eſt, prorsùs liberetur.

Quod ad curationem attinet, ea ad duas intentiones reuocanda eſt, humorum ſcilicet acrimoniam temperandam, & renes corroborandos, ne humores acres, aliundè confluentes tam facilè recipiant. Ad hanc rem faciet primùm victus refrigerans & incraſſans, quo ferè æger ab aliquo tempore vti cœpit, & in quo diu perſeuerare debet, vtendo præſertim lactucâ, plantagine, & portulacâ in juſculis, tum etiam hordeatis, auenatis, orizatis, & ſimilibus, tum etiam in potu aquâ ferratâ cum vino rubro aliquantulùm auſtero. Abſtinendo ſemper à vehementioribus corporis, & animi motibus.

Licet autem clariſſimus ęger haud multo abundet ſanguine, vtile tamen cenſuerim ſanguinem ex brachio detrahere ad ℥ vi. vel vij. vt totius maſſę humorum calidior intemperies meliùs corrigi valeat. Imò verò ſi affectus diutiùs conſiſteret, deriuatio quædam per inferiora, apertâ venâ malleoli, aut prouocatis hæmorrhoidibus, videretur conſentanea.

Poſtmodùm verò purgatio blanda maximè conueniet, eaque per interualla erit repetenda, vt humo-

mores ad renes confluentes, per aluum educantur, cujus compoſitio talis eſſe poterit.

℞. Fol. lactucæ, portulac. plantag. & ſummit. maluæ, ana m. ß. tamarind. ℥ ß. mirobol. citrin. ʒ j. coquantur ad ℥ vi. in colatura infunde caſsiæ recenter extractæ ℥ j. colentur iterum, & poſteà diſſolue rhab. in aqua lactucę cũ ſantalo citrino infuſi ʒ j ß. mannę, & ſyrupi roſac. ana ℥ j. miſce fiat potio.

Poſt primam purgationem, julepi, apozemata, juſcula, vel emulſiones, prædictas indicationes reſpicientes, ad ægrotantis tolerantiam accommodari poterunt. Iiſque ad aliquod tempus vſurpatis lac ouillum, vel caprillum ei it conuenientiſsimum. Et maximè commendatur ab Hipp. Auicenna, & recentioribus, inter quos Gattinaria, & Foreſtus ſe hoc ſolo remedio ſanguinis mictum ſæpè curaſſe gloriantur, vnicuique autem doſi boli armeni veri ʒ j. permiſcent, quod quidem vt grauiori ſanguinis mictui conuenit; Ità in hoc leuiori raro faciendum cenſuerim.

Quia vero æger ſicco, atque macilento habitu prædictus eſt, eoque calido & ſicco, ante & poſt lactis vſum, balneum aquæ tepidæ illi conuenientiſsimum eſſe cenſuerim, & toto æſtatis tempore frequenter vſurpatum in formam ſemicupij.

Poſt vſum lactis, vtatur aquis Meynenſibus.

Intermedijs temporibus, ſi ardor vrinæ aliquando vrgeat, aqua florum alteæ cum aqua roſatum, vel conſerua florum maluæ, vel altheæ, aut denique emulſiones, aliaque prædicta vſurpari poterũt.

Ac denique pro curationis ſigillo, opiata roborans, mediocriter aſtringens, & refrigerãs in vſum

reuocari poterit. Neque inutile futurum eſſet, perſeuerante affectu, cauſticum tibiæ inurere, ad humores acres, in renes & vrinas defluentes, ſenſim deriuandos.

Toto curationis decurſu topica renibus admora erunt maximè proficua, eaque refrigerantia, & aſtringentia.

℞. Vnguenti comitiſſæ, & refrig. Gal. ana ℥ ij. abluantur oxycrato, diligenter, & inungantur lumbi frequenter.

Lamina etiam plumbea, multis foraminibus perforata, ſupra renes diu geſtari poterit.

OBSERVATIO XIV.

Caruncula virgæ.

Sequentia remedia tranſcripta ſunt in camera computorum Monſpelienſi, quibus Geofroy Giannatus curauit Carolum nonum Galliarum Regem, anno 1584. Et donatus fuit duobus millibus aureorum.

Primò, ℞. caſsiæ recenter extractæ ℥ ß. ſucci liquirit. ʒ i. elect. de ſucco roſar. ʒ ij. aquæ lupuli ℥ iiij. fiat potio exhibenda manè, poſteà per decem dies bibat ſequentis decocti ℥ viij. tepidas.

℞. Rad. liquirit. raſ. altheæ, ſebeſten. paſſular. ana m. j. ſem. altheæ, maluæ, apij, petroſel. ana ʒ ß. aquæ fontis ℔. ij. bulliant ad medias, de qua ſumat ℥ viij. per decem dies, præcedente potione, vel bolo ex caſsia.

Modus primum vnguentum conficiendi.

℞. Olei

℞. Olei roſac. ℔ j. ceruſæ venetæ ℥ iiij. caphurę ℥ ß. tuthiæ aqua roſar. præp. ℥ ß. lithargyri auri præp. ℥ iij. antimonij optimè puluerati ℥ i ß. opij, thuris maſculi, ſeu olibani, maſtiches, aloës hepaticæ ana ℈ ij. miſceantur omnia, & in pixide plumbeâ ſeruentur.

Modus ſecundum vnguentum parãdi ad conſolidandum.

℞. Vnguenti roſati Gal. recenter parati, & loti aqua roſar. vnguenti albi Rhaſis camphorati ana ℥ j. pomatæ ſine ſpeciebus paratæ ℥ ß. miſceantur ſimul, & in pixidē plumbeam reponãtur ad vſum.

In applicatione vnguenti ſic te gere.

℞. Candelam tenuiſſ. ex cera alba, tela vetuſtiſſima, & tenuiſsima inuolutam. Vt autem appareat locus carnoſitatis.

℞. candelam prædictã craſsiorem, oleo amygdal. dulc. illitam, & in virgæ canalem intromittatur. Quod ſi obſtaculum appareat, impediens ne candela poſsit vlteriùs progredi; nota locum in candela, & menſura longitudinem candelæ intrantis, deinde inuolue candelam linteolo, eamque illine in extremitate vnguento, & tunc immitte candelam in Virgam, quovſque carnoſitatem attingat. Quod ſi duplex carnoſitas appareat; tunc ita primum vnguentum aptandum, vt vtramque attingat, continuando per 15. 18. aut 20. dies, iuxta mali magnitudinē, & provt carnoſitas videbitur aperiri, ac in pus diſſolui. Cũ autē videbis vrinã liberè & facilè reddi, pauco pure turbatã, tunc oportebit primum vnguentum griſeum à candela tollere, ſed illines candelam totam ſecundo vnguento, continuando octo, aut decem dies, quovſque pus

non amplius effluat cum candela, nec vllus dolor inter meiendum percipiatur, quo tempore abſtinendum erit à remediis.

OBSERVATIO XV.

Dolor Nephriticus.

Decimâ octauâ April. 1636. Vidua D.Dortes dolore Nephritico vehementiſsimo vexabatur, qui à rene ſiniſtro ad pubem vſque ſecundùm longitudinem vreteris exporrigebatur, cum vrinæ acrimoniâ, & frequenti micturitione: huic neque clyſteres cum aquâ benedictâ; neque cum terebinthinâ; neque cum laudano; neque vomitus ingens, qui ſponte veniebat; neque ſemicupium; neque laudanum aſſumptum quicquam profuêre, dolore clamoſo, per biduum perſeuerante. Tandem aperta fuit vena malleoli, & ſtatim ſanguine miſſo dolor ingens quieuit, ſuperſtite tamen dolore obtuſiori.

OBSERVATIO XVI.

Lumbrici.

Die octauâ Iunij 163[illegible]. Puella trium annorum filia piſtoris nomine Roberti laborabat febre acutiſsimâ, cum anxietate magnâ, & virium proſtratione. Vocatus ad eam circa veſperam, iudico eam ex lumbricis laborare, & præſcribo potiunculam

culam ex hieræ ʒ ß. ſyrupi roſacei ℥ ß. cum aquâ portulacæ, quæ nocte eam purgauit, & indè plurimùm leuata eſt, poſtridiè præſcribo julepos ſequentes.

℞. Fol. acetoſæ, portulacæ, & endiuiæ ana m.j. ſummit. hyperici & ſcordij ana p.j. coquantur ad ℔.j. in colaturâ diſſolue ſyrupi limon. ℥ iij. fiat julep. capiat. ℥ iij. manè, meridie & veſperi. Intrà biduum omninò curata eſt.

Triduò poſt filia D. Beuf, Mercatoris, annos ſex nata, ſimili morbo laborabat, idque grauiſsimè. Præſcribo eadem remedia cum eodem ſucceſſu, ſed hiera erat ad ʒ j. ſyrup. roſac. ℥ j. in potione.

OBSERVATIO XVII.

Dolor tenſiuus abdominis.

Die 15. Iunij 1636. Petrus Blanc ciuis Monſpelienſis diuturno alui fluxu laborauerat, vndè valdè debilis, & macilentus euaſerat. Tandem 15. Iunij 1636. murmur ingens percepit in abdomine, ex quo vomitus conſequutus eſt, ac deindè tenſio dolorifica cum febre eum maximè afflixit; nihil per vomitum aut ſeceſſum omninò rejiciebat, & clyſteres puros ſine vllo excremento reddebat. Iuſſu imperiti chirurgi ſumpſit medicamentum purgans, ex quo nihil dejecit, ſed tenſio & dolor indè maxima ſumpſere incrementa. Vocatus ego quinto die morbi inuenio hominem valdè debilem, facie hypocraticâ, & extremorum frigiditate,

mortem imminentem indicantibus. Valdè anxius ſui in huius morbi diagnoſi, & nihil aliud potui excogitare, quàm ingentem inflammationem, quæ tumore inſigni inteſtina comprimeret, & excrementorum tranſitum impediret. Aperto cadauere, inuenta ſunt inteſtina craſſa fruida, & ſemi corrupta, vnumque ex iis perforatū; in abdomine verò multi humores fætidiſsimi, ex quibus apparuit humores excrementitios, qui ad inteſtina confluere jamdiu ſolebant, & alui fluxum efficere, tandem diutiùs moratos ob facultatem expultricem debilitatam, inteſtina corrupiſſe, ac tandem pondere ſuo eam partem, in quâ humores dicti morabantur, magis putrefactam aperuiſſe, & impetu in abdomen irrupiſſe. Ac conſequenter alimenta, & clyſterum partem per illud foramen ad capacitatem abdominis fuiſſe tranſlata.

OBSERVATIO XVIII.

Febris maligna.

Die 4. Iulij 1636. Petrus Stelle Conſul oppidi, Perolx nominati, quadragenarius incidit in choleram morbum, qui intrà 24. horas ope remediorum cohibitus eſt. Hunc ſequuta eſt tertio die morbi hæmorrhagia copioſiſsima, ex quâ valdè debilitatus eſt; ſiti tamen ingenti à morbi principio tenebatur, & inquietudinibus, cum æſtu præcordiorum. Vocatus ad eum, inuenio pulſum paruum & frequentiſsimum, cum facie hipocraticâ,

ticâ, mox habitum corporis perluſtrans, eum inuenio maculis latis & liuidis conſperſum; vndè ſumma morbi malignitas colligitur, quæ tantorum ſymptomatum cauſa fuerat. Præter remedia ordinaria, & julepos cardiacos cum ſale prunellę, ter in die exhibendos, hunc puluerem præſcribo.

℞. Salis prunellæ ℥ ß. camphoræ ʒ ß. miſce fiat puluis qui diuidatur in quatuor partes, quarum vnam capiat tertiâ quâque horâ. Noctu hunc puluerem ſumpſit, & manè multò meliùs habuit. Iubeo iterari puluerem cum aliis remediis, & eadem die à præſentaneo vitæ periculo liberatus eſt, ac paucis poſtmodùm diebus omninò conualuit.

OBSERVATIO XIX.

Cholera morbus ex ſuperpurgatione.

GLadiorum faber, qui pro inſigni habet florem lilij, purgatus à tonſore, puluere quodam valido, vigente æſtu, & ipſe admodùm bilioſus, nocte inſequenti paſſus eſt ſuper purgationem violentam, quâ identidem bilioſa, & aquoſa per aluum & vomitum rejiciebat cum dolore ventriculi ſiti intenſâ, & virium dejectione maximâ. Poſtridie manè vocatus exhibeo ſtatim laudani gr. vj. & intra horæ quadrantem omnia ſymptomata quieuerunt. Nihilominùs admoti fuerunt ſacculi, roborantes ventriculo, in vino rubro macerati, & eadem die omninò ſanus fuit.

OBSERVATIO XX.

Alui fluxus contumax.

DIE octauâ Septembr. 1636. D. Petrus Hucherus, Ioannis Hucheri olim vniuerſitatis noſtræ Cancellarij celeberrimi filius, poſt febrē tertianam diuturnā, alui fluxu corripitur ità vehementi, vt intrà triduum vires omninò proſtratæ fuerint, & ille de vita periclitaretur. Vocatus ego præſcribo primùm rhab. pulu. ʒ j. quâ multò peiùs habuit ; ſequenti die horâ ſomni bolum ex maſtiches & terræ ſigill. ana. ʒ ß. laudani g̃. iiij. aluus cohibita eſt, tamen non dormiuit ; ſequentibus diebus aluum deponebat tantùm bis aut ter , & intrà paucos dies omninò conualuit. Eodem tempore Dñ. Graſſetus in curiâ computorum præſes poſt longam febrem continuam cum acceſsionibus junctam, correptus eſt alui fluxu moleſtiſsimo, quo vires admodum reſoluebantur, inuiſebam eum cum altero medico ſeniori , & vnà tentauimus primùm roborantia varia, poſtmodùm aſtringentia, omnia incaſſum, ſenior medicus exhibitioni laudani noluit vnquam acquieſcere, & fluxus ad viginti dies perdurauerat , ſemper eodem impetu procedens, propoſueram etiam ſæpè tincturam corallorum, quæ roborando hepar , fluxus cohibet , tum potenter refrigerat, quod maximè optandum erat in hoc ægrotante bilioſo temperamento prædito, ea verò per multos dies neglecta fuerat. Tandem me quotidie vrgente illius præparationem & exhibitionem,

bitionem, in vſum reuocata eſt; ægerque de eâ ſumpſit ℥ ij. bis in die per triduum, quo remedio alui fluxus manifeſtè imminuebatur in dies, & excrementa concocta apparebant, ita vt paucis diebus integra ſanitas, inde reuocata fuerit.

Nota illi anteà fuiſſe exhibitum cum juſculo rhab.bis infuſum in aquâ cichorij, ac deinde exſiccatum ex quo peius habuerat.

OBSERVATIO XXI.

Dolor capitis ab inſolatu.

DIE 8. Octobr. 1636. Dn. Guillelmus Dortomannus, patronus celeberrimus, cum eſſet in villâ, circa meridiem ſeſe ſoli expoſuit, eundo pedibus in aliam villam ſatis à ſua diſtantem, hinc correptus eſt paroxyſmis febris tertianæ duplicis ſatis leuibus, & circa veſperam recurrentibus, hoc tamen ſymptoma in paroxyſmo vrgebat, nempè capitis dolor intenſus, qui tribus primis diebus cum febre ceſſabat matutinis horis. Interim ſecta fuit vena bis, & purgans medicamentum ſemel exhibitum. Quibus non obſtantibus dolor capitis & æſtus plurimùm increuit, & continuus factus eſt poſt quartam acceſsionem; horis enim matutinis, non minùs quàm reliquis, ſæuiſsimè eum infeſtabat, neque febris omninò aberat. Cum igitur ab inſolatu dolorem iſtum concitatum fuiſſe appareret, metuendum erat ne inflammatio fieret in cerebro, frontalia enim repellentia, fruſtrà admota

fuerant. Vt autem graue hoc ſymptoma tolleretur, venam frontis aperiendam conſului, ex eâque ſanguinis ℥ vij eductæ ſunt, à qua venæ ſectione dolor capitis ſtatim valdè remiſſus eſt, & ſequens paroxyſmus multò leuior rediit, cum exiguo capitis dolore. At poſterâ die manè doloris omninò expers fuit.

OBSERVATIO XXII.

Febris hectica cum putridâ complicata.

DEcimâ tertiâ Octob. 1656. Filiâ Dñ. de Serres, in Curiâ Computorum Correctoris, annos nata 14. circa finem Æſtatis correpta eſt febre tertiana intermittente, quæ poſt quatuor paroxyſmos ſpontæ deſiit, & poſt aliquod tempus iterùm rediit, ac ceſſantibus iterùm paroxyſmis febricula quædam eam occupauit cum obſtructionibus ventris inferioris, quibus menſtrua ſupreſſa ſunt; in hoc ſtatu permanſit per tres menſes ſine vllis remediis, cum ruri eſſet. In principio Octobris ad eam vocatus, inuenio febre lentâ affectam, cum ſumma macie, & calore ad tactum valdè, acri, qui nocte ingraueſcebat; illa tamen ſe febrire non percipiebat, ac licet calor igneus noctu appareret, ſiti tamen non afficiebatur, vndè febrem illam in hecticam verti conjecimus, cum & incaleſcentia poſt ſingulos paſtus appareret, & circa longitudinem arteriæ brachij, calor intenſior multò perciperetur, quod ipſi aſtantes aduertebant,

tebant; & in vrinis oleoſum quippiam innataret. Cum igitur appareret complicatio febris putridæ cum hecticâ incipiente, ad putridæ ſublationem, primò animum conuertimus, ac ſtatim ſanguinem detrahi juſsimus è baſilicâ dextrâ ad ℥ vij. Poſterâ die purgata eſt blando medicamento. Tertiâ, julepum hauſit refrigerantem & aperientem. Quartâ iterùm vena ſecta, ſanguis enim valdè aduſtus, & corruptus apparebat. Continuati julepi, fotus emolliens & aperiens regioni lienis admotus; tum etiam linimentum ejuſdem facultatis. Quintâ, clyſter emolliens & purgans injectus eſt, quo multùm purgata eſt, ac febris valdè exacerbata; pulſus erat paruus & frequens, calor acer & mordax; quæ omnia totâ nocte, & mediâ parte diei ſequentis perſeuerarunt. Duobus diebus ſubſequentibus multò meliùs habuit, febris erat remiſſa, exacerbationes nocturnæ etiam valdè remiſſæ ſunt; tumor lienis, & renitentia minor; tum dolor, qui tangendo, & aliquantulùm comprimendo lienem percipiebatur ab ægrâ, ferè ſublatus eſt. Interim fotus, linimenta, & juſcula aperientia continuabantur. Poſt illud biduum purgata eſt blando medicamento, quo multa pituitoſa vomitu rejecit, & bis tantùm dejecit. Eadem die febris adhuc remiſsior apparuit. Poſteà continuata ſunt juſcula aperientia, fotus & linimenta; tum in tertio quoque juſculo, ſennæ ℥ ß. infuſa fuit. Sic paulatim ad priſtinam valetudinem reuocata eſt.

OBSERVATIO XXIII.

Pinguia corpuſcula per aluum excreta.

Filiola Dn. de Rochemore in Curia Computorum & Subſidiorum principis, nomine Lucretia, ætatis annorum trium laborabat febre continuâ verminoſâ. Excrementa dejiciebat valdè cruda, & veluti gypſea, in quibus inueniebantur interdum globuli virides inſtar piſorum majorum, qui ſuprà orbem poſiti, dum orbis igni admouebatur, & tantillùm incaleſcebat, ſtatim butyri inſtar liquabantur. Cum numquam antea talem materiam vidiſſem, neque vllum autorem de eâ ſcribentem legiſſem, valdè dubius fui, vndè iſta materia ſuam duceret originem. Pharmacopæus ſenex & expertus retulit ſe in propria filia ſimiles excretiones obſeruaſſe. Tandem cum à pinguedine, aut humido oleoſo ipſius corporis non videretur hæc materia procedere, hectica enim febre, aut colliquante ægra non laborabat. Et excrementa admodùm indigeſta apparerent; conjeci hanc materiam procedere ex pinguedine aſſumptâ cum carnibus, quæ nimiâ copiâ offerebantur; vel cum juſculis à pinguedine malè repurgatis, quæ pinguedo relaxando ventriculum coctionem læderet, malè in ipſo concoqueretur; præſertim cum alia etiam alimenta nimia copia ingeſta, malè cocta remanerent. Illa igitur pinguedo diù in ventriculo, aut inteſtinis retenta, à calore craſsitiem, & colorem illum viridem obtinebat.

Duodecimâ Octobr. 1636. hanc meam conjecturam confirmauit alius caſus viri cujuſdam hypocondriacâ melancholiâ laborantis, qui ſibi frequenter venenum porrigi putabat, quod vt oppugnaret, magnam olei copiam frequenter ingerebat. Rejiciebat autem ſimiles globulos, quos ipſe liquabat, & in phialis reſeruabat. Hæc autem materia in phialis contenta amurcam referebat, nullius prorsùs odoris. Vndè conjeci oleum magnâ copiâ ingeſtum, non poſſe totum à naturâ ſuperari, ſed craſsiores partes calore diuturno magis incraſſari, & in hujuſmodi globulos effingi, qui liquati amurcam referebant.

OBSERVATIO XXIV.

Angina.

DEcimâ quartâ Octobr. 1636. quidam ſartor quadragenarius, vocatus Vendemiam, Anginâ laborabat, quâ deglutitio impediebatur, eique ſecta fuerat vena, clyſteres injecti, & admotum veſicatorium à pharmacopæo; his non proficientibus me vocant; & aduertens eum vix tantillùm juſculi ex cochleari, magno conatu deglutire, ac per conſequens medicamentum purgans haurire non poſſe; præſcribo aquæ benedictæ ℥ ij. quibus purgatus eſt pluries per vomitum, & ſeceſſum, eademque die ab Anginâ liberatus.

OBSERVATIO XXV.

Dolor Iſchiadicus.

OCtauâ Ianuar. 1637. Dñ. Greſſueille, in ſupremâ computorum Curiâ Conſiliarius, coxendico dolore vexabatur, rigidâ hyeme: iniectis clyſteribus ſumpto medicamento purgante, & admoto emplaſtro parti affectæ, dolor nihilo ſeciùs perſeuerabat: tandem aperta eſt vena malleoli è directo partis affectæ, & intra paucas horas dolor remiſſus eſt, ac poſtmodùm omninò deſijt, vt ſecundo à venæ ſectione die ad conſueta munia tranſire, & per vrbem pedibus ire potuerit.

OBSERVATIO XXVI.

Affectus ſoporoſus, hypnotico curatus.

DIe vigeſimâ ſecundâ Octob. 1636. Virgo quædam Melgorienſis 20. annos nata, nomine Liquiere, tentata fuerat febre tertianâ duplici circa initium Autumni per 12. dies, ab eâque poſt quorundam remediorum vſum liberatâ. Iterùm recidit in ſimiles paroxyſmos, qui ab initio more conſueto inuadebant, ſed poſtmodùm noua quædam ſymptomata cum paroxyſmo acceſſerunt, nempe ſopor inſignis, faciei rubor, oculorum prominentia, dolor lateris ſiniſtri pungitiuus, & deglutiendi ſumma difficultas, perueniens tamen cibus & potu vſque ad extremum œſophagi, & iuxta orificium ventriculi, ſubitò rejiciebatur: ſi quid verò intromittebatur, id magno cum labore fiebat. Suſpicatus ſum hyſtericam affectionem cum paroxyſmo

mo febrili complicari, & hyſterica remedia præſcripſi, quibus nonobſtantibus malum perſeuerauit. Poſt aliquot dies hujuſmodi ſymptomata ſine febre redibant, quod meam opinionem maximè confirmauit: tum quod dolor lateris ſiniſtri, ad dextrum interdum tranſiliebat: interdum verò dolores pungitiui in varijs abdominis partibus apparebant, ventriculum dolor & nauſea infeſtabant: tum ægra ſuffocatione interdum premebatur. Tria in hoc affectu peculiaria obſeruaui. Primum erat deglutiendi difficultas, quæ non eſt frequens in hyſterico affectu, ea tamen non erat perpetua, ſed interpolata, impediebat enim cibi potúſque aſſumptionem per multas horas, deinde prorsùs euaneſcebat, vt etiam pilulas ſine vllâ moleſtiâ, me pręſente deglutierit. Secundum erat, quod iſti paroxyſmi hyſterici periodicè recurrebant ſingulis diebus, nempe veſpertinis horis quemadmodum acceſsiones febriles. Tertium, quod vrgente dolore ſtomachi cum alijs ſymptomatis, ſacculi roborantes, & calefacientes, aliaque remedia calida augebant affectum, & ſuffocationem inducebant. Quod cum mihi relatum eſſet, & principio vnius paroxyſmi adeſſem: conquerente ægrâ de maximo ventriculi dolore: Iuſsi vt cruſta panis aſſata, & in vino calente madefacta, ac puluere garyophillorum, & nucis moſchatæ conſperſa, ventriculo apponeretur: quo remedio aucta plurimùm fuit ſuffocatio: ita vt illud abjicere neceſſarium fuerit. Tum tentandi gratia juſsi vt linteum quadruplicatum in oxycrato maceratum ventriculo frigidè admoueretur, eoque admoto, ceſſauit illicò ſuffo-

catio,ac dolor ventriculi. Huic rei fauit aqua frigida eodem tempore aſſumpta, cujus guttulas aliquot magna vi deglutiuit, earúmque frigiditatem in ventriculo percepit, & ſtatim leuata eſt. Poſteà juſsi vt iterùm cruſta panis calida admoueretur, quam tunc temporis patienter tulit, cujus rei rationem eſſe puto, quod vapores commoti & ventriculum afficientes à calorificis magis commouebantur: At poſtquàm frigidis remedijs compreſsi fuerant, ventriculus ab ijs vaporibus immunis calida remedia facilè tolerare poterat. Puto à febre præcedente corruptum fuiſſe ſemen retentum, quod talia ſymptomata producebat. Fortè etiam reliquię ſanguinis menſtrui putrefactæ ad eoſdem effectus producendos concurrere poterant. At materia illa putrefacta motus habebat periodicos, quemadmodum videmus ſæpè materiam abſceſſuum internorum moueri etiam periodicè, & paroxyſmos tertianæ febris æmulari.

Antequàm autem paroxyſmo corriperetur, cùm tunc temporis optimè deglutiret, ſumpſit meo juſſu quatuor exiguas pilulas compoſitas ex laudani g̃. iiij. & paulò poſt acceſsit paroxyſmus ſuprà enarratus: ſed poſt duas horas, laudano operari incipiente, omnia remiſſa fuerunt, & tota nocte benè habuit, cum prægreſsis noctibus maximè torqueretur. Poſtridiè manè ſumpſit apozema hyſtericum, & purgans, idque triduo continuauit, quibus abſoluta eſt curatio. Multùm dubitaui in exhibitione laudani, quod in paroxyſmo ęgra ſopore graui afficeretur, qui vſu laudani grauior effici poterat. At tandem hoc apud me conſtitui, ſoporem illum

à va-

à vaporibus ex vtero ad cerebrum affatim tranſlatis exoriri, quorum aſcenſum prohibendo, ſopor impediri poterat. Et euentus huic ratiocinio reſpondit. Vnde vera elicitur concluſio, quæ prima fronte videtur valdè paradoxa, nempe ſoporoſum affectum vſu laudani prohiberi poſſe.

OBSERVATIO XXVII.

Tormina Puerorum.

DVodecimâ Decemb. 1636. Filiolus meus Carolus in ætate quatuor menſium correptus fuit colico dolore ſæuiſsimo, qui clamores, & ejulatus continuos ab eo extorquebat. Exhibui pulueris elect. diamoſchi dulcis ℈ ß. cum lacte, quo dolor quieuit per horæ quadrantem, & iterum redijt cum pari ſæuitiâ injectus fuit clyſter ex decocto aniſi, & chamomillæ cum vitello oui & ſaccharo, eóque dolor omninò ſublatus eſt. Poſt octiduum eodem dolore affectus eſt, ita acerbo, vt priori deterior appareret, prout ejulatus indicare videbantur; ſumpſit puluerem prædictum, ſed fruſtrà, injectus fuit clyſter prædictus etiam fruſtrà. Tandem admoueo fotum toti ventri ex decocto aniſi, & chamomillæ in aqua vitæ, prima applicatione dolor omninò deſijt. Sequenti iterum redijt dolor, eóque aliquantulum mitigato remedijs prędictis, poſterâ die manè exhibita fuit ſyrupi roſac. ℥ j. quem aſſumendo vomuit pituitam inſtar albuminis oui, ſed nihil ferè dejecit, tormina recur-

rebant. Iteratus ſyrupus cum ℥ j. infuſionis ſennæ, etiam hoc medicamentum parùm præſtitit. Tandem exhibui puluerem comitis ad ℈ ß. cum lacte, eóque blandè ac copioſè purgatus eſt, & ab hoc affectu omninò liberatus.

OBSERVATIO XXVIII.

Fluxio in pulmonem in Infante.

DEcimâ nonâ Ianuarij 1637. Idem filiolus meus Carolus incidit poſt menſem à priori morbo in catarrhum ſæuiſsimum in pectus delabentem, quo frequenter tuſsiebat, & inter reſpirandum ſtertebat. Purgationem exhibui ex ſyrupo roſaceo cum infuſ. ſennæ, quæ pituitam euomuit, ſed parùm deiecit. Syrupi pectorales exhibebantur, inunctiones pectori admouebantur. Perſeuerante affectu, eadem purgatio iterata eſt cum exiguo fructu. Tandem exhibeo pulueris comitis ℈ ß. cum lacte, quo blandè & copioſè purgatus eſt, eadémq; die conualuit.

OBSERVATIO XXIX.

Vrinæ ſuppreſſio.

VIgeſimâ ſeptimâ Ianuar. 1637. Dñ. de Labaié, in Curiâ Computorum Auditor, vrinæ ſuppreſsione omnimodâ laborabat à biduo, cum dolore renis ſiniſtri, & vreteris eiuſdem lateris. Iniecti fuerant clyſteres ex præſcripto alterius Medi-

Medici, & fotus admoti pubis regioni. Vocatus ſum in conſilium cum dicto Medico, præſcripta fuit apertio hæmorrhoidum (quæ intumuerant) admotis hirundinibus, iteratus clyſter emolliens, cum dimidia oleorum portione, fotus admotus reni & vreteri, mox inunctio ex oleo ſcorpion. & amygdal. dulc. tum etiam catapl. ex fæce decocti emollientis, cum cepis coctis ſub cineribus, eodémque tempore exhibitus julepus ſequens.

℞. Succor. parietariæ, & fœniculi marini ana ℥ i ß. ſucci limon. & ol. amygdal. dulc. recent. ana ℥ j. miſce fiat julep. Intrà horam ab aſſumpto julepo copiosè minxit, & liberatus eſt, horis ſeptem ab inito conſilio, in quibus prædicta remedia adminiſtrata ſunt. Ad ſigillum curationis, ſumpſit poſtridie manè bolum ex caſsia, rhab. & cremore tartari.

OBSERVATIO XXX.

Gonorrhœa contumax.

SExtâ Februar. 1637. Dn̄. N. triginta annos natus, bilioſo & ſanguineo temperamento præditus, cùm gonorrhœam pateretur à duobus menſibus, & à Chirurgis multa incaſſum tentata fuiſſent remedia, meæ curæ ſeſe commiſit. Huic primùm præſcribo phlebotomiam malleoli, poſtridiè mercurij dulcis ℈ i. cum diagrid. ℈ ß. in juſculo, poſtmodū bolū ex terebinth. ʒ iij. & rhab. ʒ j. per 6. dies integros, quæ nihil profuerūt. Iteratur puluis purgans, & poſteà ſequenti aquâ vſus eſt per 12. dies, quę ſtatim profuit, iſq; omninò curatus eſt, deter-

gebat vlcus internum ita potenter, vt vrina in pauimentum effuſa, illud efficeret colore albo, inſtar calcis diſſolutæ.

℞. Menthę ſiccę ℥ iij. ſem. lactucæ, ruthæ, agnicaſti ana ℥ ij. ß. ireos florent. ℥ ij. dictamni cretici ʒ x. ſacchari ℔. ij. omnia puluériſentur, addendo terebinth. claræ ℥ v. vini albi generoſi ℥ xxx. miſce deſtillentur in B.M. capiat æger cochlearia duo manè duabus horis ante cibum, & veſperi quatuor, à cœna.

OBSERVATIO XXXI.

Hiſterica Epilepſia.

Decimâ ſeptimâ Februar. 1637. Vxor Dñ. Palemarchi de Sumenes, per multos annos variis affectibus hyſtericis vexata eſt, qui epilepticos inſultus referebant, multa tentauit remedia à multis Medicis præſcripta, ſed omninò incaſſum. Tãdem cujuſdam mulieris conſiliò ſumpſit carnem lupi in puluerem redactam, & fruſtulum eiuſdem carnis ſalitæ ſemper geſtauit, à quo tempore immunis omninò fuit à prædictis affectibus.

OBSERVATIO XXXII.

Menſium fluxus immodicus.

Dìe ſextâ Martij 1637. inter alia remedia vxori Dñ. de Vitrac præſcripta, quæ ad extrema

redacta

redacta fuerat ex immodico fluxu menſium, poſt abortum concitato,ſequens julepus mirum in modum profuit.

℞. Flor. chamæleontis,ſpicænardi,& ſang.draconis ſubtiliſsimè puluerat.ana ℈j. aquæ plantag. & roſar.ana ℥ i ß. fiat julep.huius cochlearia duo dabantur bis in horâ.

Extractum coralli cum aquâ plantag.profuit etiam non parùm.

OBSERVATIO XXXIII.

Colica bilioſa.

DIE decimâ octauâ Maij 1637.Mulier quædam patiebatur dolores colicos atroces & pungitiuos, totum ferè abdomen afficientes. Ab alio Medico ſeniore curata fuit remediis ordinariis calefacientibus,carminantibus,& phlegmagogis, à quibus nullum leuamen percepit. Tandem vocatus ego,ex ſpecie doloris, ſitu eiuſdem, temperamento mulieris prǽcalido, & vrinis valdè rubris, conjicio colicam eſſe bilioſam; & præſcribo ſtatim venę ſectionem,clyſterem refrigerantem,ac lenientem,& julepum refrigerantem, quibus dolor valdè imminutus eſt,& cùm ſanguis valdè bilioſus,ac corruptus appareret,iterata eſt poſtridiè phlebotomia,quâ dolor prorsùs euanuit.Ac tandem potione cholagogâ,curatio abſoluta eſt.Præſcripſeram ab initio ſemicupium, quo non vſa eſt propter maximam doloris imminutionem.

OBSERVATIO XXXIV.

Febris maligna.

DIE ſeptimâ menſis Iunij,anni 1637. Dñ.Patris in Curiâ Præſidiali Conſiliarius,annos natus 55.correptus eſt leui frigore, & totâ nocte febricitauit,eodemque modo perſeuerauit,poſtridiè manè febris expers, & veſperi iterùm febricitauit, eodemque modo perſeuerauit febris intermittens vſque ad ſeptimam diem, quâ facta eſt continua. Attamen frequentes patiebatur pedum & genuum,ac interdùm manuum perfrigerationes,vrinæ,ſanorum vrinis ſimiles; tamen omnia in dies in deteriùs vergebant, vt facilè appareret febrem eſſe malignam, quam tandem indicarunt exanthemata nono die apparentia,tum deliria, & motus manuum conuulſiui, cum ſopore quodam, & alui fluxu. Cura ordinaria fuit adminiſtrata. Sed hoc peculiariter notandum, quod ſanguis fuit miſſus tertia die, & laudabilis apparuit. Quintâ, fuit medicamentum purgans exhibitum, cum adhuc febris eſſet intermittens. Septimâ,alui fluxu copioſus, & perſeuerans vſque ad vndecimam vlteriorem phlebotomiam impediuit.Cum autem duodecimâ alui fluxus ſedatus videretur, dubitaui num venæ ſectio eſſet celebranda, cum alia euacuatio nihil contuliſſet,vires admodùm fractę, & ſummum periculum, in quo æger conſtitutus videbatur, vt tanquam breui moriturum affines lugerent,dehortari viderentur. Adde quod per

duos

duos dies præcedentes plures cucurbitulæ fuerant admotæ cum ſcarificatione, vt ſupplerent defectum phlebotomiæ. Tandem viſum eſt veluti tentatiuam phlebotomiam vſurpare, ſcilicet ad ℥ iiij. vel v. eo animo, vt ſi æger commodè ferret, iterari poſſet. Miſſus eſt ſanguis niger & corruptus, cum euphoria ægrotantis poſt quinque horas eadem quantitas detracta eſt, conſtantibus perpetuò viribus in eodem ſtatu Iulepis refrigerantibus miſcebatur ſcordium, & hypericum. In diſſolutione ſal prunellæ, & ſpiritus vitrioli in ſingulis juſculis bezoard. mineral. ad ℈ j. Nocte ejuſdem diei duodecimæ, aluus copiosè fluxit, æger tamen melius habere viſus eſt. Vinum exhibitum in potu valdè lymphatum. Multa in morbi decurſu edidit ſternutamenta, vndè ſalutem ſperabam, etiamſi multa alia ſigna periculum portenderent. Decimâtertiâ, & decimâquartâ, alui fluxus perſeuerabat, cum virium debilitate ſummâ. Injecti fuêre clyſteres ex lacte, quibus alui fluxus temperatus eſt. Exhibitus julepus ex aquâ naphæ, roſarum, cum confect. alchermes, & guttis aliquot aquæ cinamomi, cujus cochlear vnum ſumebat interdum ad vires reficiendas. Imminuto alui fluxu, ſopor imminutus eſt die decimâquintâ, & delirium ceſſauit. Vrinæ tamen nihil aut exiguum admodùm deponebant, decimaſextâ, paulò melius habuit. Lingua antea ſicca, humida apparebat, poſteà verò ſenſim conualuit,

M 5

OBSERVATIO XXXV.

Alui fluxus.

DIE decimâ quintâ Iulij 1637. Domina de Graſſet octogenaria, ſed robuſtiſsimo corpore prædita, correpta eſt alui fluxu tenesm ode, quo pluries ſingulis horis dejiciebat cum grauiſſimis torminibus. Variæ erant dejectiones, nunc flauæ, nunc porraceæ, & aliquando nigræ, morbi minera ablata eſt quatuor purgationibus per interualla repetitis ex rhab. partim infuſo, partim in ſubſtantiâ, cum ſyrupo roſaceo; In interuallis clyſteres detergentes, anodyni, & roborantes injiciebantur, julepi refrigerantes, & incraſſantes, necnon emulſiones exhibebantur.

OBSERVATIO XXXVI.

Dyſenteriæ Prognoſis.

IN menſe Iulio 1637. Filia Dñ. Guilliminet Occitaniæ Comitiorum Scribæ, quinque annos nata, dyſenteria laborans, varia excrementa rejiciebat, flaua, viridia, & nigra aliquando. Circa finem morbi quædam exanthemata publicum morſibus ſimilia in facie, aliiſque partibus apparuerunt, & manus altera, tumore œdematoſo affecta eſt; quæ certa fuêre mortis præſagia.

Eodem tempore R. Pater Guardane, Cœnobij Franci-

Franciſcanorum, qui minores vocantur. Præfe-ctus;alui fluxu dyſenterico afflictus, crebris ſingultibus tentabatur, qui fuêre mortis prænuncij.

OBSERVATIO XXXVII.

Dyſenteria.

IN menſe Auguſto 1637. Filius Dñ. de Mauſſac in Curia Computorum, Subſidiorum, & fiſci Præſiſidis, octo annos natus, dyſenteria tenebatur cum multo ſanguine, dejectionibus viridibus & porraceis admixto, & febre continuâ. Tertio morbi die ſumpſit infuſum rhei ad ʒj. in aqua plantag. parato cum ſantalo citrino, diſſoluendo rhab. pulu. ℈j. ſyrupi roſac. ℥j. optimè purgatus eſt, multa excrementa rejecit ſine ſanguine, & febris ferè expers fuit totâ illâ die. Poſtridie ſanguinem purum rejiciebat, cui permixtæ erant veluti guttæ materiæ porraceæ, frequens erat dejectio cum dolore ventris, & febre, quæ perſeuerauit vſque ad diem octauam, licet omnia remedia ordinaria, interna & externa adhiberentur, tum etiam clyſteres varij. Septima die extractum corallorum ter exhibitum fuerat ad ℈j. cum aqua plantag. roſar. & ſyrupo cydonior. ſed fruſtrà. In principio octaui diei cum & febris, & fluxus ingraueſcerent, ac merus ſanguis excerneretur, ſecta fuit vena, & ſanguis detractus ad ℥v. circa meridiem. Nocte omnia eadem. Poſtridie manè exhibui laudani gr. ij. cum extracto corallor. aquâ

plantag.roſar. & ſyrupo cydonior. aluus omninò ſuppreſſa eſt per horas quatuor, placidè dormiuit,ac per interualla expergiſcebatur.Poſt quatuor horas iterùm aluum depoſuit ter in duabus horis, merum ſanguinem vt ſuprà excernebat, & juſculum euomuit, hinc maior metus impendentis periculi , cum reliqua remedia nihil profuiſſent,neque ipſum laudanum,quod perpetuò confert in hoc affectu. Semel ſternuit. Quartâ dejectio ab aſſumpto laudano fæces habuit ſatis multas,ſine vllo ſanguine. Non ampliùs vomuit. Circa veſperam dejectiones frequentiores, minùs tamen quàm ante aſſumptionem laudani , neque erant adeò cruentæ,ſed ex parte ſtercoroſæ.Nocte inſequente dormiuit per interualla ſatis inſignia, & dejectiones rariores fuêre. Manè ſumpſit medicamentum ex rhab. ʒ j. mirobol. citrin. ℈ j.ſantal. rubr. ℈ ß. infuſ. in decocto plantag. portulac. & tamarindor. diſſoluendo in colaturæ rhab.pulu. ℈ j. ſyrupi roſac. ℥ ß. à quo materiam dejecit ſtercoroſam,& humoralem copioſam,cum pauciſſimo ſanguine,exiguiſque torminibus, febris imminuta eſt,& nocte inſequente rariùs dejecit,meliuſque dormiuit.Sequentibus diebus alui fluxus perſeuerauit per dilucida interualla , ſine vllo ſanguine, ſine torminibus, ſine febre. Poſteà tamen alui fluxu diuturno cum febre lentâ vexatus eſt per menſem integrum, cum appetitu ingenti. nocte in lecto dejiciebat, & frequenter in die, vt ad febrem hecticam vergere videretur. Tandem exhibito bolo armenâ orientali ad ℈ ij. cum iuſculo per biduum,alui fluxus omninò curatus eſt.

OBSER-

OBSERVATIO XXXVIII.

Colicus dolor.

DIE vigeſimâ quintâ Septembris 1637. Vxor Dñ. de Sarret, Conſiliarij Regij in ſupremâ Computorum, & Subſidiorum Curiâ, grauida nonimeſtris corripitur colico dolore grauiſsimo, quo omnia reuomebat in principio, & nihil inferiùs deponebat. Multis fructibus ſeſe ingurgitauerat, dolor erat fixus circà hypochondrium dextrũ, vt de inflammatione hepatis metueretur, quia febris & ſitis aderat ſatis intenſa. Poſt multos clyſteres, fotus & ſemicupia, excrementa alui dejecit liquida, & cruda. Dolor tamen perſeuerabat. Tandem exhibitum eſt purgans medicamentum ex catholic. ℥ ß. infuſ. in decocto cichoraceorum. & capillarium, cum rhab. ʒ j. etiam infuſi, mannę & ſyrupi roſac. ana ℥ j. ſepties dejecit copioſè, cum magnâ doloris imminutione. Poſtridiè perſeuerabat dolor, ſed remiſsior, injectus fuit clyſter, quo quinquies dejecit, & poſteà multas excreuit vrinas, vndè integra curatio ſubſequuta eſt.

OBSERVATIO XXXIX.

Teſtium inflammatio.

DIE vigeſimâ Septembris. ann. M D C. X X X V I I. Textier Nemauſenſis, Iuris vtriuſque Doctor, ex equitatione violenta

incidit in teſticuli dextri inflammationem cum tumore inſigni. Secta fuit vena brachij bis, ſemel in malleolo, purgans medicamentum exhibitum. Pars fouebatur aquâ roſarum, & imponebatur cataplaſma ex farinâ fabarum coctâ in oxycrato, ita vt quarta pars aceti cum tribus aquæ partibus miſceretur, quod cataplaſma numquàm me fefellit in hoc affectu. In hoc tamen ægro, adeò tenera erat cutis ſcroti, vt excoriata fuerit ab aceto acriori, & cataplaſma ferre ampliùs nequiuerit. Ego iterandum curaui cataplaſma, ſed ad tollendam acrimoniam aceti, illud decoquendum curaui cum lithargyro: & ſic cataplaſma optimè operatum eſt, ægerq; intrà triduum à tumore liberatus.

OBSERVATIO XL.

Fluxus hepaticus.

DIe vndecimâ Octobr. 1637. Vxor Petri Banete Artocopi, poſt aliquot acceſsiones febris tertianæ in fluxum hepaticum incidit, quo dejectiones erant omninò ſanguineæ. Vocatus ego præſcribo ſtatim laudani ℈.ij. cum conſeruæ roſar. ʒ ß. & intrà horam fluxus deſijt, poſteà verò rediens, humores tantùm non ſanguinem rejiciebat, aliiſq; remedijs vulgaribus curata eſt.

OBSERVATIO XLI.

Eriſypelas.

Dñ. de

Dñ. de Gout nobilis Monſpelienſis 25. annum agens, ſæpè afficiebatur eriſypelate in tibijs, cœpit vinum bibere multò meracius ſolitò,& pauciſsimę aquę permixtum,ab eo tempore nunquam eriſypelate affectus eſt, & benè valet,licet quatuor aut quinque anni effluxerint. Cauſam eſſe exiſtimo quod à vino roboratâ facultate expultrice, materia eriſypelatis expellitur per aluum, vrinas, vel inſenſilem tranſpirationem.

OBSERVATIO XLII.

Febris tertiana cum vomitu, & alui fluxu in paroxyſmo.

Die decimâ octauâ Auguſti 1658. D. Durant quinquagenarius,Procurator in Curiâ Præſidiali Monſpelienſi, quinque paroxyſmos febris tertianæ paſſus erat, ab iiſque liberatus ſolâ venæ ſectione. Per quindecim dies benè habuit, & fructus horęos comedebat.Recidit in eandem febrem, & in ſecundo paroxyſmo, grauiſsimo vomitu, & alui fluxu vexatus eſt, quo multa bilioſa, ſuprâ infráque rejiciebat,cum inquietudine ſummâ,& virium exolutione; ita vt iam de vitâ periclitaretur. Sequentem præſcribo julepum, quo ſtatim omnia ſymptomata cohibita ſunt, per duas horas dormiuit, & copioſo ſudore paroxyſmus ſolutus eſt. Et intra paucosdies à morbo prorſus liber euaſit.

℞.Aquar.lactucæ,roſar.& plantag.ana ℥ j.ſyrupi cydonior. ℥ j. confect. de hyacinth. ʒ j. laudani opiatici g̃.ij.miſce,fiat julep,qui detur ſtatim.

OBSERVATIO XLIII.

Aphtæ puerorum grauiſſimæ.

DIe quartâ Septembr. 1638. Filius meus Stephanus annos quatuor natus paſſus eſt fluxionem acerrimam in linguam & fauces, vt infinitis vlceribus ſcaterent, iiſque albicantibus, & admodùm dolorificis cum magna inflammatione. Non poterat cibum, aut juſculum capere, neque lac ſugere. Et diebus ac noctibus ejulabat inſomnis, macilentus, ac ferè conſumptus. Ex remedijs non profuit mel roſaceum cum ſpiritu vitrioli, quod aliàs mirificè conduxerat. Aderat alui fluxus copioſus, quo bilem porraceam ejiciebat. Veſicatorium valdè profuit. Sed dolores & clamores perſeuerabant, & continuò æger per os humorem ſeroſum, & acrem emittebat, dolore & inflammatione magis ac magis attrahente.

Tandem exhibui laudani ℥. j. cum juſculo, eoq; dolor ſopitus eſt, ſomnus leuiſsimus conciliatus, qui poſtmodùm perſeuerauit moderatus, & ſuis horis adueniens. Hinc cœpit conualeſcere, & fluxio illa humoris per os emanantis, omninò cohibita eſt. Sequenti tamen die purgans medicamentum exhibitum eſt, quod multùm etiam profuit.

OBSERVATIO XLIV.

Dyſenteria.

IOanna de Parauiſol Octodecim annos nata, laborauit grauiſsimâ dyſenteriâ cum febre acutâ.

Per

Per ſeptem dies fuit in manibus alterius Medici ſenioris, qui nihil aliud præſcripſerat, quàm clyſteres detergentes, & rhabarbarum, quo febris aucta, & dyſenteria deterior euaſerat. Eo abſente vocatus ego, exhibeo primùm laudanum ad gr. iij. quo fluxus valdè imminutus eſt eâ nocte, & per tres aut quatuor horas dormiuit. Manè ſecatur vena, & ſanguis educitur ſordidiſsimus. Deîn exhibetur extractum corallor. ad ℈ j. cum aquâ plantag. bis eâdem die, ſed ſine fructu, noctem enim habuit acerbiſsimam tum ratione febris, tum ratione fluxus, eiuſque ſanguinei, qui ad aliquod tempus fuerat cohibitus vſu laudani. Sequenti die manè exhibeo iterùm laudanum, & fluxus cohibitus eſt. Veſperi vena iterùm tunditur. Minor erat ſanguinis excretio, ſed bilem porraceam ejiciebat valdè erodentem, febre & ſiti plurimùm vrgentibus. Ad ſitim præſcribo julepos ex decocto portulacæ, & plantag. cum ſale prunellæ, qui multùm profuêre: affectu tamen perſeuerante. Tandem exhibita eſt manè aqua roſac. cum ol. communi; meridie decoctum inteſtinorum veruecis valdè conſumptum, cum puluere granorum actes. Magnum leuamen inde conſequuta eſt ægra. Et poſtera die repetitis ſemel illis tribus remediis, ad ſtatum conualeſcentiæ perducta eſt.

OBSERVATIO XLV.

Morbilli.

Die vigeſimâ octauâ Septembr. 1638. Nutrix filij mei Stephani, nomine Claudia correpta eſt

morbillis, quibus totum corpus contectum erat, cum febre intensâ. His acceſsit ſymptoma grauiſſimum, nimirùm fluxio tenuis in pulmonem deſcendens, quæ tuſsim frequenter excitabat, & ſuffocationis metum incutiebat cum raucedine ingenti. Admotum eſt veſicatorium ceruici, & exhibita ſunt laudani g̃. ij. cum conſeruâ roſarum. Fluxio cohibita eſt totâ nocte. Poſtridiè rediit, & iterùm exhibitum eſt laudanum cum ſimili effectu, vnde ad conualeſcentiam paucis diebus perducta eſt, manente raucedine ad longum tempus.

OBSERVATIO XLVI.

Febris Tertiana.

ANno 1638. Febres tertianæ longiſsimæ vigebant in Autumno, à quibus multi liberati ſunt, ſumendo in declinatione poſt phlebotomias & purgationes frequenter iteratas, theriacę ʒ i. cum aqua plantaginis manè per triduum. In quib. caliditas magis timebatur, à cœna exhibebā. Vnus autem ſumſit theriacam, ſine conſilio Medici morbo adhuc crudo exiſtente, cum vrinis rubris, & febris aucta eſt: his confirmatur Galeni experimentum, quod habetur lib. de præcogn. ad Poſthum. capite ſecundo & tertio de Eudemo peripathetico, cui morbo adhuc crudo exiſtente, theriaca exhibita eſt à Romanis Medicis, & quartana ſimplex in triplicem verſa eſt. Eadem vero

vero theriaca à Galeno exhibita, apparentibus coctionis ſignis, fœliciter curatus eſt.

OBSERVATIO XLVII.

Diarrhœa inueterata.

Die decimâ quintâ Octobr. 1638. Quidam nobilis vir triginta annos natus Monſpelium venit conſilium petiturus pro alui fluxu ab octo annis infeſtante, quo quinquies aut ſexies in die ac nocte dejiciebat, partim biliosa, partim pituitoſa. In hoc malum inciderat ex praua victus ratione, cui inſiſtere coactus fuerat per multos annos, dum caſtra ſequeretur, non erat valdè ex eo debilitatus, quinimò faciem habebat rubram, ſaltem circa genas. Miſſus eſt à nobis ad thermas Baleructanas, quarum aquam potauit per ſex dies, & alui fluxus omninò fuit cohibitus, ita vt per octiduum, à quo aquas ſumere deſierat, nunquam noctù ſurrexerit, cùm anteà bis aut ter ſurgere conſueuiſſet. Multa alia remedia vſualia illi præſcripta ſunt ad partes naturales roborandas, quibus ſe vſurum in patria aſſeruit.

OBSERVATIO XLVIII.

Vomitus contumaciſſimus.

Die decima quinta Octob. 1638. Dn. Enguarran, Eccleſiæ Monſpelienſis Cathedralis Canoni-

cus temperamento melancholico, & aduſto prædi-
tus, incidit in vomitum contumaciſsimum ſine cauſa manifeſta, quo multa pituitoſa, viſcida, & mucilaginoſa excernebat, cum maximo conatu, flatus etiam multos eructabat ab aſſumpto iuſculo. Ab aliis Medicis multa incaſſum vſurpata fuère remedia per duos menſes, in principio ſumpſit pilulas de hiera per multos dies; poſteà purgatus eſt cum decocto ſennæ, & infuſione rhei, deinde per apozemata, in quorum vſu perſeuerare non potuit. Poſtmodùm lac fuit exhibitum, quia ſuſpicio erat vlceris ventriculi. Theriaca etiam frequenter, propter veneni aſſumpti metum; fomenta, & vnguenta plurima admota. Ego vocatus inuenio hypochondria valdè tenſa, præcipuè ſiniſtrum; pulſum ſatis firmum, licet æger admodùm eſſet debilis quoad vires animales. Conieci humores fluere ab hypochondriis, & vomitum illum eſſe ſpeciem affectionis hypochondriacæ. Veſperi exhibentur ipſi laudani gr. ii. & tota nocte non vomuit, ſed placidè quieuit. Sequenti die phlebotomia celebrata, quæ ab aliis Medicis omiſſa fuerat, & mittuntur ſanguinis ℥ vi. qui valde fuit aduſtus, vomuit bis aut ter ea die, clyſter iniectus fuit circa veſperam. Præſcriptus etiam fotus emolliens, & aperiens hypochondriis admouendus, & linimentum iiſdem viribus præditum. Tertia die ſumpſit hunc puluerem.

℞. Rhab. pulu. ʒ i. mirobol. citrin. ℈ i. ſpodij, & maſtiches ana gr. vi. fiat puluis, detur manè cum iuſculo. Reuomuit medicamentum, & nullis aliis voluit vti remediis; Poſt menſem interiit, & aperto ca-

to ca-

to cadauere inuentum eſt epiploon craſſum, rubrum, ſcirrhoſum, & contractum, vt hepar prima fronte referret, eiuſque craſsitiem æquaret; ventriculus liuidus in fundo, tenuis, parte verò ſuperiori ſcirrhoſus; inteſtina liuida, lien bene habebat. Humores melancholici in omento aceruabantur, & inde in ventriculum refluebant.

OBSERVATIO XLIX.

Alui fluxus diuturnus cum vlcere recti inteſtini.

Die ſecunda Nouembr. 1638. D. Ludouicus Maſſanes febre tertiana duplici afflictus eſt per duos menſes, cum alui fluxu partim ſtercoroſo, partim humorali, partim hæmorrhoidali, quo octies, aut decies ſingulis diebus deiiciebat. Tandem ab acceſsionibus liberatus eſt, manente alui fluxu, quo dolor in recto inteſtino excitatus eſt, paulò ſupra anum, perpetuò affligens, etiam dum non deiiciebat. Interdum fæces laudabiles excernebat, interdum verò materiam ſubrubram, colorem hepatis referentem, & interdum quaſi purulentam; coniecimus ex diuturno fluxu factum fuiſſe vlcus circa hæmorrhoidas internas. Remedia ferè omnia auerſabatur. Ideò conſului vſum aquarum thermalium ad triduum. Prima die ſtatim appetentia iamdiu deiecta, reſtituta eſt, & conſequenter dolor ani prorsùs euanuit, manente alui fluxu mediocri, eoq; bis noctu, & totidē interdiū procedēte, quo excremēta molliora, ſed bene con-

cocta excernebat. Hinc ſingulis diebus in meliùs procedebat, vt iteràto poſt 15. dies aquarum vſu, omninò conualuerit. Recepit tamen ſuffumigium ex decocto tapſi barbati, in cathedrâ perforatâ, quo fluxus maximè cohibitus eſt, licèt bis tantùm eo vſus fuerit. Senſibilis fuit effectus ſuffumigij.

OBSERVATIO L.

Dolores Arthritici.

DIE duodecimâ Nouembr. 1638. Dn. Mouretus Monſpelienſis tentabatur doloribus arthriticis, varias partes affligentibus, & per vniuerſos articulos vagantibus. Per menſem vnum & integrum, hunc affectum paſſus erat, & pluries purgatus fuerat, non omiſsâ venæ ſectione. Tandem vſus eſt bochcto ſequenti.

℞ Rad. Salſæparill. ℥ j. raſuræ ligni guajaci ℥ ij. aquæ q. ſ. bulliant ad quartæ partis conſumpt. colentur addendo cinam. parum, fiat bochetum.

Poſtquàm per octiduum vſus eſſet hoc bocheco, cœpit excernere cum vrinis materiam pituitoſam, quæ fundo matulæ adhærebat. Eodemque tempore magnum à doloribus leuamen ſenſit, donec prorsùs curatus fuerit, excretâ per multos dies materiâ illa pituitosâ.

OBSERVATIO LI.

Dolores

Dolores vagi.

Die decimâ tertiâ Nouembris 1638. D. Gaillard cognomine Balbus,ſubitò correptus eſt doloribus vagis atrociſsimis, nunc crura, nunc genua, fibias, aut pedes,nunc lumbos diſcruciantibus. Vocatus alter Medicus, ſanguinem mittit ad quinque vaſcula intrà horam, & dolore non remittente poſteà exhibet pilulam ex laudano, qua dolores conſopiti fuêre, tum noctù, tum ſequenti die vſque ad meridiem.Pomeridianis horis dolores recurrunt pari acerbitate.Vocatus ego abſente altero Medico, præſcribo bolum ex diaprun. ſolut. ℥ ß. jalapæ ℈ j. etiam noctu ſumendum, quam inſomnem alioqui, & cum atrocibus doloribus tracturus erat. Purgatus eſt decies vtiliter, nam dolores illi admodùm imminuti ſunt, & conſequenter breui temporis ſpatio omninò diſcuſſi. Erat vir quinquagenarius, atrabilario temperamento præditus, multis anteà animi pathematis agitatus ex conſulatu quem gerebat eo anno. Ideo conjeci hoſce dolores prouenire à ſeroſâ tenuiſsimâ, & acerrimâ, quæ huc & illuc velut orgaſmo ferebatur.Eamque citò purganti medicamento eſſe educendam.

OBSERVATIO LII.

Hæmoptoë.

Die decimâ Decembris 1638.Vxor Dñ Caponi in Curiâ Computorum Auditoris, quinquagenaria,poſt mediam noctem correpta eſt ſangui-

ipſum, vt pleuritidem mentirentur. Exiſtimabamus dolores iſtos prouenire à materiâ ſeroſâ acerrima, quæ in hepate feruidiſsimo generaretur. Sanguis qui detrahebatur erat feruentiſsimus, & liuidus: Nullum leuamen percepit vnquam, niſi à laudano, cujus ope dolores leniebantur. Cum dolor in coxâ grauior euaſiſſet, & tumor in parte appareret, concolor tamen, tum etiam pars compreſſa multum doleret. Necnon ægra dolores lancinantes in eadem perciperet per vices; vocati fuêre chirurgi, qui abſceſſum profundum latitare firmiter aſſeruerunt; ſicque conſilio habito pars aperta eſt cauſtico, & ſcapello, nullum pus effluxit. Poſt 15. dies ab apertione venter anteà tumidus magis intumuit, & hydropica facta eſt, ac tandem ſuffocata interiit. Aperto cadauere inuentum eſt hepar tumoribus ſcirrhoſis, & magnâ ex parte ſuppuratis refertum, in cuius extremo adnati erant duo tumores cancroſi, vſque ad vmbilicum prominentes, & pugni magnitudinem æquantes, qui cum eſſent ferè contigui, tumorem illum abdominis jam dictum repræſentabant; neque in hepate eſſe putabantur, quia non erant in loco hepatis naturali, imò hepar ſeorſim ab illis tumoribus tangebatur, ſed durum, & dolorificum; quia dicti tumores erant magis prominentes, quàm reliqua hepatis ſubſtantia. Totum illud hepar pendebat viginti libras, & ampliùs. Secta fuit coxa vſque ad os in loco apertionis, & inuentæ ſunt paruæ quædam glandulæ ſuppuratæ, quæ pus concretum continebant, ita vt non potuerit effluere.

OBSERVATIO LIV.

Tumores ſtrumoſi.

DIE octauâ Ianuar. 1639. Puella quædam Nemauſenſis 18. annos nata patiebatur tumores ſtrumoſos in collo, qui multis remediis per longum tempus adhibitis ſuppurati fuerãt,& poſteà conſolidati. Attamen portio tumorum remanebat duriſsima, quæ nec emplaſtro de Vigo, quadruplicato mercurio vllâ ex parte diſſolui potuit. Tandem præſcripſi emplaſtrum ex æquis partibus dicti emplaſtri de Vigo, vitrioli romani, & gummi ammoniaci in aceto ſoluti & inſpiſſati cum terebinthinæ ß. q. quo emplaſtro intrà menſem tumores illi integrè ſoluti. Adhibito interim idoneo victus regimine, & conuenientibus euacuationibus interdùm vſurpatis.

OBSERVATIO LV.

Fluxus menſium inordinatus cum fluore albo.

DIE decimâ quintâ Ianuarij 163 . Vxor Dñ. de Rignac, in CuriâComputorum Subſidiorum, & Fiſci Regij Procuratoris generalis, pingui, obaſo, & pituitoſo corpore prædita, poſt abortum patiebatur fluxum menſium inordinatum cum fluore albo. Fœliciter curata eſt phlebotomiâ, purgatione, bocheto ex ſalſaparillâ, & ſuffumigio ex thure, maſtiche, ſandaracâ, ſuccino, ſtyrace, benjoino, ga-

no,gariophyllis,nuce moſchatâ,& roſis rubris,per infundibulum excepto, mane & ſerò per longum tempus.

OBSERVATIO LVI.

Dolor capitis inmanis & diuturnus.

DIe vigeſimâ nonâ Martij 1639. Mulier Frontinianenſis quadragenaria,atrabiliario temperamento donata, poſt abortum non ampliùs paſſa eſt purgationes menſtruas,indè grauiſſimus capitis dolor per quatuor menſes eam afflixit, nihil conferentibus venæ ſectionibus, purgationibus, hyrudinibus, fronti & temporibus admotis, aliiſque remediis. Vocatus ego præſcribo apertionem arteriæ temporalis,quæ optimè celebrata fuit, neque ſanguis ſaltu egrediebatur ob exilitatem arteriæ,& ſanguinis craſsitiem,ſed guttatim; extractus fuit ad ℥ v. ruber & floridus,tùm internâ,tùm externâ ſuperficie. Vulnus occluſum fuit emplaſtro ex ſolâ maſtiche, cum ligaturâ ſimplici, poſtquàm alia ligatura,quæ in vulneribus capitis ſolet fieri,per quinque horas adhæſiſſet. Liberata eſt à dolore capitis ſine recidiuâ.

OBSERVATIO LVII.

Febris Tertiana.

DIe decimâ quartâ Iulij 1639. Dn. Deuandiere, Medicinæ ſtudioſus, poſt quinque acceſ-

anteâ. Neque impoſsibile eſt eoſdem flatus qui ſeſe intrà tunicas inteſtinorum inſinuant, in renes & vreteres poſſe transferri, ibidemque graues diſtenſiones efficere: cum in omnes corporis partes flatus interdùm deferri ſoleant, in iiſque dolores, aut palpitationes efficere. Imò verò non pauci exiſtimant dolores dentium acerbiſſimos à flatibus exoriri, in vaſculis ad radices dentium perreptantibus, incluſis. Cōjecturam meam auxit, quod operante medicamento cathartico, flatus à lumbis ad aluum ſenſibiliter ferebantur, cum ſonitu blando, qui ab aſtantibus facilè audiebatur.

OBSERVATIO LIX.

Diarrhæa.

PAucis diebus ab effectu prædicto correptus ſum diarrhœâ biliosâ, tantâ acrimoniâ præditâ, vt anum eroderet, ardoremque vrinæ concitaret, tranſlatâ materiæ portione ad vrinas. Dyſenteria erat in procinctu. Ingreſſus ſemicupium tepidum, ilicò liberatus ſum.

OBSERVATIO LX.

Epilepſia Puerilis.

QVidam puer trimulus patiebatur inſultum epilepticum, à quo liberatus fuit fumo tabaci, quem miniſter tubulo attrahebat, & inſufflabat in os pueri apertum; vomitus puero concitatus eſt, & paroxyſmus ſolutus.

OBSERVATIO LXI.

Phtiſis incipiens.

DIe decimâ quintâ Octobr. 1639. Filius Dn. Le Sage, Monſpelienſis 20. annos natus, à duobus menſibus laborabat fluxione in pulmonem decumbente cum tuſsi, frequenti ſpiratione, & febre lêtâ, ità vt in phtiſim jam prolapſus videretur. Præſcribo phlebotomiam, purgationem ex mannâ, juſcula medicata, & alia remedia ordinaria. Sed præcipuum fuit cauſticum vtrique axillæ, quod fluxiones ad pectus delabentes, & humores in eo contentos potentiſsimè, deriuat, hocque intrà menſem reſtitutus eſt.

OBSERVATIO LXII.

Febris maligna.

DIe decimâ octauâ Octobr. 1639. Ioannes Vezian Aromatarius Monſpelienſis, annos natus 34. laborabat febre malignâ, ex quâ tandem circa vndecimam morbi diem incidit in delirium, & paucis poſtmodùm diebus in motus tremulos, & conuulſiuos neruorum, qui phrenitidi lethali ſupervenire ſolent; per menſem ferè integrum delirium perſeuerauit, conuulſiones verò per dies duodecim „ tandem euaſit poſt multorum remediorum vſum. Ea quæ magis profuêre, ſunt ſectio venæ frontis, & julepi compoſiti ex aquæ cardui bened:

bened. ℥ iiij. aquæ theriacalis ℥iij. bezoardici mineral. ℈ ij. camphoræ g̃. xij. qui quinquies fuêre exhibiti.

DIe octauâ Decembris 1639. Petrus Randon. Lapicida, 30. annos natus, ſimili morbo correptus eſt, qui mitis admodùm videbatur vſque ad ſeptimum diem, in quo delirus factus eſt. Die vndecimâ aperta eſt vena frontis, poſtridiè ſumpſit iulepos prædictos bis, & ſequenti die ſemel, iiſque omnis malignitas diſcuſſa eſt.

OBSERVATIO LXIII.

Pleuretis.

DIe decimâ quintâ Decembr. 1639. Vxor Dñ. Clauſelij, in Curiâ Computorum, Subſidiorum, & Fiſci Regij, Conſiliarij, annos 20. nata incidit in pleuritidem ſiniſtram eâdem die, quâ menſtruæ purgationes adparere incœperant, quæ tamen ſuppreſſæ propemodum fuêre; Quandoquidem perexigua humoris ſubruffi quantitas excernebatur, nihil verò colorem ſanguinis referens, apparebat. Vocatus ego manè antè lucem, hæſitaui aliquantulùm, an vena malleoli eſſet aperienda ad juuandum naturæ motum. Attamen quia dolor lateris admodùm vrgebat, & nihil effatu dignum per vterum excernebatur, cenſui ſatiùs eſſe venam brachij aperire ejuſdem lateris, quòd benè ſucceſſit; dolor enim lateris admodùm imminutus eſt. Statim à phlebotomiâ celebratæ ſunt frictiones

pus tegendo plus ſolitò,ad ſudores eliciendos,manè horâ nonâ fuit adminiſtratum hoc medicamentum, non ſudauit, ſed ſputa per 3. aut 4. horas majori ſanguinis copiâ tincta apparebant, & faciliùs expectorabantur. Circa ſecundam horam pomeridianam,non amplius rubra ſputa apparuerunt,ſed omninò alba,Febris remiſsior erat,& dolor lateris omninò ſedatus, vt ægra in vtrũq;latus indolenter decũberet. Continuatæ emulſiones ad feruorẽ ſanguinis tẽperandũ. Septimo purgationes menſtruæ eruperũt copiosè, & per 4.dies perſeuerarũt, vnde febris admodum imminuta eſt,& dolor lateris omninò ſublatus. Duodecimo, purgata eſt medicamẽto ex ſennę ℥ ß. rhab.ʒ i. mãnę & ſyrup.roſ.ana ℥ i. benè ſucceſſit purgatio, & ęgra omninò curata eſt.

Eodem tempore villica.quædam eodem morbo laborauit, poſt ſeptimam phlebotomiam imminutus fuit morbus; die duodecima, purgata eſt ſimili medicamento, vnde maximè leuata eſt, & morbus ad declinationem paucis poſteà diebus peruenit.

OBSERVATIO LXIV.

Febris Maligna.

DIe vndecima Ianuar.1640.Mulier quinquagenaria, nomine Martina,olei proxenæta, febre maligna tenebatur cum maculis latis & violaceis circa humeros & ceruicem,ſed paruâ copiâ. Vocatus fui ſexta morbi die,pulſus erat humilis,& languidus, magna ad ſomnum propenſio, & affectus comatoſus.Bis illi ſecta fuerat vena: Pręſcribo enema molliens, & laxans,veſicatorium ceruici, Iule-

pos refrigerantes, cum alexipharmacis. Septima die omnia exacerbata. Octaua iterum vocatus præſcribo potionem diaphoreticam ex bezoardici min. ℈ ii. camphoræ g̃. xii. cum aqua card. bened. quæ per tres vices fuit iterata, poſt primam exhibitionem additus eſt fotus diaphoreticus toti ventri & pectori cum ſpongiis admouendus poſt aſſumptam potionem, & pulſus validior factus eſt, ac magis ordinatus. Poſt biduum iterùm vocatus inuenio ſigna malignitatis adhuc vigentis, vnde ægra in ſummo verſabatur periculo: Præſcribo Iulepos ex decocto rad. pentaphyli, carlinę, buglosſi, foliis ſcordij, acetoſę, &c. manè & ſerò ſumendos, & quatuor veſicatoria, brachiis & cruribus admouenda. Die vndecimâ, parotis apparuit, quæ topicis medicamentis in ſuppurationem venit, & tandem ægra priſtinæ ſanitati reſtituta eſt.

OBSERVATIO LXV.

Hydrops.

DIe octauâ Nouembr. 1640. Ancilla vxoris Dn. Ducros Patroni celeberrimi poſt febrem tertianam incidit in hydropem, quia ſeſe in acceſsionibus aquâ ingurgitauerat. Pręſcribo infuſum ſennę cum ſale tartari per 12. dies, vnde meliuſculè habuit. Poſtea apozema ſequens illi exhibitum eſt.

℞. rad. enulæ camp. gentianæ, valerianæ, Iridis noſtratis, & ariſtoloch. longæ ana ℥ i. corticum radicum capparum, median. fraxini & tamariſc. ana ℥ ß. fol. agrimon., abſinth. vtriuſq; chamędr. & cen-

centaur. min. ana M. j. liquirit. raſ. & paſſul. mundat. ana ℥ i. ſennæ mundat. ℥ i. turbith, & agarici ana ℥ ß. ſem. ebuli ʒ iij. zinzib. & garioph. ana ʒ i. coquantur ad 4. v. in colaturâ diſſolue ſyrupi de cichor. compoſ. cum rheo ℥ iiij. fiat apozema pro iiij. doſibus matutinis.

Hoc apozemate Vniuerſam humorum illuuiem per aluũ & vrinas depoſuit, & omnino ſanata eſt.

Non parùm contulit ad curationem, quod illa dum vteretur aliquo ſuffumigio ad tibiarũ tumorem diſcutiendum, vſtionem in vtrâque tibiâ paſſa eſt, vnde exulcerationes ſubſequutæ ſunt, à quibus aqua multa effluxit per vſum apozematum.

OBSERVATIO LXVI.

Febris Quartana.

DIe decimâ quintâ Octob. 1640. Filius Magiſtri Roche annos 12. natus, à febre quartanâ liberatus eſt vſu infuſionis ſennæ cum ſale tartari per ſeptem dies.

Decimâ quartâ Nouembr. Dñ. Peliſſerius 30. annos natus febre quartana detinebatur per tres menſes in principio Nouembris, poſt vſum apozematis aperientis, quod paulò ante ſumpſerat per quatuor dies, admixtis etiam purgantibus, tandem præſcribo infuſum ſennæ cum ſale tartari per 15. dies. At duodecima exhibitione ceſſauit febrilis acceſsio, neque ampliùs rediit. Eſt autem præditus temperamento melancholico, & difficillimè purgatur, vir robuſtus, & proceræ ſtaturæ. In prin-

cipio infundebatur ℥ ß. ſennæ cum ʒ i. ſalis tartari in ℥ x. aquæ, ſemel tantùm in die purgabatur: poſt aliquot dies ſalis tartari ℈ iiij. admiſcebantur, & bis in die purgatus eſt.

Poſt vſum hujus remedij, quamvis ab acceſsionibus liber eſſet, præſcripſi opiatam roborantem & aperientem ad 12. dies, à qua priſtinum faciei nitorem recuperauit.

OBSERVATIO LXVII.

Hydrops.

Die vigeſima Febr. 1641. Vidua Pauli Ducros ciuis Monſpelienſis, ſexagenária, hydrope cum aſthmate correpta eſt, ita vt totus venter, femora, & tibiæ valdè intumuerint. Habitus fuerat totâ vitâ pinguis admodùm, & pituitoſus. Præſcripſi poſt quædam alia remedia decoctum guajaci, cum ſenna, agarico, turpeto, & hermodactilis, per 15. dies continuos vſurpandum.

Poſteà ſequentibus duobus remediis per menſem continuatis integrè reſtituta eſt.

℞. rad. enulæ camp., apij, fœniculi, & Iridis ſiccarum ana ℥ i ß. rad. valerianæ, gentianæ, azari, ſcyllæ ana ℥ j. corticis mediani ſambuci, & ligni ſaſſafras ana ʒ vj. fol. abſynt. agrim. chamædr. capill. Ven. ſiccorum ana ʒ ij. ſummit. centaur. min. & flor. geniſtæ ana ʒ j. ſem. perroſel., ameos, anethi ana ʒ iß. conquaſſentur omnia & infundátur in vini albi ℔ iiij. per aliquot dies: deinde hujus vini capiat ℥ ij. vel iij. ſingulis dieb. manè 2. hor. ante paſtû.

Quar-

Quarto vel quinto quoque die capiat doſim pulueris ſequentis. ℞. ſennæ mundat., turbith.gummoſi,hermodactilor. ,ſem.ebuli,rad.Ialapæ, & mechaocham ana ʒ j. cremoris tartari ʒ ij guttæ gummi ʒ ß puluer. diambræ, diarrhodon. abbatis, & ſem. fœniculi ana ℈ j. ſacchari candi ʒ iij. fiat omnium puluis cujus ʒ ij. infundantur per noctem in vini prædicti ℥ iiij. capiat manè vinum & puluerē.

OBSERVATIO LXVIII.

Vlcus gingiuarum.

Die vigeſima tertia Februar. 1641. Filia Dñ. de Raſtenclieres annos 18. nata, cū à 2. annis gingiuarum eroſiones contumaces paſſa eſſet in maxilla inferiori, ad radices 3 dentium anteriorū, qui Inciſorij nominantur, ita vt dentes vacillarent, & vſq;ad alueolū carne denudati eſſent: ab eo affectu nonniſi magno labore, & multis remedijs liberata eſt: propterea quòd à lienis intēperie calida & ſicca,atq;adeò atrabilaria conſtitutione dependebat. Cùm per annū integrū curata remāſiſſet, oborta eſt puſtula in eodē loco,ſed paulò inferiùs,ſcilicet juxta ipſam maxillam,& in ea parte,in qua labiū inferius à maxilla ſeparari incipit.Poſt 4 aut 5.menſes, cùm nulla remedia adhibuiſſet, puſtula diſrupta eſt, & remanſit vlcus cum denudatione oſsis mandibulę,quod intuentib.patebat omninò nudum,ad magnitudinem dimidiæ partis vnguis.

Poſt phlebotomiam & purgationem, ſequenti balſamo intrà 15. dies vlcus omninò cōſolidatū eſt.

℞. Mirrhæ Electæ,& ſacchari candi ana partes æquales,puluerentur,iiſque impleatur album oui coctum , & per medium ſectum, filo probè alligetur,& ſuſpendatur in cellâ Vinariâ, ſupponendo vas vitreum, inſtillabit liquor , ſeu balſamus, quo pars ſæpiùs in die illinatur.

OBSERVATIO LXIX.

Inflatio totius corporis in Puero.

DIE tertiâ Iunij 1641. Filius Rohe ciuis Monſpelienſis, ætatis 18.menſium , toto corpore inflatus eſt ſubitò cum febre ; & alter filius ejuſdem familiæ ex eodem affectu interierat. Varia per 10.aut 12.dies à me præſcripta ſunt remedia, purgatio nempè,clyſteres,Iulepi aperientes, veſicatorium,inunctiones. Tandem præſcribo ſyrupum ex decocto agrimonij, abſinthij vtriuſque,& centaurei minoris ſumendum ex cochleari bis in die; Et intrà triduum conualuit, ſuccedente alui fluxu,&vrinæ profluuio.

OBSERVATIO LXX.

Dolor Venereus in vno brachio.

DIE decimâ quintâ Iunij 1641.Nobilis quidam extraneus 30. annos natus , ante biennium paſſus erat luem veneream , ex quâ malè curatâ relictus eſt dolor in brachio ſiniſtro, totum ferè radium & cubitum continens, qui noctu exacerbabatur,

babatur,& circà perioſtium ſentiebatur. Præſcribo purgationem Vniuerſalem, & phebotomiam iteratam. Poſteà diætam ſudorificam per 12.dies, manè ſumebat decoctum,& veſperi ſufficiebatur brachium decocto guajaci & herbarum cephalicarum,cum aquâ & vino albo,parato, quo irrorabantur ſilices candentes, ſicque multos ſudor in brachio excitabatur. Poſt ſudorem admouebatur emplaſtrum de vigo,quadruplicato mercurio. Finitâ diætâ, continuatum ſuffumigium per quinque dies manè,& ſerò,& poſteà imponebatur emplaſtrum in iſchiade præſcriptum ex auripigmento,viridi æris,&c. compoſitum,quod puſtulas excitauit, & vlcuſcula in iis locis, in quibus dolor maximè vrgere ſolebat,ſicque omninò curatus eſt.

OBSERVATIO LXXI.

Colica bilioſa.

Religioſus quidam obnoxius erat colicæ bilioſæ diuturnę,& contumaci,quę ſępè recurrebat. Cujuſdam conſilio ſumpſit manè fruſtum butyri recentis, ſuperbibendo parum Vini. Hoc remedio per longum tempus continuato, ab affectu liber, & immunis euaſit.

OBSERVATIO LXXII.

Dolor Iſchiadicus.

Filius Dn̄. Pacheq Medici Lunellenſis, arctiſsimo amicitiæ vinculo mihi conjunctiſsimi,cor

reptus eſt dolore Iſchiadico, cui ſucceſsit ſtupor quidam brachiorum, & actio digitorum quodammodo læſa cum aliquâ reſpirandi difficultate. Hæc omnia ſymptomata ab eodem affectu proueniebãt, ratione quarti muſculi thoracis, qui oritur ab oſſe ſacro, & ab interno oſſe ilium, & ſcandens per lomborũ vertebras, decem primis coſtis adhęret, ac inſeritur ſeptimę ceruicis Vertebrę; Vt non ſit mirum, ſi dum in exordio afficitur hic muſculus, tumore, vel dolore, vel laſsitudine aliquâ, quę ſit tenſiua, vel Vlceroſa, vel phlegmonodes, lædãtur partes quibus annectitur. Cùm igitur inſeruiat reſpirationi, ea læditur, hoc muſculo affecto in ſuâ origine. Et cum inſeratur vertebris ceruicis, à quibus nerui brachiis inſeruientes oriuntur, par eſt brachiorum & digitorum actiones lædi. Hæc fuſiùs explicantur à Sanctorio lib. 2. cap. 20. de vitandis erroribus.

OBSERVATIO LXXIII.

Febris Maligna.

DIE vigeſimâ ſextâ Octobr. 1641. Filia D. Conte Mercatoris Monſpeliẽſis. 20. annos nata, correpta eſt febre malignâ, quæ eo vſque proceſsit, non obſtantibus remediis ordinariis, vt circà vndecimum morbi diem, in delirium per interualla recurrens, & neruorum contractiones, in carpis præcipuè apparentes, inciderit; quibus accedebant interdùm lipopſychię, & lentores nigerrimi dentibus adhærebant. Lingua erat cabra, nigra, &

exuſta.

exuſta. In graui illo periculo præter epithemata, & pullos columbinos, aliaque roborantia, tum interna, tum externa; ſequentia remedia præſcripſi, quæ in hiſce affectibus maximæ ſolent eſſe efficaciæ. Nempè veſicatoria quinque ceruici, brachiis, & femoribus admouenda. Iulepos ex aquæ cardui bened. ℥iij. aquæ theriacalis Bauderonij ʒ iij. bezoard. mineral. ℈ ij. & camphoræ g̃. vj. qui Iulepi per biduum vſurpati fuêre manè & ſerò. Tum etiam dictum bezoard. mineral. exhibebatur in ſingulis juſculis ad ℈ j. Hiſce remediis intra paucos dies à graui illo morbo liberata eſt.

OBSERVATIO LXXIV.

Gonorrhœa.

VIr quadragenarius ex impuro concubitu gonorrhœam contraxit, cui ab initio præſcripſi bolum ex caſsiæ ℥ j. rhab. puluer. & criſtalli tartari, ſingulorum ʒ j. ſequenti die volebam ſanguinē mittere ex pede, quod ipſe æger renuit. Emulſiones præſcriptæ ſunt ad tres, aut quatuor dies, quibus vrinæ acrimonia temperata eſt, fluxu eodem modo perſeuerante. Poſtmodùm ptiſanâ laxante vſus eſt per ſeptem dies continuos in hunc modum præſcripta.

℞. Tamarindor. ℥ ij. aquæ fontis ℔ iiij. coquantur ad ℔ iij. in colaturâ infunde frigidè per noctem ſennæ mund. ſem. coriandri; liquirit. & roſar. rubr. ana ʒ ij. capiat cyathum vnum manè, vnâ horâ antè paſtum Hoc remedio fluxus valdè

imminutus eſt, ad quem omninò delendum, bolum ſequentem præſcripſi.

℞. Terebinthinæ Venetæ ʒ iij. rhab. puluer. ʒ j. fiat bolus quem capiat manè per quinque dies. Deinde aquâ ſequenti vſus eſt per ſeptem dies.

℞. Menthæ ſiccæ ℥ iij. ſem. lacturæ, ruthæ, agnicaſti ana ℥ ij ß. ireos florent. ʒ ij. fol. dictamni ʒ x. ſacchari optimi ℔ ij. omnia pulueriſentur, addendo therebinthin. Venet. ℥ v. vini albi generoſi ℥ xxx. Miſce fiat deſtillatio in balneo, capiat æger cochlearia duo manè duabus horis antè cibum. Hoc modo gonorrhœa curata eſt. Quia tamen exigua quædam humiditas in extremitate glandis frequenter apparebat, vt in fine gonorrhœæ plerumque fieri conſueuit; Ad eam prorsùs cohibendam, & exſiccandam ſequentes pilulæ præſcriptę ſunt.

℞. Gummi arabici, tragacant. carabe, mumiæ, boli armen. ana ʒ j. puluerentur, & cum ſyrupo de roſ. ſicc. fiat maſſa pilularum, de quâ capiat ℈ j. ſingulis diebus manè, duabus horis ante paſtum, per 8. vel 9. dies. Et ita fluxus omninò cohibitus eſt.

OBSERVATIO LXXV.

Empyema.

Filius Dn̄. de Plantade in Curiâ Computorum, Subſidiorum & Fiſci Regij, Conſiliarij, quintum ætatis annum agens, febre continuâ laborabat per duos ferè menſes perſeuerante, cum tuſſi frequen-

frequenti,ac moleſtâ;ita vt ad tabem vergere crederetur. Tandem vocatis in conſilium medicis relatum fuit illum conqueri de dolore lateris ſiniſtri, præcipuè cum circa illam regionem manu contrectaretur. Tum etiam relatum fuit in febris principio illum perſenſiſſe aliquem dolorem in illo latere, qui tamen intra paucos dies delituerat; Idcircò pleuriticus non fuit judicatus à medico ordinario. Suſpicio fuit Empyema aliquod ibi lateræ,atque vt res clarior euaderet,decretum fuit, admouendum eſſe per aliquot dies cataplaſma emolliens,& attrahens,quo per triduum admoto, apparuit eleuatio quædam in parte, & in eâ fluctuatio ſubobſcura percipiebatur. Conuocato iterum conſilio, de empyemate nemo ampliùs dubitauit: Et apertione factâ pus copioſum effluxit ejuſque vacuatio per duos menſes continuata eſt donec tota materia euacuata,æger tandem priſtinæ ſanitati reſtitutus fuerit.

OBSERVATIO LXXVI.

Vlcus cum oſſis carie.

PVer 15. annorum vlcus habebat vetuſtum in metapedio,quod à perito chirurgo per annum integrum curari non potuit. Alter chirurgus Iunior,cui poſtmodùm æger commiſſus fuit,dilatato vlcere cariem percipit,puluerem catagmaticum imponit ad tollendam cariem, & fruſtrâ; Poſteà oleum ſulphuris admouet,& fruſtrà: Poſtmodùm me conſulit, jubeo imponi puluerem euphorbij,

primâ applicatione cum plumaceolo,ex linteo detrito facta,multę educuntur exiguę oſsium ſquillæ,ſecunda die plumaceolum nudum admouet, tertiâ die eundem puluerem denuò applicat, & plures iterùm ſquillę egreſſæ ſunt, vt deindè os mundum,& à carie repurgatum apparuerit,atque vlcus poſtmodùm intrà breue tẽpus curatũ fuerit.

OBSERVATIO LXXVII.

Difficultas ſpirandi cum pulſu valdè inæquali.

CLariſsima Domina de la Roquette ſexagenaria,pinguis admodum & obœſa,vitam agens ſedẽtariam,admodùm religioſa, & diuturnis orationibus dedita, à quindecim annis difficultate ſpirandi laborare cœpit,quæ paulatim incrementum ſuſceperat,ita vt jam ſcalas aſcendens,in tertio vel quarto quoque gradu conquieſcere cogeretur. Circa principium menſis Ianuarij anni 1642. cum iter faceret in aëre Auſtrino, & pluuioſo,ſubitò correpta eſt catarrho, partim in pulmonem, partim in mãdibulas delabente. Inde aucta eſt difficultas ſpirandi, & tumor apparuit in genâ dextrâ,cùm mandibulæ ità erant coarctatę,vt nullum cibum capere poſſet, ſed juſculum tantùm ſorbillaret. Corripi ſolebat per interualla, jam à multis annis Eriſypelate tibiæ ſiniſtræ,quod ſæpè exulcerari conſueuerat, & antè huius catarrhi inuaſionem,etiam apparuerat cum vlceratione inſigni. Vocatus ego ad eam, octauâ die, morbi inuenio pulſum

pulſum admodum inæqualem, & tertiâ vel quartâ quavis pulſatione intermittentem, cum difficillimâ reſpiratione: Vndè conjeci graue eſſe malum, non ſolùm in pulmone, ſed etiam in corde, aut vaſis cordi proximis, & ægram morituram prædixi: Quod prognoſticum certius reddebatur ex eo quod vlcus Eriſypelatis ſubitò ac derepentè exſiccatum fuerat, juxtà ſententiam Hipp. aph. 25. ſect. 6. Eriſypelas foris intrò conuerti, malum. Præterea reſoluto paucis diebus genæ tumore, mandibulæ nihilominus clauſę permanſerunt, tumque apparuit illam conſtrictionem mandibularum, à muſculorum eas mouentium conuulſione dependere. Decimo quinto morbi die, matutinis horis dexter oculus clauſus apparuit, altero aperto exiſtente, quod contigit ex palpebræ paralyſi, quæ grauiorem affectum minabatur, qui eodem die poſt meridiem contigit, ſcilicet apoplexia leuis à quâ intrà duas horas aliquantulùm reſurrexit, ſed media corporis pars, ſiniſtra nimirùm, reddita eſt paralytica. Et triduò poſt ſenſim fatiſcentibus viribus extincta eſt.

Toto morbi decurſu nulla tuſsis difficultatem ſpirandi comitata eſt, neque ſtertor, niſi per vnum diem ante interitum. Aperto cadauere lien repertus eſt putredine affectus, ita vt leui compreſſione in fruſta diſcederet. Pulmonis ſubſtantia liuida, & humore aqueo perfuſa, vnuſque illius lobus, ad ſiniſtram partem ſitus, pituitâ putridâ, & purulentâ refertus. Cordis ventriculus dexter, parte interiori membranâ denudatus, putridus, & exulceratus apparuit; Vt illius fibræ

carnoſæ, ſummis digitis contrectando, in fruſtula recederent. Auricula dextra ſolito major apparuit, & omninò referta ſubſtantiâ quâdam carnosâ, partim rubrâ, partim nigricante, ſanguini concreto ſimili, quę tamen manibus diuidi non poterat. Hos duos affectus, auriculæ nimirùm, & ventriculi dextri, puto cauſam fuiſſe tantæ pulſus inæqualitatis, & intermiſſionis, dum cor rem ſibi moleſtam excutere tentans, variis motibus quateretur; Vndè pulſus naturalis interruptio, atque interceptio oriebatur, ſpirandi verò difficultatem à pulmonis infarctu ortam eſſe, ſatis manifeſtum eſt.

Similem pulſus inæqualitatem mihi videre contigit in duobus aliis ægrotantibus, quorum vnus erat filius D. Hugonis, Mercatoris Monſpelienſis, quinque annos natus, qui tali pulſus inæqualitate diù vexatus tandem interiit. In aperto cadauere nihil præter naturam apparuit, præter auriculum cordis dextram, quæ multò maior ſolito apparebat, & omninò referta erat ſubſtantiâ quâdam pituitosâ, durâ, & concretâ, inſtar nucis maiuſculæ, quę quidem liberum cordis motum impediebat, & dictam pulſus inæqualitatem pariebat. Similes pulſus apparuerunt in filiâ Dñ. C. 20. annos natâ, in cuius cadauere aperto inuentum eſt vlcus in ipſo corde, quo media ferè illius ſubſtantia abſumpta fuerat. Horum caſuum hiſtoriæ in ſuperioribus obſeruationibus deſcriptę ſunt.

OBSERVATIO LXXVIII.

Phtiſis

Phtiſis.

Filia Dñ. Salomonis ciuis Monſpelienſis annos circiter 25. nata, bilioſo admodùm temperaměto prædita, graui fluxione in pulmonem decũbente ab aliquot menſibus detinebatur, cum tuſsi moleſtâ dies noctesque affligente, vigiliis perpetuis, dolore pectoris, febre lentâ, alui conſtrictione, & macie totius corporis; ità vt phtiſica omninò videretur, & à multis diebus lecto affixa, ad interitum rueret. Vocatus ego calidiſsimam viſcerum intemperiem aduertens, & perpetuam alui conſtrictionem maximè importunam, præmiſſo clyſtere molliente jubeo ſanguinem detrahi ad ℥ vij. mox duo cauſtica adhiberi interſcapulio, juxta ſpinam dorſi Ptiſanā laxantem præſcribo per quinque dies cõtinuos vſurpandam, cuius deſcriptio talis eſt.

℞. Tamarindor. ℥ jß aquę fontis ℔ iij. coquantur ad lib. ij. in colaturâ infunde frigidè per noctem ſennæ mundat. coriandri, & liquirit. contuſor. ana ʒ ij. roſar. rubr. ʒ j. colaturæ capiat cyathum vnum manè horâ vnâ antè paſtum.

Paucis hiſce remediis ita reſtituta eſt, vt poſt quindecim dies è lecto ſurrexerit, & ad conſueta munia ſeſe conferre cœperit. Manebat tamen alui conſtrictio, & ſomni vacuitas, quibus affectibus eliminandis præſcribo primùm bolum ex conſeruæ roſar. ʒ j. & laudani g. j. compoſitum, quo per quatuor aut quinque horas dormiuit, ac deinceps ſingulis noctibus ferè integris ſine vllius remedij auxilio. Deinde jubeo, vt ptiſanā laxantem reiteret per aliquot dies. Vere inſequente lacte aſinino per menſem vſurpato, omnino reſtituta eſt.

OBSERVATIO LXXIX.

Pleuritis.

Die quarta April. 1642. Filius D. Roche ciuis Monſpelienſis annos duodecim natus, laborabat pleuritide lateris dextri, quinquies ſecta fuit vena, & alia remedia ordinaria adminiſtrata vſque ad ſeptimam diem. Febris erat intenſa, cum inquietudine magna, dolor valdè vrgebat. Exhibita fuit die ſeptima, fuliginis camini puluer. ʒ ß. cum aqua cardui benedicti, intrà duas horas ab aſſumptione, omnia ſymptomata valdè remiſerunt, ægerque multò meliùs habuit, & poſtmodùm ſenſim conualuit.

OBSERVATIO LXXX.

Raucedo.

Fillia Dñ. Viuentij Lunellenſis, nata annos 20. cum ſeſe aëri frigido expoſuiſſet, incidit in raucedinem ita grauem, vt nullam ferè vocem edere poſſet, ſine tuſsi, ſine difficultate ſpirandi, & ſine catharrho apparente. Perſeuerauit affectus per ſex menſes, Multa remedia fuêre vſurpata, ſed fruſtrà. Tandem inter dormiendum aquoſæ materiæ quãtitas mediocris per aurem effluxit, & liberè loqui cœpit, ac vocem claram edere. Inde conjicere licet dicti humoris collectionem in cerebro factam, eum occupaſſe nerui ramum, qui à quinta conjugatione fertur ad muſculos laryngis, à quibus vox efformatur,

tur, vnde illi muſculi veluti paralytici euaſerant.

Poſt quatuor menſes altera virgo Lunellenſis Rudaude nominata eodem affectu laborans ab octo menſibus meum conſilium expoſcit; Exemplo ſuperiori edoctus cenſui omnem intentionem curatiuam ad materiam ſeroſam, aut pituitoſam in cerebro collectam, euacuandam, vel diſcutiendam, dirigi debere. Et præmiſsâ venæ ſectione, ac purgatione, præſcripſi decoctum guajaci & ſalſæ parillæ, cum ſenna, agarico, turbith, & hermodact. per 20. dies ſumendum, cum bocheto ex ſalsâ parillâ, & victu exſiccante, poſteà miſi eam ad thermas Balerucanas, vbi ſudauit per triduum, & affectus integrè curatus eſt.

OBSERVATIO LXXXI.

Luës venerea Inueterata cum calido & ſicco temperamento, ac ferè atrabilario.

NObilis quidam annos natus 35. dicto temperamento præditus, à duobus annis luë venerea laborans, vlcera fœda in palato, labro ſuperiori & circa naſi radicem patiebatur. Primò tractatus fuerat per ſudores, & hydrargyroſim, quibus curatus videbatur; ſed paucis poſteà diebus vlcera recrudeſcunt, & æger ad priorem ſtatum redit. Iterùm curatio inſtituitur per ſudorifica, & frictiones mercuriales, à quibus pejùs habuit. Tertiò inſtituitur curatio priori contraria per refrigerantia & humectantia, obmiſsis prorsùs luëm oppugnantibus; ſed nullo profectu. Tandem Monſpelium ſe conferens, & conſilium trium medicorum implorãs, tale præ-

ſcriptum retulit. Vt ſcilicet tùm à calida & ſicca viſcerum intemperie, tùm à luë ipſâ indicationes ſumerentur, quod ſequentibus remediis pręſtitũ fuit.

Primùm clyſter molliens injectus.

Secundò potio refrigerãs, & purgãs præſcripta.

Tertiò venæ ſectio ad ℥ viiij.

Quartò apozema refrigerans & purgans.

Quintò balneum tepidum per biduum.

Ab exitu vltimi balnei prouocatio hęmorrhoidũ.

Poſteà diæta liberalis, & temperata præſcripta ex ſalsâ parillâ & ligno guajaco, addendo ſub finem decocti cichorium, endiuiam, acetoſam, & tamarindos, vtatur per quinque dies, ſudores leniſsimè prouocando.

Interim vtatur bocheto ex ſalsa parilla, cum Victu liberali, & non exſiccante.

Poſt vſum decocti ſudorifici per quinque dies, reiteretur potio laxans prædicta.

Per biduum ſequens reiteretur balneum.

Poſteà vtatur iterum decocto ſudorifico per quinque dies ex ſolis ſudorificis prædictis parato ſine additione herbarum & tamarindor. Et prouocabuntur ſudores cum vapore ſpiritus vini, tinctura guajaci Impregnati.

Poſt ſudores iteratos per quinque dies, iterùm purgetur potione prædicta, quam ſequatur balneum per biduum.

Et iterùm repetantur ſudores per quinque dies cum decocto guajaci ſolius, elapſiſq; quinque dieb. capiet iterùm potionem purgantem, & poſteà vtetur balneo tepido per biduum.

Hanc methodum continuabit donec vlcera conſoli-

ſolidata fuerint. Atque vt eorum curatio magis promoueatur, topicis vtetur ſequentibus.

Primò fiet gargariſma ex decocto raſuræ guajaci, additis radicibus ſymphiti majoris, & ariſtolochiæ rotundæ, foliis agrimon., vincæperuicæ, prunell. piloſellæ, betonicæ ana M.j. ſummit. hyperici, roſis rubris, diſſoluendo poſteà mel roſaceum.

Vlcera externa curentur primò infuſione lythargiri ex aceto parata. Et ſi cruſtis ablatis valdè ſordida appareant, ſequens vnguentũ vſurpabitur.

℞. Olei roſat. omphacini ℥ iß. ſucci plantag. & ſolani ana ℥ i bulliãt ad ſucco rũ conſũpt. poſteà adde plũbi vſti & loti ʒ vi. ceræ albæ q. ſ. fiat vnguentum.

Si gargariſma nimis ingratum videatur, poterit fieri ſine ariſtolochia, & augeri quantitas mellis; aut loco illius poni ſaccharum roſaceum.

Curatis vlceribus, vtatur adhuc per menſem vnum aut alterum bocheto prædicto.

In fine diætæ reiteretur purgatio & balneum; & capiat Iuſcula refrigerantia per decem dies, in quibus diſſoluetur ſalis prunellæ ʒ i. criſtalli tartari ʒ ß. ſacchari albi ʒ iij.

Cũ incipiet vti juſcul. applicetur cauter. vtriq; tibiæ. Deniq; ad firmãdã curationẽ vtatur per aliquod tẽpus opiata ex ſudorific. & purgãtib. cõpoſita, cujus deſcriptionẽ in Renodæi pharmacopæa videre eſt.

OBSERVATIO LXXXII.

Vrinæ ſuppreſſio.

QVidam ſeptuagenarius cũ ſucceſſorẽ equũ cõſcẽdiſſet per aliquot milliaria, incidit in vri-

næ ſuppreſsionem,qua ægrè,& guttatim vrinā excernebat. Ab alio medico primum injectus fuit clyſter, ſanguis detractus, & ſemicupiū adminiſtratū; tum potiones quædam diureticæ exhibitę. Cū non meliùs inde haberet, vocatus ego aduerto tenſionē, & duritiē in regione veſicę, cū dolore, qui cōprimēdo tantùm percipiebatur. Pręterea æger patiebatur dolores in dorſo, ſcapulis, & pectore, vt ægrè ſeſe cōmouere poſſet. Tēpeſtas erat Auſtrina & pluuioſa. Cōjicio hæc omnia fieri à catarrho è capite delabēte, & influxum humorē, veſicę corpus inuaſiſſe, à quo ſphincter veſicę cōprimebatur, ejuſdēq; veſicæ meatus anguſtior euaſerat. Ideò ad fluētis humoris diuerſionē, & vacuationē, præſcripſi apozema purgans & temperatum per triduum, veſicatorium poſteriori parti ceruicis, & fotum emollientem, ac pareſoluentē regioni veſicæ admouendū, ac linimentum iiſdem virib. pręditum. Per apozematis vſum, vrinæ in dies meliùs procedebant , ita vt triduo elapſo , multò commodiùs & liberaliùs eas reddiderit. Poſtmodùm præſcripſi bolum ex terebinthina & puluere liquiritiæ per triduum, fotum & clyſterem ex decocto emolliente, & magis reſoluente paratum, & cataplaſma ex reſidentia decocti, cum farina fabarum & fænugr. oleo anethino, & chamomelino. His ad priſtinam ſanitatem reſtitutus eſt.

OBSERVATIO LXXXIII.

Febres Puerorum.

Filius Dn. Pauli ciuis Monſpelienſis, 3. annos natus laborare cœpit febre acutiſsima, quæ ſtatm ab ini-

ab initio ad vigorem peruenit: aderat ſitis perpetua,& inextinguibilis, quæ ab initio ad finem perſeuerauit,& intra 5.dies extinctus eſt.Extremorum frigiditas ſæpè apparuit, & poſtremis dieb. perſeuerauit, ita vt febrem lypiriam referret. Aperto cadauere nulla inflammatio apparuit in ventriculo, inteſtinis,aliaq; parte,cujus magna erat ſuſpicio ex ſymptomatis propoſitis. Et cū nulla cauſa appareret tātorū ſymptomatū, omniaq;viſcera bene cōſtituta eſsēt:exiſtimaui grauia illa ſymptomata à maligna, & venenata qualitate prodijſſe,ex variol.nimirū,quę tūc tēporis graſſabātur, quas puer ille nō potuit excludere, propter natiuā quādā imbecillitatē,qua præditus erat,& veneni vehementiā.Hæc contigerunt circa initium menſis Iulij,anni 1642.

Eodē tēpore 2.puellulę 8 mēſes natę ęgrotare cœperūt ex alui fluxu frequenti, quo bilis porracea & æruginoſa excernebatur,cum febre intēſiſsima. Vtriq; præſcripſi clyſteres ex juſculo, vitello oui, & cōfect.de Hyacintho,linimētū vētri ex vnguēto roſaceo,comitiſſę,& oleo cydoniorū:Epithemata cordi refrigerantia & roborantia , & Iulepos ex aqua plātaginis,portulacæ, ſyrup.cydoniorū,cōfectione de hyacintho, & ſal.prunellę,quib.vtebātur ex cochleari frequēter,& intrà biduū febris valdè remiſſa eſt,ac propemodū extincta,aluiq;fluxus admodū imminutus.Nutrici victus refrigerās imperat, fuit.

OBSERVATIO LXXXIV.

Dyſenteria.

DIe 3.Auguſti 1642.Vxor mea incidit in grauem dyſenteriam pomeridianis horis ab aſſumpto

pridiè pharmaco leuiori, qui morbus tunc temporis populariter graſſabatur. Circà horam ſomni exhibeo laudani g. ij. cum cõſeruâ roſarum; Poſtridie horâ ſecundâ pomeridianâ, cum perſeuraret affectus, exhibeo ejuſdem Laudani g. ij. continuauit alui fluxus ſine ſanguinea ejectione, qui per quinque vel ſex dies perſeurauit non admodùm moleſtus. Ac tandem medicamento ex infuſione rhab. & mirobol. cum rhab. puluer. & ſyrup. roſac. omninò ſublatus eſt.

OBSERVATIO LXXXV.

Hydrops.

IOhannes Haguenotus chirurgus annos natus circiter 27. laborauit rheumatico affectu, cum doloribus vniuerſalibus ex calidâ hepatis intemperie oriundis; qui affectus perquat uor, aut quinque menſes perſeuerans, eum ad extremam maciem perduxit, cum febre lentâ perpetuâ. Tandem non obſtantibus variis remediis, quæ ad tanta mala expugnanda fuêre adhibita, incidit in hydropem partim aſcitem, partim tympanitem, ex quo venter in magnam molem intumuit. Poſt multa præſidia fruſtrà tenta, & varias conſultationes irritas, cùm deſperatus omninò videretur, mihi ſoli committitur. Aderat extrema macies, vt muſculi omninò conſumpti eſſent, ſicut in febre hecticâ tertij gradus: Exiſtimabam ipſam hepatis ſubſtantiam eſſe valdè labefactatam, vt eum reſtituere eſſet impoſſibile. Ideò præmiſſo tali prognoſtico, tentandi

tandi gratiâ curationem aggredior, die 4. menſis Auguſti, anni 1642. Ac primùm exhibeo pilulas panchymagogas cum calomelanos Turqueti ℈ j. Purgatus fuit ſexies cum Euphoriâ, dejecit ſeroſa multa, & pituitoſa.

Sequenti die aggreſſus eſt vſum apozematum ſequentium.

℞. Rad. aſparagi, bruſci & enulæ campanę ana ℥ j. cortic. mediani fraxini & tamariſci ana ℥ ß. rad. valerianæ, ariſtolochiæ, rot. & aſari ana ʒ ij. fol. cichor. agrim. ceterac. & capill. ven. ana M. j. abſinthij vtriuſque, chamædr. & centaur. min. ana M. ß. coquantur ad ℔. j. in colaturâ diſſolue ſyrupi capill. ven. ℥ iij. fiat apozema pro iij. doſibus matutinis, addendo cuilibet doſi ſalis diuretici ʒ j. ſpiritus diuretici Gutt. xxx. Continuauit per ſex dies; dejiciebat bis aut ter ſingulis diebus pituitoſa & ſeroſa. Septimò die ſumpſit iterùm pilulas prædictas, cum eodem effectu. Poſteà continuauit apozemata per quindecim dies, & totus venter detumuit, quotidiè enim dejiciebat quater, aut quinquies ſeroſa & pituitoſa, & copioſas vrinas profundebat. Manebat extrema macies cum inappetentiâ. Præſcribo puluerem ex vitrioli martis ʒ j. & raſuræ eboris ʒ ij. ſumebat primùm ℈ i. manè cum panatellâ; eodemque tempore exhibebantur manè & ſerò, tincturæ roſarum cochl. ij. Hæc per biduum tantùm continuata fuêre. Sed quia venter adhuc ſubtumidus erat, & materia pituitoſa, ac valdè cruda per aluum ejiciebatur, rediit ad Iulepos aperientes, qui ex decocto rad. & herbar. aperient. temperat. compoſiti erant adjecto

ſale & ſpiritu prædictis, quia ex longo prioris decocti vſu nimia ſiccitas timebatur. Sumebat eundem julepum veſperi ſine ſale & ſpiritu, ſed cum ſyrupo limonum ad ſitim temperandam. Dejiciebat vt ſuprà, pituitoſa, & aquoſa. Veſpertino Iulepo addebatur interdùm ℥ j. tincturæ corallorum ad hepatis robur, & refrigerium. His per 12. dies continuatis venter omninò detumuit, & interim cutis totius corporis mollior ad tactum apparebat, muſculi impleri, & totus habitus refici incipiebat, appetitus vigebat, & coctio in ventriculo ritè conficiebatur. Tandem ad viſcera roboranda, & facultatem expultricem, quę ſegnis remanebat, leuiter irritandam, ſingulis diebus exhibebatur rhab. ʒ ß. cum ſyrupo de abſynthio pontico in boli formam redacto. Hic bolus per quinque dies continuatus fuit. Poſteà ab omni remedio abſtinuit per totidem dies. Poſtmodùm ad maciem reparandam balneo vſus eſt, ex hordeo & amygdalis confecto, qui ſemel in ſeptimanâ iterabatur. Cum autem per menſem integrum à purgatione abſtinuiſſet, doloribus quibuſdam in artubus cruciari cœpit, non tamen admodùm vehementibus, qui cùm per plures dies continuaſſent, me iterùm vocauit: Ego autem purgatione tollendam eſſe fluxionem aſſerui. Ille contrà dicebat dolores prægreſſos, qui in principio morbi apparuerant, à purgatione non parùm fuiſſe irritatos. Quod cauſę fuit, vt purgantia vulgaria adhibere noluerim, ſed exhibitis pilulis prædictis blandè purgatus eſt, & dolores prorsùs ſublati ſunt. Curatus ab hydrope omnino fuit, ſed cùm incautâ admodum victus
ratione

ratione vteretur,& cibos abſurdos identidem ingereret. In febrem tertianam incidit; à quâ liberatus quibuſdam remediis, poſt 15.dies iterùm in eam recidebat; Et ſic per quatuor aut quinque menſes vixit,tertianæ paroxyſmis identidem, redeuntibus, ex nouis in victu erroribus; donec tandem è viuis diſceſsit; cùm tamen per ſex menſes ante obitum, ab hydrope liber continuò deguerit.

OBSERVATIO LXXXVI.

Gangræna ex Veſicatorio.

IN menſe Auguſto 1642. Filia DñiBon in Computorum,Vectigalium,& Fiſci Regij, tunc Conſiliarij, nunc verò Protopræſidis,annos duos cum dimidio nata, laborans febre malignâ, variis remediis curata eſt, & cum inter cætera veſicatorium præſcriptum eſſet,pharmacopœus ex emplaſto veſicatorio officinatum compoſuit, &ad vim illius augendam,multo puluere cantaridum ſinapizauit,vndè cutis exuſta eſt,& ſequenti die tota illa pars,quæ à veſicatorio continebatur,gangręna affecta apparuit.Ad cuius curationem,celebratis ſcarificationibus, fotus admotus eſt ex aquâ vitæ,deindè linimentum ex vnguento ægyptiaco in aquâ vitæ diſſoluto. Intrà triduum eſchara ſeparata eſt,& vlcus reſiduum curatum ſequenti vnguento.

℞.Pinguedinis renum bouis ℥ j,lithargyri prępar.& minij ana ℈ j.roſac.q.ſ.fiat vnguentum.

P 5

OBSERVATIO LXXXVII.

Febris maligna.

IOhannes Ricardus ciuis Monſpelienſis,cùm laboraſſet febre malignâ per ſex ſeptimanas, tantâ virium dejectione detinebatur, vt breui moriturus videretur. Ego tunc temporis eum videre incipiens, & audiens parùm expurgatum fuiſſe toto morbi decurſu,ab humorum ſarcinâ vires opprimi cenſui, eas tamen adeò dejectas, vix purgationem ſuſtinere poſſe. Ideò per epicraſim purgationem inſtitui, & potionem præſcripſi ex infuſione ℈ j. ſennæ in aquâ cichorij,cum ſalis tartari ℈ ß. addendo ſyrupi roſ. ℥ j. continuata fuit potio per triduum, ex eâ bis dejiciebat ſingulis diebus, vires paululum recreatæ, quarto die ſumpſit ſyrupi de abſinthio pontico ℥ i.quinto exhibita infuſio ʒ j. ſennæ, & per biduum continuata, blandè purgatus eſt cum fructu. Vndè meliùs habere cœpit,ſenſim conualuit,repetitis per interualla, purgationibus.Poſt aliquod tempus recidiuam paſſus eſt, & medicum non vocauit, donec ad extrema redactus fuerit; atque ita vltimum diem clauſit, hoc tantùm in hâc obſeruatione notatu dignum eſt; medicamentum purgans exhiberi poſſe in ſummâ virium dejectione, modo perexigua doſis præſcribatur.

OBSERVATIO LXXXVIII.

Alui fluxus in Puero.

Fillius Dñ. Audeſſan in Curiâ Computorum, &c. Conſiliarij, annos quatuor natus, diuturno alui fluxu laborabat, cum inappetentiâ, & dejectione virium. Origo illius alui fluxus erat ex prauâ victus ratione, eum enim plurimis cibis ingurgitabant, & merum aliquando ei exhibebant; Indè calor natiuus ita attritus eſt, vt alimenta in cruda, & pituitoſa excrementa conuerterentur, nihil enim ferè, niſi meram pituitam dejiciebat, quo tempore eum videre cœpit; cùm tamen anteà flaua, viridia, æruginoſa, & ſanguinolenta rejeciſſet, vt mihi relatum eſt. Inſtitutâ victus ratione, præſcribo medicamentum ex ſyrupi de cichorio compoſiti ℥ j. cum rhab. ʒ ß. per triduum exhibendum, deindè tincturam corallorum manè & ſerò ſumendam ad cochlearia duo; intra quinque dies meliùs habuit, & continuatis remediis, paucis diebus reſtitutus eſt.

OBSERVATIO LXXXIX.

Alui fluxus diuturnus & dolor capitis contumax.

Die ſeptimâ menſis Octobris, anni 1642. Vocatus ſum Lodouam ad Dominum Fleury, Fiſci Regij Quæſtorem Octogenarium, laborantem alui fluxu diuturno, à duobus menſibus eum infeſtante, quo multa ſeroſa & cruda excernebat, præcipuè verò nocturnis horis alui fluxus exacerbabatur; ex quo & aliis ſignis conjicere licuit à cerebro potiſsimùm influxum dependente. Præ-

tereà laborabat dolore capitis atroci, partem ſiniſtram à ſummo vertice ad aurem & tempus ejuſdem lateris occupante, qui dolor, cum ſuprà partem affectam decumberet, pulſans manifeſtè apparebat. Illius curationem aggrediens, primùm rationem alui fluxus ſequentem potionem præſcribo.

℞. Rhab. Electi ʒ j. mirobolan. citrin. ʒ ß. ſantali citrini ℈ ß. infundantur in aquâ plantag. expreſsione factâ diſſolue rhab. puluer. ʒ ß. ſyrupi roſac. ℥ ß. fiat potio: à cujus aſſumptione ter aluum depoſuit interdiù, & nocte conſequente bis tantùm dejecit, cùm prægreſsis noctibus quinquies, aut ſexies dejiceret.

Sequenti die eadem potio laxans exhibita eſt, addita in infuſione fol. ſennæ ʒ j. Quinquies aut ſexies dejecit per diei decurſum, nocte verò nihil, & ita alui fluxus omninò curatus eſt.

Tertiâ die ad dolorem capitis pulſantem, & diuturnum auferendum, cum multa alia remedia fruſtrà tentata fuiſſent, ad arteriæ temporis apertionem venio, quâ ſanguinis ℥ iij. detractę ſunt, & deſuper admotum eſt emplaſtrum ex thure, maſtiche, bolo armenâ, pilis leporinis, & albumine oui cum bonâ ligaturâ: Et eâdem die dolor omninò ſublatus eſt.

OBSERVATIO XC.

Catarrhus in pulmonem defluens.

CIrcà finem menſis Octobris anni 1641. Incidi in grauem catarrhum ab inſulani, qui in pulmo-

in pulmonem defluens difficultatem ſpirandi efficiebat cum ſtertore. Venæ ſectio celebrata eſt, deindè purgatio per biduum, ex ptiſanâ laxante, cum vini abſtinentiâ, & magnâ cibi parcimonia: His ſtertor deſiit,& difficultas ſpirandi valdè imminuta eſt. Sed eorum loco tuſsis ſucceſsit valdè moleſta, quæ cùm per biduum perſeueraſſet, manè tabaci fruſtulum ori admoui, leuiter priùs dentibus contritum, quod cum per mediam horam ſuprà linguam detinuiſſem, quædam capitis conturbatio oborta eſt, mox nauſea leuis, quam ſequutus eſt vomitus ſatis exiguus ſeroſæ materiæ, quæ in fine amarorem referebat. Conturbatio capitis per duas horas perſeuerauit, & tuſsis ſedata eſt, vſque ad veſperam, in qua leuiter denuò infeſtare cœpit, per interualla repetens. Circâ horam cœnæ, capitis dolor obortus eſt, cum calore quodam, præſertim in parte ſiniſtrâ; Poſt cœnam (quæ fuit ſatis liberalis) dolor capitis multo grauior efficitur, eumque comitabatur nauſea moleſta, quæ cùm per horam perſeueraſſent,& dolor capitis magis ac magis ingraueſceret, immiſſo penitiſsimè in os digito vomitum excitaui, quo omnia alimenta in cœnâ aſſumpta ejecta ſunt cum pituitâ multâ, inde dolor capitis imminutus, mox in lecto me compono, vbi ſomno correptus noctem placidè tranſegi,& ſequenti die à tuſsi & catarrho prorsùs immunis fui.

OBSERVATIO XCI.

Cephalæa ex luë venereâ malè curatâ.

VIR quidam lue venereâ infectus, curatus fuit per diætam ſudorificam, & litum ex hydrargyro, vndè per aliquod tempus à morbo immunis viſus eſt; Poſteà verò idem affectus recurrit, & iterùm curatus eſt decocto ſudorifico per aliquot dies aſſumpto, ac deinde ſuffitu cinnabaris, iterùm perfectè curatus viſus eſt. Poſteà tamen tentari cœpit graui cephalœâ, ſiniſtram capitis partem obſidente, quę in mutationibus tempeſtatum, ac præcipuè ineunte autumno, grauiter eum excruciabat, & in eodem loco claui inſtar ſemper infixa permanebat. Et cùm multa remedia euacuantia, reuellentia, deriuantia, & anodyna fruſtrà tentaſſet, ad nos venit. Nos verò ſtatuimus grauem illam cephalæam ex reliquiis luis venereę, non perfectè curatæ, procedere. Cauſam tamen illius proximam, & immediatam, aut ſaltem, fouentem, & augentem illum dolorem, præter virulentiam venereạm, eſſe vel humorem acrem, ac mordentem, ad eam capitis partem confluentem, vel mercurium ipſum in parte congeſtum, vel cariem in oſſe capitis contractam. Quæ duæ cauſæ poſteriores, licet infrequentes ſint, aliquando tamen contingunt, vt multis hiſtoriis ab authoribus relatis, conſtat.

Vt igitur harum omnium cauſarum habeatur ratio primò præſcripſimus euacuationem vniuerſalem per ſanguinis miſsionem, & purgationem per apozemata ad quatuor dies.

Dein-

Deindè diætam ſudorificam ex decocto ligni guajaci & ſalſę parillę ad 30. vel 40. dies, habitâ ratione temperamenti, quod ſi calidius fuerit, (neque enim hominem coram videre licebat, ſed ex ſcriptâ relatione conſilium petebatur non expoſito ægri temperamento) balneis & juſculis refrigerantibus corrigatur. Sæpè enim luës venerea, quæ hydrargyro curari non potuit, longo vſu decocti ſanatur. Etſi cephalæa ab humoribus tantùm virulentis, membranas vellicantibus oriatur, ſolâ diætâ longiori, curari poterit.

Si verò dolor ille capitis, decocto diu vſurpato non ceſſerit, videndum erit nùm mercurius in parte collectus ſit, quod internoſci poterit, ſi globulus ex foliis auri confectus in narem ſiniſtram profundè immittatur, & poſt aliquam moram in parte, albicans extrahatur, ſignum enim erit adeſſe mercurium. Idem tentari poterit contegendo emplaſtrum cephalicum foliis auri, & parti dolenti imponendo; ſi enim albeſcat aurum, ſignum erit adeſſe mercurium, qui paulatim extrahetur, ſi lamina aurea tenuis ſuprà partem dolentem continuò geſtetur, & globulus aureus ſolidior, frequenter in narem immittatur.

Si neque hoc præſidio ceſſet dolor, aperienda erit pars, & terebello perforanda. Sæpè enim ab acribus humoribus & virulentis corroditur cranium, eique caries inducitur, cute integrâ remanente. Et licet caries non appareat, trepanum tamen ſæpè confert, educendo materiam virulentam ſuprà menenges cerebri collectam.

OBSERVATIO XCII.

Pleuritis.

FIlia D. Diuoul ciuis Monſpelienſis, ſanguineo temperamento prædita, 20. annos nata, ſæuâ pleuritide affecta eſt lateris ſiniſtri, in principio menſis Martij, anni 1643. Secundâ die morbi ſecta fuit vena ejuſdem lateris, & ſanguis detractus ad ℥ viij. ſequenti die, cùm chirurgus vellet iterare phlebotomiam, non potuit venam attingere, quia virgo illa erat admodùm obæſa, & vena in profundo brachij ſepulta, ità vt cùm in brachio dextro vena magis pateret, eam aperire coactus fuerit, ex eâque detraxit ſanguinis ℥ viiij. quæ tamen phlebotomia nihil profuit. Cùm igitur pleuritis admodùm vrgeret, me in auxilium vocarunt, & cùm maximam iterandæ phlebotomiæ neceſsitatem viderem; ex eo quòd ægra ferè ſuffocabatur, ac febre intenſiſsimâ laborabat; Iuſsi alios vocari chirurgos, vt aliquis eorum, venam aperiret; cùm igitur vnum ex peritioribus vocauiſſent, eum monui, vt ſi venam aperire poſſet, amplo foramine id efficeret, & magnam ſanguinis copiam vnâ vice detraheret, cùm venæ ſectionem iterare eſſet tantoperè difficile. Ille rem præſtitit, vt monueram, & ſanguinis circiter ℥ xiiij. detraxit, quâ euacuatione, ægra maximè ſubleuata fuit ſine vllâ virium jacturâ. Poſt quatuor, aut quinque hotas miſſus fuit iterùm ſanguis ad ℥ x. quâ etiam vacuationem ægra facilè tulit, & ſequenti die à pleuritide, & febre omninò liberata eſt.

OBSER-

OBSERVATIO XCIII.

Epylepſia.

Filius D. Roche ciuis Monſpelienſis, annos natus 12. ab aliquot menſibus, epilepticis acceſsionibus affligebatur, quæ primùm ſemel in ſeptimana, poſtmodùm verò ſingulis diebus inuadebant. Purgatus fuerat ſemel aut bis, ſanguiſque detractus, & à multis annis cauterium habebat in brachio. Vocatus ad eum, præſcribo apozema ex cephalicis & Epilepſiæ ſpecificis, cum purgantibus ad quatuor doſes. Deinde inuritur cauſticum ſuturæ coronali, & his duobus remediis à morbo liberatus eſt.

Erat puer iſte calido & bilioſo temperamento præditus, & in actionibus promptiſsimus, quod conjecturam faciebat, hunc affectum à vaporib. terris exoriri, qui per iſtud emiſſariũ difflari poterãt.

OBSERVATIO XCIV.

Hydrops.

Filia Dñ. Patris in Curia Preſidiali Conſiliarij, annos 6. nata, & hydrope detenta, ſequentibus remediis curata eſt in menſe Martio, anni 1643.

Primò injectus fuit clyſter ſic paratus.

♃. Pulpæ colochyntid. ℥ j. fur furis macri M. j. coquantur in Vino albo ad quart. iij. fiat clyſter, qui pituitoſa, & ſeroſa eduxit ſine moleſtia, & fuit continuatus per triduum. Eodem tempore admotũ fuit toti ventri cataplaſma ex rad. cucum. agreſtis, cu-

mino, & melle paratum, cujus deſcriptio habetur in praxi noſtra fol.296.cùm autem venter detumeſcere inciperet, & ægra remedia interna ſumere nollet, iteratus eſt clyſter alternis diebus ter aut quater,& continuatum cataplaſma.Ex quibus major ventris imminutio ſequuta eſt. Tandem præſcriptus fuit puluis purgans ex ſenna, turbith, aliiſque paratus, cujus deſcriptio habetur in praxi fol.286.cujus doſis erat ʒ j.ex eóque parum purgata eſt,cùm medicamentum vomitu rejiceret:& venter adhuc tumidus apparebat. Poſtmodùm præſcribo Iulepos ex rad. & herbis valdè aperientibus cum ſale & ſpiritu diuretico,ad quatuor doſes,quorum vſu majorem vrinæ copiam reddidit, ſed venter adhuc tumidus permanebat. Poſtmodùm præſcripſi puluerem ex rad.jalap. g̃. xv. ſcammon.g̃. viii. calomelanos Turqueti g̃. xii. quem ſumpſit cum juſculo, & ſeptiès purgata eſt, multúmque ſeri ac pituitæ rejecit per aluum, & ſemel vomuit pituitoſa multa, vnde tumor ventris dimidia ſui parte imminutus eſt intrà horas 24. Iteratus eſt julep.prędictus pèr triduũ: Quarto verò die iterùm ſumpſit puluerem prædictũ,cũ eodẽ ſucceſſu & cùm venter admodum imminutus eſſet, ac ægra è lecto ſurgere inciperet, cibóſque lautè appeteret, à remediorum vſu vlteriori abſtinuit,ſicque ſenſim conualuit.

OBSERVATIO XCV.

Luès venerea in Puerulo.

PVer 30. menſes natus Lue venerea laborans, & fœda ſcabie totum corpus occupante, quam à nutri-

nutrice acceperat, ſequentib. remediis curatus eſt.

℞. Raſuræ ligni guajaci ℥ ii. aquæ fontis ℔ ii. infundantur per 24. horas, deinde bulliant ad tertiæ partis conſumptionem; colaturæ capiat ℥ iii. ſingulis dieb. manè, 2. horis ante paſtum, corpus tegẽdo paulò plus ſolito, & continuando per 20. dies.

℞. Scammon. pulver. g̃. vi. calomelanos g̃. v. fiat puluis tenuiſsimus, qui detur cum cochleari vno vel altero panatellæ ſaccharatæ, & ſuperbibendo parum juſculi, continuetur hoc remedium quinto quoque die, augendo doſim vtriuſque medicamenti, juxta operationem.

℞. Reſidentiam prædicti decocti, aquæ fontis ℔ iii. fiat bochetum pro potu ordinario, addendo ſacchari, & liquiritiæ q. ſ. ad ſaporis gratiam. His remediis per menſẽ continuatis probè conualuit.

OBSERVATIO XCVI.

Abſceſſus juxta ſpinam dorſi.

INtrà illud tempus quo medicinam facio, quinque abſceſſus mihi videre contigit, dorſum occupantes, juxta ejus ſpinam, qui ex materia frigida ſenſim collecta geniti fuerant ſine dolore, aut inflammatione, & partis colore nullomodo mutato. Molles erant tumores, œdematis ſimiles, pugni magnitudinem ferè adæquantes. Ex iis tamen apertis pus laudabile effluebat. Tres priores de medio ægros ſuſtulere, intrà 3. aut 4. menſium decurſum, cum vlcus ex abſceſſu aperto relictũ, ſinuoſum admodum euaſerit, ex eoque continuò magna

puris copia effluxerit: vnde corpus vniuerſum exhauſtum,& in atrophiam conuerſum eſt,licet multis remediis vlcerum curatio tentata fuerit. Quartus curatus fuit inciſionibus magnis in dorſo factis, quibus omnes ſinus detecti ſunt : mox fotibus ex aqua catapultarum aliiſque topicis vlcera ſanata ſunt,interim tamen cauſæ antecedenti prouidebatur frequenti euacuatione, & vſu decocti ſudorifici. Quintus denique curatus eſt ſine inciſione, ſed magna apertione facta per cauterium potentiale, mox deterſione vlceris per injectiones ex decocto catapultarum, & fotu ex eodem,ac denique valida compreſsione partis,.cum faſciis & ſpleniis; & valdè aſtringentium emplaſtrorum continua admotione in ambitu vlceris. Interim verò cauſæ antecedenti prouidebatur remediis prædictis.

OBSERVATIO XCVII.

Hydrops in puero ſeptem annorum.

Filius D. Saget ciuis Monſpelienſis graues obſtructiones patiebatur, vnde venter intumuit magnam in molem, vt jam hydropicus factus eſſet. Vocatus ad eum die 28. menſis Aprilis, anni 1643. ſequentia præſcripſi.

℞ Sennæ mundat. ʒ ii. ſem. aniſi & cremoris tartari an. ʒ i. abſint. pontic. p.j. coquantur ad ℥ ii. in colaturâ diſſolue electarij diacarthami ʒ iß. ſyrupi roſac. ℥ ß. fiat potio, detur manè cũ regimine.

℞. Rad. apij, petroſel. & aſparugi ana ℥ ß. fol. agrim. capill. Ven. ceterac,& hyſſopi ana M. ß. polypod.

pod. querc. & ſem. carthami ana ʒ ii. ſem. apii, & petroſel. ana ʒ i. cremoris tartari ℈ ij. coquantur cum quarta parte galli veteris, in colaturâ diſſolue ſalis abſinthij, & tamariſci ana ℈ i. fiat juſculum, quod capiat manè per 12. dies.

In tertio quoquè juſculo infunde per noctem ſennæ mund. ʒ ii. capiat cum regimine.

℞. Olei de capparibus & tamariſci ana ℥ ii. ſucci, ebuli, & cucumeris agreſtis ana ℥ iß. bulliant ad ſuccorum conſumpt. in colaturâ diſſolue ſem. agni caſti, & petroſel. macedonici ſubtiliſsimè puluerat. ana ʒ ß. olei nucis moſchat. ℥ ß. ceræ q. ſ. fiat linimentum quo illinatur totus venter calidè in introitu lecti.

Vtatur pro potu ordinario infuſione chalybis, & rhab. in formam bocheti.

Hiſce remediis ventris tumor imminutus eſt, ſed non omnino ſublatus, ita vt ad ſequentia remedia tranſeundum fuerit, quæ intrà tres ſeptimanas morbum integrè diſcuſſerunt.

℞. Conſeruæ flor. tamariſci & capill. ven. ana ℥ iß. conſeruæ rad. enulæ campanæ ℥ ß. confect. alcherm. ʒ iii. ſalis abſinthij & tamariſci ana ʒ i. raſuræ eboris, & pulu. electar. diarrhod. abbat. ana ℈ ii. cum ſyrupo capillor. ven. fiat opiata, de qua capiat magnitudinem caſtaneæ ſingulis diebus manè, duabus horis ante paſtum, ſuperhauſto vini diluti momento.

℞. Calomelanos g̃. vii. fol. auri nuo ii. fiat puluis, qui detur ſemel in ſeptimana cum duobus cochlearibus panatellæ ſaccharatæ, & ſuperbibendo parum juſculi.

OBSERVATIO XCVIII.

Paralyſis ſpuria.

HOneſta mulier Aquiſextiana, 50. circiter annos nata, cum aborſum paſſa eſſet, & adhuc ex eo decumberet, affecta eſt primùm ſenſu obtuſo in regione abdominis, quem, (manu ventrem contrectando) facilè percipiebat; Hunc aborſum poſt aliquot menſes ſequuta eſt grauiditas, per cujus decurſum illa ſenſus obtuſio crura etiam, & tibias inuaſit, eique longè deterius ſymptoma acceſsit, nempe motus impotentia. Poſt partum multa remedia purgantia, ſudorifica, & alia quampluríma calefacientia, & exſiccantia fuêre vſurpata, ſine vllo fructu. Ità vt jam à duobus annis graui hoc affectu detineatur. Non eſt in dictis partibus omnimoda ſenſus priuatio, ſed tantùm imminutio; Motus verò omninò abolitus eſt. Hoc tamen peculiare, & animaduerſione digniſsimum occurrit; quod dum tibiæ à miniſtris extenduntur, aut alio quovis modo commouentur, ſtatim rigidæ euadunt, & cõuelluntur, ità vt tetanus efficiatur. Huic accedit motus quidam conuulſiuus, epilepticorum motui conſimilis, qui etiam ſponte non rarò accidere conſueuit per quædam interualla. Dùm autem iis ſymptomatis ægra corripitur, quendam motum percipit in hypochondriis, prętereà doloribus vagis frequenter affligitur, varias partes, præcipuè verò thoracem occupantibus, ita vt nunc anterior, nunc poſterior, nunc dextra, nũc ſiniſtra

ſiniſtra thoracis pars illis doloribus fugacibus afficiatur. Hæc eſt morbi hiſtoria, ab ipſa ægrotante relata, quæ à thermis rediens fruſtrà vſurpatis, à nobis conſilium petiit die 4ᵃ. Iulij, anni 1643.

Optarem equidem vt illius enarratio à peritis medicis, qui illius curationi præfuerunt, exactiùs fuiſſet exarata, quò affectus intricatiſsimi, atque difficillimi naturâ, & curatio ex omnium circumſtantiarum attentâ meditatione, ſolidius ſtabiliri poſſet. Non deſinam tamen ægrotantis voto ſatisfacturus, ſententiam meam proferre, & peritiſſimorum medicorum (qui omnia morbi momenta captare potuerunt, remque penitiùs introſpicere) judicio ſubjicere.

Cenſeo itaque hunc affectũ non eſſe veram paralyſim, ab humore pituitoſo neruos laxante, ac reſoluente oriundam; ſed potiùs mixtum quendam affectum, ſpuriæ paralyſeωs, & conuulſionis participem. Spuriæ autem hujuſmodi paralyſes diſtenſionibus neruorum, ac conuulſionibus complicatæ, in partibus illis inferioribus ſæpè produci ſolent ab humoribus biliofis, melancholicis, aut ſeroſis, in hypochondriis, aliiſque partibus in ventre inferiori contentis, & in ſpinam dorſi transfuſis; à quâ cùm nerui oriantur, motum & ſenſum partibus inferioribus, tùm etiam muſculis, & cuti abdominis tribuentes; non eſt mirum earum partium actiones animales plurimùm oblædi. Hæc longiori diſcurſu authorum placitis, & rerum vſu confirmari poſſent, ſed peritis viris ſufficiet paucula quædam indicare, quæ hujus rei conjecturam ſatis probabilem efficere poterunt.

Primò itáque hoc tanquàm fixum , ratumque ſtatuendum eſt;non omnem ſenſus motuſque priuationem ab humore pituitoſo originem ducere,ſed eam aliquando à calidâ ſiccâque intemperie, humoribuſque talem temperiem conſequentibus proficiſci.Hoc vel vnius Tralliani ſententiâ confirmari poteſt, qui cap.16. lib.1.talem cauſam aſtruit,eamque luculento exemplo confirmat his verbis. Noui ego ſanè quendam , reſolutionem ex mœrore,multâ ſollicitudine,& inedia expertum, deindè ſumptâ hierâ adeò læſum, vt totus ipſe immobilis fieret, & propemodùm interiret, niſi in contrarium mutatus fuiſſet, & humectantibus omnibus, tùm potionibus , tum cibis,& aliis quæ temperatum ipſum reddidiſſent, vſus fuiſſet. Maximè verò balneis compluribus, vnctionibus ex hydræleo , mutatione aëris temperati,& omni hilaritate.Huic non valdè abſimilem hiſtoriam videre eſt apud Foreſtum obſ.97. lib.10. cujuſdam adoleſcentis, qui à cruribùs ad pedes ſenſu & motu deſtitutus cum earundem partium extenuatione,& atrophiâ ; Cumque calefacientium, & exſiccantium medicamentorum vſu ab aliis medicis præſcriptorum in peiùs continunò rueret , tandem ſolis humectantibus aſſumptis & admotis,ab eo reſtitutus eſt.

Præterea jamdiù apud practicos peruulgata eſt colica bilioſa quæ in paralyſim frequenter degenerat, & hanc paralyſim à bile produci , nemini dubium eſt.

Ac denique ab humore melancholico & ſeroſo ſym-

ſo ſymptomata produci paralyſeos, & conuulſionis æmula, ab iis autoribus qui de ſcorbuto & affectione hypochondriacâ ſcripſerunt, paſsim relatum eſt, vt apud Sennertum videre eſt, dictorum morborum ſymptomata explicantem in lib. de ſecorbuto & de affectione hypochondriacâ.

Iam verò ſenſus & motus læſiones, quæ honeſtam hanc mulierem affligunt, à calidis, & exuſtis humoribus produci, conjicere primò licet à juuantibus & lædentibus; cùm enim à calefacientibus, atque exſiccantibus remediis minimè adjuta ſit, ſed ab iis perpetuò peius habuerit, conſequens eſt illa morbo minimè contraria fuiſſe. Et hæc fuit vnica via, quæ Trallianum, & Foreſtum deduxit in hiſtoriis ſuprà memoratis ad dignotionem paralyſis à calidâ, & ſiccâ intemperie oriundæ.

Secundò ſiccam intemperiem in hàc ægrotante indè colligere licet, quod canteria variis partibus admota exiguum humorem reddiderint, & breui exſiccata fuerint.

Tertiò, peralyſes à pituitâ oriundæ, ex cerebro, tanquàm humoris illius fonte ducunt originem, & partes capiti viciniores primam vt plurimùm, atque maiorem læſionem ſentiunt. At hic nulla humoris à capite fluentis indicia apparent, nequè vlla partibus ſuperioribus læſio contingit, ità vt brachia, manus, & aliæ partes ſuperiores integrè functiones exerceant.

Quartò, prima morbi inuaſio, in ventre, & muſculis abdominis ſenſum obtuſum præbuit, quod

Q 5

oſtendit neruos à ſpinâ dorſi per vertebras lumborum oriundos, primùm fuiſſe læſos, ac poſtmodùm affectum fuiſſe propagatum ad neruos,qui ab oſſe ſacro oriuntur, & ad crura, tibiaſque perreptant.Quo innuitur à partibus in ventre inferiori contentis,humorem noxium ad eos neruos fuiſſe translatum, non ſecùs ac in paralyſi, colico dolori ſuccedente,hujuſmodi tranſlatio fieri conſueuit.

Quintò, dolores varias partes, præcipuè circà pectus infeſtantes, iique fugaces,vapores arguunt acres atque mordaces ab hypochondriis ad illas partes tranſlatos, quemadmodùm dolores conſimiles in melancholiâ hypochondriacâ detentis, ſępiſſimè contingunt.

Sextò, quoties pedes & tibiæ huic ægrotanti commouentur, tenſio, & motus tremulus ſtatim oboritur,quod innuit materiam neruis impactam, tenuem eſſe,& mobilem,atque adeò vel leui motu agitatam commoueri,ſicque tenſiones & vibrationes neruorum efficere.

Septimò, dùm conuulſiones mulierem aggrediuntur, præcedit motus quidam in viſceribus, qui ab eâ manifeſtè percipitur, & ille motus fit à dictâ materiâ ſeſe commouere incipiente, vel à vaporibus ab eâdem materiâ per commotionem illâ eleuatis, quemadmodum in epilepſia ſympathicâ à partibus inferioribus oriundâ,tales in ventre commotiones apparẽt inuadente paroxyſmo.

Denique hic affectus poſt aborſum apparere cœpit,& conſectariæ grauiditatis tempore incrementum habuit, quod ſignificat humores prauos

in vteri

in vteri venis collectos, & per menſtruas purgationes non ſatis commodè euacuatos ad partes illas neruoſas decubuiſſe, & hujuſmodi ſenſus & motus oblæſiones tandem produxiſſe.

His poſitis, ad curationem veniendum eſt, quæ ad iſtas indicationes erit dirigenda, vt calida & ſicca viſcerum intemperies corrigatur, humores melancholici & exuſti (quos præcipuam horum ſymptomatum cauſam eſſe exiſtimo) præparentur & euacuentur, viæ obſtructæ reſerentur, & viſcera præcipua tales humores producentia roborentur. Materiam hiſce indicationibus adimplendis idoneam, eamque ſelectiorem ſummatim proponemus, hoc præmiſſo prognoſtico, affectus ab humore melancholico oriundos, eſſe curatu difficillimos, quod ſi neruoſum genus inuadant, multò difficiliores; Affectus verò neruorum confirmatos, & qui jam in vetuſtatem abierunt, eſſe deploratos; Vndè ſequitur propoſitum caſum vix remediis eſſe ſuperabilem, exiguamque ſpem curationis ſupereſſe. Tentandam tamen hanc curationē ſuaſerim, quandoquidem multa præter ſpem quotidiè eueniant, & multi affectus curationem recipiunt, qui pro deploratis habiti fuerant.

Primò igitur victus ratio inſtituenda eſt ex cibis boni ſucci, & facilis coctionis, aliquantulùm refrigerantibus; & valdè humectantibus. In horum cenſu carnes juniorum animalium & oua ſorbilia recentia principem locum obtinent. Cæteræ victus minutiæ medicis ordinariis præſcribendæ relinquuntur.

Reliqua curatio à clyſtere laxãte inchoanda eſt,

quem ſequetur poſterâ die miſsio ſanguinis ex brachio ſiniſtro ad ℥ viij. & ſi ſanguis corruptus, aut praua aliqua qualitate infectus videatur, repetenda erit phlebotomia poſtridiè ex altero brachio pari quantitate, poſt venæ ſectionem ſequentium juſculorum vſum aggredietur.

℞. Rad. bugloſsi & aſparagi ana ℥ j. fol. agrim. ceterac, capillor. Ven. & cichor. ana M. j. coquantur cum pullo gallinaceo, & fiat juſculum in quo diſſolue criſtalli tartari ʒ j. capiat manè per 12. dies.

In quarto quoque juſculo infunde per noctem ſennæ mund. ʒ iij. ſem. aniſi ʒ j. in colaturâ diſſolue mannæ electæ ℥ iß. capiat cum regimine.

Finitis juſculis vtatur ſemicupio tepido ex decocto hordei, & amygdal. dulc. parato, per triduum bis in die, longè à paſtu.

Poſtridiè vltimi ſemicupij aperiatur vena malleoli ſiniſtri, mittantur ſanguinis ℥ vj.

Vtatur deindè ſero lactis caprilli per xv. aut xx. dies, ſumendo primis diebus cyathum vnum, deindè duos vel tres, prout ventriculus ferre poterit, quò enim major quantitas aſſumetur, eò vtiliùs vſurpabitur. Debet autem ſerum lactis parari immediatè antequàm aſſumatur, & ex lacte educi recenter ab vbere extracto, coquendo dictum lac vnâ ebullitione, & quamprimùm bullire incipit, irrorando paucâ quantitate ſucci limonum vel aceti, & ſubindè ab igne remouendo; fiet enim ſtatim ſeri ſeparatio à caſeosâ ſubſtantiâ, quod colaturâ, & clarificatione cum albumine oui limpidiſsimum euadit, & magnâ copiâ ſumi

poteſt

poteſt ſine ventriculi offensâ, ità vt non rarò inſtar aquarum mineralium à nonnullis cum maximo fructu aſſumatur.

Quartò vel quinto quoquè die; in primo ſeri cyatho mannæ ℥ ij. diſſoluentur.

Per reliquum æſtatis decurſum, ſemicupium iterandum eſt ſemel aut bis in ſeptimanâ, vt hypochondria humectentur, & noxij humoris acrimonia temperetur.

Si aluus ſponte non fluat, clyſteribus alternis diebus ſollicitabitur.

℞. Conſeruæ fructus cynorrhodij ℥ iiij. conſeruæ flor. borrag. violar. & tamariſci ana ℥ ij. conſeruæ rad. enulæ campan. & cortic. citri condit. ana ℥ ß. raſuræ eboris ʒ ij. ſalis abſinthij & tamariſci ana ʒ iß. mirobolan. condit. nuº ij. cōfect. alcherm. ℥ ß. cum ſyrupo capill. ven. fiat opiata, de quâ capiat magnitudinem caſtaneæ ſingulis diebus manè, duabus horis antè paſtum, ſuper hauſto vini diluti momento.

Quiâ verò morbus eſt valdè contumax, & non niſi remediis diutiſsimè continuatis expugnari poteſt; Ineunte Autumno curatio de integro inſtituenda eſt, incipiendo à clyſtere injecto, quem ſequetur venæ ſectio in brachio, ac poſtmodùm apozema ſequens ad xij. dies vſurpabitur.

℞. Rad. aſparagi, bruſci, & bugloſsi ana ℥ j. rad. enulæ campan. cortic. rad. capparū, mediani fraxini, & tamariſci ana ℥ ß. fol. agri, & borrag. pimpinellæ, cichor. ceterac, & capill. ven. ana M. j. poma redolentia benè matura, & in talleolas ſecta

nu° ij.flor.borrag.violar. & tamariſci ana P.j. coquantur ad ℔ j. pro iij.doſibus, addendo vnicuique doſi criſtalli tartari ſalis abſinthij,& tamariſci ana ℈ j. ſyrupi capill.ven.℥ j. capiat per dictum tempus manè tribus horis ante paſtum, tertio quoque die decoctum renouando.

In quartâ quâque doſi infunde per noctem ſennæ mund. ʒ iij. ſem.aniſi ʒ j. in colaturâ diſſolue mannæ electæ ℥ ij. capiat cum regimine.

Poſt vſum apozematum reiteretur ſemicupium per triduum vt ſuprà præſcriptum eſt.

Poſtridiè vltimi ſemicupij, anus confricetur panno aſperiori,& affigantur duæ hirudines partibus eminentioribus, extrahanturque ſanguinis ℥ v. vel vj.

Sequenti die affligatur cauſticum vtrique tibię parti interiori,& vlcera,deciſâ eſcharâ,teneantur diu aperta.

℞. Succorum recenter expreſſorum,& leui igne deputatorum borrag.bugloſſi,fumariæ,cichor.endiuię ℔ iij. ſucci pomorum redolent.recenter expreſſi & deputati ℔ ij. ſennæ mundat. ℥ vj. epithymi ℥ iij agarici recenter trociſcati. & rhab. electi ana ℥ iß. macis & garyophillorum ana ʒ j. infundantur, & decoquantur vt artis eſt, donec colaturæ ſuperſint quart. v. in quibus diſſolue ſacchari albi quart. v. fuit ſyrupus perfectè coctus,de quo capiat ℥ ij bis aut ter in menſe cum juſculo pulli,foliis borrag.bugloſſi,agrim.& pimpinell.alterato.

Continuet vſum opiatæ prædictæ ſingulis diebus vacuis ab aliorum remediorum vſu.

OBSER-

OBSERVATIO XCIX.

Vomitus in febre maligna.

FAmula Dominæ de Rozel, nomine Laprune,febre maligna laborans,die decima morbi,Vomitu detinebatur ita importuno , vt omnia juſcula, & potum rejiceret, cumque per triduum perſeueraſſet affectus : Medicus qui ejus curationi præerat, meo conſilio exhibuit ſalis abſynthij ℈ i. cum ſucci limonum cochleari vno, & vomitus ſubitò cohibitus eſt , ac poſtmodùm omnia aſſumpta retinuit. Triduò poſt idem vomitus rediit, & eodem remedio ſtatim ſedatus eſt.

Poſt aliquot dies idem remedium ab eodem medico exhibitum eſt duobus pueris, decem,aut duodecim annos natis eodem ſymptomate laborantibus,cum eodem ſucceſſu.

OBSERVATIO C.

Falſa grauiditas.

MVlier Giniacenſis annos nata circiter 45. Monſpelium venit de affectu ſuo conſilium petitura , retulit nobis ſe cùm nunquam viro nupſiſſet, & rem habuiſſet cum adoleſcente, in ytero concepiſſe, vnde ſequuta eſt inappetentia, macies, & pallor totius corporis , quorundam eduliorum deſiderium,cum aliis grauiditatis ſignis.

Poſt quadrageſimum à conceptione diem percepit palpitationem quandam versùs hypochon-

drium dextrum, ab eóque tempore meliùs habuit, & appetitus reſtitutus eſt. Venter in dies augebatur, mammæ intumeſcebant, in quibus tandem lac colligi cœpit, nempe quarto menſe in mamma ſiniſtra, idque ſubrufum, poſteà album in dextra.

Quarto menſe, fluxus menſtruorum apparuit copioſus, triduò perſeuerans, inde ventris tumor imminutus eſt. Poſteà tamen ſenſim denuò augebatur. Menſtruæ purgationes ſingulis menſibus prodibant, quemadmodùm ante grauiditatem. Motus in ventre ſentiebatur illi conſimilis, quem fœtus in vtero concluſus ſolet exercere.

Nono menſe dolores parturientium paſſa eſt, vt ita vocata obſtetrice omnes aſtantes partum expectarent. Illi tamen dolores poſt 24. horas quieuerunt, & nihil excluſum eſt.

Ab eo tempore menſtruorum fluxus adhuc ordinatus fuit, vſque ad decimum tertium menſem, in quo iterùm parturientium dolores paſſa eſt ſine effectu. Poſteà verò nunquam ampliùs menſtrua prodierunt, ventris tumor permanſit, cum motu interpolato inſtar fœtus incluſi. Iamque elapſi ſunt triginta duo menſes à principio grauiditatis, neq; tumor ventris eſt admodùm inſignis, vix enim æmulatur ſemeſtrem geſtationem. Duo tumores apparent ſenſibiliter diſtincti, vt quoddam interſtitium medium appareat: Illi tumores ad hypochondria vergunt decumbente muliere. At eadem erecta, veram grauiditatem referunt, medium ventrem occupantes: compreſsi recedunt, & iterùm accedunt. Mouentur ſæpè motu proprio inſtar fœtus in vtero incluſi.

Mam-

Mámarum tumor jamdiu euanuit, & illæ admodùm molles ac flaccidæ euaſerunt, à quibus exprimuntur lactis viridis guttulæ perexiguæ.

Toto grauiditatis tempore, mœrore & Iejunijs ſeſe confecit, domi incluſa remanens, quòd grauiditas illa ſine conjugio legitimo contracta fuiſſet.

Caſus iſte rariſsimus eſt, & intricatiſsimis difficultatum labyrinthis inuolutus, à quibus tamen rationis & conjecturæ filo nos expedire conabimur.

Primò quidem eſſe veram imprægnationem arguere poſſent appetitus deprauati, lac in mammis collectum, & motus ipſius fœtus, cui nihil deeſſe videtur, quàm tempus partus conſuetum, quod quidem tempus ex eo retardatum fuiſſe quis dicere poſsit, quod longa Iejunia, & fluxus menſium fœtum debito alimento fraudauerint, vnde illius perfectio ad longius interuallum producta, hincq; mora in vtero diuturnior conſequuta fuerit. Attamen conuenit inter Medicos, Philoſophos, & Iuriſperitos, à quibus ſæpè hæc controuerſia diſputata eſt, vltimum humani partus terminum vltra vndecimum menſem extendi non poſſe. Neque eſt quod dicere quis valeat, præter naturalem, & ordinarium pariendi terminum, raros quoſdam, & extraordinarios caſus poſſe cõtingere, quẽadmodùm apud nos recens adhuc eſt hiſtoria dominæ de Cardet, quę ſe primũ ad 15. menſem, poſteà verò ad annum vnum, 2. & 3. fœtum in vtero geſtaſſe aſſerebat, qua de re duo exſtant cõſilia inuicẽ pugnantia doctiſsimorũ virorum Hucheri cum Varandæo ex vna parte; Et Saportæ cum Pradillæo ex altera,

Tùm etiam apud Schenchium quædam hiſtoriæ proponuntur infantium per biennium in vtero geſtatorum, qui ſtatim ac in lucem editi eſſent, & loqui & incedere cœperunt. Haſce enim hiſtorias, non hiſtorias, ſed fabulas eſſe aſſerimus: idque ex earum lectione confirmare facile eſt: nam quod ad Dñ. de Carder ſpectat, rationibus in conſilio Saportæ & Pradillæi propoſitis abundè conuincitur illam fuiſſe melancholicam, & imaginationis errore laboraſſe: quod non ſolùm ructus frequentes, cordis palpitationes, anathymiaſes ad caput & faciem delatæ, aliàque teſtabantur: ſed in primis quod ipſa ſe puerum in vtero clamantem audiuiſſe teſtaretur: quod eſſe impoſsibile, vel tantillùm initiatis in arte medica notum eſt. Et ea quæ ab eo tempore ſubſequuta ſunt, errorem illum mentis ſufficienter oſtendunt. Illa enim Domina, cùm adhuc in viuis ſit, ſe etiamnum hodie à viginti duobus annis grauidam pronunciat, quę aſſertio reliquarum omnium ab ea prolatarum fidem facilè abrogat. Hiſtoriæ verò à Schenchio collectæ, ex eo falſitatis arguuntur, quod aſſerant infantes in lucem editos ſtatim loqui cœpiſſe: At nemo neſcit loquelam eſſe ex diſciplina. Ejuſdem farinæ eſt quod Auicenna refert ſe à fideli quodam accepiſſe mulierem poſt decimum quartum menſem peperiſſe. Auritum enim teſtem ſe, non oculatum profitetur. Cum igitur nullâ verâ hiſtoriâ tales caſus aliquando accidiſſe conſtet, ac demum in noſtro caſu conceptus circa diem quadrageſimum moueri cœperit, cùm verus fœtus tertio, vel 4°. tantùm menſe moueatur, ſatius eſt aſſerere noſtram hanc mulierem, verum

rum fœtum non habere in vtero. Tantùm enim abeſt vt inedia, & purgationes menſtruæ, fœtum retardare potuerint, quin potiùs eundem accelerare potuiſſent, quemadmodùm docet Hipp. grauidam mulierem ex ſanguinis miſsione in abortum incidere. Dicendum ergo eſt in hujus fœminæ vtero eſſe præternaturale quippiam, quod ad vnum ex quatuor generibus referendum ſit, aquam, flatum, molam, vel monſtrum. Aquam eſſe nemo auſit aſſerere De flatu major poſſet eſſe conjectura, ſiquidem non rarò contingit, vt flatus in vtero concluſus, motus edat fœtum motibus ſimillimos, qui veram grauiditatem diù mentiantur. Attamen flatum non eſſe duo conuincere videntur: Vnum quidem quòd ille in vtero tamdiu contineri nequiuiſſet, ſed tandem excluſus, aut diſsipatus fuiſſet: Alterum, quod lac in mammis apparens, aliquid flatu majus conteſtari videatur. Molam autem eſſe, tutius eſt aſſerere: tum quod illius generatio ſatis frequens, rei nouitatem imminuit: tum quòd propoſita indicia illi ſatis videntur reſpondere, nimirum motus palpitans ad quadrageſimum diem, lac in mammis crudum, menſium fluxus grauiditatis tempore, idem lac poſt nonum menſem euaneſcens, & mammarum detumeſcentia, quibus addere eſt tumoris ventris duritiem, qui premendo locum mutat, & iterũ regreditur. Quãvis autẽ Hipp. j. de morbis mulierum aſſerat ex mola lac in mammis nõ colligi, id de vero & perfecto lacte audiendũ eſt, non autẽ de Ichoroſo, quod in huiuſmodi caſib. reperiri ſolet. Cùm autẽ duo tumores diſtincti tactui ſubiiciantur, veriſimile eſt duas adeſſe molas, cu

His equidẽ acquieſcere poſſet animus, niſi quæ-dã obſiſterent, ex quibus sũma difficultas ab initio propoſita exoritur. Primò enim ex doctrina Hipp: mola nullum habet propriũ motum, ſed tãtùm mo-uetur ad motum vteri, & ſi quis motus tangenti-bus appareat, ille palpitans tantùm eſt. In hac verò muliere major motus percipitur, & veri fœtus mo-tibus conſimilis, qui ab aſtantibus facilè conſpici-tur. Secundò mola conuertitur in vtrũq; latus, lapi-dis inſtar cum põderis, & grauitatis ſenſu; In hac muliere nihil tale apparet. Tertiò in mola Venter dilatatur in omnem dimenſionem æqualiter, cum in vero fœtu acuminetur versùs vmbilicum coar-ctatis vtrinque lateribus, cujuſmodi ſe habet vẽter huius mulierculæ. Quartò mola ad pubem & in-guina propendet: In hac muliere tumor eſt ad hy-pochondria. Denique mola cõtinuò augetur, & in ſpatio triũ ferè annorũ ad ingentem molem per-ueniſſet. At in hoc caſu tumor ventris perexiguus eſt, grauiditatem quinque tantùm vel ſex mẽſium referens, neque à longo tempore vlteriùs augetur. In harum difficultatum cõcurſu, licet ſatiùs duxe-rimus molæ generationi, tanquam frequentiori inſiſtere. Attamen omnibus phœnomenis meliùs ſatisfieret, ſi liceret aſſerere monſtrum quoddam in hujus fæminæ vtero latitare, quod ad præfini-tam quandam magnitudinem auctum, nullum ampliùs incrementum ſuſcipiat, ſed tantum modò viuentis humani fœtus inſtar nutriatur, indeque fiat, vt neque vterus ampliùs extendatur, ne-que fœtus alimento priuatus intereat. Ità enim nonnullas mulieres, ſerpentes, talpas, ranas, mures,

mures,aues, aliaque animalia enixas fuiſſe ,inter hiſtorias relatum eſt. Imò verò in Apuliâ & Lombardiâ frequentem eſſe talium animaliũ generationem multi authores referunt,idque genus animaliũ ideò vocari fratrem Lombardorũ; à Gordonio,Tornamirâ,aliiſque barbaris medicis Arpa ſeu Arpia nominatur,quod hujuſmodi mõſtrũ multos plerunque habeat pedes,quos etiam ſermone illo barbarico arpas nominant. Hoc inquã ſuppoſito, omnibus phænomenis poteſt ſatisfieri.Nã in talis grauiditatis initio,omnia veræ grauiditatis ſigna apparere potuerunt,ſcilicet lac in mammis,motus veri fœtus motui conſimilis.qui quadrageſimo die potuit apparere ex eo quod tale animal citiùs cõformatum fuerit,quàm verus fœtus. Deindè abſoluto animali venter nõ ampliùs creſcit,illud tamẽ non irritat naturam adſui excluſion em ,quia ſolâ tranſpiratione viuit,& vteri tepore fouetur. Duplex autem eſſe animal cõjiciendum eſt,quod duo corpora diſtincta in vtero percipiantur.Per hujuſmodi cõjecturas incertus diuagari poteſt animus, donec rei latentis excluſio rem totam oculis ſubjiciat.Quã equidem excluſionem(vt hoc tãtùm de curatione dicã)nollem arte promouere,ne mulier in aliquod vitę diſcrimen cõjiciatur;ſed tantiſper expectare,donec vel natura ſponte onus excutiat, vel ad tumorem ampliorem venter aliquãdo perueniat,quod tamen non euenturum ex propoſitis fundamentis aſſerere teneor. Poſt aliquot annos relatum mihi fuit hanc mulierculam fuiſſe liberatam; ſed quo euentu,expiſcari non potui;quia illa rem ſtudiosè celauit.

Ad huius hiſtoriæ illuſtrationem non parum conducit alius caſus à vetula obſtetrice mihi relatus, de quadam muliere Monſpelienſi, cui primum menſtruæ purgationes defecerunt, mox inappetentia, & quorundam peculiarium alimentorum appetitus eam inuaſit; præcipuè verò piſcium oſtraceorum appetentiâ eximiâ premebatur, vt iis continuò veſci cogeretur. Poſt ſecundum grauiditatis menſem, motum fœtus in vtero perſenſit, qui deindè ſequentibus diebus & mẽſibus perſeuerauit; quod tamen ipſi, aliiſque mulieribus mirum videbatur, cum ante tertium menſem fœtus in vtero moueri non conſueuerit. Poſt ſeptimum menſem lac in mammis apparuit, ſed prauo colore ad viridem vergente, infectum. Partus ad finem vſque decimi menſis protractus eſt. Quo tempore mulier doloribus parturitionis afflicta obſtetricem vocauit, & in iis doloribus per triduum integrum perſeuerauit. In eo autem prædicti dolores à vulgaribus parturientium doloribus erant diſſimiles, quod ægra ſe in ventre pungi ac lancinari ſentiebat, & vterum ſibi laniari dicebat. Tanta autem erat doloris illius pungitiui atrocitas, vt magnis ejulatibus vociferari cogeretur. Tandem poſt plures enixus animal quoddam, ſeu monſtrum peperit buffoni non abſimile, ſed plus quàm viginti pedibus in toto corporis ſui ambitu munitum. A mulieris vero in obſtetricis ſinum exceptum, indè in terram proſilit, & ſupra pauimentum ſatis celeriter curſitauit, ac tandem infrà lectum ſe recepit; vnde extractum ſubitò eneeatum eſt, & in ſel a-

vinari a

vinaria ſepulcrum,vt mulieris opprobrium celaretur.In pedum extremitatibus vnguiculi erant ſatis acuti, à quibus ſine dubio dolores pungitiui & lancinantes oriebantur , quas mulier parturiens percipiebat. Diſruptis enim membranis quæ tempore geſtationis animal continebant; illud exitum queritans , vteri membranam interiorem vnguiculis diſcerpebat , & dolores illos atroces concitabat.Quamvis huiuſmodi monſtra varias formas,& figuras obtineant, quia caſu, & fortuitò, ac naturæ errore generantur : attamen ea quæ frequenter in Apulia generantur, & fratres Lombardorum nominantur , ad iam deſcriptam figuram frequentiùs accedunt , vt ex autorum, qui hâc de re ſcripſerunt relationibus videre eſt.

Digitized by Google

Google

LAZARI RIVERII CONSILIARII ET MEDICI REGII,

ET IN MONSPELIENSI VNIVERſitate Medicinæ Profeſſoris, Obſeruationum Medicarum, & Curationum inſignium.

CENTVRIA TERTIA.

OBSERVATIO I.

Teſtis ſiniſtri inflammatio.

DOMINVS B. Mercator Monſpelienſis, cùm gonorrhœam ex impuro concubitu contraxiſſet, chyrurgum conſuluit, qui venā pedis aperuit, bolū ex caſsia exhibuit, & ſequēti die bolū ex terebenthina, aliáque remedia conſequēter, quibus gonorrhœa ſuppreſſa eſt; vnde facta metaſtaſi materiæ fluentis, te-

ſticuli tumor cum Inflammatione obortus eſt; ita vt intrà duos dies ad pugni magnitudinem excreuerit. Tandem ad me venit die octaua menſis Iulij 1643. jubeo iterari venæ ſectionem ex pede, emulſiones præſcribo, & cataplaſma ex farina fabarum cocta in oxycrato. Per biduum vſurpata hæc remedia nihil profuêre, tumore & dolore teſticuli perſeuerante non ſine febre. Peto mihi oſtendi cataplaſma, quod à chyrurgo confectum fuerat nimis durum, & cum oxycrato valdè diluto, ideò inflammationem non ſedabat defectu aceti, & partem calefaciebat nimia ſoliditate. Præſcribo venæ ſectionem ex brachio, fotum teſticuli cum aqua roſacea, & idem cataplaſma iterandum cum æquis partibus aquæ & aceti, atque iterùm emulſiones cum decocto refrigerante paratas; quæ omnia apud pharmacopæum ex arte præparata fuere. Sequenti die meliùs habuit, febris & inflammatio imminuta, tumore in eodem ſtatu perſeuerante. Purgationem præſcribo ex ſenna, rhab. manna, & ſyrupo roſaceo; bene purgatus eſt, febris omninò ſublata, inflammatio valdè imminuta eſt, ſed teſtis adhuc tumidus permanebat. Iteratur venæ ſectio in brachio, cataplaſma componitur ex farina fabarum cocta in aceto puro; tumor valdè imminuebatur, ſed aceti acrimonia ſerotum vellicabat, ad cuius ſublationem iubeo vt acetum cum lithargyro priùs decoquatur, ſic enim prorsùs aceti acrimonia tollitur, ex quo paratum eſt denuò cataplaſma cum farina fabarum; optimè ſuccefsit, & intrà quatuor aut quinq; dies tumor ita imminutus eſt, vt teſtis affectus vix magnitudine ſanũ ſuperaret.

OBSER-

OBSERVATIO II.

Dyſenteria.

DOmina Luquiſſa, Soror Baronis de la Roquette, correpta eſt dyſenteria graui decimâ quartâ die menſis Iulij, anni 1641. æſtu maximè ſequente. Ad eam vocatus ſum tertia die morbi, præſcribo clyſterem detergentem & venæ ſectionem. Quartâ, purgata eſt medicamento ex rhab. ʒ iß. myrobol. ʒ ß. infus. in aqua plantag. diſſoluendo rhab. pulu. ℈ j. ſyrupi roſac. ℥ j. bis dejecit humores excrementitios, ſed in reliquis dejectionibus quæ erant frequentes, mucoſum quid ſanguine perfuſum. Veſperi exhibeo laudani grana duo, quibus tormina parùm remiſerunt, & dejectiones paulò rariores fuêre, tum per breuia interualla aliquantulùm dormiuit, cum prægreſsis noctibus peruigil omninò fuiſſet. Quintâ tormina eadem, dejectio frequens, eaque ſanguinea, clyſteres ex lacte, & vitellis ouorum frequenter injiciebantur. Veſperi ſumpſit iterùm laudanum ad grana tria cum conſerua roſarum, & illicò dolores ſedati ſunt, ac ſemel tantùm in horâ dejiciebat, dormiuit per interualla. Sextâ die manè dejectiones iterùm frequentiores, cum doloribus intenſis. Iterùm ſecatur vena, & poſt tres horas ſumpſit decoctum inteſtinorum veruecis, cum pulueris granorum actes ʒ j. dolores omninò ſublati ſunt, & dejectionum interualla multò longiora reddita, ſed ſtatim à venæ ſectione totus venter inungebatur oxyrrhodino ex oleo roſ. aceto & aqua roſ. parato,

quod ſingulis horis admouebatur, ad ſedandam inteſtinorum inflammationem, quæ ex febre dignoſcebatur, & ex eo quod leuis ventris contactus dolorem inferebat, & hoc remedio multùm leuabatur. Veſperi injectus fuit clyſter ex lacte cum ℥ iij ſucci plātaginis ad eandem inflammationem inteſtinorum demulcendā; nam mihi maximi momenti viſum eſt, in tēpeſtate calidiſsima & æſtuoſiſsima ad inflammationem illatum partium præcipuam curationem dirigere, quiâ ex ea præcipuum ſolet impendere periculûm; vt plurimùm enim qui ex dyſenteria intereunt, præcipuam mortis cauſam, inteſtinorum gangrænam agnoſcunt, quæ ex aſsidua prauorum humorum illuuie in partes inflammatas, & vlceratas confluente, facile inducitur. Noctû etiam exhibitus fuit julepus ex aquâ plantaginis cum ʒ j pulu. granorum actes compoſitus. Totâ nocte non dormiuit, & frequēter admodùm dejecit, ſed ſine dolore. Septimâ die dejectionum frequentia continuauit, ſed ſine dolore, clyſteres continuati. Octauâ ſumpſit rhab. pulu. ʒ j. cum juſculo, vndè majora dejectionū interualla. Poſtmodùm verò per triduū ſumpſit manè decoctum myrobolanorum, quo integrè curata eſt. Illud autem decoctum ità compoſitum fuit.

℞. Cortic. mirobol. cepulor. ℥ j citrinor. ℥ ß paſſular. corinthiac. ℥ ij. coquantur in aquæ ℔ ij. ad tertiæ partis conſumpt. in colat. diſſolue ſacchari ℥ j. clarificentur & aromatizentur cinam. ʒ ij. capiat in quatuor doſes manè & ſerò.

OBSERVATIO III.

Lumbrici

Lumbrici.

DOminus de Sainct André vir nobilis, ſexagenarius laborauit dyſenteria per multos dies poſtmodùm febre tertianâ. Ac tandem cum conualeſcere videretur, pulſus apparuit intermittens, per tres aut quatuor dies, cum animi angore, & virium proſtratione. Cauſa huius pulſus intermittentis neque à medico ordinario, neque à me in cõſilium vocato internoſci potuit. Sed illa ſe ipſam prodidit, quæ erat lumbricus craſsitie digitum æquans, & longitudine brachij dimidium, eo excreto pulſus ad priſtinum ſtatum rediit, & æger qui peregrinus erat, ad ſuos reuerſus eſt.

OBSERVATIO IV.

Dyſenteria.

DIe 2. Auguſti 1643. Filius meus Carolus ſeptennis correptus fuit dyſenteria à frigore repentino producta, quod illis diebus contigit. Excernebat frequẽter pituitoſa multa cum ſanguine permixta, ſed ſine dolore & febre. Secunda die eadem. Tertiâ die febris eum corripuit, dejectiones pauciores, ſed frequentiores, porraceę, & cum torminibus; clyſteres ex lacte injecti, & ſanguis miſſus ad ℥ vj. veſperi cum fluxus vrgeret exhibeo laudani granũ ſemis, fluxus aliquantulùm retardatus eſt, vt rariores eſſent dejectiones, & minùs dolorificæ. Quartâ exhibeo potione ex rhab. ʒ j. infuſa in aqua plãtag. cũ eiuſdem pulu. ℈ j. & ſyrupi roſ. ℥ j. cum febris admodum remiſſa eſſet, multã pituitam & bilem excreuit . . . plures vices cum leuamine, ſed nocte inſequẽti grauiſsimis torminibus vexa-

batur iiſque ferè aſsiduis, cum perpetuâ & inani deſidendi cupiditate. Exhibeo circà mediam noctem laudani granum vnum, quo dolores illi ſedati ſunt, & fluxus imminutus, vt non niſi ſemel in hora dejiceret. Pro potu ſumpſit perpetuò decoctum raſuræ eboris cum conſerua roſarum agitatum, cui interdùm miſcebam ſalis prunellę ℈ j. hęc erant juleporum loco, quos pertinaciter renuebat. Quintâ die dejectionum interualla rariora, ita vt aliquando per duas aut tres horas non dejiceret, & humores pituitoſi ac bilioſi excernebantur ſine ſanguine & febre. Sextâ & ſeptimâ eadem. Octauâ ſumpſit rhab. ʒ j. cum juſculo, multa dejecit per dilucida interualla. Nonâ rariores dejectiones & craſsiores, appetentiâ cibi premebatur, & ſequentibus diebus ſine aliis remediis, Deo ſit laus & gloria, ad integram ſanitatem perductus eſt.

OBSERVATIO V.

Purgatio in Canicula.

ANno 1643. ardente ſyrio circa initium Augusti tres pueruli duorum aut trium annorum, à medicis quorum curæ commiſsi fuerant, purgati blandis medicamentis, eadem die conuulſi perierunt. Horum duo laborabant catarrho in pectus delabente tertius verò dyſenteria. Alij etiam pueruli ex catarrho in conuulſiones inciderunt eodem tempore, & eadem die è viuis ſublati ſunt. Fiunt autem hujuſmodi conuulſiones Epilepticæ, colliquatis humoribus ab aëre calidiori. Hinc patet ſumi-

tet ſumma cautione vtendum eſſe in ægrorum purgatione, diebus canicularibus, juxta præceptum Hippocratis.

OBSERVATIO VI.

Aluus Aſtricta.

QVidam religioſus ordinis ſancti Dominici, temperamento melãcholicus aluum habebat valdè aſtrictam, ita vt interdum per ſex aut ſeptem dies non dejiceret. Cui incommodo medebatur ſumendo duabus horis ante cœnam pruna cocta cum eorum decocto, quibus addebat vini valdè lymphati ſcyathum ſemis, cuius mediã partem ſumebat ante pruna, alteram verò medietatem iiſdem aſſumptis; & ſic aluus commodè laxabatur, ac multò efficaciùs quàm ex ſolis prunis fieri conſueuit. Idem præſtabat interdùm ſumendo butyrum recens ad nucis majuſculæ magnitudinem & deſuper hauriendo vinum lymphatum.

OBSERVATIO VII.

Hæmorrhoïdum Dolor.

IDem Religioſus quintâ die Auguſti 1643. correptus eſt dolore hæmorrhoïdum acerbiſsimo cũ tumore inſigni, atque inflammatione. Vocatus ad eum venæ ſectionem præſcribo ex brachio ſiniſtro, præmiſſo clyſtere, poſteà fotum anodynum cum cataplaſmate de mica panis, quod ferre non

poterat propter exquiſitiſſimum partis ſenſum. Secundâ die iteratur phlebotomia ex brachio dextro, ſumpſit julepos emollientes & aliquantulum laxantes, vt aluus liquida ſeruaretur, ſiquidem fæces induratæ dolorem admodum exacerbare ſolent. Iulepi autem erant hujuſmodi.

℞. Fol. lactucæ, bugloſsi, & ſummitat. maluæ ana M. j. liquirit. roſæ & paſſular. mundat. ana ℥ ß. flor. bugloſsi, borrag. & violar. ana P. j. coquantur ad ℥ viij. in colatura infunde caſſiæ recenter extractæ ℥ j. colentur iterum & clarificentur addendo ſyrupi violacei ℥ j. capiat bis in die.

Parti verò ſequens vnguentum admotum eſt.

℞. Olei roſ. & violac. ana ℥ j. vnguenti popul. ℥ ß. fiat linimentum.

Cum autem tumor & dolor perſeuerarent, admotæ ſunt duæ hyrudines hæmorrhoïdibus, extractúſque ſanguinis ad ℥ iv. & tenſio atque inflammatio aliquantulum remiſſa eſt. Poſteà verò ſuffumigium ſequens præſcriptum eſt.

℞. Semperuiui major. M. j. vini albi ℔ ij. bulliant, & huius decocti fumum recipiat in cathedra perforata. Deinde ſequens vnguentum parti admoueatur.

℞. Vnguenti roſ. ℥ j. mercurij crudi ʒ ij. miſce fiat vnguentum.

Quamvis autem mercurius eximiam vim habeat emolliendi, & tumorem diſcutiendi, durities tamen in parte permanebat. Ideò ad molliendum, ac diſcutiendũ tumorem duo remedia præſcripta ſunt. Primum fuit ſuffumigium aceti in quo ſilices igniti

igniti extinguebantur, quo ſcirrhoſos tumores emolliri Galenus docuit; Alterum fuit ſequens linimentum poſt ſuffitum admouendum.

℞. Ol. amygdal. amar. ℥ ij bdellij & ſtyracis liquidæ ana ʒ ij fiat linimentum.

His dolor & tumor ſingulis diebus multùm imminuebatur. Cui rei etiam multùm contulit decoctum millefolij, quòd per biduum ſumpſit pro potu ordinario cum pauco vino.

Quia verò aluus continuò aſtricta erat, ad eam laxandam & ſimul cauſam antecedentem per epicraſim auferendã, pilulę ſequẽtes præſcriptæ ſunt.

℞. Maſſæ pilul. de bdellio ʒ ii. ſennæ mundat. rhab. electi, & agarici recenter trochiſcati ana ʒ ii. cum ſyrupo roſ. ſolut. fiat maſſa pilular. de qua capiat ʒ i. ſingulis diebus manè, donec maſſa abſumpta fuerit. Et hiſce per aliquot dies continuatis omnino conualuit. Suffitus ex aceto ad tumorem diſcutiendum mirè profuit.

OBSERVATIO VIII.

Aſthma & hydrops.

VIr pauperculus & ſenex aſthmate à multis annis laborãs, hydropic⁹ fact⁹ eſt cũq; non [illegible] multis remediis tractari clyſter ei præſcribitur [illegible] furfuris M.i. & colocynthid. ʒ i coctis in vino [illegible] quo multa ſeroſa & pituitoſa excreuit. Idẽ remediũ tertio quoq; die iterauit, & ſemel in ſeptima [illegible] ctar. diacarth. ℥ ß. sũpſit cũ juſculo, & intra [illegible] hydrops ſublat⁹ eſt. Aſthma verò cũ curari nõ [illegible] ſet ob vetuſtatẽ, & ęger tãtũ aliquod remediũ [illegible]

ret, quo in paroxyſmo vteretur, eoq; ab imminente ſuffocatione liberaretur, aut aliquod grauiſsimæ ſpirandi difficultati ſolatium afferret, ſequens ei præſcriptum eſt.

℞. Aquæ cinam. ℥ ii. oxymel. ſcyllit. ℥ i. miſce vtatur ex cochleari in paroxyſmo.

Hoc remedio multam pituitam craſſam & viſcidam expectorabat, & breui à paroxyſmo liberabatur, qui ſuffocationem integram minabatur.

OBSERVATIO IX.

Dyſenteria.

ADoleſcens 20. annos natus circa finem Auguſti 1643. laborauit dyſenteria per duodecim dies, quam nullo remedio oppugnare conatus eſt, donec ad xenodochium deductus, ſumpſit ex præſcripto medici xenodochij ſalis vitrioli ʒ i. in aqua diſſolutam, multa euomuit bilioſa & pituitoſa, ſicq; facta eſt reuulſio humoris ad inteſtina defluentis, & hoc ſolo remedio curatus eſt.

OBSERVATIO X.

Tertiana Duplex.

QVidā adoleſcēs Iacobꝰ Durand nominatus, ætatis 17. annorū in mēſe Septēbri anni 643. laborabat duplici tertiana, ejuſq; octo acceſsiones paſſꝰ erat antequā vllo remedio vteretur; ſecta fuit vena, injecto priùs clyſtere, poſtridie verò ſumpſit guttæ gummi cum ſpiritu vini & ſulphuris præparati grana decem, non purgatus fuit, ſed tantùm leniſsimâ quadam nauſeâ, eaque inani affectus eſt.

Ac-

Acceſsio ea die anticipauit, breuior tamen fuit, & nullam aliam deinceps paſſus eſt, atque à morbo immunis fuit.

OBSERVATIO XI.

Alia Tertiana Duplex.

PEtrus Alegre 20. annos natus patiebatur duplicem tertianam à ſex ſeptimanis: in quarum decurſu aliquoties vena ſecta fuerat, & purgantia medicamenta exhibita. Tandem ſumpſit bolum ex mercurij præcipitati rubri ſine corroſiuis parati granis decem, ſcammonij pari quantitate, & conſerua roſarum compoſitum. Laborabat alui fluxu ſatis moderato ab octo vel decem diebus ante aſſumptionem medicamenti, quod tamen medico curanti non retulerat. Attamen operatio medicamenti ita ſucceſsit, vt ab eo æger non purgatus fuerit, & alui fluxus cohibitus ſit, febrileſque acceſsiones deſierint.

Eodem tempore alter eadem febre laborans, idem medicamentum ſumpſit, & ab eo decies purgatus nauſeaque interdum affectus eſt, & ab acceſsionibus liber euaſit.

OBSERVATIO XII.

Hæmoptoë.

VIr militaris nomine Beaulaguet Anianenſis 30. annos natus, temperamento ſanguineo, & billioſo præditus, ab octo menſib. incidit in ſanguinis excretionem per os, quem vomitu rejecit primâ

vice ad libras octo, à quo affectu frequenti phlebotomia liberatus eſt. Idem tamen vomitus ſanguinis poſt aliquod tempus ſemel atque iterùm recurrit ſed minori copia, & jam per interualla ſputa cruenta, & ſincerum ſanguinem per ſputum rejicit. Huic ſequentia præſcripta fuêre remedia in principio menſis Auguſti anno 1643.

Injecto clyſtere laxante aperiatur vena baſilica cubiti dextri, mittantur ſanguinis ℥ vi. vel vii.

Poſtridiè venæ ſectionis brachij, aperiatur vena malleoli ſiniſtri mittãtur ſanguinis vncię totidem.

℞. Fol. plantag. m. i. tamarindor. ℥ ß coquantur ad ℥ vi in colatura infũnde rhab. electi ʒ i. myrabolanor. citrin. ʒ ß ſantali citr. ℈ ß. in expreſsione diſſolue, mannæ & ſyrupi roſac. an. ℥ i. rhab. pulu. ℈ i. fiat potio quæ detur poſtridiè vltimæ venæ ſectionis cum regimine.

Poſtridiè purgationis applicentur duo cauſtica poſteriori parti ceruicis inter tertiam & quartam vertebram.

℞. Radic. biſtortæ, tormentillæ & ſympthiti majoris an. ℥ i fol. plantag. pimpinellæ, piloſellæ & vincæ peruincæ ana m. i. ſantali rubr. ʒ ii. coquuntur ad ℔. i ß in colat. diſſolue ſyrupi de roſ. ſiccis ℥ iiii fiat jũlep. pro quatuor doſibus matutinis, addendo vnicuique doſi ſalis prunellæ ℈ i.

Finitis julepis reiteretur potio purgans prædicta, addẽdo pulu. jalapę ℈ i. & totũ rhab. infundẽdo.

℞. Radic. conſolidæ major. ℥ i fol. plantag. pimpinell. bugulę, prunellę & piloſellę ana m. ß coquãtur cũ juſculo colli veruecini & colaturã capiat manè trib. horis ante prãdiũ, continuãdo per 12. dies.

Poſt

Poſt quartum quodlibet juſculum capiat potionem purgantem prædictam.

Finitis juſculis vtatur opiata ſequenti.

℞. Conſeruæ roſar. & radic. ſymphiti ana ℥ i trochiſcor. de carabe & de terra ſigillata ana ʒ ß coralli præparati, margaritar. præp. & lapid. hæmatit. ana ʒ i. gummi arabici & tragacanth. ana ℈ i. cum ſyrupo de roſis ſiccis fiat opiata de qua capiat magnitudinem auellanæ duabus horis ante paſtum, ſuperbibendo parùm aquæ potus ordinarij, quæ erit ptiſana confecta ex decocto hordei & liquiritiæ, vel aqua ferrata in qua pimpinella vel piloſella infundatur.

In principio autumni vtatur per xv. dies lacte caprillo, vel ouillo leuiter chalybeato.

Quam primùm aggreſſus eſt horum remediorum vſum, ſanguinis ſputum ceſſauit, neq; vnquam ampliùs in toto eorũ decurſu cõparuit, neq; deinceps.

OBSERVATIO XIII.

Ex tumore in genu aperto, loco puris ventus egreditur.

MVlier 30. annos nata, ab octo menſibus tumorem patiebatur, partem femoris inferiorem occupãtẽ, & ipſũ genu, nullus rubor aderat, ſed dolor eã infeſtabat, vt claudicare cogeretur. Multis remediis reſoluentib. adhibitis tumor in eodem ſtatu permanebat, Tãdem in duob. locis, parte ſcilicet interna & externa, eleuatio ſatis inſignis apparuit, eaq; circunſcripta cum molitie & fluctuatione: ita vt purulẽtã materiã adeſſe omnes exiſtimarẽt, admotũ

eſt cauſticum potentiale parti magis tumenti,quæ erat exterior, poſt modũ ſcalpello incisâ eſcharã, & aperto tumore,flatus quidã emanauit, & nihil aliud. Simile exemplũ habetur apud Zacut.Luſit. lib.2.prax.admir.obs.163.vbi ex Gal.& Auic.docet hujuſmodi tumores in genu ſæpè à medicis aperiri,pus intùs latere exiſtimantibus,& nihil aliud tamen,quàm flatuoſum ſpiritum egredi.

OBSERVATIO XIV.

Punctura apum.

MErcator Monſpelienſis nomine Claparede quinquagenarius,cum ſummo mane ex vrbe egreſſus eſſet,peregrè diſceſſurus, & mille paſſuum iter ab vrbe perfeciſſet examen apum in aëre volitans eum ſubitò inuaſit,& totam faciem,ac ceruicem infinitis aculeis compunxit. Vnde grauiſsimi dolores ſtatim exorti ſunt, qui eum domũ repetere confeſtim coëgerunt.Ad illum ſtatim vocatus, hominem inuenio maximâ doloris impatientiâ oppreſſum, vt vix in lecto ſe cõtinere poſſet,facies intumeſcebat,& rubore vndique infecta erat. Iubeo ſtatim partes compunctas illiniri theriacâ, quæ cum doloris atrocitatem non compeſceret,fotum præſcribo ex eâdem theriacâ in aquâ vitæ diſſolutâ,quâ dolores aliquantulum mitigati ſunt, & tumor faciei imminutus. Poſtmodùm locis magis dolentibus admotæ fuerunt cepæ cõtuſæ in modum cataplaſmatis.Lac ficulneũ etiam quibuſdam particulis admotum,ac deinde inunctio-

ctiones factæ ex oleo ſcorpionum Matthioli. Doloris acerbitas remedia ſæpè mutare cogebat,quę per duas horas continuata, & exhibita, potione cardiacâ,& alexipharmacâ,dolores in omnibus ferè partibus ceſſarunt.Adhuc tamen infeſtabat dolor acutiſsimus in auris ſiniſtræ cartilagine, qui prædictis remediis ſedari nō potuerat.Animo reuoluens non ſolùm apes parti admotas venenum attrahere,& dolorem ſedare, ſed etiam alia muſcarum genera,exiſtimaui cantharides duplici nomine conferre poſſe: tum quod inter muſcarum ſpecies numerentur, tum etiam quod attrahendi vi potentiſsimâ præditæ ſint.Et cum emplaſtrum veſicatorium quod in officinis habetur magnam cantharidum copiam in ſuâ compoſitione recipiat; ex eo paratum emplaſtrum auri admoueo quod intrà horæ quadrantem, dolorem omninò ſubmouit, veſicis non excitatis propter moram exiguam.

OBSERVATIO XV.

Catharrhus cum raucedine.

CIrcâ finem menſis Octobris anni 1643. cum primùm Auſtri flare inciperent;catarrho affectus ſum in pectus delabente, ſummam vocis raucedinem,ac penè aphoniam efficiente, cui ſtatim medelam faciens,purgationem inſtituo ex ptiſana laxante, quam ſumo bis in die per biduum. Hoc remedio ceſſauit raucedo, & interdiu à catarrho immunis videbar,ſed noctù fluxio ingraueſcebat

circa mediam noctem, tuſsimque continuam efficiebat, neque è lecto egredi cogebat. Huic mederi cupiens ſanguinem detraho ad ℥x. ſequenti tamen nocte, eadem tuſsis rediit, quæ non aliâ viâ quam ſurrectione è lecto ſedari poterat. Poſtridiè venæ ſectionis, liberatus à catarrho videbar, ſed nocte mediâ iterùm tuſsis rediit, ad quam potentius cohibendam, ſumo eâdem horâ laudani grana tria, & lectum repetens poſt mediam horam, noctis reliquum ſine tuſsi & fluxione, cum ſomno ſuauiſsimo tranſegi, ac noctibus inſequentibus nec tuſsis, nec catarrhus ampliùs comparuit. Vrgente affectu à vino abſtinebam, vtens pro potu ptiſana ex coriandro & liquiritiâ confectâ.

OBSERVATIO XVI.

Febris tertiana duplex cum hydrope.

ANtonius Sany Monſpelienſis annos circiter 40. natus, homo humilis fortis, & paupercu-lus, in menſe Septembri anni 1643. correptus eſt febre tertianâ duplici, eâque vehementiſsimâ, quam per menſem integrum ſuſtinuit ſine remediis, & prauis veſcens eduliis, vndè primùm lien intumuit, & ſcirrhoſam duritiem contraxit, ac tandem hydrops conſequutus eſt. Dum eſſet in eo ſtatu, medicum xenodochij vocauit, qui primùm potionem purgantem præſcripſit, poſteà venæ ſectionem, deinde apozema pro tribus doſibus refrigerans, aperiens & purgans, ſimulque fotum emollientem & aperientem regioni lienis per biduum, & iteratam venæ ſectionem poſt vſum apo-

zema-

zematum. Cum hæc nihil profuiſſent, exhibuit meo conſilio bolum ex mercurij vitæ correcti & per inferiora tantùm purgantis granis xij. cum conſerua roſarum, bis dejecit ſine nauſea & vomitu, & poſtera die paroxyſmus mitior ac breuior fuit, qui anteà vehementiſsimus eſſe conſueuerat. Duobus interjectis diebus iterùm exhibitum eſt idem medicamentum, quo per aluum rejecit atra, porracea, & fœtida quàmplurima, ac bis tantùm purgatus eſt, & paroxyſmus adhuc valdè imminutus. Duobus iterùm interjectis diebus tertia medicamenti doſis exhibita eſt, & nulla euacuatio ſubſequuta, ſed paroxyſmi non ampliùs redierunt, ab eoque tempore æger à febre illa tertiana prorsùs liberatus eſt. Manebat tamen hydrops cum tumore lienis, & dolore intenſo eiuſdem partis, ad quorum affectuum curationem exhibitus fuit bolus ex calomelanos Turqueti ℈. xx. & diagridij ℈. x. cum conſerua roſarum, idque remedium per ſex dies continuos vſurpatum fuit, ab eoque mouebatur aluus bis aut ter ſingulis diebus ſine moleſtia. Et poſt quartam exhibitionem, ventris tumor reſolutus apparuit, durities & tenſio lienis diſcuſſa, vt æger omninò curatus videretur. Ad majorem tamen cautelam, per biduum adhuc continuatum fuit remedium, ac poſtmodũ relictus fuit æger alimẽtis tantũmodò reſtituẽdus, cum nullus affectus pręter naturã in eo appareret. Tã ſubita verò reſolutio tumoris abdominis, tenſionis & doloris lienis, cõjecturã facit flatuũ copiã in ægri abdomine cõtentã fuiſſe, quę breui diſcuſſa fuerit, reſeratis viis & meatibus partiũ naturaliũ.

OBSERVATIO XVII.

Hydrops in Puero.

Filius D. Chaugerij in Computorum Curia Procuratoris, ſex annos natus, in principio æſtatis, anni 1643. affligi cœpit dolore ſatis moleſto in regione lienis, qui ad vmbelicum ſeſe exporrigebat. Hunc ſequutus eſt tumor abdominis ſenſim increſcens, cum macie totius corporis. Quę tamen cum non valdè vrgerent, neglecta fuit curatio à parentibus vſque ad finem menſis Octobris, quo tempore me conſuluit. Præſcribo primùm potionem purgantem, poſtmodùm juſcula appetentia per duodecim dies, addendo tertio cuique juſculo ſennæ ℥ij. & ſyrupi de cichor. compoſ. ℥ j. Eodem tempore illinebatur totus vēter vnguento de obſtruēte. ſumebat pro potu ordinario bochetum rhabarbari cum aqua infuſionis chalybis paratum. Hæc diligenter vſurpata nihil contulerunt. Ideò ad potentiora confugiens, præſcribo opiatam aperientem & roborantem ſingulis diebus vſurpandam, tum etiam purgationem ex jalapæ & ſcammonij, ſingulorum granis decem, calomelanos Torqueti g̃. xij. quæ in formam boli reducebantur cum cōſeruâ roſarum. In primâ exhibitione fuerunt tantùm grana ſex ſcammonij & jalapæ, ſed cum medicamentum duas tantùm ſedes mouiſſet, grana decem vtriuſque in ſecundâ doſi vſurpata ſunt, à quibus æger quater dejecit ſine moleſtiâ, & po-

ſtera die manè ſemel aluum depoſuit, & in dejectionibus inuenta eſt veſicula ydatides nucis juglandis magnitudinem æquans, cui adhærebat ſatis magna copia pituitæ craſſæ & viſcidæ. Tertio quoque die purgationes iſtæ vſurpatæ ſunt, & quinquies iteratæ, vnde ventris tumor valdè imminutus eſt, ægerque multò alacrior factus, ſed cum glacialis aëris frigiditas vrgeret, purgationes iſtæ ad aliquod tempus intermiſſæ ſunt. Poſt duos menſes vmbilicus ſpõte apertus eſt, & magna puris copia excreta, vnde æger interiit. Dolores in principio morbi apparentes abſceſſum indicare potuiſſent, ſi à medico attentè animaduerſi fuiſſent, ſed cum tunc temporis vocatus non eſſet, & mater doloris illius in primâ morbi relatione mẽtionem non feciſſet, ac tumor vniuerſum abdomen occuparet, vulgaris hydropis conjectura facta eſt.

OBSERVATIO XVIII.

Vlcus cancroſum.

MAter Petri Renaldi chirurgi Monſpelienſis, ſexagenaria vlcus patiebatur in tibiâ ſiniſtrâ, magnitudinis volæ manus liuidum & cacoëthe, carnem habens præduram, & ſenſu prorſus orbatam, itavt ſine dolore ſecaretur; quod ab humore atrabilario partis ſubſtantiam adurente procedebat. Erat autem in menſe Octobri anni 1643. vigente frigore, itavt ſemicupia, quæ alioqui viſcerum intemperiei corrigendæ admodùm neceſſaria fuiſſent, vſurpari non potuerint. Ideò juſsi

cum medicamentũ exhibitum eſt. Secunda die celebrata phlebotomia. Tertiâ die exhibitus mercurius præcipitatus ruber ſine corroſiuis paratus cum ſcammonio ad grana decem vtriuſque. Excreuit bilioſa multa & porracea bis per vomitum, & bis per ſeceſſum. Perſeuerante morbo, eadem doſis vtriſque exhibita eſt, eodem modo purgatus eſt & febris non ampliùs rediit.

OBSERVATIO XXI.

Aſthma.

Senex ſeptuagenarius à multis annis aſthmaticus, ad eam redactus erat anguſtiam, vt vix ſpiritum ducere poſſet, etiam erecta ceruice; & hianti ore continuò ſterteret, neque vllo modo quieſcere poſſet, quin ſtatim ſuffocari videretur. Sequẽtiũ remediorum vſu ſtertor deſiit, facilior reſpiratio fuit, & æger multùm leuatus eſt.

℞. Aquæ cinam. ℥ ij oxymel. ſcilic. ℥ j miſce vtatur ex cochleari frequenter.

℞. Radic. enulæ campanę ſaccharo conditę ʒ iij ſacchari candi ℥ ß ſyrupi de hyſſopo ℥ ij. gummi ammoniaci aqua vitæ diſſoluti ʒ ß miſce fiat looch de quo capiat cochlear vnum manè & ſerò, ſenſim lambendo.

OBSERVATIO XXII.

Colicus dolor & rheumatiſmus.

Die 19. menſis Decembris, anni 1643. clariſſima Matrona vxor Dñ. de la Roche in Suprema

Cōputorū,Subſidiorū & Fiſci Regij Curia Monſp.Conſiliarij,correpta eſt dolore colico acerbiſsimo,quo tota lumborum & hypogaſtrij regio vehementiſsimè premebatur.Laborauerat autem per duos menſes rheumatiſmo,qui omnes ferè corporis partes ſeriatim, & viciſsim peruaſerat, in iiſque partibus dolores excitauerat, neque adhuc à dictis doloribus liberata erat.Ad quorū expugnationem ſanguis fuerat detractus frequenter ex venis tum ſuperioribus, tum inferioribus; enemata frequenter injecta ſed purgationes paucę & leues vſurpatæ,quia ægra mollis & delicatula aliter ęas ferrę non poterat.Ad dolorem hūc immanem auferendum, Præſcribo clyſterem ex decocto emollientium & carminantium confectum, in quo diſſoluuntur catholic.dupl. ℥i.diaphenic. ℥ ß. aquæ benedictæ ℥iiii.intrà dimidiam horam ab aſſumpto clyſtere,vomitu rejecit pituitę craſſę & viſcoſæ patinam dimidiam, & poſt alteram dimidiam horam,eandem pituitæ quantitatem vomitu rejecit; & iterùm poſt horam, eandem pituitam euomuit, ſed paulò minori copiâ,& bile flauâ ſuffuſam.Per aluum bis purgata eſt, & intrà trium horarum ſpatium ab injecto clyſtere,à dolore omninò liberata fuit. Nocte inſequenti optimè dormiuit, & dolores prægreſsi à rheumatiſmo oriundi prorsùs quieuerunt.

OBSERVATIO XXIII.

Hydrops.

IAcobus Mignot piſtor Monſpelienſis, annum agens 35. cum in menſe Auguſto anni 1643.febre tertia-

tertianâ duplici intermittente per aliquod tempus afflictus eſſet,ex incautâ victus ratione incidit in febrem continuam,quæ ad 20.dies extenſa,in tertianam duplicem iterùm commigrauit, eaque per mẽſem integrum perſeuerauit; & cum æger nullis aut paucis remediis vteretur,ac multo potu ſe ingurgitaret,tandẽ in hydropem Aſcitem incidit, quo à duobus menſibus detinebatur, cum ad eum vocatus ſum.Tunc temporis tumore inſigni abdominis conflictabatur, crura etiam, tibiæ & ſerotum valdè intumuerant, ac totum corpus ità debilitatum erat, vt in lecto perpetuò decumbere cogeretur.Illius curationem ita aggreſſus ſum.

Primâ die quæ erat 27.menſis Nouembris,purgans medicamentum ei exhibitum eſt ex ſennâ, agarico,mânâ &ſyrupo ros.quo mediocriter purgatus eſt.28. ſanguis detractus eſt à brachio dextro ad ℥ viij multo ſero refertus. Vigeſimâ nona ſumpſit bolum ex calomelanos ǵ.24. jalapæ ℈ i cum conſerua roſarum,quo quinquies dejecit excreméta craſſa & nigricantia. Trigeſimâ die ejuſdem menſis ſumpſit calomelanos ǵ.24. jalapæ ʒß. ſepties purgatus,& primùm craſſa & nigra excrementa,poſtmodùm ſeroſi humoris copiam excreuit,crura & tibiæ valdè detumuerunt, ſerotũ media parte imminutum.Primâ die Decembris, idẽ remedium iteratum eſt cũ eadem operatione. Secundâ Decẽbris idem remediũ iteratum, & eadẽ fuit operatio ſed paulò minor:crura,tibiæ & ſerotum omninò detumuere, ſed venter in eodẽ ſtatu permanebat,Die tertiâ ejuſdem menſis clyſter in-

eſt,quo multùm purgatus eſt.Die nonâ & decimâ eiuſdẽ menſis julepus iteratus eſt, venter mollior & imminutus apparuit. Die vndecimâ puluis hydroticus iteratus,multas aquas ejecit,venter magis imminutus: tota ferè die leuibus deambulationibus in cubiculo exercebatur, Die 12.13.14.& 15. julepus aperiens iteratus, & vrinæ copioſiores apparuêre,& venter in dies magis imminuebatur, itavt jam conualeſcere omninò videretur, & potẽtioribus remediis non indigere.Ideò præcepi vt tantùm exactam victus rationem ſeruaret, & pro potu ordinaaio vteretur vino albo ex infuſione chalybis parato,cũ ptiſana conſueta, qua à principio curationis cõtinuò vtebatur,ex decocto agrim. ceterac.capillor.vẽn. & corticibus medianis tamariſci cõpoſita. Hoc præſcripto per quinq; vel ſex dies nõ eũ inuiſi quibus elapſis retulit mihi ſe adhuc ſiti importuna detineri,qua etiam toto morbi decurſu vexatus fuerat.Cõſulo ad ſitim extinguẽdã vt in ptiſanę ordinarię ℔iij diſſolueret ſalis petrę optimè purificati ℥ ß.eaq;vteretur pro potu ordinario,cũ vino chalybeato prædicto. Quibus per quinq; vel ſex dies cõtinuatis,ſitis omninò diſparuit,& vrinæ huius remedij vſu multò copioſiores excernebãtur:itavt eo cõtinuato per decẽ aut duodecim dies,tumoris vẽtris reliquię omninòdiſcuſſę fuerint,& æger,Deo ſit laus & honor,priſtinã valetudinẽ recuperauerit.Cõſului tamẽ vt vino chalybeato adhuc per lõgũ tempus vteretur in potu, ejuſq; ℥ ij ſumeret ſingulis matutinis. Ante duos annos hæc contigêre , & ab eo tempore ille pancraticè vixit,& nũc inculpatã fruitur valetudine.

finem primùm clyſter injectus eſt ex catholic. & diaphenic.ana ʒ vi.olei lilior.℥ iii.ſalis ʒ i.cùm decocto emolliente, quo bellè purgata eſt, & ſtatim poſt illius rejectionem, ſanguinis fluxus valdè imminutus, quod mirũ videri poteſt, cùm hujuſmodi clyſteres ſanguinis profluuium augere potiùs videantur,ſed illud ea ratione factum exiſtimo,quod vterus ab excrementis in recto inteſtino contentis premebatur, & ab illa oppreſsione liberatus ſeſe colligere cœpit, & motum illum præpoſterum cohibere, vt ad magis genuinum ac naturalem ſeſe accingeret.Cum autem poſt ejectum clyſterem vterus nihil moliretur,ſed aliquis ſanguinis effluxus, ſemper continuaretur, & de fœtu mortuo cõſtaret, ad illius excluſionẽ exhibita eſt ſalis vitrioli ʒ i. in aquæ buglosſi ℥ iiii. diſſoluta. Quod ſanè duplici nomine conferre videbatur: primò quod vomitum ciendo, vterum etiam irritaturus eſſet ad excluſionem: quandoquidem in vomitu omnes partes in imo ventre contẽtæ ſeſe vehementer contrahunt: ſecundò quod ſal vitrioli maxima aſtringendi vi præditum eſt,qua ſanguinis fluxui cohibendo conferre poteſt.Exhibito medicamento bis vomuit ſatis vehementer, ac multa pituitoſa,ſeroſa, ac bilioſa excreuit, & paulò poſt dolores parturitionis apparere cæperunt: qui cum per 4. aut 5.horas perſeueraſſent, neq;frequentiores euaderent,ad partum vlteriùs adjuuandum ſequens potio exhibita eſt.

℞.Dictamni cretici,ariſtoloch.vtriuſq.& trochiſcor.de myrrha ana ℈ ß. croci & cinam. ana g. xii. confect.alcher.ʒ ß. aquę cinam. ℥ ß aquę naphę & arthemiſ.ana ℥ iß.fiat potio qua aſſumpta intra ho-

ræ quadrantem validis conatibus, iiſque geminatis ter aut quater, fœtum excluſit, cujus cutis putreſcere incipiens, variis in locis lacerata viſcebatur. Paulò poſt etiã ſecundinas ſemiputres excluſit, & ab eo tempore lochia valdè mediocria effluxere.

OBSERVATIO XXV.

Ophtalmia.

QVidam Ruſticus quinquagenarius, ophtalmiâ inueteratâ laborans ex Medici præſcripto, victu refrigerante & aquæ potu, longo tempore vſus fuerat, ſine vllo leuamine. Tandem ab alio ruſtico perſuaſus fuit vt victum illum refrigerantem deſereret, & meri potui indulgeret. Poſt aſſumptum primum meri cyathum, ſe oculis meliùs habere ſenſit, & intrà paucos dies eodem potu continuato, ab ophtalmia prorsùs liberatus eſt. Idẽ aliis duobus contigiſſe mihi relatum eſt, quod confirmat aphoriſmũ Hippocratis, dolores oculorum interdũ meri potione curari; quando ſcilicet ophtalmia fit à ſanguine craſſo & pituitoſo oculorũ tunicis impacto, qui meri vſu liquatur, attenuatur atq; reſoluitur.

OBSERVATIO XXVI.

Iliaca Paſſio.

DIe 29 mẽſis Ianuarij 1644 Dñ. Guillelm⁹ Patris in Curia Pręſidiali Mõſpel. Cõſiliari⁹, laborare cœpit colico dolore vehemẽti ex intẽſo frigore cõcepto, quod tũc tẽporis vigebat. Vocat⁹ pharmacopę⁹ injecit ſtatim clyſterẽ emolliẽtẽ, carminantẽ, & laxãtẽ, quo fæces multas excreuit. Dolore perſeuerante

râte iterat⁹ fuit idē clyſter, adjectis oleis carminātib. quē nō rejecit. Dolore adhuc ſęuiēte, terti⁹ poſtmodū inject⁹ eſt, quē etiā retinuit. Plurib. immiſsis ſuppoſitoriis clyſterū portionē excreuit ſine vlla materia fæculēta Die 2.ª morbi vocat⁹ ego pręſcribo fotū emollientē & anodynū toti ventri admouendū, & clyſterē ex fotus decocto paratū, quem etiā diu retinuit, & exiguam illius portionem rejecit, ſine vlla materia, nullus dolor aderat, neq; vlla febris: vomitus autē per interualla infeſtabat. Hinc conjicere licuit ægrū iliaca affectione laborare, ſed à quâ causâ fieret, valdè dubitatū eſt in conſulationib. pro tāto affectu conuocatis. Inflāmationē enim teſtari videbatur febris, quæ tertio die ſuperuenit, ſitis & linguæ ariditas. Sed quomodo inflāmatio inteſtinorū adeſſe poſset citra dolorem, concipere non poterā: videbatur potiùs fieri à fæcib induratis, vel contorſione alicujus inteſtini. Multa remedia vſurpata fuêre, venæ ſectio ter repetita, bis in brachio, & ſemel in pede: julepi refrigerantes exhibiti, clyſteres ex decocto inteſtinorū veruecis injecti omni hora: fotus emolliēs cōtinuò admotus toti vētri. Vſq; ad ſeptimū diem vomitus perſeuerauit: quo juſcula & potulenta excernebat, cū materia biliosa, pituitoſa, & ſtercoroſa. Nihil verò per aluū effluebat. Circa finem ſeptimi diei alu⁹ fluere cœpit & fæces multas excreuit per interualla, ceſsāte prorſ⁹ vomitu. Alui flux⁹ cōtinuauit per 5. dies, manente tamen febre, & viriū imbecillitate: liquida in fine dejiciebat, qualia ante vomere conſueuerat. Die 13.ª morbi grauib. inquietudinibus affectus eſt, cum virium langore, quibus ſenſim deficientibus, è medio ſublatus eſt.

T 3

ctus prouenire ex retenſione humorum, qui ad articulos anteà ferebantur, illi enim intùs coerciti febrem ac ſitim efficiebant; vndè maximum impendebat vitæ periculum, arthritici enim plerumque interire ſolent in ſenectute, quando facultas expultrix debilitata non poteſt ſufficienter humores ſuperfluos deponere ad articulos, ſed ij in viſceribus retenti grauia damna inferunt, & plerumque lethalia. Ad horum affectuum curationem præſcripſi clyſterem laxantem, & refrigerantem bis in die iterandum, tum etiam phlebotomiam bis in die per biduum, & in ſingulis hauſtibus potus ordinarij, qui erat ex decocto hordei & graminis, diſſoluebam ſalis prunellæ ʒ j. ſpiritus vitrioli guttas xij. Hiſce remediis intrà biduum ſitis illa ingens extincta eſt, & febris admodùm remiſſa. Ac paucis poſteà diebus, blandis purgationibus, cum juſculis refrigerantibus, per interualla vſurpatis integrè reſtitutus eſt.

OBSERVATIO XXVIII.

Catarrhus in Pulmones defluens.

IN fine Menſis Februarij anni 1644. afflictus ſum catarrho grauiſsimo in pulmonem decumbente, vnde tuſsis vehemens diù noctùque perſeuerans cum difficultate ſpirandi, ita vt in lecto non poſſem decumbere. Aderat præterea febris exigua, quæ peripneumoniam minabatur. Aduerſus iſtum affectum pugnaui quatuor venæ ſectionibus, & totidem purgationibus intrà quindecim dies vſur-

patis,his accedebant cucurbitulæ, veſicatorium, incraſſantia & bechica permulta. Licet bis aut ter in anno huiuſmodi catarrhis affligi ſoleam, nũquam tamen anteà tam diuturnus & cõtumax fuerat, ita vt valdè matuerem, ne in phtiſim tandem degeneraret cum irrita eſſent omnia remedia, quæ aliàs ſtatim prodeſſe conſueuerant. Itaque ad efficax quoddam remedium confugiendũ eſſe ratus,quo fluxionis radices euellerentur,ſumpſi calomelanos grana xx.cum jalapæ g̃.x.quo remedio per aluum excreta ſunt pituitoſa ac bilioſa multa,qualia in aliis purgationibus non apparuerunt; per os autem multam pituitam excreui, tuſsi & ſcreatu,quâ euacuatione per biduum perſeuerante, ceſſauit poſteà catarrhus, & tuſsis omninò diſparuit,ſicque à graui illo morbo Dei beneficio liberatus ſum.

OBSERVATIO XXIX.

Contuſiones.

QVidam adoleſcens ex alto ceciderat,& omnia membra admodùm contuſa fuerant,vt breui moriturus videretur. Pater ipſius accepit fauos cum melle, & coxit in vino ad conſiſtentiam vnguenti,quod extendit ſuper corium veruecis recenter mactati; eoque ægrum inuoluit. Reiterata per triduũ operatione æger omninò curatus eſt.

In contuſionibus particularibus extenditur vnguentum ſuper linteũ,& applicatur,ſtatim curat.

OBSERVATIO XXX.

Febris

Febris lenta cum doloribus lumborum & crurum.

FIlius Iacobi de Ladeueſe ciuis Monſpelienſis, ſeptem annos natus, ab aliquot menſibus febre lenta detinebatur, qua corpus valdè emaciatum fuerat, eamque comitabantur dolores lumborum regionem & crura affligentes. Multa remedia in vſum reuocauerat, ſed fruſtrà. Vocatus ad eum die 19. menſis Aprilis 1644. præſcripſi bolum ex calomelanos ℈. x. diagrid. ℈. v. cum cõſerua roſarum, quem ſumpſit die vigeſima, bis purgatus eſt blandè, & indè meliùs habuit. Die vigeſimâ primâ eiuſdem menſis ſumpſit calomelanos ℈. xij. diagrid. ℈. vi, bis etiam blandè purgatus eſt, & multò melius habuit. Die vigeſimâ ſecundâ, eandem doſim ſumpſit cum eadem operatione, & integræ ſanitati reſtitutus eſt.

OBSERVATIO XXXI.

Tuſsis & difficultas ſpirandi cum doloribus humerorum & Brachiorum.

VXor Petri Florens agricolæ, Viuareſſe nominata, ab octo mẽſibus laborabat humerorum & brachiorum doloribus, cum pectoris anguſtia, tuſsi, & difficultate ſpirandi, multam extuſsiendo materiæ pituitoſæ & aquoſæ copiam excernebat. Pluribus potionibus & apozematis, aliiſque remediis vſa fuerat ab alio medico præſcriptis, malo in eodem ſtatu perſeuerante. Tandẽ meam opem implorat die decima octaua mẽſis Aprilis, anni 1644. eique exhibeo bolũ ex calomelanos ℈. xx. diagrid. ℈. x. cũ cõſerua roſarũ. Horis duabus ab aſsũptione remedij, bis copiosè ſudauit, poſteà per tres vices

A quibus impeditus humorum commeatus, affe-ctionem hypochondriacæ ſimilem efficiebat,& in calido ægri temperamento febres hujuſmodi cõcitabat.Quæ quidem febres à ſeroſâ illuuie ebulliente & putreſcente oriebantur,eaque per ſudores & vrinas excretâ,ceſſabant. Dolores verò crurum à craſsis vaporibus concitabantur, ab hypochondriis ad eas partes tranſlatis.Multis remediis vſus fuerat per illud triennium à peritis Medicis præſcriptis.Ego in hunc modum curationem aggredior.

℞.Sennæ mundat. ʒ ij. aquæ fontis ℥ viij. ſalis tartari ʒ i. ſpiritus ſulphuris gutt.xxx. infundantur frigidè per noctem, colaturam capiat manè cum regimine.

Sequenti die aperiatur vena baſilica cubiti ſiniſtri,mittantur ſanguinis ℥ ix.

Poſt venæ ſectionem,reiteretur infuſum ſennæ per triduum.

Per vſum horum remediorum foueatur venter decocto emolliente & aperiente manè per horam ante ſumptionem infuſi,& veſperi per horam ante cœnam.

Poſt fotum illinantur eædem partes vnguento emolliente,& aperiente.

Deinde vtatur pilulis ex chalybe per quindecim dies.

Eodem tempore ſtatim ab aſſumptis pilulis capiat infuſionem ʒ j. ſennæ,cum ſale tartari, & ſpiritu ſulphuris paratam.

Per vſum pilularum continuetur fotus & litus manè & ſerò.

In medio & fine pilularum,vtatur balneo tepido per biduum.

His perfectè curatus viſus eſt,neque enim redibant acceſsiones febriles,neque alui excrementa ceream illam conſiſtentiam ampliùs obtinebant. Ad perfectiorem tamen curationem,ad aquas acidulas eum dimiſi per quindecim dies ſumendas. Præſcripſi per æſtatis decurſum ſyrupum, magiſtralem bis in menſe ſumendum, & opiatam roborantem & aperientem frequenter vſurpandam. Autumno verò vt præmiſſa purgatione & venæ ſectione pilulas ex chalybe repeteret per duodecim dies,cum fotu & limimento. Deinde pilulas vſuales aperientes & purgantes bis aut ter in menſe per totam hyemem ſumendas,ac denique opiatæ continuationem,diebus intermediis. Poſteriora remedia,nempè ſyrupum,pilulas & opiatam non vſurpauit; quia priorum effectu à contumaci morbo liberatus eſt.

OBSERVATIO XXXIII.

Menſium fluxus immodicus;cum principio hydropis.

AMpliſsimi Viri Dñ.de Burcin in Senatu Gratianopolitano Præſidis vxor clariſsima, à ſeptem menſibus fluxum menſtruorum patiebatur ferè continuum,à quo in cachexiam & principiũ hydropis inciderat,cum maxima virium imbecillitate. Vocatus ſum ad eam die duodecimâ menſis Maij,anni 1644. dicebat ſe à remediis magis lædi, quia purgationes menſium fluxum augebant, tum etiam ea omnia quæ ad obſtructiones reſerandas præ-

das præſcribebantur. Ego verò præſcripſi purgationē ex decocto plantaginis & myrobolan. in quo rhab. pulu. ℥ ß. diſſoluebatur, blādè purgata eſt hoc remédio per triduū vſurpato, & ſimul menſiū fluxus ferè cohibitus, tum ſitis quâ perpetuò premebatur, valdè imminuta. Ad obſtructiones autem reſerandas & vniuerſam humorum illuuiem educendam pilulæ ſequentes præſcriptæ ſunt.

℞ Chalybis præparat. cum ſulphurę ℥ j. ſennæ mundat. rhab. elect. & agarici recēter trochiſc. ana ℨ j pulu. elect. diarrhod. abbat. ℨ ß. cum oximel. ſimpl. fiat maſſa pilular. de quâ capiat ℈ j. tribus horis ante paſtum, poſteà deambulando.

Hiſce pilulis per quindecim dies cōtinuatis, à fluxu menſiū immodico, & à cachexia liberata eſt. Ad robur autē hepati cōciliādū, conſeruâ abſyntij pōtici per multos dies vſa eſt. Et per quatuor aut quinque dies ante aduentū purgationis menſtruę, ne immodicè proflueret, vndè maxima viriū dejectio ſequebatur, ſumebat manè ſpicæ nardi grana octo, cū croci martis aſtringētis granis quindecim in pilulas redacta, cum conſerua abſyntij pontici, ſicque fluxus menſium immodicus cohibitus eſt.

OBSERVATIO XXXIV.

Dolor dentium cum tumore ſuprà mandibulā ſuperiorem.

Die decimâ quintâ Auguſti anni 1644. correptus ſum dolore dentium, quem ſequutus eſt tumor ſuprà mandibulam ſuperiorem ſiniſtram, cum inflāmatione, & dolore inſigni. Poſt venæ ſectionē ex eodē latere, parti admoueo per totā diē

ad deliria & conuulſiones deduxit. Et quia paupercula erat, & parcebat ſumptibus, paucis remediis curata eſt in ſequentem modum.

Quater ſecta fuit vena, cucurbitulæ pluries admotæ, humidæ & ſiccæ, pro potu vtebatur decocto radicis acetoſæ, in quo diſſoluebam bis in die ſalis prunellæ ℥ i. ſpiritus ſulphuris guttas xv. in juſculis ſumebat frequenter bezoard. min. ℈ i. Die vndecima morbi exhibui ſpiritus fuliginis ℥ ii. in aqua cardui benedicti, & parùm ſudauit: die duodecima exhibui ejuſdem ſpiritus ℥ iii. cum eadem aqua, & copioſè ſudauit, eademque die febris remiſſa eſt, deliria, & motus conuulſiui deſierunt, & intrà paucos dies poſtmodùm conualuit.

OBSERVATIO XXXVII.

Hemicrania.

Filia nobilis viri Dñ. de Larcare Picenenſis, annos nata duodecim, laborabat hemicraniâ ab aliquot annis infeſtante, quæ nullis remediis ceſſerat, ſed corpus emaciatum permanebat nullum ſumens incrementum. Miſſa eſt meo conſilio ad thermas Balerucanas, & aquis earum vſa eſt in potu, & lotione capitis, ſicque perfectè curata eſt.

OBSERVATIO XXXVIII.

Vulnus in brachio curatu difficile.

DN. de Rochemore annos natus circiter 25. vulnus acceperat in brachio, paulò ſupra carpum,

& verſus cubitum aſcendens.In curatione fluxiones nouæ frequenter obortæ ſunt, quibus totum brachium, & manus intumeſcebat, iiſque ſupputationes ſuccedebant,quæ aliis in locis tum brachij,tum manus apertæ ſunt,licet debita curatio adhiberetur,brachium,& manus tumore ædematoſo afficiebantur,& ex vlceribus pus ſeroſum effluebat. Poſt multa remedia cauſam antecedentem , & conjunctam reſpicientia, curatio peracta fuit per ſplenia locis tumentibus admota , cum bona ligatura, quibus humorum in partem affluxus impediebatur ,& ſinuoſorum vlcerum vnio procurabatur. Sicque æger intra quindecim dies curatus eſt,qui anteà per duos menſes laborauerat.

OBSERVATIO XXXIX.

Pleuritis.

IN principio menſis Septembris,anni 1644.filius Dñ. Audifret ciuis Monſpelienſis , quinque annos natus,correptus eſt pleuritide lateris ſiniſtri, cum febre acutiſsimâ.Poſt remedia ordinaria per quinque dies vſurpata,& quatuor phlebotomias, juſsi vt cucurbitulæ duæ lateri dolenti applicarentur cum profundis ſcarificationibus; contigit autem vt ex ſcarificationibus illius cucurbitulæ quæ dolentem locum propiùs attingebat, ſanies multa effluxerit per totum diem , ſimulque dolor, ac febris deſierit. Iuſsi vt admouerentur folia betæ ſupra loca ſcarificata & per duos dies ſaniei

niei fluxus continuatus eſt, ac denique in fine vetum pus è vulneribus emanauit. Atque ita æger omninò curatus eſt. Credo ſcarificationes ad locum pleuritidis perueniſſe, & materiam morbificam per ea vulnera emanaſſe.

OBSERVATIO XL.

Dolor capitis in hæmitritæo.

ILluſtriſsimus princeps Ianethinus Doria, claſsis Hiſpanicæ Præfectus, cum in arce Monſpelienſi, bello captus detineretur, afflictus eſt in principio Menſis Septembris febre hæmitritæa, quæ inter cætera ſymptomata, capitis dolorem grauiſsimum inferebat, eumque continuum, & extra acceſsionem æquè moleſtum, qui tamen poſt quatuor phlebotomias in brachiis celebratas, eodem vigore perſeuerans, intra horam ſublatus eſt ſanguinis miſſione ex malleolo dextro in fine diei ſextæ vſurpata. Tam promptus effectus obſeruatione dignus fuit, vt tyrones videant, quàm bona fiat reuulſio à capite per ſaphenarum apertionem.

OBSERVATIO XLI.

Rheumaſtiſmus.

DOminus de Barri filius natu major Domini de Rochemore in Suprema Computorũ & Subſidiorũ Curia apud Monſpelienſes Protopræſidis, in principio Menſis Augusti, anni 1644. laborare cœpit rheumatiſmo vniuerſali, omnes propemodũ corporis articulos infeſtante, cum febre aſsidua, &

ſumma vrinarum cruditate. Contigerat præcipuè hic affectus ex natatione intempeſtiua, cum enim ad flumen longè ab vrbe diſsitum, æſtu vigente proficiſceretur, corpus calefactum in aquam demergebat, vnde catarrhus iſte vniuerſalis prodiit. Per ſex ſeptimanas fruſtrà vſurpata fuiſſe remedia videbantur, cum nihil proficerent, & dolores in varias partes vagarentur, ac ſæpè recurrerent. Præcipua autem remedia fuêre venæ ſectio decies vſurpata, & julepi refrigerantes, & incraſſantes, quibus bis aut ter acceſſerunt leues purgationes. Tandem malo perſeuerante exhibitus eſt bolus ex conſerua roſarum cum calom. ℈. xx. extracti jalapæ ℈. vi. tertio quoque die; multa ſeroſa & porracea dejiciebat, quo remedio quater vſurpato dolores omnino ſublati ſunt, poſtmodùm tumores œdematoſi, qui in nonnullis articulationibus, præſertim pedum remanebant, emplaſtris reſoluentibus, & roborantibus diſcuſsi ſunt.

OBSERVATIO XLII.

Singultus.

PVella tredecim annos nata, ab anno integro laborabat ſingultu admodùm moleſto, quater aut quinquies in die infeſtante, nunc per horæ quadrantem, nunc per dimidiam horam, nunc per horam integram. Per totam hyemem prægreſſam, ſymptoma hoc eam infeſtauerat, æſtate verò ab eo ferè immunis fuerat, vt per dilucida admodùm interualla rediret. Aduentante Autumno, rediit cum priſtina ſæuitia. Parens illius à me conſilium petiit die ſecunda Menſis Octobris, Anni 1644. Sequenti

die exhiberi jubeo calomelanos ℥. xvi. diagrid. ℥. viii. quo ſolo remedio affectus in totum ſublatus eſt eadem die.

OBSERVATIO XLIII.

Aneuriſma.

Filius Petri Veſian mercatoris Monſpelienſis, quinque annos natus, febre laborans in Menſe Iulio Anni 1644. ex venæ ſectione incidit in aneuriſma propter apertam arteriam, quod integrè curatum eſt admotis cataplaſmatis aſtringentibus ex bolo, terra ſigillata, aliiſque compoſitis, aceto & albumine oui ſubactis, & tertio quoque die immutatis, quibus faſcia arctiſsima ſuperinducebatur, & trium menſium ſpatio, curatio peracta eſt.

OBSERVATIO XLIV.

Catarrhus in pulmonem decumbens.

Die decimâ quartâ Menſis Octobris, Anni 1644. cum Auſtri per menſem integrum viguiſſent, ſubitò tempeſtas calida & humida in frigidam & ſiccam, nempe Aquiloniam mutata eſt, ex qua, licet per biduum immediatè præcedens, ptiſana laxante, & manna purgatus fuiſſem, fluxio in pulmonem mihi concitata eſt, tuſsim, & ſpirandi difficultatem pariens, cum leui ſtertore. Leuis fuit affectus per biduum, vt nihilominùs per vrbem ambulare non deſinerem. Tertio die, ingraueſcente affectu, ſumpſi mannæ ℥ i. cum reſinæ jalapæ ℥. iv. quibus parùm purgatus ſum, ideò ſumpſi eadem nocte circa horam vndecimam, ptiſanam laxantem cum manna. & copioſè purgatus ſum per noctis decurſum

Quarta die leuiter pranſus ſum, & quinque horis à prandio ſumpſi eandem ptiſanam laxantem, qua mediocriter purgatus ſum per noctis decurſum. Quinta die hora ſomni, cum catarrhus perſeuararet, licet admodùm imminutus, ſumpſi laudani gr. iii. ceſſauit illicò catarrhus, & tota nocte placidè dormiui. Cum tamen ſexta die manè ſtertor leuis in pectore audiretur, cum leui ſpirandi difficultate, decreui jeiunio reliquias illas abſumere. Ideò manens in lecto tota illa die, ſumpſi tantùm juſculum vnum hora prandij,& hordeatum hora cœnæ, placidè dormiui tota nocte inſequente, & catarrhus omninò diſcuſſus eſt. Dolor tamen in mandibula dextra ſatis leuis exortus eſt, qui fluxu ſanguinis ex gingiua, vbi dens corroſus eſt, protinùs ſublatus fuit, fluxit autem ſanguinis ferè guttatim cum pituita permixtus ad ℥ iij.

OBSERVATIO XLV.

Oculi Macula.

Filiæ Dn. de Meruiel octo annos natæ,ex diuturna ophtalmia, relicta eſt macula denſiſsima in oculo, mediam iridis partem occupans. Quæ abſumpta fuit aqua roſarum, in qua diſſoluebatur ſal armoniacum,ea quantitate,vt linguam leuiter feriret, eaque detinebatur per biduum, aut triduum in vaſe ex auricalcho confecto,donec cæruleum colorem acquireret.

OBSERVATIO XLVI.

Catarrhus cum raucedine.

Die decima ſeptima Menſis Nouembris 1644. flante Auſtro correptus ſum catarrho cũ raucedine.

cedine. Secunda morbi die manſi in lecto,& nihil ſumpſi tota die,præter hordeata duo, horis prandij & cœnæ. Tertiâ ſumpſi priſanam laxantem, cum mannæ ℥ j. Quartâ die quieui,& raucedo valdè imminuta erat. Quintâ tuſſis ſicca aderat,cujus ratione venam aperui. Sextâ,tuſsis perſeuerabat. Ideò ſumpſi calomelanos g̃.xx.cum reſinæ jalapæ g̃. viij. Medicamentum tota die nihil præſtitit ſed tantùm circà veſperam duas ſedes mouit perexiguas. Tuſsis tamen omninò diſcuſſa eſt.

OBSERVATIO XLVII.

Difficultas ſpirandi cum tuſsi & raucedine.

VXor D. Dortomanni Patroni celeberrimi laborabat tuſsi,raucedine,& difficultate ſpirãdi à viginti diebus,in quorum decurſu ter purgata fuerat cum infuſo ſennæ & mannæ ℥ j Vocatus ad eam in principio menſis Decembris,anni 1644. præſcripſi venę ſectionem ad ℥ ix. ſanguis fuit valdè corruptus,deindè vſa eſt per ſeptem dies juſculis pectoralibus, in quorũ primo & vltimo, ſenna infundebatur,& mãna diſſoluebatur. Nihilominùs tuſsis & difficultas ſpirandi , quamvis remiſsiores, perſeuerabant;quia illa pulmonem habet debilem,& cerebrum valdè humidum. Qua ratione proponitur ab aſtantibus vſus decocti ſudorifici quem me non improbare dixi , ſed priùs tentandum eſſe vnicum remedium , ad contumaces fluxiones eradicandas efficaciſsimum. Quarè præſcribo calomelanos g̃.xx.cum reſinæ jalapœ g̃. x. à quo remedio ſepties purgata eſt,& à fluxione omninò liberata ità vt aliis remediis opus nõ fuerit

OBSERVATIO XLVIII.

Dolor colicus antiquus cum alui fluxu.

HOneſta virgo Antonia de Parauiſol.25.annos nata,laborabat ab octo menſibus dolore ventris, colico non abſimili, quem comitabatur alui fluxus,quo pituitoſam, atque bilioſam materiam, nec non purulentam excernebat.Pauciſſima remedia vſurpauerat, donec ad extrema redacta, & ſe morti proximam exiſtimans,auxilium meum implorat. Præſcribo primùm ad demulcendum dolorem,qui atrox,& continuus erat,Laudani gr.iij. cum conſeruæ roſar. ʒj.quo dolor ſaltem ad tempus ſedatus eſt,& alui fluxus imminutus. Deindè ad eundem dolorem leniendum obſtructiones reſerandas,& tenſionem,quæ in ventre tactui ſubjiciebatur, tum etiam alui fluxum cohibendum, ſequentia à me præſcripta ſunt.

℞. Rad.altheæ ℥ ij. folior.maluæ.pariet.violar. ana m. ij.ſem.lini & fœnugr.ana ℥ j. flor.chamom. & meliloti ana P. ij. fiat omnium decoctio qua foueatur pars dolens manè,& ſerò.

℞. Vnguenti de althea ℥ ij.olei chamom. & lilior. ana ℥j.fiat linimentum, quo illinatur eadem pars poſt fotum.

℞. Rad.gram.aſparag.bruſci ana ℥ ij.fol.agrim. pimpinellæ,piloſellæ & plantag.ana m.j.tamarindor. ℥ j. tartari crudi ℥ ß. mirobal. citrin. ʒ ij. coquantur ad ℔ j. fiat apozema pro tribus doſibus matutinis,addendo vnicuique doſi rhab.pulu. ʒ ß. ſyrupi de roſis ſiccis ℥ j.

His

His remediis ità imminutus eſt dolor, & alui fluxus, vt ægra ipſa ſe integræ ſanitati proximam putaret, ſed elapſis quindecim diebus ſymptomata rediere, cum eadem vehementia. Vocatus iterùm ſequentia præſcribo.

℞. Rhab. pulu. ℈ j. conſeruæ roſar. ℥ iij. fiat bolus qui detur manè cum regimine.

℞. Terebinthinæ aqua plantag. lotæ ℥ iij. rhab. pulu. ℥ ß. miſce fiat bolus, qui detur per triduum, poſt vſum prioris.

Hiſce duobus remediis, quanquàm leuioribus, omninò liberata eſt.

OBSERVATIO XLIX.

Febris tertiana diuturna.

PVella decem annos nata, febre tertiana laborans à tribus menſibus in Noſocomio, poſt multa remedia fruſtrà tentata, ſumpſit die octauâ Ianuarij, anni 1645. febrifugi mei g̃. xii. quæ erat dies intermiſſionis, quinquies purgata eſt per aluum, acceſsio venit eadem die præter morem, ſequenti die non apparuit, neque deinceps. De hoc febrifugo plura dicemus in fine huius centuriæ.

OBSERVATIO L.

Febris quartana.

MVlier quadragenaria in Noſocomio decumbens, laborabat febre quartanâ à quatuor

menſibus. Die decimâ Ianuarij, anni 1645. ſumpſit febrifugi mei ℥. xx. pridiè acceſsionis, ſexies purgata eſt per aluum ſequenti die loco acceſsionis, paſſa eſt quoſdam labores, & inquietudines, ſine rigore aut frigore præcedente, & ſine calore ſenſibili. Die ſequentis acceſsionis, eædem inquietudines rediere, ſine acceſsione. Poſtridiè purgata eſt medicamento ex ſennæ ℥ ß. diaphœnic. ʒ iij. ſyrupi roſ. ℥ j. ſepties dejecit, & inde nullam ampliùs aut acceſsionem, aut inquietudinem paſſa eſt.

OBSERVATIO LI.

Febris quartana.

VXor Ludouici Lauretij ſutoris, annos 23. nata, propè portam Latenſem habitans, & duplici quartanâ laborans à quinque menſibus, ad me venit die 27. Ianuarij 1645. cui exhibeo die 28. febrifugi mei ℥. xx. horis matutinis, cùm circà veſperam prima acceſsio expectaretur, purgata eſt ſexies, & ſemel vomuit circâ meridiem, tribus horis ab aſſumpto juſculo, & cùm prandere inciperet. Veſperi acceſsio rediit ſine frigore, ſed calor ſolitò longior fuit. Secunda acceſsio poſtridiè non rediit, neque vlla alia deinceps.

OBSERVATIO LII.

Hydrops.

MEndicus quidam, nomine Raſeau hydropē patiebatur à tribus menſibus, ex quo venter in am-

in ampliſsimum tumorem increuerat,& cùm propter inopiam, medicis auxiliis vti non poſſet, ex ruſticæ mulieris conſilio vſus eſt per menſem integrum decocto radicis bruſci,purgatus eſt bis aut ter ſimplici ſennæ infuſo, & his ſolis præſidiis perfectè curatus eſt.

OBSERVATIO LIII.

Febris hectica cum ſuſpicione phtyſeos.

FIlius Domini Paſchalij quatuor annos natus, per ſex menſes integros febrem hecticam patiebatur cum tuſsi & ſputis ſubputridis, vndè phtyſicus putabatur,& tandem pro deplorato relictus eſt à Medio ordinario, hecticam eſſe in tertio gradu,palàm profitente.Mater in hac deſperatione victum tenuem inſtituit, cum anteà ſolidioribus alimentis veſceretur, juſcula enim tantùm hauriebat per diei decurſum, veſperi verò hordeatum ſumebat. Bis verò in ſeptimana infuſum ℥ ii.ſennæ capiebat in decocto cichorij & bugloſſæ paratum cum aniſo, in quod decoctum calens ſenna injiciebatur,& in eo pernoctabat ſine alio calore. Hac ſimplici cura intrà menſem reſtitutus eſt.

OBSERVATIO LIV.

Febris quartana.

DOmini Athanaſij Salinarum Conductoris Socius annos nata 52. febre quartanâ laborans à ſex menſium ſpatio.Die quinta mẽſis Februarij,

anni 1645.ſumpſit febrifugi mei ℥.xx. bis purgata eſt per aluum, & ſemel vomuit amara poſt aſſumptum iuſculum, erat pridiè acceſsionis, quæ poſtridiè rediit hora conſueta eadem forma & duratione. Die verò ſequentis acceſsionis nihil apparuit,neque deinceps.

OBSERVATIO LV.

Febris quartana.

LVdouica Beuonſe annos 45.nata,propè fanum ſanctæ Crucis habitans, & febre quartana laborans à quatuor menſibus,ſumpſit die octaua Februarij.anni 1645. Febrifugi mei ℥.xx. pridiè acceſsionis,à quo primùm purgata eſt per vomitum, rejecitque bilem multam, eamque amariſſimam tribus horis ab aſſumpto medicamento, & poſt vomitum ſumpſit juſculum, quod paulò poſt vomitu rejecit cum bile minùs amara, poſt mediam horam deiecit per aluum copioſos humores,& ſemel tantùm per hanc viam purgata eſt. Sequenti die rediit acceſsio prioribus conſimilis, & ab eo tempore nullam ampliùs acceſsionem paſſa eſt.

OBSERVATIO LVI.

Febris Quartana.

FIlia Dñ.de Boirargues in Curia Computorum Subſidiorum,& Fiſci Regij Correctoris, quindecim annos nata,à tribus menſibus quartanâ laborans, poſt multa remedia fruſtra vſurpata, ſumpſit

pſit die nonâ Februarij, Anni 1645. febrifugi mei ℥.xx.pridie acceſsionis,ſexies purgata eſt per aluum;ſequenti die acceſsio rediit,ſed tribus horis retardata eſt,& multò breuior fuit.Secunda acceſſio non rediit,ſed loco illius quaſdam paſſa eſt inquietudines. Tertiâ acceſsio iterùm rediit, ſed perexigua. Quartâ major fuit.Sumpſit iterùm remediū pridie quintæ acceſsionis quæ redit paulò minor,& ab eo tempore nulla ampliùs apparuit.

OBSERVATIO LVII.

Febris Quartana.

MVlier quadragenaria nomine Ieane Guillarde à ſex menſibus quartanâ laborans,die decimâquintâ Februarij ſumpſit febrifugi mei ℥. xx.pridie accſsionis. Sexies purgata eſt per aluum,& nihil per vomitum rejecit.Poſtridie acceſceſsio rediit dimidio breuior, & non ampliùs deinceps comparuit.

OBSERVATIO LVIII.

Febris quartana.

MVlier quinquagenaria, nomine Motona, propè puteum templi habitans, febre quartanâ laborabat à ſeptem menſibus, eaque vehemētiſſima. Sumpſit die decimâ ſeptimâ Februarij, 1645.febrifugitiuum ℥.xxiv.ter purgata eſt per aluum,& ſemel vomuit bilem amariſsimam,acceſſiones perſeuerabant, ſed multò remiſsiores. Poſt

tertiam acceſsionem ab aſſumpto medicamento, ſumpſit ejuſdem febrifugi ℥. xxx. & purgata eſt per aluum duodecies, bis verò per vomitum excreuit bilem porraceam cum pituita mixtam, & ab acceſsionibus omninò liberata eſt.

OBSERVATIO LIX.

Febris quartana.

PVella tredecim annos nata, nomine Andrea Delona, filia Iacobi Delon, fratrum minorum hortulani, à quatuor menſibus quartanâ laborans, ſumpſit die decimâ ſeptimâ Februarij, anni 1645. febrifugi ℥.xx.per vomitum bis purgata eſt,& nihil per ſeceſſum excreuit. Acceſsiones eædem perſeuerabant. Poſt tertiam acceſsionem, die ſcilicet vigeſimâ tertiâ ejuſdē menſis ſumpſit febrifugi ℥. xxjv. purgata eſt quinquies per aluum, & nullo-modo per vomitum, ſicque morbus omninò ſublatus eſt,nulla acceſsione deinceps redeunte.

OBSERVATIO LX.

Febris quartana.

MAria Delona, prædictæ ſoror annos vndecim nata,eandem febrem patiebatur ab eodem tempore, ſumpſit die decimâ ſeptima Februarij Anni 1645.febrifugi ℥. xvi.ter dejecit per aluum, ea die,poſtridie bis, & à morbo protinùs curata eſt.

OBSERVATIO LXI.

Febris

Febris quartana.

DIE ſecunda menſis Martij, Anni 1645. Antonius Bayle qu nquagenarius propè ſanum diuæ Annę habitans,& quartanâ laborans à quinque menſibus,ſumpſit febrifugi mei ℥.xx.ter purgatus eſt,per aluum ſine nauſea vel vomitu,& ſine vlla moleſtia. Poſtridie rediit acceſsio, ſed dimidio minor, & ab eo tempore non ampliùs apparuit.

OBSERVATIO LXII.

Febris quartana.

CLariſsimus vir Dñ. de Leſpine in Suprema Computorum,Subſidiorũ & Fiſci Curia Comſiliarius , à ſeptem menſibus febre quartanâ laborans,poſt multa remedia fruſtrà tentata,& cachecticum habitum adeptus,vnde hydrops metuebatur,quod ille in acceſsionibus multo potu ſeſe ingurgitaret,& aquæ ℔ vi.aut vii.hauriret; ſumpſit die octauâ Martij,Anni 1645. febrifugi mei ℥. xx. purgatus eſt per 24. horas,ad minimũ duodecies, vomuit verò ter aut quater, quę omnia ſine moleſtia paſſus eſt. Die nonâ ejuſdem menſis, acceſsio quæ hora meridiana recurrere ſolebat, rediit tantùm hora ſeptima veſpertina,ſine frigore, & cum calore minori quidem intenſiuè, ſed majori extenſiuè. Die decimâ quæ acceſsionem ſequuta eſt , benè habuit. Die vndecimâ manè dolore inſigni correptus eſt , colico perſimili, ſiniſtrum hypochondrium occupante , cum hæmorrhagia narium,quę ſanguinis circiter ℥iv.excreuit.Dolor

nunc intenſior, nunc remiſsior tota die perſeuerauit, cum aſsidua deſidendi cupiditate. Per dilucida tamen interualla prauos quoſdam humores excernebat. Circa veſperam, moleſtam micturitionem paſſus eſt cum ardoris ſenſu in fine mictionis. Die duodecima bene habuit tota die, & acceſsio quæ tunc temporis expectabatur, non rediit. Die decima tertia multoties vrinas reddidit nigerrimas atramenti inſtar, cum ſedimento craſſo & nigerrimo. Die decima quarta, dolor ſiniſtri hypochondrij, iterùm apparuit, per interualla rediens, & intenſior factus eſt die decima quinta, túmque dolorem eſſe in liene certò conſtitit ex tenſione illius partis, & inflatione, quæ anteà non apparuerat. Admota fuêre fomenta parti affectæ, & clyſteres injecti, vnde leuis alui fluxus ſequutus eſt, laxatis viis, & attenuata materia, quæ intùs retenta dolorem efficiebat. Die decima ſexta ſumpſit infuſionem ℥ i i ſennæ cum ſalis tartari ℈ i. ter purgatus eſt, ſequenti verò die, iterato medicamento quinquies dejecit, vnde meliùs habuit. Attamen diebus ſubſequentibus quoſdam horrores paſſus eſt, illis ſcilicet, quibus acceſsiones redire conſueuerant, donec tertiâ inuaſione acceſsio integra apparuit, ſed prioribus leuior. Sumpſit iterum ſennæ infuſum per biduum, quo purgatus eſt mediocriter, acceſsio tamen rediit priori ſimilis. Die prima menſis Aprilis, ſumpſit iterùm febrifugum eadem doſi, ter purgatus eſt copioſè per aluum, nullus vomitus concitatus eſt. Die ſecunda rediit acceſsio prioribus ſimilis. Die quinta ejuſdẽ menſis, acceſsio quæ expectabatur, non rediit. Die octaua leuiſsimam acceſsionem

nem iterùm paſſus eſt. Die vndecima, acceſsio rediit priori intenſior, ita vt febris ad priorem ſtatum recurrere videretur. Ideò die decima tertia idem remedium iteratumeſt, duplicata doſi, vnde copioſè purgatus eſt per biduum, & ab eo tempore acceſſio non ampliùs rediit.

OBSERVATIO LXIII.

Pleuritis ſpuria.

Die octaua menſis Martij, anni 1645. cum tempeſtas Auſtrina in Aquiloniam, & frigidiſsimam ſubitò conuerſa eſſet, laborare cœpi horis matutinis dolore grauiſsimo latus ſiniſtrum & ſternum occupante, à quo ſumma reſpirandi difficultas oriebatur. Quem ſtatim diſcutere tentaui fomentis calidis, quamvis febris apparere inciperet, quæ tamen erat ſatis exigua. A fomentis dolor factus eſt intenſior, vnde vocato chyrurgo ſanguinem miſi à brachio ejuſdem lateris ad ℥ x. qui feruidus admodum apparuit. Duabus horis à venæ ſectione, aſſumpto ante horam juſculo, clyſter injectus eſt. Poſt ſecundum juſculum iterata eſt venæ ſectio ad ℥xii. Licet enim à flatibus præcipuè dolor ille exoriri videretur. Verebar tamen ne doloris atrocitas fluxionem ad partem attraheret, quæ duobus annis præteritis pleuritide vera bis affecta fuerat. His dolor aliquantulùm fuit imminutus. Eo tamen ſequenti die perſeuerante, alium clyſterem injiciendum præcipio ex decocto emolliente, paratum, in quo diaphænici ℥i. diſſoluta eſt, cum

aquæ benedictæ ℥ iv à quo aluus copioſè ſoluta eſt,& vomitus ſemel concitatus;tùm inter vomendum flatus in partibus thoracicis contentus, ſubitò exploſus eſt,ita vt poſt vomitum à dolore lateris & ſterni me prorſus liberatum ſenſerim, nulliſque aliis remediis opus habuerim.

OBSERVATIO LXIV.

Febris quartana.

Die duodecima menſis Martij anni 1645. Ioannes Rey laternarum faber,quadragenarius,in via, Lapeyre dicta, habitans & febre quartana laborans à ſex menſium ſpatio;ſumpſit febrifugi mei ℈. xx. ter purgatus eſt per aluum, pluries vomuit ſeroſa & bilioſa. Sequenti die quæ erat decima tertia ejuſdem menſis, acceſsio rediit hora ſolita, ſed minor. Die decima ſexta, loco acceſsionis leuem calorem paſſus eſt ſine frigore. Die decima nona, qua acceſsio expectabatur, nihil apparuit, & ab eo tempore liber omninò fuit.

OBSERVATIO LXV.

Febris quartana.

Die decima ſeptima menſis Martij, anni 1645. mulier quadragenaria, nomine Marie Courbiague, ante ædes Domini d'Argécour habitās,pāpercula & peſſima victus ratione vtens,ac vino frequenter ſeſe ingurgitans,à duobus annis quartana labo-

laborabat; ſumpſit febrifugi mei ℥. xx. nulla præmiſſa præparatione, quam omninò rejecit, vna excepta venæ ſectione, quæ paucis anteà diebus celebrata fuerat. Purgata eſt vigeſies, quia corpus erat impuriſsimum, bis aut ter vomuit, poſtridiè leuem acceſsionem paſſa eſt, & nullam deinceps.

OBSERVATIO LXVI.

Febris quartana.

EAdem die, ſcilicet decima ſeptima Menſis Martij, mulier quadragenaria, nomine Tonette Boyſsiere, vidua Ioannis Alquier ſartoris, juxta domum prædictæ Mariæ habitans, & à ſeptem menſibus quartana laborans, ſumpſit febrifugi mei ℥.xx. ſepties purgata eſt per aluum, quater vomuit, & poſtridiè manè iterùm ter dejecit per aluum copioſè. Eadem die acceſcio quæ reditura erat horâ tertiâ veſpertinâ, poſt mediam noctem apparuit, ſed cum leui frigore, & leui calore, per tres aut quatuor horas, cum antea acceſsio vehementiſsima per quatuordecim horas durare conſueuiſſet. Et inde nullam ampliùs acceſsionem paſſa eſt.

OBSERVATIO LXVII.

Febris tertiana duplex.

PEtrus Palat quindecim annos natus, in hoſpitio habitans cui ſignum eſt Aquila argentea, febre tertiana duplici laborans à quadraginta diebus, poſt venæ ſectionem & purgationem aliquoties repetitam, & julepos pluries exhibitos, ex alterius

medici præſcripto;ſumpſit die decimâ octauâ menſis Martij anni 1645. febrifugi mei ℥. xiiii. ſexies purgatus eſt per aluum. Sumpſerat medicamentum horâ quartâ matutinâ, quamvis acceſsio horâ octauâ redire ſolita eſſet, quæ etiam horâ dictâ apparuit, & modo conſueto, ſed nullam ampliùs ab eo tempore acceſsionem paſſus eſt.

OBSERVATIO LXVIII.

Febris quartana

SEreniſsimus Princeps Ianethinus Doria Genuenſis, Claſsium Hiſpanicarum Præfectus, cùm illius triremis à procelloſis ventorum tempeſtatibus ad oras Catalauniæ propulſa fuiſſet, à noſtris militibus captus, & in arcem Monſpelienſem deductus eſt, vbi per biennium moratus æſtate prægreſſa incidit in febrem tertianam, quę per quatuor menſes perſeuerauit, nunc ſimplicis, nunc duplicis typum referentem non obſtantibus omnibus remediis quæ à medico ordinario præſcripta fuerant, aliiſque in conſilium vocatis, è quorum numero vnus interdùm fueram. Tandem ineunte hyeme febris tertiana in quartanam migrauit, quæ trium menſium ſpatio multis etiam remediis oppugnata fuit à duobus medicis sereniſsimo principi ſeriatim opem ferentibus. Tandem perſeuerante affectu meam opem implorat, eique morem gerens exhibui Die vigeſima ſeptima menſis Martij 1645. febrifugi mei ℥. xx. Tribus horis ab aſſumpto medicamento bis vomuit feroſos humores, & nihil dejecit tota die. Circa mediam noctem ſemel dejecit copioſè. Po-

ſè. Poſtridiè manè bis. Eadem die expectabatur acceſsio hora ſexta veſpertina quæ non apparuit, neque deinceps,& inde ad perfectam valetudinem perductus eſt.

OBSERVATIO LXIX.

Catarrhus cum tuſſi.

DIe quarta menſis Aprilis anni 1645. cùm ex catarrho ſatis diuturno, moleſta tuſsi laborarem, quæ noctù potiſsimùm ingraueſcebat, & aliquot purgationibus non ceſſerat, ſumpſi laudani opiatici g.iii. quibus tuſsis ſedata eſt. Illa tamen rediit poſt biduum, ex injuria aëris, qui vna die valdè calidus fuit, altera valdè frigidus flante Aquilone. Die octaua ejuſdem menſis, ſumpſi ejuſdem laudani grana duo,& tuſsis omninò ſedata eſt.

OBSERVATIO LXX.

Febris quartana.

DOminus Pichoty in Curia Computorum,Subſidiorum & Fiſci Regij Conſiliarius, à febre quartana liberatus eſt caſu rariſsimo. Cùm ſecta illi fuiſſet vena, paulò poſt occluſum vulnus, & ligatum brachium, fluere cœperunt ex vulnere guttulę quædam aquæ limpidiſsimæ, quæ faſciam penetrabant,& induſia ſæpè mutare cogebant. Perſeuerauit ille fluxus per multos dies, donec febris quartana ceſſauerit. Notandum eſt illum poſt multos annos ex hydrope interiiſſe.

OBSERVATIO LXXI.

Oeſophagi obſtructio.

QVidam ruſticus famelicus pedem ſuillum elixum comedendo, ejus fruſtulum ſatis magnum deuorauit, in cujus medio oſsiculum carne contectum latitabat. Illud autem propter magnitudinem, & glutinoſitatem œſophago adhæſit, eique agglutinatum eſt, vt nequè vomitu, nequè ſorbitione vllâ excuti potuerit. Per biduum in eo ſtatu fuit, cum tanta anguſtia, vt breui moriturus videretur. Poſt multa tentata, Chyrurgus filum ferreum oblongum in apice duplicauit ad formam hami, quo piſces capiuntur, & filum illud penitiſsimè demiſit in œſophagum, cujus vnco fruſtum illud pedis porcini arreptum eſt, & magna vi ab œſophago auulſum, foraſque extractum.

OBSERVATIO LXXII.

Angina.

QVidam Angina vera correptus, ita arctè occluſum habebat ab inflammatione ſuperiùs œſophagi oſculum, vt nihil omninò deglutire poſſet. Dum verò remedia vſurpabantur, ad vires reficiendas, vt copioſas ſanguinis miſsiones, aliaque remedia ferre poſſet, immiſſus fuit cathæter in œſophagum & ſyringa cathæteri aptata, per quam juſcula in ventriculum demittebantur, tùm etiam alia remedia, quorum ope à morbo liberatus eſt.

OBSER-

OBSERVATIO LXXIII.

Icterus.

PAter Ieſuita laborabat ictero, & ventriculi imbecillitate ex bile in eum refluente, vnde vomitus frequens oriebatur. Pharmacopæus collegij exhibuit ei ſuccum fumariæ ad ℥ iii. Prima exhibitione cohibitus eſt vomitus, & per aliquot dies continuato remedio icterus omninò ſublatus eſt. Factus fuerat ille icterus ex calida hepatis intemperie, cum obſtructione pori cholidochi conjuncta. Ad vtrumque autem affectum fumaria plurimùm valet, cujus vires in ſucco longè potentiores ſunt quàm in decocto.

OBSERVATIO LXXIV.

Catarrhus ferinus cum variis febrium complicationibus.

DIe prima menſis Maij, anni 1645. vocatus ſum ad Dominam de Beau-Fort apud matrem Dominam du Pelous decumbentem, in Caſtello Bayart nominato, apud Viuarienſes, non longè à Rhodano, erat autem nata annos 35. ſanguineo temperamento prędita. Per menſem integrum ægrotauerat ex catarrho ferino, cum febre continua, cui jungebantur acceſsiones febris intermittentis, bis in die recurrentes, nempe horâ 10. matutina & horâ 6. veſpertina; Cũ his tuſsis moleſtiſſima dies noctesq; eã infeſtabat, ex qua pituitã crudã ingenti copia rejiciebat, vt nullus ſõno relinqueretur locus. Per mẽ-ſis decursũ quinquies celebrata fuerat venæ ſectio

à D. Chaumel Medico ordinario peritiſsimo, & ter purgatio adminiſtrata, aliaque multa remedia vſurpata, ex quibus vnum maximè profuerat, nëpè bolus ex laudaui ℥. iij. cum conſerua roſarum; à quo per 12. horas tuſsis & catarrhus omninò ſedabantur, & ægra ſe curatam prædicabat, ob ſummum leuamen quod ex eo remedio percipiebat. Quamprimùm eam inuiſi; in conſilio habito cum duobus aliis medicis, cěſui quoad typum febrium prædictarum ſpectat, eſſe febrem continuam, & duas tertianas duplices ſimul complicatas. Quoad remedia verò, eſſe mittendum ſanguinem ex brachio ſiniſtro, cum dolor pungitiuus adeſſet in latere ſiniſtro, cum febre intenſiſsima, & linguæ nigredine, quam tuſsis ferè indeſinens comitabatur. Die igitur primâ menſis Maij, circa vëſperam miſſus eſt ſanguis ad ℥ ix. & exhibitus eſt julepus refrigerans & incraſſans. Noctem tranſegit cum paulò minori moleſtia, poſtridie manè quæ erat ſecunda menſis Maij; cum febris intenſa adhuc vigeret, iterata eſt phlebotomia ad ℥ viij. ex qua febris remiſsior facta eſt, & dolor laleris euanuit. Circa veſperam ejuſdem diei, ægra conqueſta eſt de dolore lateris dextri, qui ſenſim increſcens, grauis admodum factus eſt hora nona veſpertina, vt venam ejuſdem lateris aperire coacti fuerimus eadem hora, vndè lateris dolor imminutus eſt, & intra noctis decurſum prorsùs euanuit: nox tamen inſomnis fuit & moleſta, cum tuſsi ferè aſsidua. Acceſsiones febriles omninò deſierãt. Vna ex medicamento purgante, pridie mei aduentus. Altera ex priori venæ ſectione, ſed febris continua perſe-

uerabat

uerabat: cum eodem tenore. Die tertiâ eiuſdem menſis, cum tuſsis & febris vehementer vrgerent, exhibita eſt ante meridiem boli prædicti ex laudani ℥. iij. compoſiti, qui paratus habebatur, media tantùm pars, quæ intra horam tuſsim omninò ſedauit, & ægra bene habuit vſque ad mediam noctem; tuſsis tamen per interualla recurrebat, qua pituitam craſſam, viſcidam & valdè putridam excernebat; ita vt multa ſputa eſſent flaua & viridia, febre intenſa continuò perſeuerante. Cum autem veſperi tuſsis admodùm vrgeret, & ægra inquietudinibus plurimùm affligeretur, exhibita eſt boli prædicti altera pars dimidia, ex qua noctem placidè tranſegit, cum paucisſimo tamen ſomno. Die quartâ manè tuſsis rediit, ſed libera admodùm, & liberali anacatharſi, qua ſputa valdè putrida excernebantur, & nonnulla eorum ſanguine tantillum conſperſa erant. Poſt duas horas ceſſauit tuſsis vſque ad meridiem quo tempore iterum rediit ſatis moleſta, & cum diutius perſeueraret, ægramque grauiter affligeret, ac ſputa crudiora apparerent, ita vt fluxionis renouatione procedere videretur; exhibita eſt alterius boli ex ℥. iij. laudani compoſiti dimidia pars, qua tuſsis iterùm ſedata eſt. Aluus manè ſolutus fuerat, & bis ęgra dejecerat bilioſa multa, & ſubuiridia, cum anteà perpetuò aluus aſtrictus fuiſſet, & clyſteribus parùm ſolueretur. Circa veſperam injectus eſt clyſter ex decocto ℥ ß. ſennæ cum Catholic. & diaphœnic. ana ℥ j. à quo quater purgata eſt, & in vltima excretione multam pituitã rejecit, viridi colore perfuſam, eique ſimilem quæ per anacatharſim ex-

cernebatur. Poſt ejectum clyſterem dormiuit placidè per horas tres, & ſe adeò ſuauem ſomnum toto morbi decurſu non percepiſſe aſſeruit. Hora decima noctis, cum tuſsis aliquantulùm rediiſſet, ſumpſit alterius partis dimidiæ boli prædicti partem quartam, quæ laudani granum dimidium nõ continebat, eâ tamen tuſsis ſedata eſt, & noctu ægra placidè quieuit. Die quintâ matutina ſumpſit manè purgans medicamentum ex ſennæ ℥ ß. in juſculo pectorali, quo bis in die vtebatur, infuſa; in quo poſt colaturam mannę ℥ ii. diſſolutæ ſunt. Eademque die diſceſsi, ordine agendorum in poſterùm cum medico ordinario ſedulo deliberato, & ſcriptis mandato. Quibus intra viginti dies à meo diſceſſu, priſtinę ſanitati reſtituta eſt. Horum præcipua fuêre juſcula pectoralia continuata, venę ſectio & purgatio iterata. Sed præ cæteris palmam retulit bolus ex laudano per plures dies conſequentes parua doſi vſurpatus, quo omnia ſymptomata tandem ſedata ſunt.

OBSERVATIO LXXV.

Tumor pedis dextri diuturnus.

NObilis Matrona vxor Nobiliſsimi Viri Dñ de Langon quinquagenaria, tumorem œdematoſum cum dolore inſigni in dextro pede patiebatur, cuius origo talis fuerat. Cũ aliquãdo iter faceret, equus cui inſidebat, in terrã cecidit, & ſuper dextrũ dictę Matronæ pedẽ, quo ictu grauiſsimo calceaneum depreſſum eſt, & à parte pedis interiori ad exteriorẽ detruſum; vnde dolores acerbiſsimi

biſsimi cum mouendi impotentia exorti ſunt. A multis, tum chirurgis, tum empyricis pluries vexata eſt, nec os luxatum in priſtinam ſedem protinùs reponi potuit, vndè dolores, & ambulandi impotentia, cum pedis tumore œdematoſo, eam continuò affligebant. Iam à quatuor menſibus in his anguſtiis erat, cum eam inuiſi, quod contigit die 20. menſis Maij, anni 1645. Explorans autem diligenter partem affectam, video luxationem ſatis leuem remanere, eamque callum contraxiſſe, atque adeò eſſe protinus immedicabilem. Dolorem autem præcipuum eſſe in vola pedis, non in parte luxata, quod nerui partem illam occupantes, humore multo imbuti eſſent. Ideò ad curationem oportere humoris ad partem debilem affluxum impedire; & eum qui parti impactus erat, diſcutere, partẽq; ipſam roborare. Quę omnia octo dierum ſpatio ſequentibus remediis pręſtita ſunt.

℞. Radic. ſalſeparill. ℥ iv. aquæ fontis ℔ iv. infundantur per viginti quatuor horas, deinde bulliant ad mediæ partis conſumptionem, addendo ub finẽ ſennæ mũdat. ℥ j. turbith. hermodactylor. ana ʒ ii. colaturæ capiat ℔ ß. manè per octo dies.

℞. Olei ceræ ℥ i. illinatur pars affecta manè & ſerò, deinde ſequens emplaſtrum admoueatur.

℞. Maſſæ emplaſtri diapalma vino rubro auſtero ſoluti, & ad vini conſumptionem cocti ℔ ß. roſar. rubr. myrtyllor. maſtich. & tartari vini rubri pulueratorum ana ʒ j. chamœpyt. & chamœm. pulueratorũ ana ℈ ij. fiat maſſa de qua formentur emplaſtra, quibus pes vniuerſus poſt inũctionẽ cõtegatur. His tumor & dolor ablatus eſt, manẽte tamẽ

claudicatione, propter oſsis luxationem.

OBSERVATIO LXXVI.

Morbilli.

EAdem Matrona Domina de Langon febre cõtinua correpta eſt, cum tuſsi & raucedine, die vigeſima ſexta Iunij 1645. Per triduum ſymptomata non valdè vrgebant, ideò tempus illud ſine remediis tranſegit. Quarta die cum febris intenſior euaſiſſet, ſanguis detrahitur, & julepus refrigerans exhibetur. Eadem die totum corpus morbillis conſperſum apparuit. Vocatus ego die quinta præſcribo circa veſperam julepum ex æquis partibus aquæ vlmariæ & cardui benedicti, cum bezoardici mineralis ℈. xx. Duabus horis ab aſſumpto julepo, copioſè ſudauit, febris valdè imminuta, & portio morbillorum diſcuſſa eſt; poſt ſudores aluus ſolutus eſt magna excretione. Poſtridie manè idem julepus iteratus eſt, ac copioſiùs ſudauit poſt duas horas, ac febris omninò ablata eſt, omniaque propemodùm exanthemata diſcuſſa ſunt.

OBSERVATIO LXXVII.

Nephritis.

QVidam vir quinquagenarius nephriticis doloribus valdè obnoxius, ſumpſit per duodecim dies decoctũ radicis cardui aſinini, & liquiritiæ, quo multos lapillos, & arenulas excreuit, & poſtmodùm per plures annos ab affectu liber perman-

permanſit.Erat autem radicis ℥ ß.cum liquiritiæ ʒ ii. in ſingulis doſibus.

OBSERVATIO LXXVIII.

Cholera morbus in febre tertiana maligna.

IVuenis quidam bilioſo temperamento prædi- tus incidit æſtate media in febrem tertianam, quæ duabus primis acceſsionibus ſatis mitis apparuit,ſed in tertia acceſsione,tanta fuit humoris bilioſi malignitas,& ferocia; vt concitato vomitu atque alui fluxu frequenti, cum maxima virium jactura, ſummum ægro periculum impenderent. Vocatus ad eum præſcribo clyſterem ex juſculo cum confect.Alchermes ʒ iij.theriacæ recentis ʒ i. quo ſtatim vomitus & aluifluxus,ſedatus eſt.Quia verò in hujuſmodi febribus malignis ſæua illa ſymptomata in ſingulis paroxyſmis redire ſolent, & ægrum ſecunda, vel tertia inuaſione de medio tollere; ad præcautionem præſcripſi victum incraſſantem.& laudani ℈. iv. duabus horis ante paroxyſmum ſumenda;ſicque ſymptomata prædicta non rediere, leuis acceſsio fuit, & julepis refrigerantibus,incraſſantibus atque alexipharmacis curatio abſoluta eſt.

OBSERVATIO LXXIX.

Lochiorum ſuppreſſio.

ELegans quædam mulier triduò à partu, nimiam partium genitalium dilationem emen-

dare cupiens, vuluæ aſtringentia applicuit. quibus lochia ſuppreſſa fuêre,& tantâ copiâ ſanguis cumulatus eſt in vtero, vt rectùm inteſtinũ, & veſicæ ceruicem comprimendo,omnes euacuationes cohibuerit,& venter in vtris modum intumuerit. Vocatus ad eam, primùm immitti jubeo cathæterem in veſicam, & magna vrinæ copia excreta eſt.Poſteà peſſarium acre præſcribo in vteri ceruicem immittendũ quo lochia affatim fluxere, ac tandem clyſter laxans iniectus eſt, quo fęces plurimas dejecit,& ità omnes viæ apertę ſunt.

OBSERVATIO LXXX.

Sudores nocturni.

VIr quadragenarius melancholico temperamento præditus;ſudores nocturnos patiebatur à longo tempore,qui per quatuor,aut quinque dies perſeuerabant, & poſteà ceſſabant. Recurrebant verò bis aut ter in menſe.Satis apparebat hos ſudores procedere à colluuie ſeroſa, quæ per interualla colligebatur & à natura poſtmodùm per ſudores expellebatur.Ideò cum ſatis pauper eſſet, & multorum remediorum ſumptus ferre non poſſet,conſului,vt bis in menſe ſumeret pulueris jalapæ ʒ ß. cum cremoris tartari pari quantitate. Quibus per trium menſium ſpatium continuans, à tædioſo affectu liberatus eſt.

OBSERVATIO LXXXI.

Fluor.

Fluor muliebris.

MVlier quadragenaria diuturno fluore albo laborans, poſt multa remedia fruſtrà tentata, ptiſanâ laxante per menſem integrum, ſingulis diebus vſurpatâ, protinùs liberata eſt. Hujus autem ptiſanæ compoſito talis fuit.

℞. Sennæ mundat. ℥ j. ſem. coriandri præpar. & liquirit. raſæ ana ℥ ıß. aquæ fontis, in quâ tamarindor. ℥ iij. & ligni lentiſcini ℥ i. bullierint, cyathum vnum, infundantur frigidè per noctem, & colaturam capiat manè duabus horis ante paſtum.

OBSERVATIO LXXXII.

Enterocele.

VIr quinquegenarius enterocelem grauiſsimam paſſus erat per quatuor dies continuos, à quâ nullis auxiliis reuocari poterat. Vocatus ad eum, pulſum valdè languidum inuenio, cum extremarum partium frigiditate. Tum pars affecta valdè frigida ad tactum ſentiebatur, vt de illius narcoſi metueretur inter alia remedia præſcribo fotum ex aquâ vitæ calente, inguini admouendum, quo per duas horas continuato inteſtinum repoſitum eſt blandâ impulſione, & æger ab imminente exitio liberatus.

OBSERVATIO LXXXIII.

Hyſterica paſsio.

MVlier 20.annos nata, bilioſa temperamento prædicta, cum hyſtericâ ſuffocatione premeretur, & faciem haberet rubicundam, iniecto clyſtere ex oxycrato parato, confeſtim liberata eſt, ità vt aliis remediis, quæ ipſi præſcripta fuerant, non indiguerit.

OBSERVATIO LXXXIV.

Dyſenteria.

QVidam dyſentericus omnia remedia reſpuens, ſolo vſus eſt pimpinellæ decocto cum aquâ & butyro confecto, cuius ſcutellam ſumebat manè & ſerò, & intrà triduum curatus eſt. Plurimùm valet pimpinella ad depurandum ſanguinem & leuem habet aſtringendi vim; ideò non eſt mirùm ſi dyſentericis conferat.

OBSERVATIO LXXXV.

Tumor Pancreatis ſcyrrhoſus, cum affectione hypochondriaca.

ILluſtriſsimus vir Dominus Audcyer in Senatu Gratianopolitano Præſes Ampliſsimus, annos natus 57. grauiſsimis & contumaciſsimis torquebatur affectibus, quorum idæa vt exactiùs introſpici valeat, ſeries affectuum, quibus à viginti annis conflictatus eſt, paucis exponenda.

Ac pri-

Ac primùm, ſciendum eſt eum temperamento bilioſo,ac melancholico eſſe præditum,gracili habitu & macilento.Prima autem malorum origo in doloribus arthriticis conſtituenda eſt,qui ab anno 1622.eum per interualla infeſtare cæperunt. Et illis poſtmodùm ſucceſſere leues quidam inſultus epileptici, qui circà annum 1626. primùm inuadentes, & per dilucida interualla redeuntes, poſt exactum biennium prorſus deſiere; eodemque tempore dolores arthritici iterum reuerſi ſunt, qui per totum illud tempus, quo inſultus epileptici ſæuierant, omninò delituerant.

Illi autem arthritici dolores,bis aut ter ſingulis annis eum exercuere, vt interdùm per duos aut tres menſes lecto affixus fuerit, cum perexiguo ex variis remediis vſurpatis,aoxilio:hoc in primis obſeruans, ſe ex frequenti phlebotomia parùm adjutum fuiſſe; imò verò ex ea dolores arthriticos intenſiores ſemper redditos fuiſſe.

Poſtquàm verò per octo annorum ſpatium,nempè ab anno 1631. uſquè ad annum 1639. doloribus hiſce per interualla prædicta conflictatus eſt; in grauiora mala poſtmodùm delapſus eſt, à mœrore acerbiſsimo, ex mulieris aulicæ,& magnatis, affinitatè,& amicitiâ ſibi coniunctiſſimæ,ſuiſque rebus maximè neceſſariæ, interitu. Vndè primùm correptus eſt motu quodam palpebrarum inuoluntario ad hanc vſque diem perſeuerante, quo oculi per interualla clauduntur, & aperiuntur; vt ſit veluti tremor quidam illarum partium, quo etiamnùm manus & pedes frequenter (leuiſſimè tamen) corripiuntur.

Eodem tempore doloribus arthriticis vexatus eſt trium menſium ſpatio, quos ambulandi impotentia ſubſequuta eſt, per ſex menſes perſeuerans. Cùm autem Pariſiis tunc temporis degeret, aquis Villecomitenſibus, ex D. Delormei Medici clariſsimi præſcripto vſus eſt, à quibus magnam ſtomachi refrigerationem paſſus eſt; ac deinceps ſcabies pruriginoſa admodùm moleſta totum corpus inuaſit, quæ confeſtim curata eſt vnguento quodam (ni fallor mercuriali) carpis manuum, & plantis pedum admoto, ex conſilio D. de Labroſſe medici Pariſienſis; Quam inunctionem ſequuta eſt ingens diarrhæa per 20. dies perſeuerans, cum grauiſsimis ventris torminibus; ita vt interdùm alui fluxus dyſentericus apparuerit. Interim pedum & tibiarum incommoda perſeuerantia; ambulandi facultatem per annum integrum ſuſtulere. Eo verò tempore, tùm maximis animi contentionibus in libris, aliiſque chartis euoluendis; tùm grauiſsimis animi pathematis, & mœrore ingenti, ob infœlicem negotiorum ſucceſſum, agitatus eſt. Quæ reliquis affectibus infrà deſcribendis originem dediſſe meritò exiſtimantur.

Anno 16 , o. in grauem incidit ſpirandi difficultatem, & pectoris anguſtiam, cum dolore quodam ventriculi regionem obſidente, quæ quidem ſymptomata per 15. dies acerbiùs afflixere, ac deinde non leuem remiſsionem paſſa ſunt, ſed poſt aliquod temporis interuallum, iterùm atque iterùm vires nouas reſumere viſa ſunt, ita vt ad hanc vſq; diem nunc remiſsiùs, nunc intenſiùs ab iis obſeſſus uerit æger illuſtriſsimus.

Pro

Pro contumaci affectu expugnando varia à variis medicis remedia per quatuor annorum decurſum præſcripta ſunt; purgationes variæ per apozemata, potiones, ſyrupos magiſtrales, priſanas laxantes, & ſimilia. His acceſſerunt phlebotomiæ frequentes, cauteria, veſicatoria, apertiones hæmorrhoïdum, ſemicupia, juſcula medicata, ſerum lactis chalybeatum, lac integrum, aquæ minerales ſulphureæ, vt Borbonienſes, & Dinienſes, tum etiam vitriolatæ, vt Aurelianæ, opiatæ roborantes & aperientes, ſyrupi pectorales, & alia quamplurima, quæ variis temporibus per quadriennium vſurpata, maximum aliquando, alias verò minimum ægrotanti ſolatium attulêre. Verùm habitualis affectus ſemper in orbem rediit, & perilluſtris æger iiſdem hactenus affectibus vexatus eſt.

Cùm autem nos ad eum inuiſendum accerſiti fuerimus circa principium menſis Maij, anni 1644. curationem vniuerſam ad inſignia duo ſymptomata ſuperiùs recenſita dirigendam eſſe cenſuimus, pectoris nimirum anguſtiam, & ſpirandi difficultatem quorum cauſæ primò introſpiciendæ ſunt, in quo maxima difficultas, & ſumma obſcuritas reſidere videtur. Illa enim ſpirandi difficultas nullam veri aſthmatis, aut fluxionis à capite in pulmonem irruentis ſpeciem præ ſe ferre videtur, licet pro aſthmatico à præſtantiſsimis quibuſdam medicis tractatus fuerit, nulla enim tuſsis, nullus ſtertor, & nulla humoris pituitoſi per anacatharſim excretio apparet. Secundò illa difficultas ſpirandi à cauſis procatharticis in momẽto ferè cõcitatur, & deſinit, ita vt ſi paulò vehemẽtiùs corpus cõmoueat

aut in leuiſsimam iracundiam feratur, ſtatim anhelitu difficili corripiatur, & paulò poſt ſpirandi libertatem iterùm recuperet. Tertiò, quamquam veſpertinis horis hoc ſymptomate magis premitur, ita vt erecta ceruice, & ſedens in lecto vſque ad mediam noctem manere cogatur; attamen ſimul atque ſomno corripi incipit, protinus euaneſcit ſpirandidi fficultas & capite in puluinar demiſſo æger decumbit ſicque noctis reliquum tam placidè peruadit, & cum tanta ſpirandi facilitate, vt nullum in pulmone affectum latitare, facilè appareat.

Illius igitur anhelitus difficilis cauſa immediata alibi quærenda eſt, nempe in infimo ventre, cujus partes moleſtiſsimis affectibus obſeſſæ, omnium malorum mineram in ſe continent.

Hoc primùm demonſtrat doloris & anguſtiæ ſenſus, de quo nobilis æger perpetuò conqueritur, ejuſque ſedem ſub diaphragmate, & circa ventriculi regionem oſtendit: & quoties difficultate ſpirandi premitur; dolor ille & anguſtia, atque oppreſsio (vt ipſe nominat) toties augetur, & vice verſa: ita vt vnum ab alio dependere manifeſtum ſit. Nos autem doloris illius & anguſtiæ, ſeu oppreſsionis cauſam diligenter inquirentes, & ventriculi regionem contrectantes, eam quidem ſatis tractabilem inuenimus, quoties manum ſuſpenſam aliquantulum adhiberemus, ſed poſtquam eam penitius adegimus, ſatis vehementi compreſsione facta duritiem quandam, & renitentiam profundiùs, & ſub ventriculo ſitam percepimus; eamque in pancrate reſidere cenſuimus, quod tumore duro & ſcir-

ſcirrhoſo affectum arbitramur, & cùm pancreas ſub diaphragmate ſedeat, non eſt mirum, illud tumore affectum, partem eam reſpirationi maximè inſeruientem comprimere, eiuſque motum liberum impedire. Verùm enimverò illa cauſa per contactum explorata, non planè ſatisfacit, ſi enim anhelitus difficultas ab ea ſolummodò dependeret, eſſet perpetua, non interpolata, neque à cauſis externis, corporis nimirùm, aut animi commotione, tam facilè induceretur. Equidem ita conuincit hæc ratio, vt alia cauſa huic adjungenda ſit, nempe materia quædam tenuis, quæ leui momento commoueatur, ac deinde facilè ejuſdem agitatio ſedetur. Quænam autem ſit illa materia, & quam præciſè ſedem occupet, ad amuſsim definire facillimum non eſt. Licebit tamen cum præſtantiſsimis medicis, qui nobilis ægri curationem ſuſceperunt, ad communem, & magis probabilem rationem confugere, vapores, & flatus à liene, ventriculo, aliiſque partibus tranſlatos, accuſantem. Hæc autem flatuum, & vaporum in ventriculo commotio, inde facilè dignoſcitur, quod nobilis æger poſt ſingulos paſtus, à prædictis ſymptomatis grauiùs torquetur. Siquidem ex coctione difficili, & laborioſa, in ventriculo debili, multi flatus generantur, qui ventriculum diſtendentes, pancreas, & diaphragma comprimunt, vnde major anguſtia, & difficultas ſpirandi per aliquot horas à paſtu, exoriri conſueuit. Prætereà in maximis aëris mutationibus, quando Aquilonia tempeſtas in Auſtrinam conuertitur, maximè ingraueſcunt ſymptomata prædicta, ex eo quod ab illa aëris mutatione exci-

tantur rheumatiſmi, qui aliàs dolores arthriticos parere conſueuerant, & jam in partes interiores diuturnis intemperiebus, & obſtructionibus debilitatas, confluunt, prauóſq; humores in iis contentos exagitant: vel quod ab humidiori aëre inflātur humores, ac veluti fermentantur, vndè anathymiaſis eleuatur, quę diaphragma, & pulmonē impetēs, pectoris anguſtiam, & ſpirandi difficultatem parit.

Si hæc ſymptomata ad aliquod morbi genus referenda ſint, nos ea protinùs ad melancholiæ ſpeciem, quæ hypochondriaca nominatur, reducenda cenſemus; cum ex mœrore graui, & diuturno primam duxerit originem, in corpore calido, & ſicco, vndè magna humoris melancholici congeries, quę obſtructiones contumaces in hypochondriis peperit. Imò verò quamvis ſcorbutus in Septentrionalibus plagis frequentiſsimus, hiſce regionibus noſtris infrequens omninò ſit. Hic tamen affectus ad ſcorbuti naturam accedere videtur, cum prædicta duo ſymptomata, nimirùm pectoris anguſtia, & difficultas ſpirandi frequētiſsima ſint hujus morbi ſymptomata, vt quāplurimis obſeruationib. annotauit Seuerinus Eugalenus, in cujus patria morbus iſte frequentiſsimus eſt, & ad illius imitationem Daniel Sennertus lib. de ſcorbuto cap. 4. vbi illius morbi ſigna proponit, & articulo 9 illius capitis hæc duo ſymptomata ita deſcribit, vt illuſtriſsimi ęgrotātis noſtri ſtatū graphicè depingere videatur.

Quamvis autem (vt jam dictum eſt) morbus ille, ſcorbutus appellatus, hiſce noſtris regionibus inſolens, ac penè inuiſus ſit; Nos tamen in tanti affectus curatione aliquid neglexiſſe videremur, ſpecifica hujus

hujus morbi remedia ſtatim vſurpauimus,cum aliis permixta, quæ obſtructiones reſerare,humorẽ melancholicum obtundere , & foras excludere valerent.Atque ita primùm naſturtij aquacici,beccabũgę,& fumariæ ſuccos,per multos dies exhibuimus, iis admiſcendo ſalem tartari,& ſpiritum vitrioli,in quibus etiam ſennæ tantillum paſsim infundebamus;ſicque humores craſsi,glutinoſi,tartarei sẽſim educebãtur.Interdũ verò ſuccos prędictos cum decoctis rad.enulæ cãp. cortic.tamariſci,fol. agrimon. abſynth.pimpinellę.permiſcebamus.A quib.remediis à die 7 menſis Maij, ad 18 continuatis,plurimũ adjutus æger noſter videbatur.Cũ verò ea die tempus ſiccũ,& ſerenum in Auſtrinũ,& pluuioſum fuerit conuerſũ, prædicta ſymptomata, de integro renouata ſunt,quę ad diẽ tertiũ menſis Iunij perſeuerantia, duplici phlebotomia parca manu celebrata, plurimũ imminuta ſunt. Ab eo tempore,ſale ſeu vitriolo martis per menſẽ integrũ vſus eſt,quod quidẽ ad obſtructiones reſerandas,viſcera roboranda, eorúmq;calidã intemperiẽ corrigẽdam,vires habet eximias.Interdũ tamen,tertio videlicet,aut quarto quoq; die,purgatiũculas ex ſenna in prædictis decoctis infuſa , interjiciebamus, interdum etiam pilulas ex chalybe exhibebamus,aquam ex infuſione chalybis paratã in potu ordinario,cũ vino tenui & olygophoro propinabamus. Quib. per menſem (vt dictũ eſt)cõtinuatis,nobilis,ęger ad multò meliorẽ ſtatum perductus eſt, ita vt qui anteà neq; in equo, neq; in carruca, ſine magna moleſtia iter facere poterat;jam & carrucę motũ velociorẽ,& equi celerẽ ambulationẽ,facilè coleret,Prętereà totius corporis

vigor, & ipſius faciei color plurimùm reſtitutus eſt. Hoc inprimis annotatione dignißimum eſt, quod nobilis æger à ſemicupiis, & fotibus regioni ventriculi admotis, maximè lædebatur, & in inſignem anhelitus difficultatem conjiciebatur: ita vt eorum vſum, quamvis huic curationi maximè neceſſarium, prorsùs abjicere, coacti fuerimus.

Hæc vſque ad dic̃ quartã Iulij à nobis acta ſunt, quo tẽpore impetrata ab illuſtriſſimo Pręſide diſcedẽdi venia, Mõſpeliũ rediimus, relicto ipſi præſcripto eorum, quæ in poſterũ agenda videbãtur.

A diſceſſu meo per totum autumni & hyemis Sequentis decurſum prædicta remedia alternatim, & per debita interualla ex clariſſimi viri D. Ioannis Matthæi, medici illius ordinarij præſcripto, vſurpauit, nempè ſalem Martis, pilulas ex chalybe, & infuſionem ſennæ in prædicto decocto cum ſale tartari, & ſpiritu vitrioli paratam; quibus addebatur opiata roborans, & aperiens, à nobis ante diſceſſum præſcripta. Cum verò poſt aliquot menſes maxima ſymptomatum imminutio appareret, conſului per litteras, vt fotum, & ſemicupium tentaret; ſiquidem ſperandum fore, vt cauſis morbificis valdè imminutis, minor fiat humorum commotio, quæ dictorum remediorum vſum impediebat. Res ex voto ſucceſsit, & fotus ſine moleſtia æger ferre potuit, à quibus maximum fructum percepit. Vere autem ſequenti non ſolùm fotus, ſed etiam ſemicupia vſurpauit, & prędicta remedia ſeduiò continuauit, aliis nonnullis additis; à quibus tandem, Deo ſit laus & gloria, ad optimam valetudinem perductus eſt.

OBSER-

OBSERVATIO LXXXVI.

Hydrops tympanites.

CLariſsima Matrona, vxor D. de Geure Coſtēſis, Iuris vtriuſque Doctoris 30. annos nata, bilioſo temperamento prædita, laborauit per 10. menſes tumore ventris ſatis inſigni, cui tenſio maxima adjuncta erat, vt hydropis tympanitis naturam omninò referret. Prima affectus origo huic præſertim cauſæ aſcribebatur, quod ægra fluorem album à longo tempore patiens; in balneum actu frigidum ſeſe demerſerit; à quo fluor ille ſuppreſſus eſt. Cui etiam cauſæ varij errores in victu acceſſerunt. Multis remediis vſa eſt per dictum tempus à peritiſſimis medicis præſcriptis. Potionibus nempè, apozematis, & julepis aperientibus ac diureticis, opiatis hepar roborantibus, aliiſque quamplurimis ſine vllo fructu. Tandem circa finem menſis Maij anni 1645. curæ meæ ſe commiſit, quam ſequentibus remediis aggreſſus ſum.

℞. Rad. aſparagi, bruſci, & cichorij ana ℥ ß rad. enulæ camp. & petroſel. ana ʒ ij. fol. agrimon. ceterac. capill. ven. ana M ß. abſinthij vtriuſque ana P ß. coquantur ad ℥vi. in colatura infunde frigidè per noctem ſennæ mund. ʒ j. ſalis diuretici ʒ j. ſpiritus diuretici gutt. xxx. cap. mane cum regimine per ſex dies continuos. Purgabatur quater aut quinquies ſingulis diebus, & materiam viſcidam cineritij coloris excernebat. Poſt ſecundam doſim ſanguis detractus fuit ad ℥ viij. in fine apozematū ſumpſit pilulas ex calomelanos ℈. xx. diagrid.

℥.x. quibus ſepties purgata eſt:& ſequenti die vẽtris tumor reſolutus apparuit; qui tamen circa veſperam iterum inflari cœpit. Tumore ſubſidente dum hypochondria contrectarem percepi tenſionem inſignem, & dolorificam circa ventriculi regionem; cujus ratione præſcripſi (cum julepo-rum continuatione) fotum emollientem, & aperientem, vniuerſæ regioni hypochondriacæ ſingulis diebus admouendum, ſiquidem tenſio etiam non leuis in dextro hypochõdrio apparebat. Quibus per 4. dies vſurpatis menſtruæ purgationes prodiere, quæ per aliquot menſes latuerant. Cum tamen illę ſegniter admodùm procederent, triduo elapſo iterùm vſurpati ſunt, tum fotus, tum apozemata ſine ſenna parata. A quibus moderata menſium copia prouocata eſt, & ab eo tempore tumor ventris omninò diſcuſſus apparuit. Ad firmãdam tamen curationem præſcripſi pilulas vſuales aperientes & laxantes, bis aut ter in menſe degluciẽdas, tum etiam opiatam roborantem, & aperiẽtem ſingulis diebus per menſem integrũ vſurpandam.

OBSERVATIO LXXXVII.

Febris quartana.

IOannes Goſſel Lotharingus, bonarum literarum candidatus, in Delphinatu prope oppidum Reuel nominatum apud nobilem virum, cuius filios erudiebat, tunc temporis habitans; ad me venit die 15. mẽſis Iunij anni 1645. vt ei febre quartana ab anno integro laboranti opem ferrem. Eius autem hypochondria explorans, maximam tenſionem & duri-

duritiem in regione hepatis, & lienis inuenio: quam tantæ morbi contumaciæ, atque longitudinis cauſam eſſe exiſtimans: eam priùs demoliendam cenſui apozemate aperiente, & laxante (præmiſſa venæ ſectione) tum etiam fotibus emollientibus, & aperientibus: ac pilulis ex chalybe paratis. Quæ omnia ipſi præſcripſi ad xx. dies vſurpanda. Tum febrifugi mei doſim ei tradidi, poſt dicta remedia ſumendam, cum autē ille non poſſet commodè pharmacopœis vti, qui à loco, vbi degebat, ſatis longè diſtabant: & ſumptus remediorum vix ferre poſſet, omiſsis iis omnibus quæ præſcripta fuerant, febrifugum ſtatim ſumpſit: à quo multùm purgatus eſt. Prima acceſsio ab aſſumpto remedio dimidio minor fuit; ſecunda priori adhuc minor. Et ita minuentibus ſenſibiliter acceſsionibus, poſt quintum paroxyſmum à febre quartana omninò liber fuit: de quo me per literas monuit, addens ſe tuſsicula infeſtari à febre ſibi relicta. Cui reſcripſi vt remedia à me anteà præſcripta vſurparet pro hypochondrij vtriuſque obſtructionibus reſerandis, quas adhuc perſiſtere, & tuſsim illam ſiccam producere non dubitabam.

OBSERVATIO LXXXVIII.

Vomitus antiquus.

VXor D. Antonij de Maniſſy Medici Romonenſis, & vniuerſitatis Valētinæ Doctoris aggregati meritiſsimi, annos nata 24. laborauit per triennium vomitu moleſto, cum dolore lumborum ad regionē lienis ſeſe exporrigente, vomebat autem poſt ſingulos paſtus omnem propemodùm

cibum & potum cum pituita viſcida permixtum: vndè ad ſummam maciem perducta eſt. Præterea quaſdam veluti acceſsiones febriles patiebatur bis aut ter in mẽſe, per 12. aut 15. horas perſeuerantes. Multi Medici ex iis qui pro ea conſilium inierãt hæc ſymptomata à calculo renum parenchymati infixo, prouenire exiſtimabant. Alij verò obſtructiones, & hiſtericos affectus accuſabant. Quorum omnium ratione varia remedia vſurpata fuerant ſine vllo fructu. Donec tandem ægra ad tantã maciem perducta fuerit, cum febre lenta coniunctam, vt febre hectica confecta putaretur. Ego autem rogatus à marito, vt quædam remedia ipſi præſcriberem; cenſui præcipuam mali originem in liene reſidere, eumque tum obſtructionibus, tum intemperie calida, & ſicca laborare. Quorum ratione, præmiſſa parca venæ ſectione, ſequentia pręſcripſi remedia.

℞. Rad. cichor. aſpaugi, bruſci, & bugloſsi ana ℥ß. fol. agrimon. ceterac. capill. ven. & pimpinellæ ana ℈ iß. coquantur cum pullo gallinaceo. in colat. diſſolue cremor. tart. ʒj. fiat juſculum, quod capiat manè per ſexdecim dies.

In quarto quoque juſculo infunde per noctem ſennæ mund. ℥iii. ſem. aniſi ʒ i. capiat cũ regimine.

℞. Hord. integri & amygd. dulc. ana lib. j. contũdatur, & decoquantur pro ſemicupio, quod ingrediatur tepidè, bis in die per triduum, poſt vſum juſculorum.

℞. Chalyb. præp. cum ſulph. ℥ j. aloës opt. ſennę mund. rhab. elect. & garici recent. trociſc. ana ʒ ij. pul. electar. diarrh. abb. ʒ ß. croci ℈ ß. cum oxymel. ſim. pl.

ſimpl.fiat maſſa pilular.de qua capiat ℥ j. ſingulis dieb.mane tribus hor.ante paſtum, poſtea deambulando,& continuando per xv.dies.

Finito vſu pilularum,reiteretur ſemicupium per quatriduum.

Hiſce remediis ordine vſurpatis,à prædictis affectibus liberata eſt,& in integrā ſanitatē reſtituta.

OBSERVATIO LXXXVIII.

Febris tertiana.

ANcilla Domini de Sautereau in Senatu Gratianopolitano Cōſiliarij Regij,30.annos nata, febre tertianā intermittente detinebatur,eiuſq;acceſsiones 15.paſſa erat,in quarū decurſu bis ei ſanguis detractus fuerat:& medicamētū catharticum bis etiā exhibitum:pluresque julepi refrigerantes, & aperientes præſcripti à medico ordinario; qui poſt decimum quintum paroxyſmum febrifugi mei ℈. xx. illi exhibuit die intermiſsionis, quæ erat 25. Iulij 1645. Quinquies purgata eſt per aluum,blandè & ſine moleſtia.Poſtridie acceſsio rediit multò intenſior.Et ab eo tempore nullam ampliùs acceſsionem paſſa eſt.

OBSERVATIO LXXXIX.

Febris tertiana.

DOminus de Pourroy in Senatu Gratianopolitano Præſes ampliſsimus, quinquagenarius: Febris tertianæ intermittentis acceſsiones viginti paſſus erat,quādo ad eum vocatus ſum Bis

ei ſanguis detractus fuerat: julepi refrigerãtes multi exhibiti; & aqua benedicta Rulandi bis propinata, vnde magnam bilis, & pituitæ copiam excreuerat per vomitũ, & ſeceſſum. Vocatus ego in acceſsione vigeſima primâ, eam valdè intenſam inuenio, quatuordecim horarũ ſpatio ægrum valdè affligentem, cum ſiti ingenti, & graui inquietudine, quæ tandem ſudoribus in fine paroxyſmi prodeuntibus, diſcuſſa eſt. Vrinę erant rubræ, & quaſi flammeæ, nullum concoctionis inditium exhibẽtes. Ideo ſanguinẽ detrahi jubeo ſatis magna copia: julepos valdè refrigerantes præſcribo: ſuccum limonũ in ptiſanâ potus ordinarij: & ſpiritum vitrioli in eadẽ ptiſanâ tẽpore acceſsionis. Quibus intra biduũ color vrinæ ruber valdè remiſſus eſt, & leue enæorema in ea apparuit. Nihilominùs acceſsio vigeſima ſecunda ejuſdem fuit durationis; ſed cum minori inquietudine, quę epithematis liquidis regioni cordis admotis valdè tẽperata eſt. Sequẽti die exhibui febrifugi mei ℥.xxv. cui⁹ nulla fuit operatio per totã diẽ, niſi quod circa horam tertiã veſpertinã ſemel aluũ depoſuit, & ſub mediocrẽ materię bilioſę copiã excreuit. Poſtridie verò horâ octauã matutinâ iterùm dejecit, ſed multò copioſius, excreta autẽ bilioſa & ſeroſa erãt. Hora nonâ rediit acceſsio, quæ multò remiſsior, & breuior fuit ad horas octo tãtùm perſeuerans. Poſt acceſsionẽ ter aluus ſoluta eſt. Contigit iſta acceſsio die vltimâ mẽſis Iulij anni 1645. Die primâ Auguſti nulla acceſsio fuit, quia erat dies intermiſsionis. Die verò ſecũda in quâ acceſsio expectabatur, nulla etiã apparuit; ita vt æger curatus videretur.

Attamen

Attamen die tertia,quæ erat dies intermiſsionis, noua acceſsio prodiit.Sequēti die,quę erat quarta ejuſdē mēſis,ſecta fuit vena,cū vrinæ adhuc rubrę apparerent,poſt meridiē verò alia acceſsio cōtigit: ita vt febris tertiana ſimplex in duplicem verſa videretur. Die quinta ejuſdē menſis rediit acceſsio priori ſimilis.Hic amplū critici,inſultādi cāpū inuenere,quod febrifugo meo tertianā ſimplicem,in duplicē cōuertiſſem. At die ſexta iterū exhibui febrifugū ad ℥.xxxvi. quo ſexies purgatus eſt,multaq; dejecit ſeroſa,bilioſa,ac pituitoſa.Acceſsio rediit eadē hora,ſed priori aliquātulū remiſsior.Poſt acceſsionem ter aut quater iterùm aluū depoſuit. Poſtridiè manè iterū ter aut quater. Et acceſsio nō rediit,neq; diebus cōſequentibus;& intra paucos dies ad cōſueta munia rediit.In eoq; ſtatu permāſit per 24.dies,in quorū decurſu varios errores commiſit in victu;qui eū in recidiuā conjecere.Itaq;die trigeſima eiuſdē mēſis,nouâ acceſsione correptus eſt horâ ſecūdâ poſt meridiē,quæ decē horarū ſpatiū peragrauit.Die vltima mēſis,alia acceſsio rediit hora quarta veſpertina, ſed multò leuior. Die primâ Septēbris rediit acceſsio horâ decimâ matutinâ priori cōſimilis,cēſui illas acceſsiones ex noua cacochymià ab incautâ victus ratione cumulata exoriri,quę leuē quādā putredinę nacta ſit,& nōdū eſſe partibus firmiter infixā,neq; tenaciter fermētatā,atque adeò eam leuioribus remediis euacuari poſſe,neq; ad febrifugū eſſe cōfugiendū.Præſcripſi itaq;purgans medicamentū ex infuſ ʒ iij.ſennę in decocto tamarindor.cichorij & agrimō.cū ſē.aniſi & criſtal.mineral.ana ʒ i.addēdo colaturæ mannę

& ſyrup.roſ.ana ℥ i.pulu.jalapæ ʒ i.Optimè purgatus eſt, & acceſsio ſequens minor fuit. Tum per biduum ſequens ſumpſit juſcula aperientia & laxantia, ſicque ab acceſsionibus omninò liberatus eſt, & debito victus regimine cautiùs obſeruato ad perfectam valetudinem perductus eſt; qua ad hanc vſque diem fœliciter fruitur.

OBSERVATIO XC.

Febris quartana.

FRater Theotimus juuenis religioſus ordinis recollectorum cœnobij Gratianopolitani, incidit in febrem quartanam verſus finem menſis Iulij anni 1645. Quinque acceſsiones paſſus erat cum ad eum vocatus ſum. Sanguis ei detractus fuerat ſine vllo alio remedio. Sumpſit die ſeptima Auguſti febrifugi mei ℈.xxx.pridie acceſsionis. Multum purgatus eſt per inferiora, & aliquoties per ſuperiora. Acceſsio poſtridie rediit multò minor, quàm nulla alia ſubſequuta eſt.

OBSERVATIO XCI.

Febris quartana.

FRater Paſcalius ejuſdem cœnobij religioſus, decem acceſsiones febris quartanæ paſſus erat cum eum inuiſi: eiq; exhibui febrifugi mei ℈.xxiii. die 25. menſis Octobris anni prædicti, octies purgatus eſt per aluum, & bis per vomitum eâque euacuatione morbus omninò ſublatus eſt.

OBSER-

OBSERVATIO XCII.

Febris quartana.

VXor clariſsimi viri D. de Chappoulay, apud quæſtores Franciæ Gratianopolitanos aduocati regij, quinquagenaria, à quinque ſeptimanis febre quartanâ laborabat adeò grauiter vt in lecto perpetuò decumberet, & ſolis juſculis veſceretur nunquam enim aderat integra ἀπυρεξία. Die primâ menſis Septembris ſumpſit febrifugi mei ℥. xvi. ſexies purgata eſt per aluum, ídque blandiſsimè, ſequenti die bis iterum purgata eſt, & acceſsio, quæ reditura erat poſt meridiem, vſque ad horam ſeptimam retardata eſt, multoque remiſsior fuit. Sequentibus verò diebus non ampliùs comparuit. Cum autem ſeſe reficere inciperet, & ſolidis alimentis vteretur, vuas immaturas in ſingulis paſtibus comedebat, vnde in febrem quartanam iterùm recidit, quæ conſequenter duplex, & triplex facta eſt, cum ego tunc temporis Gratianopoli diſceſsiſſem, & Monſpelium rediiſſem. Contigit autem vt in menſe Decembri ejuſdem anni Gratianopolim iterùm vocatus fuerim, eam verò tunc temporis inuiſens, triplici quartanâ grauiter oppreſſam inueni. Quamobrem ei exhibui febrifugi mei ℥. xx. die decimâ nonâ dicti menſis; quibus ſepties purgata eſt per aluum, & bis per vomitum. Febris ea die non rediit, neque per biduum ſequens. At verò die 23. cum lautè pranſa eſſet, longa acceſsione correpta eſt. Qua de cauſa ſumpſit ſequenti die febrifugi parem quantitatem, & quinquies dejecit per al-

uum, nihil verò per vomitum, & conſequenter à febre immunis fuit.

OBSERVATIO XCIII.

Febris quartana.

MVlier quinquagenaria in Noſocomio Gratianopolitano, per annum integrum febre quartanâ conflictata fuerat, Die 5. menſis Septembris anni 1645. ſumpſit febrifugi mei ℥.xx. & copiosè purgata eſt per aluum ſemel verò per vomitum; idque ſeptem horis ab aſſumpto medicamento. Die ſextâ acceſsio rediit paulò minor, & retardata eſt per horas quatuor. Ab eoque tempore nullam amplius acceſsionem paſſa eſt.

OBSERVATIO XCIV.

Febris quartana.

ANcilla Vxoris Domini de Seruien in Camera computorũ Gratianopolitana Præſidis, febre quartanâ laborabat à quinque ſeptimanis ſumpſit die 6. Septembr. 1645. febrifugi mei ℥. xvj. pridie acceſsionis, quo multum purgata eſt, per inferiora tantum. Secunda die redit acceſsio ſine frigore, ſed prioribus longior & retardata eſt per horas ſex, ſequentibus verò diebus non ampliùs rediit, & in eo ſtatu permanſit per menſem integrum. Incautam verò victus rationem ſeruans ancillarum more; in febrem quartanam recidit; quæ primùm in dupli-

duplicem, mox in triplicem migrauit, idque poſt meum diſceſſum. Cum autem Gratianopolim rediiſſem in menſe Decembri, ipſi exhibui febrifugi mei ℥. xx die 23. ejuſdem menſis, rigida hyeme, atque glaciali exiſtente Matutinis horis materiam viſcoſam & glutinoſam, eamque copioſam vomitu rejecit, veſpertinis verò plurimum per aluum expurgata eſt, & ſic omninò liberata fuit à triplici quartanâ.

OBSERVATIO XCV.

Febris tertiana duplex.

PEtrus Fajole in ſenatu Gratianopolitano procurator, vnus ex conſulibus illius anni, annos natus 40. febre tertianâ duplici laborabat à 25. diebus, per quos vulgaribus remediis ex alterius medici præſcripto abundè vſus fuerat. Vocatus ego die 25. Auguſti 1645. eum lecto affixum inuenio & ſolis juſculis vtentem, grauibuſque paroxiſmis quotidie afflictum. Illi autem exhibui febrifugi mei ℥. xvi quibus ſepties purgatus eſt per aluum, idque blandiſſimè, & à paroxiſmis febrilibus omninò liberatus.

OBSERVATIO XCVI.

Febris quartana.

GAbriel Pyot famulus Domini Marcha ciuis Monſpelienſis annos natus 14. febre quartana duplici laborans à tribus menſibus, & nullis vſus

remediis per illud tempus, ſumpſit febrifugi mei ℈. xxiiii. die 10. Nouembris 1645. quæ erat dies intermiſsionis. Purgatus eſt ſepties ea die per aluum ſine vllo vomitu, aut nauſea, & ſine vlla moleſtia: ſequenti die bis aluum depoſuit. Acceſsio quæ hora quinta veſpertina expectabatur, retardata eſt vſq; ad 3. matutinam ſequentis diei ſecunda acceſsio quæ veſpertinis horis redire conſueuerat, nullo modo comparauit, & ab eo tempore æger nullam ampliùs acceſsionem paſſus eſt.

OBSERVATIO XCVII.

Febris Quartana.

VXor Ioannis Alles chyrurgi Montfrinenſis, triginta annos nata, febre quartanâ laborabat à quatuor menſibus, & cum per illud oppidum tranſirem circa finem menſis Octobris anni 1645. rogatus ſum, à marito, vt quædam remedia illius curationi idonea præſcriberem. Video mulierem admodùm pallidam, & macilentam, cui menſes non fluxerant à principio morbi, & contrectans hypochondria, lienem inuenio duriſsimum, ac ferè ſcirrhoſum. Ideò cenſui febrem quartanam curari non poſſe, quin obſtructiones illæ graues priùs auferrentur. Præſcripſi itaque primùm potionem purgantem, & poſtridie venæ ſectionem. Poſtmodùm pilulas ex chalybe, aloë, ammoniaco, aliiſque per xv. dies vſurpandas & forum emollientem, atque aperientem per vſum pilularum ſingulis diebus hypochondriis admouendum. Quibus diligenter vſurpatis, tenſio hypochondrij ſiniſtri admo-

modùm remiſſa eſt, ſed acceſsiones febriles in eodem tenore conſiſtebant ſumpſit itaque febrifugi mei ℥. xx. à quo ſexies purgata eſt per aluum & ab eo tempore nullam amplius acceſsionem paſſa eſt.

OBSERVATIO XCVIII.

Febris quartana.

INgenuus adoleſcens Michaël Pineau Romorantinianus medicinæ ſtudioſus, cùm febre tertiana per quatuor menſes afflictus fuiſſet, tandem in quartanam incidit eâque laborabat à ſex ſeptimanis, cùm ad me venit remedium expoſcens. Dedi itaque febrifugi mei ℥. xx. die 29. menſis Nouembris anni 1645. ea die bis tantùm purgatus eſt per inferiora; idque circa veſperam. Sequenti die, quæ erat dies acceſsionis, decies purgatus eſt per aluum, & bis per vomitum, nempe horis prandij, & cœnæ, & cum aſſumptis alimentis, bilioſos humores excreuit, & acceſsio non apparuit ea die neque deinceps.

OBSERVATIO XCIX.

Febris quartana.

PVella ſancti Ægidij nomine Iohanna Brunetta decem annos nata, febre quartana laborans à quatuor menſibus, ſumpſit febrifugi mei ℥. xvi. die 29. menſis Nouembris anni 1645. Quinquies purgata eſt per aluum ſine vlla moleſtia: ſequenti die rediit acceſsio more conſueto, & ab eo tempore

non ampliùs comparuit atque ita ægra à morbo libera omninò euaſit.

OBSERVATIO C.

Febris quartana.

QVia omnes febris quartanæ curationes ſub diuerſis titulis propoſitæ centuriæ limites excederent. Ideò ſequentes ſub eodem titulo comprehendimus, vt ad hanc vſque diem quâ hæc prælo ſubjiciuntur, curationum noſtrarum ſeries extendatur. Tum vt ea quæ de febrifugo noſtro inferiùs dicturi ſumus, illuſtriora euadant.

Cum Gratianópoli Monſpelium peterem in menſe Octobri anni 1645. Valentiâ tranſeunti occurrit mihi caupo quidam, qui Claudius Boudon nominatur, febre quartanâ laborans à tribus menſibus; ad cujus oppugnationem nullum remedium vſurpauerat, præter vnicam venæ ſectionem. Præſcribo primùm potionem purgantem ad cacochymiam in primis viis reſtagnantem, euacuandam; quæ febrifugi operationi obſiſtere potuiſſet, ex ſennæ ℥ ß. diaphœn ʒ iii. ſyrupi roſac. ℥ i. ſumendam poſtridie acceſsionis, qua ſatis copioſè purgatus eſt. Sequenti die ſumpſit febrifugi mei ℈ xx. ter purgatus eſt per aluum ſine moleſtia, idque tantùm circa veſperam. Poſtridie rediit acceſsio ſolito multò longior, & poſtmodùm nulla alia ſubſequuta eſt.

In eodē itinere tranſiēs per oppidū, quod le Bourg Sainct Andiol nominatur apud Viuariēſes, rogauit me D. Henricus Chays chirurgus peritiſſimus, vt febrifugi mei doſim ipſi concederem pro mulier-

cula

cula quadam à longo tempore febre quartanâ laborante; cuius voto ſtatim ſatisfeci; & ille poſt aliquod tempus mihi retulit, illã mulierem à febre quartanâ huius remedij vi, ſtatim fuiſſe liberatã.

Iohannes Rideletus in Senatu Gratianopolitano Procurator annos natus 54. febre quartanâ laborabat à tribus menſibus, eaque duplici & ſæuiſſima; ita vt lecto affixus decũberet, & ſolis juſculis veſceretur. Summa macie confectus erat, tum faciẽ, pedes, ac tibias tumore œdematoſo affectas habebat; vt in hydropẽ ruere videretur. Poſt multa remedia fruſtra tẽtata, meam opem implorat die 23. Decembr. 1645. rigida hyeme exiſtente. Ego verò in peſsimo illo ſtatu eum conſtitutum videns, negabam me ſpecificum meum exhibiturum, ne infamaretur remediũ. Attamen vxoris & fratris precibus tandem cedere coactus, remediũ exhibeo ad ℥. xx. die 24. ejuſdem menſis. Septies purgatus eſt per aluum ſine moleſtia. Primo bilioſa, mox pituitoſa multa excreuit. Die 25 ter iterùm deiecit eãdem materiam. Acceſsiones perſeuerabant. Die 27. ſumpſit febrifugi ℥. xxiiij. ſexies purgatus eſt per aluum ſine moleſtia. Sequenti die leuem acceſsionem paſſus eſt. Et ab eo tempore febris quartanæ acceſsiones non rediere; ſaltem per ſeptem dies quibus ego poſt vltimam acceſsionem Gratianopoli moratus ſum; neque quid poſt meum diſceſſum acciderit reſcire hactenùs potui; imminens enim hydrops maximũ vitę periculũ minabatur.

Claudius Mouſſeau artocopus Gratianopolitanus, cui ſignũ & enſis regius, annos natus 40. febre quartanâ duplici laborãs à quatuor mẽſibus ſum-

pſit febrifugi mei ℥.xx.die 25.Decembr.anni 1645. hyeme rigida & glaciali exiſtente. Quare purgatus eſt per aluum blandiſſime. Die 24.& 25.acceſſiones iterùm paſſus eſt. Die 26.ſumpſit febrifugi ℥.xxxii. Dis tantùm purgatus eſt,ſed copioſe, & ab eo tèmpore nullam ampliùs acceſsionem paſſus eſt.

Michaël Gounſelin faber ferrarius Gratianopolitunus, à quatuor menſibus quartana laborans ſumpſit febrifugi mei ℥.xxxii. die 26. Decembris 1645.frigore intentiſsimo ſæuiente,ſepties purgatus eſt per aluum,bis verò per vomitum. Sequenti die rediit acceſsio prioribus intenſior. Die 29. ejuſdem menſis ſumpſit idem remedium,& ſexies purgatus eſt per aluum ſine vomitu vllo.Et acceſſio nulla poſtmodum apparuit.

Martinus Lebreton Pariſienſis, Eccleſiæ diui Ludouici patrum Ieſuitarum muſicus,20. annos natus, febre quartanâ laborans à quatuor menſibus, per quos nulla remedia ex arte vſurpauerat, ſumpſit die tertia Februari anni 1646. febrifugi mei ℥.xx. quibus plures purgatus eſt per inferiora tantum. Poſtridie acceſsio rediit leuiſsima, & nulla alia deinceps.

Ancilla vxoris nobiliſſimi viri Domini mareſchali de L'hoſpital, nomine Barbe Lepeſe, febre quartanâ duplici laborans ab octo menſibus,ſumpſit febrifugi mei ℥ xx. die 25. Februarij 1645 quæ erat dies intermiſsionis: ſexies purgata eſt per aluum. Die ſequanti eodem modo purgata eſt,& pari quantitate. Acceſsio quæ expectabatur hora quinta veſpertina, rediit hora nona matutina

tina prioribus ſimilis.Et ab eo tempore nulla amplius acceſsio comparuit. Sicque ægra à duplici illa quartanâ contumaci prorsùs liberata eſt.

Pediſſequus Domini Comitis de Larocheguion octodecim annos natus febre quartanâ laborás à quatuor menſibus, periit à me auxilium die 27. Februarij 1646. Quia verò jamdiu nulla remedia vſurpauerat,& cibis quadrageſimalibus tunc temporis vtebatur: cenſui præparandum eſſe corpus venæ ſectione moderata, & purgatione ex infuſione ℥ iij. ſennæ cum ℥ß.ſalis tartari, qua blandè purgatus eſt.Die 2. Martij ſumpſit febrifugi g̃.xx. quæ erat dies acceſsionis, ſed tantum hora ſexta veſpertina redituræ, octies purgatus eſt per inferiora tantum. Acceſsio anticipauit, & rediit hora ſecunda prioribus intenſior. Die quinta ejuſdem menſis rediit acceſsio itidem hora ſecunda & prędictæ ſimilis. Die ſeptima ſumpſit febrifugi eandem doſim,cuius operatio priori fuit ſimilis:rediit tamen acceſsio more conſueto, & conſequenter tres alias acceſsiones paſſus eſt nullo vtens remedio. Attamen corpus reficiebatur, & faciei color viuidior in dies euadebat,nec non ciborum appetentia melior.Poſt tres illas acceſsiones,& pridie quartæ ſumpſit febrifugi g̃. xxii. quibus ſexies purgatus eſt per aluum: acceſsio rediit poſtridie paulò remiſsior, & ab eo tempore æger nullam amplius acceſsionem paſſus eſt, prorſuſque à febre quartana liberatus fuit.

DE FEBRIFVGO NOSTRO.

APPENDIX.

HACTENVS febris quartana pro incurabili habita eſt in principio, augmento, & ſtatu: quod materia morbifica illis temporibus nondùm ſufficienter concocta, & præparata ſit, vt medicamentis purgantibus educi valeat, & quicunque vehementioribus remediis eam educere nituntur, ex quartana ſimplici non raro duplicem, ac triplicem faciant, atque interdum continuam, qua ægrotantes in maximum vitæ periculum conjiciuntur. Hinc factum eſt, vt prudentiores medici quartanariis longam patientiam conſulant, eòſque ad vernum tempus dimittant, cujus temperies humoris peccantis concoctioni, & euacuationi maximè idonea eſt: hyemis verò frigus tantopere aduerſum vt eo vigente febris quartana prorſus incurabilis cenſeatur. Propterea quod humores tartarei, & melancholici magis condenſantur, ac veluti congelantur, nec non meatus corporis tum ſenſiles, tum inſenſiles conſtringuntur, vt euacuationis, aut diaphoreſis ſpes omnis ablata videatur. Quinimò tanta eſt non raò materiæ morbificæ contumacia; vt multæ quar-

quartanæ à doctiſsimis etiam medicis recta methodo & maximo vulgarium remediorum apparatu, tempore idoneo (id eſt vere, & æſtate) oppugnatæ, eorum vim eludant, & ad annum integrum imò interdùm ad biennium, & triennium protrahantur.

Verùm enimverò longus vſus, & exercitatio diuturna magna artibus incrementa afferre conſueuit, & noua recentiorum inuenta antiquorum medicinam ad longè ſublimius dignitatis faſtigium extulere. Quorum ego veſtigiis inſiſtens, cum in penitioribus naturæ arcanis perſcrutandis per triginta ſeptem annos, à quibus medicinam facio, ſedulam operam nauauerim, licet publicis, ac ferè continuis (præter ægrorum viſitationes) lectionum, diſputationum, aliarumque Academicarũ exercitationum, occupationibus diſtrictus, attenta cogitatione diu multumque meditatus ſum; ſi qua via contumax, & diuturnus iſte morbus, exiguo tempore, vinci edomaríque valeret. Ac licet conatus ille perarduus videretur, & propemodum impoſſibilis, ſucceſſum tamen optatum (diuino numine aſpirante cui ſit laus, & gloria) obtinere licuit. Tandemque diu meditando, elaborando, experiundo, conjungendo, ſeparando, addendo, detrahendo, augendo, minuendo, variéque varia præparando, verum atque ſpecificum febris quartanæ ριζόθεν inueni. Nolo infallibile remedium pronunciare, ne agyrtarum vocibus vti videar. Sed quod rei

eſt bona fide pronuntiare poſſum, me ad hanc vſque diem nunquam remedium exhibuiſſe, quin acceſsiones febriles tertia ſaltem exhibitione ceſſauerint. In nonnullis tamen vel ob errores in victu, vel ob quaſdam materiæ morbificæ reliquias intùs reſtitantes recidiua contigit, quę leui aliqua purgatione, ex vulgaribus medicamentis parata, vt plurimùm diſcuſſa eſt.

A quatuordecim tantùm menſibus hoc remedio vti cœpi, quod per multos annos in mente agitaueram. Plurimorum verò à quibus hactenus vſurpatum eſt, nomina, & hiſtorias ſcriptis mandaui. In quibus febres quartanæ in principio, augmento & ſtatu; tum etiam in media hyeme, eaque gelu rigida, curatæ inueniuntur.

Hujus remedij vires ejuſmodi ſunt, vt humorem melancholicum virtute ſpecifica oppugnet, illius fermentationẽ quæ proxymi cauſa eſt, inhibeat, prauas ejuſdem qualitates extinguat, totamque eius naturam immutet. Sicque omnes turbę, quas ferus iſte humor in corpore humano excitare ſolet, illicò ſedantur, eo ſcilicet imbelli, atque inualido, aquæ communis inſtar, effecto. Quemadmodum enim acetum ſale tartari, aut ſaturni admixto, omnem aciditatem, omneſque vires ſubitò amittit, & aquæ ſimillimum efficitur, ita humor melancholicus ad ſpecifici ſui occurſum, extinguitur quodammodo, omnemque agendi, ac reſiſtendi potentiam amittit. Ita vt plerumque vna illius exhibitione febris quartana profligetur, & rarò ad ſecundam, rariſsimè ad tertium confugiendum ſit. Cum alioqui materia rebellis, & non

priùs

priùs edomita, centum medicamentis ne minimùm quidem commoueri valeat. Vndè medici non rarò illius contumaciam pertæſi, curationem dimittere coguntur. Licet autem hoc remedium febri quartanæ oppugnandæ peculiariter deſtinatum ſit, febres etiamnum tertianus, propter analogiam, quæ illis cum quartanis intercedit (ſiquidem febres tertianæ longiores in quartanas plerunque degenerant) vna die profligat: vt in multis febris tertianæ curationibus ſupra videre eſt, vnde generico febrifugi nomine à nobis donatum eſt.

Exactam ac dilucidam huius remedij deſcriptionem nondum proponendam cenſui, donec pluribus aliquot annorum obſeruationibus eius virtus perſpecta fuerit. Vt tamen interim curioſis naturæ indagatoribus inquirendi occaſio præbeatur, ſubobſcuram, & tenui velo obuolutam, fidelem tamen, & omni fraude vacuam deſcriptionem propono: quam filij artis ſedulo adhibito labore, non admodùm difficilè euoluere poterunt. Componitur ergo pretioſum hoc medicamentum ex triplici Hercule duodecim laboribus ad ſummam nobilitatem euecto: quibus tandem quartus athleta additur, operis complementum efficiens. Dari poteſt pueris ad gr. x. xij. & xv. Adultioribus verò à gr. xx. ad xxx. & xxxx. Blandè operatur juſtâ doſi exhibitum, nec magis conturbat, quam medicamenta vulgaria ex ſenna, & rhabarbaro compoſita. Aliquando tamen per vomitum euacuat, ſi materiæ morbificæ por-

tio circa ventriculum hæreat. Hoc enim habet peculiare, vt materiam morbificam vbicumque latentem rectâ viâ adeat, efficaciter aggrediatur, & fortiter oppugnet, donec tandem deuicerit. Hiſtoriæ ſupra deſcriptæ id ipſum apertè indicant. In quibuſdam enim vias apertas, & materiam non admodùm copioſam inueniens, ſine vlla moleſtia, & cum exigua euacuatione opus ſuum abſoluit; vt in principe Doria, aliiſque cõtigit. In aliis verò qui nullis, toto morbi decurſu, remediis vſi fuerant, & prauis eduliis corpus ſuum impleuerant, noxiorum humorum multitudinem, & contumaces viarum obſtructiones, ſummamque cruditatem inueniens; non ſine conturbatione, & labore ægrotantis, morbum vincere potuit, vt in pauperibus, & plebeis quibuſdam contigit, in quibus prima hujus remedij experimenta facta ſunt. Hæc igitur de febrifugo noſtro dicta ſufficiant.

OBSER-

OBSERVATIONES AB ALIIS COMMVNICATÆ.

Præfatio ad Lectorem.

OMNIBVS ſedulò, & accuratè artem medicam exercentibus multa frequenter occurrunt obſeruatione digniſſima, quæ tamen vt plurimùm neglecta, infœliciter pereunt, & obliuioni deuouentur. Ea verò quæ à quibuſdam in commentarios priuatos referuntur, illorum quidem vſui reſeruantur, ſed vtilitati publicæ nequicquàm conferunt. Ideò ſedulos quoſque artis Profeſſores rogatos velim, vt ſi publicè prodeſſe cupiant, & præclaras obſeruationes hactenùs collegerint, quæ juſtum volumen implere valeant, publici juris faciant. Si verò impar volumini conſtruendo numerus earum fuerit: mihi liberaliter communicare di-

Digitized by Google

gnentur ; eas cum quartâ centuriâ (quam, ſi Deus vitam conceſſerit, breui editurus ſum) ſub eorum nominibus in lucem prolaturo. Quemadmodùm in ſequentibus obſeruationibus ab aliis communicatis, à me factum videre eſt : quas hinc indè ab amicis collegi, & ſub propriis ſingulorum nominibus edidi. In quibus multa meis præſtantiora legentur: vt indè pateat vnicuique licere artis medicæ dignitatem, hoc ſcribendi genere vlteriùs promouere, & aliquod indè nomen ſibi comparare.

Prætereà beneuolum lectorem etiam monendum volui, me haſce obſeruationes ſecundùm ordinem quo mihi communicatæ ſunt, deſcribendas curaſſe. Ne quis de dignitatis ordine parùm obſeruato conqueri valeat.

OBSER-

OBSERVATIONES

COMMVNICATÆ A D. PETRO PACHEQVO, MEDICO LVNELLENSI CELEBERIMO, Amico meo Antiquiſſimo.

OBSERVATIO I.

Inappetentia.

MILES chronicâ febre malè mulctatus, incipiens jam aliquantiſper reſpirare ab acceſsionibus, quæ multùm priſtinæ ſæuitiæ depoſuerant, ſupplex à me petiit, vt appetentiam in ſe planè dejectam reuocarem, alioquin intrà quatriduum indubiè periturum. Ego præſcripſi potionem ex ℥ ß. diaphœnici, cum abſynthij vulgaris, & agrimonij decocto; Poſteà ſequentibus, veluti cote appetentiam acui.

℞. Folior. agrim. abſinth. vulgaris, centaur. min. ana m. ß. fiat omnium decoctio, de colaturâ cape

℔ ß. cum pauco ſaccharo. Iuſſeram vt nouem dies huic decocto indulgeret febricitans noſter: ſed poſt dies quinque exactos rediit ad me, enixè rogans, vt caninam appetentiam vſu medicamenti noſtri excitatam obtunderem, quod præſtitimus abſtinendo à potione noſtrâ amarâ, illique conſulendo, vt butyro, pinguedine, & vino generoſo vteretur. Plures in talem affectum incidiſſe eodem remedio teſtis ſum.

OBSERVATIO II.

Colicus dolor.

DN. Præſes de Rupemora ſenior, grauiſsimo colico dolore excarnificatus triduum integrum, cùm nullis anodynis leuaretur ſumptâ ʒ i. pulueris inteſtini lupi cùm pauco vino generoſo, incantamenti inſtar in priſtinam valetudinem erectus fuit. Item presbiter huic malo valdè obnoxius. Item vidua, quæ Monſpelij degens, 27. dies crudeles cruciatus tolerauerat. Denique mille alij, quos breuitatis gratia prætereo, nullo injecto clyſtere, aut medicamento purgante ſumpto, quod admirationem fouet.

OBSERVATIO III.

Colica Nephritica.

VIdua quædam colico dolore, eoque nephritico diuexata, petiit à me agente in Belilucanis ther-

thermis, vt malis ſuis obuiam irem quod in momento feci. Iuſsi enim vt in thermas nulla interpoſita mora deſcenderet, & ſtatim dolor perfectè quieuit, & mirati ſumus, quod nullo prægreſſo clyſtere, aut catarthico, tam ſubitò leuamen acceſſerit.

OBSERVATIO IV.

Alui fluxus cholericus febribus intermittentibus ſuperueniens.

QVi febribus intermittentibus bilioſis, & maligwnis laborant, præcipuè duplici tertiana, propter multitudinem materiæ bilioſæ furentis in choleram morbum incidunt, recurrente paroxyſmo, cujus impetum ſi non frænaueris medicamentis infrà ſtatim à me ſcribendis, morietur æger intra duos, aut tres paroxyſmos. Dn. Labrunæus vir literis apprimè tinctus ejuſmodi febre laborans, vix potuit à paroxyſmo ſeruari, cui ſuperuenerat cholera morbus, frigus marmoreum, pulſus minutulus & fermè deficiens, oculi concaui, aliaque horrenda ſymptomata. Tandem poſt innumera adhibita remedia, quibus multi ægri noluerant vti, qui vale dixerant mundo, à faucibus Orci rediit. Ego vt craſtinam tempeſtatem auerterem, juſsi ægrotum panatellis craſsiuſculis & gelatinis recreari, vt frænum injiceretur humoribus ſequenti die ſæuituris. Epithemata, & opiatas præſcripſi ex cōſerua roſarum, bugloſſ. borrag. mirobal. ſaccharo conditis, margaritis, tribus verò horis ante paroxyſmum, clyſterē hunc mirabilem injiciendū curaui ſine quo

actum erat, ni fallor de meo amico.

℞. Roſar. rubr. M. i. coquatur in juſculo capitis, & pedum veruecis, in colaturę ℔ i. diſſolue theriacæ recentis ℥ ii. vitellum oui nu. i fiat clyſter, quem retinuit ad reditum vſque paroxyſmi, qui alui fluxum reduxit, ſed minorem multò. Huic methodo inhærens multos deploratos ſeruaui.

OBSERVATIO V.

Hæmorrhoïdum dolor.

MVlti in hoc cœli tractu æſtuoſo, cæcis internisque hæmorrhoïdibus laborant, quibus ſummus dolor creatur. Ab excrementis etiam induratis, & ſuppreſsis propter tumorem illarum, inteſtinum claudentem, ſæuiſsimus excitatur cruciatus, vulgus medicorum caſsia ventrem emollit, vt liberiùs aluus deponat ſua excrementa, ſed malè profectò. Cùm enim venæ inflentur in ſede potiſsimùm, propter inſitam mollitiem, qua paratæ ſunt ſanguinem recipere; Accidit vt in vſu caſsiæ ita molliantur, vt in poſterum, luxuriantem ſanguinem facilè recipiant, effectumque hoc modo magis augeant. Ego verò à muliercula ſtipem emendicante didici infundere millefolium in aqua feruente, & bibere infuſionem illam per menſem integrum, aut diutiùs, & omnes tali affectu laborantes ſanati ſunt. Domina Dumaſia, malè habita à tumentibus venis ſedis. Vxor Creancerij chirurgi, fuerunt hac arte curatæ. Tandem hoc ipſum remedium reperimus apud Arnaldum de Villanoua, cap. de hæmor-

morrhoïdum doloribus. Id ipſum remedium ad fluxum illarum immoderatum valdè confert, ſi prędicto Arnaldo credere eſt & ratio etiam ſuadet.

OBSERVATIO VI.

Ictus veſpæ.

CVm veſpa manui aculeum meæ fixiſſet, dolor adeò ſæuus exortus eſt, vt impar eſſem ad ferendum malum. Admota theriaca in momento cruciatus ceſſauit: ſed cum poſt tres horas theriacam illam admotam abjeciſſem, rediit dolor crudeliſsimus vt anteà, qui ſopitus eſt eodem remedio parti per diem integrum admoto.

OBSERVATIO VII.

Epinyctides.

CVm nullis remediis epinyctides potuiſſem curare in atrabilario venatore, muliercula conſilio illitæ fuerunt oleo juniperino, & vir iſte placidè dormiuit, cum anteà inſomnes noctes duceret, & ſanatus fuit.

OBSERVATIO VIII.

Conuulſio.

IVuenis toto corpore conuulſus erat, ita vt ſpina dorſi non poſſet inflecti. Sequenti remedio ſtatim ex pedite ambulauit.

℞ Butyri rancidi, & laridi veteris ana qua t. r. bdellij, ammoniaci ana ℥ i mirrhæ, caſtorei ana ʒ iii. flor. ſthæcod. anthos ana p. i. nucis moſchat. & garyophylli. ana ʒ i. catum paruum exenteratum, excoriatum, & in fruſta conciſum. His inferciatur anſer, & conſuatur, & torreatur in veru, primus qui defluet ſuccus, abjiciatur, ſecundus qui defluet colligatur in vaſe aceto ſemipleno, pro litu ſpinæ conuulſæ Remedium eſt diuinum.

OBSERVATIO IX.

Faciei tubercula retrocedentia.

CArmelita quidam comis certè, & optimis moribus præditus, ſed tuberculis eminentioribus, rubris, ac craſsis, per totam faciem ſparſis, dehoneſtatus, me inuiſit; quem prima fronte non cognoſcebam, quod prædictæ puſtulæ nullo artis præſidio, ſed ſponte delituerant, complanatæque fuerant. Huic prædixi in grauiſsimum morbum breui caſurum, nec feſellit conjectura, nam intra 15. dies, in continuam febrem incidit, à qua de medio ſublatus eſt.

OBSERVATIO X.

Paſſio hyſterica.

PVella quædam viro matura, motibus quibuſdam conuulſiuis, vagis tamen affligebatur, ex quibus conjeci (vt etiam ex doloribus vteri) illam ſuffo-

ſuffocatione laborare, miſsis ex antro pudoris vaporibus. Sequenti remedio in momento liberaui.

℞. Aſſę fetidę ʒ ii. caſtorei, fęculę bryonię ana ʒ i. item ruthæ ℈ i. croci ℈ ß. laudani Paracelſi g̃. viii. (quæ certè addidi, tum conſilio Hippocratis, qui ſuccum papaueris ſomniferi pręſcribit in ſuffocatione vterina lib. 2. de morbis mulierum ſect. 5. pag. 237. circa finem in Hippocrate Foeſij) tum vt cętera remedia admixta laudano contemperarem, cum ſyrupo de arthem fiat maſſa pilul. de qua capiat ʒ j.

OBSERVATIO XI.

Dolores à partu.

MVlier temulentā ſæuiſsimis à partu exercebatur doloribus qui poſt alia remedia huic præſidio ceſſerunt.

℞. Galbani, aſſæ fœtidæ ana ℥ j. paretur emplaſtrum rotundum cum quatuor granis moſchi in medio, admoueatur paulò infra vmbilicum. Vterus conglobatus in inguine lares ſuos repetiit, & dolor euanuit.

OBSERVATIO XII.

Ad dolores veſicatorij.

DN. Amalricus comate laborans, & ab eo emerſus, conquerebatur mirum in modum de dolore à veſicatorio excitato, ſed cùm nullo anodyno potuiſſem illum ſedare, Domina Ranchina vxoris meæ ſoror ſolo hydræleo leniit. Ego muliercularn veſicatorij igne excarnificatam beaui ſic, & omnes alias quæ in tale tædium inciderunt.

℞. Corticis ſecundi, & viridis rami ſambuci cultello deraſi M.j. coquatur in oleo dulci cum pauca aqua ad conſumptionem aquæ, colaturæ adde ceræ parum, fiat vnguentum, quo dolores omnes à veſicatorio excitatos demulcebat. Diuinum mehercule eſt.

OBSERVATIO XIII.

Tumor cruris.

VXori Dñ. Iuſtamondi crus intumuerat, quod gangrænam minabatur, calore natiuo ab humorum pondere ſuffocato jam & obruto. Secta vena, ſyrupi de rhamno ℥ j. exhibui cum pauco decocto cicerum rubrorum, & craſtina die detumuit benè membrum affectum. Hoc etiam obſeruaui in pluribus aliis mulierculis, quas notaui crurum tumoribus magis obnoxias, quam viros, quòd ſit vterus corporis ſentina, in quam confluit, cumulaturque humorum colluuies, & in coxas vicinas excrementa ſua deponit.

OBSERVATIO XIV.

Mammillarum fiſſura.

VXor mea malè mulctabatur mammillarũ fiſſuris, quas nullo remedio potueram ſanare. Mulier pannoſa, & annoſa breui curauit, illito de nucleis oleo recens expreſſo, ſinapizato ſaccharo deſuper tenuiſsimè puluerato Balſamum ſacchari idem præſtat, quod centies obſeruaui.

OBSER-

OBSERVATIO XV.

Hydrops.

SAbardetus præſbyter poſt vomitum ſanguinis librarum octodecim, in hydropem aſcitem incidit, à quo eum liberaueram infuſo rhabarbaro in aqua communi pro potu ordinario: ſed cum genio indulgeret, nec memor eſſet præteritorum malorum, rediit hydrops, quo de medio ſublatus eſt.

OBSERVATIO XVI.

Hæmorrhagia.

RVſticus ex hæmorrhagia liberali jam vicinus morti me accerſiuit: ſed cum nulla remedia contuliſſent; inſtillaui in aurem è directo naris ſanguinem fundentis guttas aliquot aceti roſati, & ſanguinis fluxus ſtatim ſubſiſtit. Didiceram à Dñ. Pontaudo, qui viderat hoc remedium à Belga medico factitatum, legi apud Scribonium largum cap. de hæmorrhagia.

OBSERVATIO XVII.

Singultus.

DVumaſius Centurio, febre tertiana laborans, ſumpto ſyrupo de papauere in medio paroxyſmi, tam importuno ſingultu premebatur, vt

penè moreretur, ſed cùm nec aloë ſæpius ſumpta nec alia medicamenta potuiſſent affectum illum ſanare, tandem conſilio ægri noſtri miſimus ad thermas Balerucanas quæ ſitum aquam, qua copiosè epota, vt in thermis fieri ſolet, breui curatus eſt, fuſis & deterſis humoribus à ſyrupo tunicis ventriculi infixis.

OBSERVATIO XVI.

Fluxus ſanguinis ex auribus.

VIdi Brouſolum Giniacenſem, qui cecidit ex equo in lapides, & ſupra aurem dextram, è qua ℔ iij. ſanguinis effluxerunt. Vidi etiam plurimos, qui ſanguinem copioſum ex caſu, auribus reddiderunt, nec obierunt. Quotquot autem vidi ex caſu per aures ſanioſam materiam reddere, omnes de medio ſublati fuerunt.

OBSERVATIO XIX.

Venus languida.

MVlier prolis cupidiſsima, ſed appetentia veneris nullo modo laceſsita, à me petiit, vt ſtimulos veneris in ſe emortuos (vt dicebat) accederem: quod feci ſequenti opiata.

℞. conſeruę rad. eringij, & ſatyrionis maris ana ℥ i. corticis arantiorum melle conditorum ʒ vi. nucem juglandem conditam nu. i. confect. alcherm. ℥ ß. ambræ griſeæ, formicarum volantium ana ℈ j. moſchi

moſchi ℥. vj. cum ſyrupo conſeruationis corticis citrij fiat opiata, de qua capiat ante leuem cœnam, ad molem paruæ caſtaneæ, ſuperbibendo parum vini Hippocratici. Illa confeſſa eſt ſe miram percepiſſe voluptatem poſt vſum opiatæ noſtræ. Nihil autem efficacius inuenitur, quàm litus regionis vteri ex oleo de formicis volantibus, quod ſic fit.

℞. Formicarum volantium ℥ ij. infundantur diebus canicularibus in oleo ad ſolem feruidum per 40. dies.

OBSERVATIO XX.

Dolor pleuriticus.

PVella atrabilaria ſæuiſsimo pleuritidis dolore excarnificata, jam vndam lethæam bibebat, à qua eam retraximus ſic.

℞ Olei amygdal. dulc. ℥ ij. laudani Paracelſi ℥. iij. paulò poſt quieuit dolor, & meliùs habuit.

OBSERVATIO XXI.

Hyperſarcoſis.

LAborabam vlcere ſub vngue pollicis pedis delitеſcente, huic vt obuiam irem, juſsi chirurgo, è directo vlceris vnguem ſuperpoſitum incidere, & foramen efficere, vt remedia vlceri admoueri poſſent; ſed caro fũgoſa ſupercreuit: quã cùm ſæpius deleuiſſem, iterùm creſcebat. Quare poſt longum vſum aluminis vſti, decreui remedium nouum experiri. Præcipitato igitur rubro benè

loto, & nullo modò dolorifico vſus ſum ad carnem ſuperfluam abolendam, quod breui factum, nec ampliùs pullullauit.

OBSERVATIO XXII.

Vulnerum prognoſis.

IN obſidione Monſpelienſi, multi milites in manibus præcipuè ſauciati, conuulſione muſculorum temporalium intra aliquot dies corripiebantur, & omnes moriebantur, vt vidimus nos. Dux quidam in pugna illa cruenta facta Caluiſſoni à Mareſchallo Dutrec, & Duce Rohanno, ſauciatus fuit in femore, vulnuſque ad perioſtium vſquè penetrauit, conuulſio ſuccesſit partibus femori vicinis, & ſenſim ad crotaphitas muſculos vſquè aſcendit, mortemque inuexit. Qui tali conuulſione corripiuntur, non poſſunt aperire os, loquuntur initio conuulſionis expeditè, nec ſentiunt res ſuas malo eſſe loco.

OBSERVATIO XXIII.

Hypercatharſis.

BAro Caluiſſonis poſt ſumptum puluerem diacarthami, me repugnante, centies euacuatus eſt; hunc ſaluum fecimus ſic.

Primò ex juſculo in quo roſæ coxerant, & flores chamomillæ, cum pauco ſaccharo, & vitello oui, clyſterem parauimus, poſteà ſequẽtem injecimus.

℞. Iuſculi capi ℔ i. ſacchari roſati ℥ i. laudani Paracelſi g̃.v. vitellum oui nu. i. ſuper purgationem

nem ſtatim compeſcuit, loco laudani addatur theriacæ recentis ʒ iß.

OBSERVATIO XXIV.

Sitis intenſa

DN. Viuentius febre continua laborans, tam intenſa ſiti vexabatur, vt crederet ſe eſſe vnum ex bajulis illis Pariſienſibus qui aquam per vrbem circumferunt, clamabatque diù, ac noctù ſic, (de lieau) ſed cùm ſitis ejus nullis potuiſſet extingui remediis ceſſauit ſumpta ʒ iß. ſalis prunellæ cum aqua communi. Item Simeon meus ſumpto ſyrupo de rhamno, tam immenſa ſiti premebatur, vt fermè moreretur, ſumpſit ʒ j. ſalis prunellæ, & ſitis ſtatim deſiit.

OBSERVATIO XXV.

Variola.

VIdi filium Dñ. Martineti variolis laborantem cum ſignis laudabilibus, febris enim poſt exortum puſtularum remiſerat, reſpiratio libera erat, nullus alui fluxus, tubercula eminentia ſatis ſomnus mediocris, benè ſe habebat ad ea quæ offerebantur: ſubitò tamen, & ſine manifeſta cauſa puſtulæ ſeſe occultauerunt morſque ſequuta eſt illarum occaſum. Idipſum vidi in pluribus aliis eodem morbo afflictis, quibus omnibus mortem certiſsimam portendi.

OBSERVATIO XXVI.

Prognoſis lethalis.

DN. Engarranus filius, febre afflictus, non poterat deglutire ſed potum naribus rejiciebat, muſculis œſographi (ni fallor) reſolutis, obiit, Item cùm non eſſet vultu matri ſimilis, illius tamen vultus materno erat ſimilis ità ante obitum, vt aſtantes omnes mirarentur. Item neptis mea nullo modo matri ſimilis, paulò ante mortem, matris imaginem præ ſe ferebat. Omnes autem ægroti, potum naribus rejicientes, aut repræſentantes, atauos, auos, aut parentes, perierunt, quod mirabile eſt.

OBSERVATIO XXVII.

Sudores nocturni.

VXor Dn. De Ladeueſe, ſingulis noctibus poſt expugnatam febrem ſudabat. Huic præſcripſi julepum refrigerantem ex aquis cichorij, & bugloſſi c m ſyrupo de pomis nec impoſterùm ſudauit vndè coniicio ſudores in ſomno erumpentes, non eſſe ſemper ſignum humorum luxuriantium, ſed aliquando caliditatis, nam ſani calido temperamento donati noctù ſæpè ſudant. Adde quod prædicta domina ſine vllâ euacuatione naturali; aut artificioſa, curata eſt.

OBSERVATIO XXVIII.

Hæmor-

Hæmorrhagia ex dente auulſo.

DOmina Viuentia cùm ſibi dentem auulſiſſet, tam copioſa hæmorrhagia ſucceſsit, vt fermè moreretur, irritis omnibus remediis. Vocatus juſsi vt emplaſtrum contrà rupturam ſatis magnum tempori, denti auulſo reſpondenti, admoueretur. Item vt alueolo, è quo dens extractus erat, parùm colcotharis puluerifati adhiberetur cum cotone, & digito contineretur. His factis intrà horulam ſubſtitit ſanguis.

OBSERVATIO XXIX.

Pleuritis.

OMnes pleuritici qui vomunt ſtatim in principio morbi, euadunt, vt in infinitis obſeruaui, leuata pleura ab humorum ſarcina vomitus beneficio.

OBSERVATIO XXX.

Sanguis menſtruus.

SAnguis menſtruus mulierculárum præcipuè beneualentium, odorem florum calendulę ſpirat. Hinc conjicio ſimilitudine quadam ſubſtantię calendulam mouere menſes.

OBSERVATIO XXXI.

Arthritis.

DOmina de Cottereau arthritide vniuerſali laborans, nulla enim corporis pars vacabat à dolore, liberata fuit beneficio croci metallorum, quidquid dicat Hippocrates de 40. diebus.

OBSERVATIO XXXII.

Vteri dolores.

MVltas mulierculas vidimus, vteri doloribus excarnificatas, quæ parùm leuaminis à laudano noſtro ſentiunt. Exhibita verò ʒ j. antidoti aſyncriti, ſtatim dolore vacant. Quod ego valdè miratus ſum, nec contemnas.

OBSERVATIO XXXIII.

Balnei calidioris noxa.

HOneſtiſſima mulier in exitu balnei calidioris, in tantam totius corporis phlogoſim inciderat, vt nullo temporis puncto à doloribus & anxietatibus quieſceret. Cumque omnia refrigerantia, tam interna, quàm externa, in vſum reuocata fuiſſent incaſſum, balneum ex ſolâ aquâ tepidâ, eam ab omnibus doloribus liberauit. Quod animum meum valdè anxium leuauit.

OBSERVATIO XXXIV.

Ventriculi

Ventriculi dolor.

Bilioſi,macri, ruffi,raræ texturæ,ineunte æſtate, dolore ventriculi exercentur, quia cum orificium illorum præditum ſit acerrimo ſenſu, à bilioſis humoribus (anteà à veris & hyemis temperie, aliquo modo frænatis) vellicatur, medela eſt purgatio ex rhabarbaro, tum dare bis, aut ter manè laudani Paracelſi g̃. iij. aut iv. certè obtuſo ventriculi ſenſu multò meliùs degunt.

OBSERVATIO XXXV.

Scabies tibiarum.

AD magnam illam ſcabiem,quæ in tibias excutitur poſt morbos longos, & præcipuè febrem quartanam, doloribus ſæuiſſimis junctam, nihil inueni in tota medicina efficacius, quàm ſequens vnguentum.

℞. vnguenti baſilic. ℥ iv. terebinth. ℥ ii. olei roſati ℥ iii. vitellos ouor. nu. iij. ceræ tantillùm, fiat vnguentum, quo inungantur partes ſcabie laborantes.

OBSERVATIO XXXVI.

Oris inflammatio ex hydrargyroſi.

VNguento mercuriali inunctis inflammatio, & vlceratio oris ex ſaliuatione accidit, quibus aliquando difficillimè occurritur, Ego cùm quæ-

dam invngi curaſſem,tanta in ore excitata eſt inflammatio,vt penè in deſperationem venerit,quæ irritis aliis omnibus remediis,ſolo juſculo ex pullo comparato ſine vllis herbis,omnimodum leuamen accepit,retuſa virulentia, vt puto,mercurij à benigniori pulli ſubſtantia.

OBSERVATIO XXXVII.

Hæmicrania.

POſt hæmicraniam quindecim annorum, accidit mihi apertio venæ in ſuperiori labio; è qua ſingulis menſibus ℔ iv. aut v. ſanguinis feruētiſsimi,& ſalſi profundebantur: tædium hoc amolitus ſum ſecta vena brachij è directo labij affecti bis ſingulis menſibus & educto liberaliter ſanguine hæmicrania ceſſauit.

OBSERVATIO XXXVIII.

Capiti contuſiones.

PVella annos nata 20. lapide percutitur paulò ſuprà frontem,non deſerit conſueta munia. Illa tamen poſt tres dies de dolore capitis obtuſo conqueritur,ſomnolenta fit,febris exigua admodùm eſt,decimo ſeptimo die motus quidam conuulſiui apparent; vigeſimo rupto abſceſſu,& excreto è naribus vireſcente pure moritur. Dn. Viuentius in poſteriora cecidit, manſit dies aliquot negotiis ſuis intentus,poſteà verò cœpit delirare,

ignem

ignem petere, dicens ſe frigere, ſomnolentus erat; nox erat laborioſa, manum ſubinde capiti admouebat; vndecima die, rupto abſceſſu ore excreuit materiam purulentam, & ſtatim mortuus eſt. Nepos meus cùm contuſionem capitis accepiſſet, triſtis factus eſt, & de dolore capitis leuiter conquerebatur. Tandem poſt menſem incidit in febrem continuam, cum ſomnolentia, & capitis dolore, ſurgebat ſubindè, & clamabat ſeptimo die morbi, excreto pure per nares, vitam ſtatim cum morte commutauit.

OBSERVATIO XXXIX.

Impetigo & pruritus totius corporis.

MVlier quædam piſcatrix ferinâ totius corporis impetigine laborabat, cum tanto prurit[illegible], vt perpetuò ſeſe ſcalperet, nec poſſet punctum temporis quieſcere. Manè ex perpetuo ſcalptu ſquammarum M.iii. aut iv. in lecto colligebantur, piſcium ſquammis ſimilium. Ego imperato victu ex pullis gallinaceis, carne hædina, & hordeatis, primò præſcripſi bolum ex caſsia, poſteà venam brachij vtriuſque baſilicam aperiendam curaui, tum frontis, & vtriuſque malleoli, vt vitioſum ex toto corpore ſanguinem exhaurirem. His peractis ſequentem ſyrupum magiſtralem per 30. dies imperaui.

℞. Folior. ſennæ mundator. polypod. querc. recentis ana ℥iv. epithymi ℥ iß. rhab. electi ʒ i. ſem. aniſi ʒ iii. ſatal. citr. ʒ iß. infūdātur per noctē in ſucco pomorū per reſidētiā depurato, poſteà coquatur vt artis eſt, addendo ſacchari q. ſ. recoquantur in

ſyrupum perfectè coctum, cujus capiat prima & ſecunda vice ℥ ii.aut ℥ iiß.cum ſero lactis,aliis diebus hujus ſyrupi capiebat cochlearia duo manè, ſic enim aluus libera ſeruabatur, & materia illa ſenſim, & pedetentim vacuabatur. Tabellas diarrhodon. abbat. aliquando ſumebat manè poſt aſſumptum ſyrupum. Iuſculis pullorum indulſit per plures dies, quibus maximè infracta eſt vis atrabilarij humoris. Tandem ad aquas Meynenſes ægram noſtram relegauimus,quarum frigididitate,temperato hepatis incendio, in perfectiſsimam valetudinem reſtituta fuit, nec ab annis quindecim poſteà opem meam implorauit. Illius maritus leprâ perierat.

OBSERVATIO XL.

Lumbrici per vrinas excreti.

IVuenis quidam renum dolore excarnificatus excreuit cum vrinis vermes plurimos nigros, magnitudine, & longitudine acus communis, cornutos & friabiles, quorum duos miſimus ad te, ſi benè memineris.

OBSERVATIO XLI.

Stultitia.

DN.N. poſt vſum longum aquæ papaueris rheados infatuatus eſt, & tandem obiit. Aperto cranio, cerebri ventriculi inuenti ſunt à me pleni humore nigro, atramenti æmulo, ſummè fœtido.

OBSER-

OBSERVATIO XLII.

Ferina deſtillatio.

PLurimos vidi ferina deſtillatione laborantes, tanto ſudore diffluentes, vt in ſummam virium dejectionem venirent, quem cohibuimus hoc modo.

℞. Thuris, maſtich. ſantali rubri, granor. chermes, roſar. rubr. ana ℥ j fiat puluis quo ſuffiantur capitis operimenta.

OBSERVATIO XLIII.

Oculorum macula.

AQua mellis oculorum maculas certiſsimè valet, ſi penicillo illas tangamus, ſed oculorum dolor, ſi quis ſit, primò mulcendus: eſt enim dolorifica, quod notandum.

OBSERVATIO LXIV.

Teſtium magnitudo præternaturalis

DN. N. teſticulos magnos admodùm habebat à natura, vt multo interuallo ſuperarent magnitudinem teſticulorum equi; ille nunquam prolem ſuſcepit, illius, vt credo, inſtrumentis parùm aptis ad Veneris ſacra. Intumuit ſcrotum poſt caſum ab equo, inſtar ſpheræ qua trunculis luditur, tumor ad ſuppurationem verſus eſt; ex quo pus iſ inſignis copia effluxit. Vlcere deterſo pe fecre, ...

ciderunt teſticulorum fruſtula omninò lapidea, ſiliceam enim duritiem æmulabantur, & malleolo in multas partes diſsiliebant, vt cæteri lapides. Corporis, & animi functiones parùm erant immutatæ. Tandem poſt aliquot dies ſuperuenit febricula cum anxietate, & ſiti, quæ paulò poſt accepit incrementum, pulſus è directo teſticuli affecti valdè imminutus erat, priuſquàm in alio latere mutaretur, ſucceſſit ſaturatus rubor in facie, nec non exanthemata rubra in corpore vniuerſo, quæ breui mortem adduxerunt; Certè hæc hiſtoria notatu dignißima eſt.

OBSERVATIO XLV.

Gemelli in vtero.

VXorem meam & multas alias mulierculas geminam prolem parituras prędixi, quarum matres gemellos ediderant, grauiditas illis moleſta præter morem, vterus maximè turgeret, & breui tibiæ, & pedes inflarentur, parumque moueretur fœtus vltimis menſibus concluſus in anguſto loco propter ſocium dimidium loci occupantem; rarò in prædictione aberrauimus.

OBSERVATIO XLVI.

Sanguis eductus actu frigidus.

VIdi mulierem natura admodùm iracundam, febre continuâ laborantem cui ſecta eſt vena me præ-

me præſente, ſed cùm ſanguis inflicto ſcapelli vulnere ad me perueniſſet, percepi illum actu frigidiſſimum, niuis enim,vel glaciei frigiditatem æmulabatur:intrà dies quinque à ſectâ venâ obiit.

OBSERVATIO XLVII.

Saluatellæ apertio in quartana.

SAluatellæ ſectio maximè prodeſt in febre quartana. Domina Troſella quartanaria, ſecta hora vna ante paroxyſmum ſaluatella, confeſſa eſt paroxyſmum multùm imminutum fuiſſe: ſecundâ vice fermè extinctum eſſe, poſt tertiam ſaluatellæ apertionem omninò deſiiſſe acceſsiones.

OBSERVATIO XLVIII.

Impetigines.

DOmina de Caſtelan laborabat fœda, feraque impetigine vtriuſque manus, propter quam tædio maximo afficiebatur. Venæ ſectionem, cathartica, & omnia alia remedia reſpuebat. Hanc paucis diebus ſic curaui.

℞. Vnguenti roſati ℥ iij, præcipitati albi ʒ iij. miſce pro litu partium.

Hoc remedio prædicta domina,matronam quandam magni nominis in Prouincia, vt retulit mihi, eodem morbo afflictam curauit.

OBSERVATIO XLIX.

Scyrrhus lienis.

VEtula ſcyrrho lienis laborans, ſupra modum anxia, petiit à me vt mala ſua lenirem, cognoſcebat enim nullis poſſe præſidiis libitinam euitare. Dedi pilulam ex ℥. iiij. laudani confectam, qua grauia omnia ſymptomata quieuerunt, præcipuè ſumma ſpirandi difficultas, qua premebatur; quod miratus ſum.

OBSERVATIO L.

Epilepſia puerilis.

PVerili fermè omnes, qui aluum adſtrictam habent, obnoxij ſunt conuulſionibus, vt ex Hippocrate didici, & experientia. Filius Caroli mei adſtrictione alui perpetuò laborans, conuulſus periit.

OBSERVATIO LI.

Animi deliquium ex vena ſectione.

MVlti venæ ſectionem, & ſanguinis effuſioné benè tolerant, ſed dùm ſoluitur ligatura, & vulnus occluditur, in animi deliquium incidunt. His ſubuenies juſculo optimo ante venæ diuiſionem exhibito, quod non ſemel obſeruaui.

OBSER-

OBSERVATIO LII.

Dolor Iſchiadicus.

MVlti ſunt, qui acutiſsimis doloribus exercentur iſchiadicis bilioſi, & æſtatis tempore, quos non excrucio medicamentis calidioribus, ſed ſecta vena poſt clyſterem purgantem, initio ſecundum clyſterem cum juſculo, & laudano. Sic Lunelli ſanaui tuum Iacobum ſalibus & dicteriis ditiſsimum.

OBSERVATIO LIII.

Impetigines.

PVer annos decem natus, impetigine, affligebatur, quæ ſchoroſam materiam ſudabat. Succedente Boreali conſtitutione, ſuppreſſa eſt fœda illa materia, & in pulmonem conuerſa, quæ horrendum excitauit aſthma; quod deſiit recurrente ſtatim conſtitutione Auſtrali.

OBSERVATIO LIV.

Ad puris attractionem ex abſceſſu pectoris & aliis.

MIles ſauciatus in pectore, nullum ſanguinem reddidit per dies ſeptem. Conſilio chirurgi, emplaſtrum vulneri appoſuimus quod magnam puris quantitatem eduxit. Sigillorius etiam

umore ad ſuppurationem verſo exercebatur: ſed cùm non fuiſſet apertus vt decebat, & in tempore, æger videbatur in alea vitæ, concentrato, & occultato pure, quod attraximus beneficio ſequentis emplaſtri.

℞. Reſinæ pini recentis, claræ, & odoratæ ℔ i. olei laurini, & terebinthinæ ana ℥ ij gummi elemni ℥ iiij. Primò oportet reſinam, & gummi, in pelui manere, donec miſceantur, poſteà addes terebinthinam & oleum omniaque ſimul bulliant iterùm tùm demùm per linteum craſſius tranſcolentur. Extendatur pars hujus materiæ ſuprà alutam, fiat emplaſtrum quod vulneri apponatur. Mutetur autem hyemis tempore ſemel in die tantùm, æſtate verò bis in die, & mirabilia videbis, neque puto in omnibus noſtris obſeruationibus aliquid certius reperiri; vt diſcere poteris ex Paræo lib. 10. de vulneribus pectoris, & thoracis cap. 30. Prædictum autem emplaſtrum debet in medio perforari inciſuris duabus, aut tribus longis, vt pus attractum facilè effluat.

OBSERVATIO LV.

Anodynum ad dolores impetiginum.

MVlier animoſa, ferâ impetigine laborans cum ſummo dolore irritis omnibus remediis, ſequenti cataplaſmate mirum in modum fuit leuata.

℞. Putria poma nu. vj. per ſetaceum tranſmittuntur, quibus adde olei roſacei ℥ ij. lactis muliebris parùm, fiat cataplaſma, quod admoueatur parti

parti dolenti. Longa autem experientia didici, putria poma dolorem magis lenire, quàm cocta, quod ſemper aliquod empyreuma præ ſe ferant.

OBSERVATIO LVI.

Febres æſtiuæ puerorum.

MEnſe Iulio, Auguſto, & Septembri, magnus infantium numerus moritur lactẽtium, quos noſtrates mulierculæ vermibus laborare aſſerunt. Ego verò aſſeuero mortẽ prouenire ab acriuſculo nutricum lacte, quo inflammatur ventriculus, nam frigus extremorum, adeſt, ſitis inexplebilis, anxietas ingens, nauſea, vomitus, diarrhæa, vt teſtis ſum. Quare vena ſecanda eſt. Poſtea verò regioni ventriculi admouendum ſequens cataplaſma.

℞. Farinæ hordei ℔ j. micæ panis ℥ iiij. coquantur leuiter in lacte caprillo, addendo poſteà ſucci ſolani ℥ j. olei roſati q. ſ. miſce fiat cataplaſma ad dolorem inflãmatorium leniendum, Debemus etiã nutricem mutare, & mucilaginem ſem. pſyllij cum ſaccharo pauco roſato exhibere ægro ex cochleari. Iuſcula pullorum, portulaca, & acetoſa, aut lactuca alteranda, Item animalium per dorſum diuiſorum admotione calorẽ furentem foras allicere.

OBSERVATIO LVII.

Lumbrici.

NOſtrates mulierculæ putant omnes pueros vermibus laborare, ſed cùm nullus rejicitur

vermis, eos dicunt in humores putridos fuiſſe cõuerſos, nec malè, nam vt vermes in phialâ concluſi, fimo calente obruti, breui conuertuntur in paſtam, cur in corpore noſtro, cuius calori qui fimi calori reſpondet, non idem fiet, vermibus enocatis ab amaris medicamentis. Certè hoc videtur mihi rationi conſentaneum.

OBSERVATIO LVIII

Hyſterica ſymptomata.

MElancholica mulier, ſuffocationi vterinę obnoxia, maximam vrinæ quantitatem profundebat crudam, nulloque colore tinctam ſemel in die: quâ excretâ ſymptomatum ilias ſtatim emergebat, velut ex equo Troiano, quorum cauſam difficillimam eſſe puto: Nam modò capitis dolor eam exercebat, modò cordis palpitatio, modò lipothymia, modò nauſea, modò ſudatiuncula in collo, & fronte apparebat, modò horrore totum illius corpus quatiebatur. Sed vndenam eiuſmodi ſymptomata. Puto certè debere referri ad vterum, corporis muliebris ſentinam. Cum enim prædicta ſymptomata, non niſi excreta vrina ſe proderent, in ea ſum ſententia, veſicam vrina diſtentam, vtero ſuperpoſitam, mole ſua vterum cohibere. Hinc fit vt impuritates, & vapores in antro vteri coërciti, non poſſint liberè ſæuire in alias corporis partes euacuata verò vrinâ, putridi illi humores ſui juris fiunt, & variâ illa accidentia pariunt.

OBSER-

OBSERVATIO LIX

Vomitus horrendus.

PVella annos nata 25. conquerebatur de lienis dolore altè ſepulto,cui ſucceſsit ſcyrrhus. Vomebat ſingulis diebus, ſed tamen per interualla 20.aut 22. ℔. materiæ vireſcentis. Indirum hydroqem incidit menſe Nouembri,& 16.die Ianuarij obijt. Vidi ruſticum, qui materiæ illius vireſcentis ℔. 20,25. aut 30. vomebat fermè ſingulis diebus,ſed tamen per interualla,vt prædicta noſtra puella qquem vſus chalibis ſeruauit; ſanatus enim fuit,& hodiè perfectâ ſanitate fruitur,quod certè notandum eſt.

OBSERVATIO LX.

Catharrhus.

NIhil magis ſiſtit catarrhū immoderatiſsimum, quàm ſequens Rulandi cataplaſma.

℞.Fermenti acrioris ℥ ij.carabes pulueratæ ʒ ij. fiat cataplaſma quod vertici,raſo capillitio admoueatur.

OBSERVATIO LXI.

Febris ex pluuia.

PLurimi madidi pluuia, in morbum incidunt, & in febrem continuam ſæpiſsimè, prohibita

cuti tranſpiratione, quæ febribus excitandis valdè eſt idonea. Poſt venæ ſectionem nihil inueni vtilius, quàm decocto ſudorifico corpus relaxare.

℞. Rad. ſalſæ parill. ℥ j. ſem. cardui bened. ℥ ß. fol. ſcabioſæ, calendulæ ana m. ß. fiat omnium decoctio, quæ calidè hauriatur, addito pauco vino albo, aut aquæ theriacalis guttis aliquot. Vidi multos medicos, qui nullomodò de ſudorificis cogitauerant, videntes autem potionis noſtræ effectum laudarunt illam.

OBSERVATIO LXII.

Variolarum Prognoſis.

QVotquot variolis aut morbilis laborantes vidi, qui tenſione, & mercoriſmo ventris, cum anxietate hùc, atque illùc agitabantur, tot intrà paucos dies obire vidi, præcipuè ſi dolor junctus fuerit.

OBSERVATIO LXIII.

Prognoſis ex anni conſtitutione.

ANno 1640. vndecimo menſis Octobris die 12. 13. 14. 15. tam aſperum frigus ſæuiit, vt amnes, & riuuli noſtri omnes glacie frænarentur. Februario menſe ſequenti lateris dolores ſuperuenerunt, qui plurimos de medio ſuſtulerunt.

OBSERVATIO LXIV.

Prognoſis

Prognoſis in febre continua.

INfinitos vidimus in febre continuâ nullo modò dormientes, manentes tamen quietos, ſine vlla querela, nullo modò loquentes, niſi interrogarentur. Quibus ſi pulſus contrectaretur, retrahebant manus tremulas, quaſi vitæ ſuæ timerent. Eos omnes valde dixiſſe terræ vidimus.

OBSERVATIO LXV.

Dentium caries.

INfinitos in hoc cæli tractu videmus dentium doloribus excarnificatos, propter dentes corroſos, & cauos. Ego ciuitatem dentium therebinthina impleo, & cauterio actuali dentem inuro fœliciſsimo cum ſucceſſu.

OBSERVATIO COMMVNICATA A D. DABADIE Medico Tholoſate celeberrimo.

Scabies pruriginoſa in ſene octuagenario.

ILluſtriſsimus ſenator & Decanus D. de Mauſſac Octuagesimum quartum annum attingens, à primordiis mixta craſi præditus præpollente ſanguine bilioſo, vnde emerſit habitus inter carnoſum & excarnem medius, cum libe-

rali proceritate, & decora ſtructura totius compaginis. Prætereà verſatili ingenio & eximia in diſceptandis litibus ſolertia, in tam prouecta ætate inſignis. Olim eleganti valetudine fruebatur, abſque vllo diſcrimine tempeſtatis frigidæ, vel æſtuantis, de cujus tamen integritate ter fuit dejectus intrà quinquennium ex ἀπεψία, ſiue organi, ventriculi ſcilicet ætatis decurſu fatiſcentis damno, ſiue vitio objecti, quamvis enim nunquam expleatur epulis, nec genio indulgeat; edax tamen eſt acetariorum fructumque horæorum, qui etſi, familiares naturæ noſtræ, concoctuque faciles videantur; vix tamen improbum ſanguinem, mutationem ſuſcipere poſſunt, vndè praui ſucci generantur & ſuccreſcunt, qui aliundè ad putrendum vel exiguam occaſionem nacti, non raro febres mali moris accendunt, hoc monente Gal. 2. de alim. facult. Quod venerando ſeni contigiſſe obſeruauimus, influente Maïo in primis, ſequenti anno poſt ὀπώραν. poſtremò circa occaſum pleiadum & grauiùs; ita vt in febrem acutam inciderit cum exacerbatione alternis diebus grauiore, poſt cujus inſultum perturbata fuit aluus ductaque ἄνω καὶ κάτω pituitoſo humore excrementitio, bile tandem concitata perfuſo, cum δυσφορία & cardialgia graui, quæ ſunt morbi choleræ, ſaltem ſpuriæ argumenta, è quo diſcrimine emerſus ſeptimo, natura ad commune emiſſarium morbificæ cauſæ reliquias propulſante. Vnde totius habitus fœda prurigo partim in tibias, potiſsimùm ſiniſtram, in qua eryſipelas exortum eſt, cujus materia ferè diſcuſſa, ſuperſtes fuit eryſipelatoſa quædam διάθεσις ſiue ſuffuſio inſtar herpe-

herpetis miliaris, cum moleſto pruritu, crebrò ſtimulante ad ſcalpendum, ab ichore multiplici falſo, acri, putrique per vtramque tibiam effuſo, qui cacochymiæ diſsimilaris eſt ſoboles & cachexiæ, quę ſenibus familiaris, eò grauior erat, quo pedes & tibiæ ſubtumeſcerent, cujuſmodi affectus non exiguam viſcerum labem denunciabant, maximè jecoris, cujus vitiatam diatheſim à prægreſſo ardore febrili, cum ætatis multùm prouectæ beneficio, vix priſtinæ ſanitati reſtitutum iri ſuſpicandum erat.

Curatio primis inſultibus inaugurata fuit à coëffuſione humoris excrementitij in ventriculo fluitantis, concitato magis vomitu, cùm jam vomituriret, quo ſedato, aluinæ regionis ſubſidens impuritas clementiori cathartico fuit expurgata. At cùm huic curationis ornamento non cederet nimis cruda feraque affectio; de venæ ſectione deliberatur, circa quam celebrandam diſsident ſententiæ, illam reclamante ætate prouectiore, & inchoata cachexia, quæ abundè elucebat ex pruritu ſtimulante, ex pedum, tibiarumque inflatione. Veruntamen febre ingraueſcente ſanguis mittitur, nec immeritò; cùm periclitari melius ſit, quàm omninò perire: conſpurcatus effluxit cum εὐφορίᾳ, ſeptimoque iudicatus eſt, depoſitis materiæ morbificæ reliquiis ad corporis habitum & tibias. Poſt aliquot dies repullulantem cacochymiam iterùm repurgandam cenſuimus, vt ad vſum balnei ſuauis liceret tutius confugere, tùm ad procurandam ἐνδιαφόρησιν, contemperandum feruorem, & acrimoniam humorum, vaporumque, tùm ad illos laxata cute euocandos, Balneo per pluſculos dies admini-

ſtrato, prurigo moleſtior euaſit, euocata à centro ad periphæriam cacochymia, nondum ſatis exhauſta, quare cùm illuſtris Senator iteratam purgationem reſpueret; ἐπὶ κρασιν moliri apud me decreui, explorando vſum lactis aſinini, quod interdùm loco lenientis & purgantis medicamenti eligitur ab Hipp. potiſsimùm quarto de diæta acutorum, nec defuit optatus euentus, propinato enim per menſem integrum lacte, ſoluta eſt aluus ſicciſſima, ichorum, humorumque redundantium vacuatio, proborumque humorum repoſitio acceſsit, & diluta craſsiorum humorum fæce, euaſit hæmorrhoïcus cuius vacuationis beneficio, priſtinæ ſanitati, fermiorique fuit reſtitutus. Nihil de roborantibus recenſeo, nec de topicis pruriginem ſedantibus, & remiſſo feruore eryſipelatis, materiam illius ſuperſtitem diſcutientibus, quæ bonis ægri rebus in vſum reuocata fuerunt, Deo optimo Maximo, ſanitatis, & bonorum omnium largitore noſtris votis fauente.

OBSERVATIO COMMVNICATA A D. ANTONIO Iodon Medico autiſsiodorenſi celeberrimo.

Hydrops ventriculi.

ANno Domini 1620. mulier ſtatura grandiori, quadrageſimum octauum agens annum, Ioanna Delier ciuis Autiſsiodorẽſis vxor,

vxor, in vtero ſe habere credidit, increſcente ſenſim abdominis tumore. At cum tempus geſtationis cognoſceret elapſum, medicum ordinarium conſuluit qui eam illicò hydropiſim contraxiſſe pronuntiauit. Remediis fruſtrà tentatis, tumor triennio perſeuerans in tantam molem excreuit, licet interim ægra conſueta munia obiret, vt tanto ferendo oneri vix ſufficeret. Tandem in febrem continuam incidit, cum majori difficultate ſpirandi, ſiti implacabili, inquietudinum cumma. Intrâ ſeptimum diem, animam efflauit. Cuius cadauer, cum feretro includi non poſſet, propter inſignem totius ventris vndequáque diſtenſionem, à parentibus defunctæ rogati, ventrem ſecuimus, & tã ingens ſeroſæ humiditatis factũ eſt effluuiũ, vt nonaginta librarũ pondus excederet. Vltimò manante ſero obſcuro, & parùm turbido, vtpotè ſuâ hypoſtaſi vel fæce non deſtituto. His peractis, & penicillis intrà vulnera per quæ aqua educta fuerat, relictis, ad apertionẽ totius abdominis debita methodo deuenimus, & cum peritonæum quæreremus diſſecandum, mirùm dictu, ſed magis viſu mirãdũ, hæc mẽbrana partes naturales inueſtiens, vẽtriculo antiqua parte tam firmiter adhærebat, vt niſi vi diſſerpta, atque diſſecta auelli potuerit; imò verò inuenimus noſtrum penicillũ in vulnere relictum, in cauitatem ventriculi fuiſſe demerſum, ante cuius anatomen, eiuſdem inſolitam magnitudinẽ pauliſper ſumus contemplati, duoq; ejuſdem orificia ſtomachum ſcilicet & pilorum, eundem ſitum propè obtinentia, ſe ſeque inuicem tangentia, epiploo regionem ſuperiorem occupante

hepate ſatis ſano, quod tamen ventriculus tumidus efferebat deſuper; cor mediante diaphragmate eidem grauiter incumbens, turbinatam ſuam figuram parti gibbæ ejuſdem, inſtar ceræ impreſſerat (nec mirum ſi ægrotans tam valida ſpirandi difficultate, per biennium ſaltem premeretur, reliquis viſceribus, liene, renibus, inteſtinis, mezenterio, cyſtide fellea, veſica, & vtero, integris & parùm calore febrili alteratis. His notatis prægrandem illum ventriculum cum œſophago, duodenoque extraximus, qui per medium diſſectus, vlnam Pariſienſem ſuperabat, in cujus decliuiori parte illuuies feroſa notabatur, hypoſtaſeωs prædicti ſeri reſiduum, fibris omnibus, quæ interiorem membranam contexebant, à ſe inuicem latè diſsitis, orificio vtroque nulla vitij nota impedito, niſi quod in medio pylori ipſiuſque limine cyſtis pendebat, longitudinis medij digiti, pollice paulò craſsior aquâ pellucidâ plena, cauitatemque duodeni ſubintrans. Cęterùm membranam illam interiorem ventriculi multis ydatidibus, partim integris, partim exeſis conſperſam vidimus. Et hæc poſt homines natos (ni mea fallat opinio) nondum fuêre notata, ſaltem à nobis perlecta vel audita. Cauſam verò tam rari affectus ventriculi ſcilicet hydropiſeos, cum apud nos ſolidiori minerua inueſtigaremus, ventriculi totius intemperiem frigidam, humidam, hecticamque arguimus, qui cum ſanguinem à trunco venæ portæ per gaſtricum ramum, alioſque pro alimento attraheret, propter illam dyſcraſiam in ſeroſum excrementum ad inſtar hydropis hepatis conuertebat. Illa autem frigida humidaque intemperies ex lar-

ex largo frigidæ potu, fructuum crudorum eſu, aliiſque cauſis originem duxerat. Cum verò ex maxima fibrarum ventriculi laxitate & peruerſa partis figura, orificium inferius, eundem cum ſuperiori ſitum obtineret, facilis alimentorum ab vno ad aliud tranſitus fiebat, vt in vaſtum illum ſeroſitatum gurgitem non mergerentur, ſed in duodeno inteſtino qualemcumque chyrificationem obtinerent, ſiquidem inteſtina chylificandi vi non eſſe deſtituta apud omnes in confeſſo eſt, quam quidem vim natura, neceſsitate coacta, potentiorem reddiderit. Aquas autem illas ventriculus perductus illos patentes non rejiciebat, ex eo quòd fibræ illius reſolutæ erant à copioſa humiditate.

OBSERVATIONES COMMVNICATÆ A D. FRANCIſco Chomel Medico Annonæenſi celeberrimo.

OBSERVATIO I.

Ileos ſeu miſerere mei.

VIr quidam Ileo laborans à quinque diebus, vt fæces per os rejiceret, multis remediis fruſtrà tentatis, ſumpſit mercurij cum ſulphure extincti, & in formam pulueris redacti ℥ j in globulo ceræ incluſam. Statim poſt exhibitionem fotus continuò adhibiti, & clyſteres fre-

quenter injecti. Poſt aliquot horas fruſtula quædam ceræ in rejecto clyſtere apparuêre, quod indicio fuit apertam fuiſſe viam, & medicamento purgante exhibito æger à morbo prorsùs liberatus eſt.

OBSERVATIO II.

Cauterij efficacia.

QVidam æger dolore lumborum diutiſsimè afflictus, nullis remediis conferentibus, tandem diem ſuum obiit. Inter alia remedia paulò ante interitum, cauterium femori, quatuor digitis ſupra genu affixum fuerat, à quo deciſa eſcharâ fluxit ſanies quædam circiter ad ℥ ß. poſtmodùm verò diebus fluebat ex cauterio pus verum & laudabile ad ℥ i. vel ampliùs. Mirabatur chirurgus, neque vnquã potuit conjicere vndénam pus illud emanaret. Defuncto ęgrotante, apertoque illius cadauere, inuentus eſt pulmo purulentus, quæ præcipua mortis cauſa fuit. In lumbis verò magnus abſceſſus inuentus eſt, à quo dolor ille diuturnus & contumax oriebatur. Ab abſceſſu autem ad cauterium vſque inuentus eſt canaliculus per quem puris portio quædam effluebat. Vnde colligere eſt, quantâ ſolertiâ natura vti ſoleat ad cauſas morbificas foras eliminandas, quæ canaliculum illum efformauerit ad abſceſſum lumborum, per cauterium expurgandum, quod tamen perficere non potuit, à morbi magnitudine ſuperata.

OBSER-

OBSERVATIO III.

Febris Tertiana.

Retulit mihi dictus D. Chomel ſe omnes propemodùm tertianas curare ſolitum, exhibendo per horam ante acceſsionem, bonum hauſtum decocti chamom. & cremor. tartari, & ſtatim ab aſſumpto remedio, ſanguinem detrahendo. Si non ſit ad manus decoctum, aquæ frigidæ cyathum exhibet, & idem ferè ſuccedit effectus. Putat aquam illam aſſumptam, per phlebotomiam ad venas rapi, & materiam ebullitioni proximam diluere, vnde acceſsio impeditur.

OBSERVATIO IV.

Colicus dolor.

Puella quædam annos nata quatuordecim, laborabat colico dolore atrociſsimo, cum ventris inflatione, qui neque clyſteribus, neque potionibus purgantibus, vel lumbricos enecantibus ſedari poterat; ſed tantùm balneo tepido ſopiebatur, ſed egreſſa à balneo recurrebat, donec intra viginti dies, ægram de medio ſuſtulerit. Per biduũ ante mortem, magnam ſanguinis nigerrimi copiam per aluum excreuit. Diſſecto cadauere inuenta eſt multa pituita vitrea externæ inteſtinorum tunicæ adhærens, & per totam eorum longitudiné fruſtillatim diſperſa, magnitudine varia, vt quædam fruſtula fabæ, alia auellanæ magnitudinem æquarent. In venis autem, & cordis ventriculis

nullus ſanguis inuentus eſt, quia natura extremo conatu totum ad inteſtina detruſerat qui in iis nigreſcens, vt omni ſanguini extrauaſato contingit, ante obitum excluſus fuerat. Vbi notanda eſt ſedes materiæ colicum dolorem efficientis, & authoribus non expreſſa, nempe externa in teſtinorum ſuperficies.

OBSERVATIONES COMMVNICATÆ A D. IOANNE Marſino, Medico Apamienſi Peritiſſimo.

OBSERVATIO I.

Aſcites.

ANno 1642. menſe Octobri, vocatus fui ad puerum quatuordecim annos natum, aſcite poſt variolas à menſe laborantem: nulla aderat febris, licet æger proſtratis omninò viribus cogeretur decumbere. Præſcripſi quamprimùm apozema aperiens & hydragogum, quod habetur in praxi D. Riuerij cap. de hydrope; & poſt vſum apozematis, juſsi vt ſuffumigio inſtar ſtuphæ ex aperientibus & diſcutientibus compoſito vteretur per triduum, ſemel in die quibus vſurpatis planè conualuit.

OBSERVATIO II.

Inflam-

Inflammatio teſtium cum vrina ſuppreſſione.

EOdem anno, menſe Decembri, inuiſi hominem quendam quinquagenarium, inflammatione teſtis dextri, & vrinæ ſuppreſsione laborantem. Præſcribo clyſterem partim emollientem & laxantem, partim carminantem, eoque rejecto baſilicam dextrã aperiri jubeo ad ℥ viii. Renes oleo ſcorpionum Matthioli inungi, & poſt inunctionem placentam ex cepis minutim inciſis, ouis quibuſdam agitatis, & exungia porci confectam, eidem parti applicari, & in craſtinum, bolum ex caſsia, diaphœnic. & rheo pulu. exhiberi. His fluxit vrina copioſè. Ad inflammatum verò teſtem, confectum eſt cataplaſma ex farina fabarum cocta in oxycrato ad pulticulæ conſiſtentiam, quo remedio per triduum applicito parti affectæ, priſtinæ ſanitati reſtitutus eſt.

OBSERVATIO III.

Iſchuria.

EOdem anno & menſe incidi in mulierem quadragenariam, euſarcam, & obæſam, iſchuriâ laborantem: febris aderat, ſed non intenſa; vrina autem quæ in exigua admodum quantitate excernebatur, erat valdè rubra, dolor circa renes aderat, iſque inſignis: Demùm vomitus frequenter recurrebat. Varij injecti fuerant clyſteres emollientes, laxantes, & carminantes, ſed fruſtra; celebrata venæ ſectio bis in brachio ſcilicet & pede; fotus in-

ſuper & linimenta, vt in ſimili caſu fieri ſolet, vſurpata fuerant; bolus ex caſsia, diaphœnic. & rheo compoſitus, exhibitus, ſed omnia incaſſum; Tandem adhibui placentam ſuperiori obſeruatione laudatam circa renes; Poſtremò hocce remedio, placidè quieuit, copioſè minxit, & benè omninò habuit. Simile quid mihi contigit in altero ægrotante, qui cum febre acuta laboraret, abſque tamen dolore vllo nephritico, & non poſſet mingere, applicita eadem placentâ, minxit in poſterum, & fugata febre, ſanus factus eſt.

OBSERVATIO IV.

Vlcus fiſtuloſum.

MEnſe Ianuario 1643. Dominus Ferries Vauilienſis, annos natus 55. temperamento bilioſo admodùm, quique ſeſe variis curis, laboribuſque fatigauerat, ſe mihi ſanandum obtulit. Laborabat à quatuor jam annis, variis in pectore doloribus, productis ab humoribus à capite verſus partes thoracis exteriores delabentibus: Aderat circa clauiculam tumor oui gallinacei magnitudine: ſed quod pejus erat ſupra os pubis dextrum, viſebatur tumor vnius & alterius oui ancerini magnitudinem æquans, ex quo à quibuſdam menſibus aperto effluebat pus laudabile: Vlcus erat profundum, ferè ad ſemipedis altitudinem; Ad quod ſanandum varia, ſed fruſtra tentata fuerant remedia; ita vt de futura fiſtula omnes timerent. Curationem hoc pacto aggreſſus ſum.

Præ-

Præſcripſi primùm potionem purgãtem, partim phlegmagogam,partim cholagogam,deinde phlebotomiam. Poſt hæc apozemata ex aperientibus temperatis, vulnerariis, & purgantibus. Finito apozemate decoctum ſequens ſumpſit bis in die per 12.dies.

℞. Hordei integri P.j. folior. ſcabioſæ. ſaniculæ,piloſellæ,vincę peruinc.agrim.& pimpinel.ana M.i. ſem.hyperici & cardui bened. ana ʒ ij. flor. trium cordial.ana P.j. coquantur in hydromel.tenui ad ℔ jß.colaturę capiat ℥ vi.manè,& ſero.

Interim ex eodẽ decocto fiebant injectiones ſingulis diebus in vlcus. Verùm cum hæc non ſufficerent,ſed omnes prædicti affectus perſeuerarent, ad diœtam ſudorificam deuenimus per viginti quinque dies continuandam,ex decocto radic.ſalſæparil.& raſuræ ligni guaiaci ad partes æquales. Ex reſidentia parabatur bochetum,pro potu ordinario; ſexto autem quolibet diœtæ die ſumebat medicamentum purgans.Verſus finem diœtę,cum vlcus in eodem fermè ſtatu permanere videretur. juſsi vt chirurgus inducto in vlcus baculo,ſuperpoſitam cutim,& carnem,quæ vnius digiti latitudinem ferè adæquabat,nouacula ſcinderet, vt cauo illo detecto, faliciori negotio debita remedia adhiberentur.Succeſsit votis euentus,conſumpta ſiquidem fungoſa illa, & minimè laudabili carne, vlcus ad cicatricem breui deductum eſt, ægerque non tantùm à doloribus, ſed etiam à metu fiſtulæ liber euaſit. Ad ſigillum curationis, præſcripſi cauſticum brachio ſiniſtro inurendum,diuque geſtandum.

OBSERVATIO V.

Secundinarum retentio.

EOdem tempore Domina de Ruſſia; annos nata 35. temperamento ſanguineo, poſt editum multo dolore & labore fœtum, incidit in ſecundinarum retentionem: Pulſus nullus apparebat, facies mortuo ſimillima, ita vt conclamata omnia viderentur. Cum acceſsi, præſcripſerat quidam chirurgus, vt ex capillis ipſius non nihil abſcinderetur, combureretur, & vino diſſolutum propinaretur; Quod cum præſtitiſſet ægra, ſecundinas fæliciter expulit. Verùm emiſsis ſecundinis lochia ſuppreſſa ſunt, vndè febris exorta eſt; Poſtridie præſcripſi ſanguinis miſsionem ex malleolo dextro ad ℥ viij. (pulſus enim erat validus, & plenus) & in craſtinum, quia aluus erat aſtricta, clyſterem in hunc modum.

℞. Fol. maluæ, violar. pariet. mercurial. ana m. j. flor. chamom. & meliloti ana P. i. ſem. aniſi & fœniculi ana ℥ ß. coquantur in muſculo capitis vituli ad ℔ j. in qua diſſolue ſyrupi violacei & ſacchari rub. ana ℥ j. fiat clyſter.

Rejecto clyſtere aperta eſt vena malleoli ſiniſtri ad ℥ vii. His febris remiſit, ſomnus, quo antea planè caruerat, rediit: & paulatim abſque aliis remediis conualuit.

OBSERVATIO VI.

Catar-

Catarrhus ſalſus cum propenſione ad phtiſim.

MEnſe Octobri 1643. vocatus fui ad ægrum quadraginta annos natum, temperamento bilioſo, habitu gracili & macilento: Laborabat catarrho ſalſo & acri, à capite in pulmonem delabente, à quatuor annis; tuſsis aderat ſicca, obſtructio vtrumque occupabat hypochondrium, cum febre continua & lenta. His adde phlogoſim quãdam, dolore circa ſternum, & dorſi vertebras manifeſtã. Præſcripſi primùm potionem purgãtem ex rheo, tamarindis, ſenna, manna & ſyrupo roſaceo confectam, ſed in exigua quantitate. Deindè venę ſectionem, ex brachio dextro ad ℥ vij. His præſtitis, juſculis medicatis ex aperientibus temperatis vſus ſum per duodecim dies, infundendo per noctem in tertio quoque juſculo, ſennæ ℥ ß. & diſſoluendo mannæ ℥ j. Finitis juſculis ingreſſus eſt ſemicupium tepidum ex decocto hordei, & amygdal. dulc. paratum, per triduum, bis in die. Ab initio curationis applicui duo cauſtica inter duas ſcapulas, ſpina dorſi intermedia latitudine duorum digitorum: juſsique vt ſemel in hebdomada, cucurbitula, ſuperponeretur: quod remedium, tantum in hoc laborante præſtitit, ob ſeroſitates, quæ in magna copia ſingulis vicibus educebantur, vt integram curationem illi ferè adſcripſerim.

OBSERVATIO VII.

Ophtalmia.

QVidam annos natus 30. temperamento ſanguineo, ſed cerebro admodum catarrhoſo

donatus laborabat à longo tempore inflammatione, quæ tum adnatam, tum vtramque palpebram occupabat, affectus non erat continuus, ſed recurrens; Varia vſurpata fuerant antea remedia, ſed fruſtra. Tandem præſcripſi duo cauteria inter duas ſcapulas geſtanda, nec non cucurbitulam vtrũque amplectentem, applicandam, vrgente nimirum fluxione. Quod cùm præſtitiſſet, ſani omninò illius oculi euaſere. Non parùm ad illius curationem contulit vnguentum ſequens, quo in ipſo curationis initio vſus fuit, purgato priùs corpore, ſectaque vena.

℞. Viridis æris ℥. xij. camphoræ, & lapidis calamin. ana ʒ ß. tuthiæ præparat. ℥ ß. butyri recentis, aqua roſac. loti ℥ ij. miſce fiat vnguentum.

OBSERVATIO VIII.

Febris Maligna.

MEnſe Maio, 1644. mulier 30. annos nata ſeſe mihi curãdam obtulit. Laborabat febre maligna à duobus diebus, cum dolore capitis, inquietudinibus fermè continuis, ſitique intenſa, maculis quibuſdam liuidis circa pectus & dorſum apparẽtibus. Ter intra biduum ſanguinem eduxi ad ℥ viij. ſingulis vicibus, cumque interna omnia remedia auerſaretur, ad externa animum contuli: Quinto itaque morbi die, cataplaſma ex cochleis cum ſuis teſtis contuſis, ſtupiſque ſuperpoſitis, vtrique pedi circa plantas applicandam curaui. Admotum eſt hocce remedium circa horam tertiam pomeri-

pomeridianam, inclinante autem die cœpit ægra ſentire dolorem quendam moleſtum & grauem in vtroque femore & tibia,qui ad mediam vſque noctem durauit,ea ſæuitiâ,vt ægra de remouēdo cataplaſmate perpetuò quereretur.Media autem nocte ſudor totum corpus inuaſit, tanto fœtore, & graueolētia,vt illum ęgra ſuſtinere vix poſſet.Mutato induſio, amota ſunt è pedibus cataplaſmata, tetrum adeò odorem exhalantia, vt aſtantes fermè inficerent. Manè ægram alacrem inuenio, febre aliiſque ſymptomatis valdè imminutis,Cúmque omnia in tuto poſita mihi viderentur, nihil ampliùs agendum duxi,ſola contentus purgatione,quam tamen laborans ob ſummam inobediētiam ſumere noluit: nihilominùs breui poſt benè omninò habuit.

OBSERVATIO IX.

Arthritis.

NObilis quidam menſe Februario 1645. temperamento ſanguineo,habitu euſarco & obœſo,gonagra à tribus diebus laborabat. Quam primùm eum inuiſi,ſanguinē ad ℔ j. mitti jubeo, qui cùm valde impurus apparuiſſet, poſtridie iterùm ſanguinis miſsionem ad parem quantitatem pręſcribo,qua ſe multùm recreari ſenſit laborans,ſanguine educto,priori ſimili.Tertiò,demùm ſanguinem detraho ad ℥ x. poſtridie verò medicamentum ex ſenna & rhab.in decocto conuenienti,cum diaphœn.& ſyrupo roſac.propino,quo benè omni-

nò habuit. Simile quid mihi contigit in aliis duobus ægrotantibus, eodem temperamento, & habitu donatis, in quibus venæ ſectio ter, aut quater repetita in ipſo initio, affectum penitùs ſuſtulit, oxycrato fouendo partem affectam, & poſteà illinendo oleo roſaceo.

OBSERVATIONES COMMVNICATÆ A D. DESGRANDSprez Medico Gratianopolitano Peritiſſimo.

OBSERVATIO I.

Linguæ tumor.

QVIDAM lue venereâ infectus, per frictiones mercuriales curabatur, quæ cum ſupra medici præſcriptum, pharmacopæi juſſu frequétiùs & diutiùs celebratæ fuiſſent; maximus fluxionis impetus tantum linguæ tumorem excitauit, vt quatuor digitorum tranſuerſorum menſura extra os, promineret. Cui medicus nihil præſcribere voluit, ægrè ferens, quod ordo à ſe præſcriptus, contemptus, & ſuperatus eſſet. Vndè ægrotans in miſero hoc ſtatu quatuor menſium ſpatio permanſit, & lingua ab aëre continuò alterata trium digitorum tranſuerſorum craſsitudinem acquiſierat. Vocatus ego, poſt phlebotomiā, purgationem, quaſdam partis lotiones & ſetaceum ceruici admotum, puluerem ex pipere, zinzibere,

zibere, ſynapi & ſale decrepitato, linguæ admouendum præſcribo. Cuius vſu primo ſtatim die lingua molleſcere, & per ſe moueri cœpit. Tertio die eam ablui jubeo pluries in die aqua vitę probè rectificata, vt quarta die longè mollior apparuerit, & in os protrudi potuerit, cum tamen illicò rurſùs egrederetur. Poſtmodùm verò in parte inferiori linguæ juxta ranulas vlcera animaduertens, quæ ex colliſione dentium quibus illa innitebatur, oriunda erant; Aqua alba ex præcipitato albo parata, ea vlcera abluenda curaui, & profundas ſcarificationes circa ranulas fieri juſsi. Quibus intrà paucos dies tumor diſcuſſus eſt, & lingua in propriis oris cancellis coërcita.

OBSERVATIO II.

Mutus caſu curatus.

QVidam Mendicus Ponſenatium propè Muram noctu appellens, à magnæ illius domus conductore hoſpitaliter exceptus eſt. Vbi per aliquot dies commoratus propter puerum mutum & ſurdum ſecum adductum, qui febre continuâ eadem nocte correptus fuerat. Tandem impatientia percitus, & de illius ſalute deſperans, clam diſceſſit, ægrumque ibi deſeruit, quem ad priſtinam valetudinem reuocatum, cōductor primùm agnorum, poſtmodùm ouium, & veruecum cuſtodiæ præfecit, quo munere fungebatur egregiè. Contigit autem poſt aliquot annos vt aleâ ludens craſſiori baculo percuſſus fuerit, quo ictu grauiſsimo os occipitale in multas particulas confractū eſt. A

quo tamen vulnere valdè periculoſo, periti chirurgi induſtria curatus eſt. Dum autem conualeſceret, ſenſus auditus illi ſuccreſcebat, & verbula quædam balbutire incipiebat, donec tandem integram audiendi & loquendi facultatem adeptus eſt, & in eo ſtatu vixit ad annum ætatis ſuæ 45. D. Paiano Procuratori Gratianopolitano pro vinitore inſeruiens; vixque duo anni ab illius interitu elapſi ſunt.

OBSERVATIO III.

Cranij depreſsio.

IN multis cranij depreſsio curata eſt, admota poſt vnam vel alteram phlebotomiam, ſupra depreſsionem cucurbitula cum multa flamma: Addita interdum inciſione, & multis interdum ſcarificationibus, & interdùm ſine illis. Sed inter cæteros vnum notatu digniſsimum referam, qui Arthaudus nominatur, Procurator Gratianopolitanus. Is in profundo itinere, inimico obuiam factus, lapide percuſſus eſt ſupra os parietale ſiniſtrum, quo ictu ex equo in terram dejectus eſt, & pro mortuo derelictus. Inde in villam vicinam delatus, à duobus Chirurgis curari cœpit, qui tantum venæ ſectione & cucurbitulis vſi ſunt ſine vlla vulneris prouidentia, quod nullam ſolutionem continui manifeſtam perciperent. Vocatus ego hominem inuenio ſanguine perfuſum, qui ex ore & naribus, excernebatur, cum nauſea & vomitu ferè continuo, vix aſtantes agnoſcentem, ægerrimeque loquen-

loquentem,& nequidem oculos aperientem. Perluſtrato capite vniuerſo;dum locum cranij depreſſum ſummis digitis tantillùm comprimebam,nauſea ſtatim excitabatur. Quo animaduerſo, Chirurgo præſcripſi vt partem illam raderet, & cucurbitulam ſatis magnam illi applicaret, cum multa flamma,quæ licet partibus ſanis,& ſolidis inniteretur,tantum dolorem ægro inferebat, vt loquendi facultate carens,in lectum ſeſe muſsitando demitteret. Poſtquàm verò cucurbitula auulſa eſt,& inciſione facta ſupra partem affectam, atque iterùm admota cucurbitulâ,tantùm abeſt vt dolorem perciperet, quin potius maximum indè ſolatium conſequutus eſt: vnde nobiſcum loqui cœpit omneſque aſtantes agnouit. Ac quanquàm per cucurbitulam ſanguinis ℥ vij. vel viij. extractę fuiſſent, præcepi tamen vt ſequenti die phlebotomia iterùm celebraretur, ſicque æger paucis poſtmodùm diebus omninò conualuit.

OBSERVATIO IV.

Phtiſis.

Filius natu tertius Ampliſsimi viri Domini de Periſſol in Senatu Gratianopolitano Præſidis, annos natus 14. Geneua Grationopolim aduectus eſt octauo morbi ſui menſe,macie & phtiſi cõſumptus cum alui fluxu inſigni,ita vt eũ breui moriturũ patri prædixerim,propter vlcus pulmonis,quẽ fruſtulatim extuſsiebat & fruſtula illa ſupra carbones injecta grauiſsimũ fœtorẽ exhalabant: Tum

fœtor anhelitus cadauerofus, non ſolùm ægrotantis cubiculum ſed etiam vicina vſque ad ſcalas inficiebat Quibus animaduerſis me nullum aliud remedium præſcribere poſſe pronunciaui, quam lac muliebre ab optimæ nutricis vberibus ſugendum. Quod poſtera die in vſum reuocatum, poſt quatuor dies ægrum in paulò meliorem ſtatum reduxit, & intra duos meſes integræ ſanitati reſtituit. Ortus erat hic affectus ex pleuritide malè curatâ, quæ in empyema migrauerat, & empyema in phtiſim. Hoc idem remedium in pluribus aliis expertus ſum, tum etiam in me ipſo & filio meo, & duobus nobilibus viris, qui ſanguinem per os magnâ copiâ rejiciebant.

OBSERVATIO V.

Punctura nerui.

QVidam mercator Gratianopolitanus manu inuerſa menſam percutiens, acum in eam infixit, quæ globulo fili inferta erat. Per biduum nihil inde mali percepit; ſed tertio die tantus in parte dolor obortus eſt, in dies ſequentes perſeuerans, vt neque venæ ſectionibus, neque fotibus, neque cataplaſmatibus anodynis ſedari potuerit. Huius doloris contumaciam aduertens, peto à Chirurgo nùm eum alias morbo aliquo venereo affectum viderit, reſpondit eum quidem ante triennium gonorrhœâ & carie pudendi affectum fuiſſe, ſed perfectè curatum. Præſcripſi ſtatim ſuffumigium ex cinnabari, ſtorace, beniouino, thure, & ſemine hyoſcyami

ſcyami

ſcyami therebinthinâ exceptis; quo manus tantùm ſufficiebatur, & ſtatim melius habuit, paucisque diebus continuato remedio perfectè curatus eſt.

OBSERVATIO VI.

Febris quartana.

MVltos curaui quartanarios, quorum fœlix ſucceſſus poſt vniuerſalia remedia, oleo magnetico præſertim à me tribuitur, quod nullum effectum ſenſibilem producit. Eius autem guttas duas vel tres in vini cochleari exhibeo in principio acceſsionis. Ex eoque pilulas febrifugas compono.

OBSERVATIO VII.

Epilepſia.

NOn rarò expertus ſum, & plures habeo huius rei teſtes, pœoniam ſub propria conſtellatione collectam, nempè inclinante lunâ in Ariete exiſtente, epilepſiam ſoluere ſola applicatione. Radicem autem mediam & præcipuam atque majorem per longitudinem diuiſam collo & brachiis circumdedi in quadam noſocomij virgine 18. annos nata, quæ à pueritia hoc morbo affligebatur, & ſingulis diebus paroxyſmos patiebatur. Attamen ab eo tempore protinùs curata viſa eſt. Hinc pater quantoperè vtilis ſi in medicinâ faciendâ ſyderum obſeruatio.

OBSERVATIONES

COMMVNICATÆ A D. HENRICO RVFO APVD SAMmarcellinenſes Medico practico, & inter Gratianopolitanos conſcripto.

DOMINO D.

LAZARO RIVERIO,

Conſiliario, & Medico Regio, & in Monſpelienſi Vniuerſitate Medicinæ Profeſſori digniſſimo.

HENRICVS RVFVS S.P.D.

CVM nouum ſydus huic prouinciæ affulſeris, (Profeſſor meritiſſime) non mirum ſi omnium in te conuertuntur oculi, cúmque tuo lumine magnâ lætitiâ nos afficias, par eſt vt magnâ laude afficiaris, quia per te beatiores ſumus: quicumque enim, virtutes tuas & vitæ ſummum decus non nouit, audi-

audiuit ſaltem & propiùs nouiſſe deſiderat. Mitto animi dotes & colloquiorum cum doctrinâ ſuauitatem. Tot ægrotantes quos & Gratianopoli & vbique locorum Delphinatus ab Orci faucibus redemiſti, laudes tuas reticere non poſſunt nec debet, in vno afflicti, & infælices, quòd Gallia Narbonenſis totumque Monſpelium te nobis inuideat: nuſquàm tamen totus aberis (Doctor & Profeſſor Clariſſime) præter commemorata, opus practicum, quod omni puncto abſolutiſſimum publici iuris feciſti, tui deſiderium nobiſcum ſubleuabit, atque Reipublicæ Medicæ hoc conferet emolumentum, vt & abſentem te conſulere liceat, neq; hìc labori finem dediſti: nam inter tot grauia exercitia, quibus in ſcholâ Monſpelienſi incumbis, & tot ægrotantium pro ſua ſalute interpellationes: alterum prætereà obſeruationum tuarum librum moliris, nec ſanitati parcis, aut à lucubrationibus ceſſas, vt Medicinæ ſplendorem adaugeas: quod cùm ſolus exequi potuiſſes apprimè; tamen quorumdam amicorum παρατήρησεις ſubtexere voluiſti: neque à me (etſi quondam diſcipulus artis Iatricæ rudimenta de tuo dictamine hauſiſſe glorior) obſeruatiunculas expetere dedignatus es. Conceſſi, te iubente, non inſcius me aquas in mare deportare, has ſi legeris, & in iis quædam minùs aptè exarata videantur (D.C.) à

te caſtigari non ægrè feram, qui obſequium perpetuum tibi deuoui, teque in æternum colendum ſuſcepi: vale & mihi totique Apollineæ familiæ viue diù: è noſtro Muſeolo Idibus Iulii anni 1645.

OBSER-

Digitized by Google

OBSERVATIO I.

De portentoſo & inſolenti ſingultu.

ANno 1634. menſe Decembri Sammarcellini, ſutor quinquagenarius, ab inediâ frigore & irtinere, incidit in ephemeram, quæ intra 24. horas per copioſum ſudorem diſcuſſa eſt: ita vt poſtera die, omni febre & dolore capitis vacuus remãſerit vſque ad octauam, ciborum tamen inappetentiâ ſuperſtite, cum quâ & ſomnolentia & torpente laſsitudine tenebatur. Verùm octauâ die manè iterum febricula abſque rigore obſeſſus eſt, mox ſub veſperam grauiſſimo ſingultu angebatur, cujus ſonus ſiuè ſtrepitus vltrà quartam domum vicinam ſuæ, è ſubjectâ autem viâ facilè audiebatur, nulla remiſsione, nullis datis induciis. Inter quæ haud multum ſiticuloſus mente conſtans; ſed tam ferocis ſymptomatis maximè impatiens: vndecimâ aliquid cruentum carni ſemiputri non abſimile per vomitum, concurrente tuſsicula, ejecit, quod quidem ab adſtantibus caro cythoniorum ſaccharo condita, quam non pridem comederat æger, putabatur. At die ſequenti, fruſtum ejuſdem magnitudinis & coloris, rubrum ſcilicet, & auellanæ molem æquans per nauſeam excreauit, quod primùm in aqua lauari, deinde prunis apponi juſſimus, atque exempto, colore ſanguinis, quo aqua perfuſa eſt, & nidore fœtido, qui ab vſtione exhalauit, quod ante ex narratione fueramus ſuſpicati, dilucidè apparuit, illud nempè exploſum, fuiſſe molem carneam cum membranis ab vlcere in œſophago vel propè ſuperius ventriculi os latitan-

te abraſam. An verò vlcus iſtud derepente ortum ſit,& à primâ illa die, quâ Ephemera correptus eſt homo, inuſtum:an potius à longo tempore fuerit contractum,non benè conſtat.Eſt tamen veriſſimile, tam breuem non habuiſſe originem, primò quia Phlegmone vel alius tumor nō præceſſerat, quem plerumque ſubſequi ſolet vlcus; deinde quòd à pluribus annis leui tuſsicula & inani itidem premeretur: ſine vlla è pulmonibus manifeſta excretiòne:idcirco malum, quod ſub prima œſophagi vel ſtomachi tunicâ iampridem radices egerat, à cauſis externis ſupra allatis concitatum, ſeſe confeſtim exeruit,ſymptoma verò fuit continuum ab vlcere, à quo mors 14. cum delirio fuit inducta: cum ſingultus neque phlebotomiâ iteratâ, neque cucurbitulis, neque medicamentis detergentibus digerentibus, & purgantibus (inter quæ hiera valde commendatur) quicquam de crudelitate,vſque ad exitum remiſerit.

OBSERVATIO II.

De Phlegmone Cerebri partem poſticam obſidente & ſymptomatibus indè conſequentibus.

NObiliſsimus & illuſtris iuuenis D. de Larchaudiere annos natus 37.ſub cane in grauiſſimum & acutiſsimum dolorem capitis incidit, qui ad poſteriora & latus ſiniſtrum magis porrigebatur; aderat obſcura & leuiſsima febris, ſenſuum vigor,guſtus præcipuè,cùm his nihilominùs ſitis ingens & vigiliæ perpetuæ:frons nihil incaluit,

luit,caput parum,ex tactu licet duro,non dolebat, appoſitis ad fronté manuũ vnâ, ad ſinciput alterâ, cerebrũ intus concuti, ac cõuelli ſentiebatur,at caput vniuerſũ inuolũtariè ſubſiliebat,vrinę in principio craſſę & albę:quib. adnimaduerſis phlegmoné in cerebro vel eryſipelas metuentes, ex cephalica primũ deinde ex mediana mitti ſtatim ſanguinem ad ℔ii iuſſimus;diebus ſequentibus,quod dolor inſtaret crudeliter,iterùm partitis vicibus phlebotomiam celebrauimus ad ℔ ii. aduerſo brachio: quintâ ventré ſubduximus: ſextâ par cucurbitulas humeris affixas ſãguinis ℔ß detraximus,inter hęc caput deraſũ oxyrrhodino illitũ fuit, nec quicquã eorũ amiſimus, quæ à cerebro cuiuſvis generis humores,reuellere,deriuare vel repellere valét.Quartâ morbi die,in linguæ latere dextro erupit tuberculũ,quod durũ & cauum & ſine ſenſu vlceroſũ deprehensũ eſt carcinoma ſcilicet,ſeptimâ ſub veſperam paululum delirauit, mox ſudor in facie primùm,dein per totum corpus copioſus obortus eſt, ita vt veram & perfectam criſim adfore ſperaremus:mador detergitur, permutantur lintea, ſudor itidé abundè prorũpit. At æger iam de operimentis cõqueri cœpit,ac ſe ſuffocari exclamat, quæ dũ amouentur & ſudor vt antea abſtergitur,illum fermè reſolutum inuenimus,& continuò delirantem, vires quæ ante ſudoré fuerant præualidæ, omninò fractę percipiuntur,atque in eo ſtatu nocte tota vſque ad horam octauę diei nonam matutinam perſtitit,garrulus ſupramodum,& inſipiens,& immemor omnium quæ ſibi in morbo contigerant, vel facta fuerant. Circa decimam reſipiſcere viſus eſt,

quorundam reminiſci, & ſic ſpes animis addita fuiſſet, ni pulſus conuulſiuus artuumque tremor cerebrum peſsimè affici indicaſſent: in procinctu vrinæ excretio copioſiſsima, quæ rubra & ignea ſplendore coruſcabat: ſimili hora quâ pridie ſub veſperam rurſus ægrotantem inuaſit delirium, in eo peius, quòd cum vires rurſus conſtarent, factus phreniticus, adſtantes ſummo terrore profligabat. Nonâ matutinâ iterum reſipuit, vſque ad veſperam, ſub quam tumor exortus eſt in ceruice, pomi mediocris magnitudine, non doloroſus neque à cute diuerſi coloris, nec minus delirium iuuenem occupauit cum manuum motu conuulſiuo: die decima omnia ſimiliter ſe habuerunt. Sub finem vndecimæ conuulſus moritur. Porrò cum morte ante ſeptimam nec ſpectata, nec prænuntiata ſublatus fuiſſet vir, vt illuſtriſsimæ familiæ, ſic & magni momenti apud omnes ſui generis, conſultum fuit cadauer diſſecare, vt cauſa latens, apud populares detegeretur. Cæteræ corporis partes & parenchymata laudata conditione ſeu diatheſi inuenta ſunt præter cerebrum: aperta quippe caluaria, magna copia ſanguinis nigerrimi etſi diluti ilicò effluxit, intactis adhuc menyngibus, imò oſsibus vix diductis ad ſerræ capedinem, qui quidem ſanguis inter caluam & membranas effuſus ponderis ℔ ij. vel pluris æſtimabatur. Vbi detectæ ſunt cerebri tunicæ, mox vniuerſim venulis nigro torridoque ſanguine turgentibus conſperſæ apparuerunt. Pars autem poſterior duorum digitorum latitudine, longitudine quatuor, vbi torcularis ſedes definitur, non ſolùm nigricans, ſed prætereà membra-

membranæ puniceo colore,& gangrænâ corruptę viſæ ſunt:in qua parte dum ſcalpellum adigi juſsimus, protinùs inde materia purulenta ad ℥ v. vel ℥ vj. cum fœtore emanauit. Exindè nouaculâ altiùs penetrantes Chirurgi, tota ferè baſis cerebri, inprimis cerebellum & ea pars ſpinalis medullæ, quæ primis vertebris excipitur & ſuper qua tumor apparuerat, ſphacelo ſimiliter corruptæ ſunt inuentæ;menynges verò partis ſiniſtræ,vlcuſculis exeſæ, per quæ ſanguinem ſub caluam effluxiſſe veriſimile eſt.Ex quorum narratione facile inferre licet, cauſam doloris illius acutiſsimi, vigiliarum,delirij & conuulſionis fuiſſe ſolutionem continui in cerebri parte poſtica,cerebello vulgò nominatâ:ſoluêre verò vnitatem cauſæ duæ, vlcus & phlegmone eryſipelatodes:vlcus quidem vt cauſa primaria,ab aliquot menſibus contractum ex cauſis mihi relatis, ſed reticendis, vt ſobolem habuit vlcuſculum illud in lingua enatum: ſic & partem debilem reddidit & inflammationi locum dedit. Phegmonem autem eryſipelatodem promouerunt, ætas juuenilis, temperamentum ſanguineo bilioſum temporis conſtitutio ardens:ſed præ cęteris cauſę externæ,natatio ſcilicet in frigida ſub dio, poſt inſolationem præcedentem & excandeſcentiam, cauſæ verò cur febris tam obſcura cum tot terrificis ſymptomatibus deprehenderetur,hę ſunt: prima,quòd cæteris partibus benè valentibus vnum cerebrum laborabat; ſecunda,quòd cerebrum obſcuro ſenſu ſit præditum ex ſe, & prętereà frigidum & humidum, tertia & magis notatu digna,quòd cerebrum longè ſit diſsitum à cor-

de,ideóque ſpiritus caput perreptantes, ſemel in plexus binos illos labyrinteos illapſi, difficilè ad cor recurrunt & contagium partis affectæ, cordi minimè communicant.

OBSERVATIO III.

De morbo lento à ſyderatis pulmonibus orto, quo virgo nihil mali ſentiens interiit menſe Febr. 1643.

INgenua virgo annũ agens ſupra 14. breui morbo (vt multis videbatur) ſublata eſt: ante biennium tamen altum ducebat ſpiritum, ſolitudinem affectabat, & facies totuſque habitus pallore albeſcebat. Ante duos menſes, dum eiuſdẽ fratrẽ lento quoque morbo cõfectum inuiſeremus, à matre fuimus rogati, vt iſtius pulſum exploraremus, num febricitaret: pulſum obſeruauimus, languidum & inæqualem, ſed ſine calore febrili; ideoq; vbi vultum palleſcentem paululum ſumus contemplati, & de ætate ſciſcitati, venit in mentem menſtrua forſan inſtare, quæ dum ob venarum & viarum anguſtias, naturæ ἐκλάμψεις impedita, reſerare laboraret, ſanguis ab iis inficiebatur & leuia illa ſymptomata ſuſcitabat, vti ſolet contingere non rarò in virginib. huius ætatis, quodque mater & conſanguineæ opinabantur: quare his obiter dictis & factis diſceſsimus, altiùs rẽ indagaturi, ſi malũ protraheretur, aut ſymptomata ingraueſcerẽt. Sed his vtrinq; vel neglectis vel obliuioni datis, poſt duos mẽſes feriò vocati, morbũ multò grauiorem reperimus, vt quem ἀποσιτία & febris continua comitarentur, & ſub noctem intenderetur, ſine calore

mo

mordaci, & sẽſibili ὑποσημασία vires præterea dejiciebantur, narium pinnæ inter expirandũ expandebantur,nec tamen inſignis diſpnœa aderat,nulla ſitis, non rubor in genis,non vigiliæ; decumbens nón nihil tuſsiebat ſine ſputo. Cor verò crebro & valido motu, continuò ſub noctem recrudeſcente,tangenti palpitabat,ægrâ non ſentiente; vrinæ craſſæ, albæ, adipoſæ, cum eneoremate vel hypoſtaſi ejuſdem conditionis diuulſa: numquam delirauit, nullam noctem duxit inſomnem nequidem vltimam in quâ placidè & ſine agone hanc vitam cum meliore commutauit. Ergo propter iſtius mortem inopinatam,apud parentes,& quod etiam tredecim alij eiuſdem geniture, ante vel circa pubertatem defuncti eſſent, conſiliũ fuit apud amicos corpus mortuum aperire;& primùm nudato cadauere, latus vtrũque ab alis ad coſtarũ notharum vltimam,maculis latis è rubro liuentibus,& ſugillationẽ referentibus erat conſperſum, viſcera in abdomine contenta ſana viſa ſunt,ſolo jecore,nõ nihil plus ſolitò nigricante,& vẽtriculo perexiguo,bile poraceà intincto.Vbi in thoracem deuentum eſt,ab vtraque eius ciuitate inciſa,confertim aquæ viroſę magna effluxit copia,ad ℔ iiij. mirùm quòd orthopnœam vel ſaltẽ dyſpnœã viuenti nõ inuexerit,aut fluctuationẽ nõ prodiderit: pulmones ſyderati inuenti ſunt, prætereà in eorũ ambitu puncta paſsim albeſcentia cernebãtur,quę leuiſsimo tactu diſrupta, pus & tabum eructabãt, imò labes vaſa omnia, & cauitates puniceo colore affecerat; pleura muſculique intercoſtales virore erant perfuſi,non diaphragma,ſed pericardiũ

lege vicinitatis erat exſuccum, putrefactum & humore ſuo priuatum; cor & cerebrum ſana. Ex his deliberatum & decretum fuit hanc labem à primo ortu duxiſſe originem, ſiue à ſemine, ſiue à ſanguine, exempla fratrum rem maximè comprobant, & ſi ab externis cauſis affectus iſte in virgine deriuaſſet, portio duntaxat pulmonum, non vniuerſi fuiſſent labefactati: nam non peccauerat illa in victu neque in aliis rebus non naturalibus, deinde mors placida, corruptionem in ſubſtantiâ, & temperamento ſenſim & per progreſſus factam fuiſſe, non à cauſâ violenta, atque etiam cum numquam tuſsierit, ex eo patet neque fluxionem, neque congeriem humorum vitiaſſe pulmones. Secundò tales affectus, vt à parentibus deduci nemo dubitat; ita & facilè poſſe communicari eſt concedendum, & vulgò comperimus in familiis ejuſmodi labe infectis, plures ſimul vel ſucceſsiuè pari morbo corripi, imò, & aliquandò ad quintam ſextamve generationem protrahi, & in extraneos, qui iſtorum conſuetudine vtuntur prorepere.

OBSERVATIO IV.

De calculis per anum perpetuò excretis.

VIrum nobilem, cuius caſtellum non longè à Sammarcellino diſtat, nouimus, qui quoties aluum exonerat, calculos inæquales, fatigatos, cineritios, cum excrementis dejicit, jam à pluribus annis, non diſsimiles in colore, & ſubſtantia illis, qui per vreterem à renibus decidunt; iſti & mole & ſcabri-

& ſcabritie, podicem tranſeuntes infeſtant, ita vt de re neque de generatione perpetuâ non ſit dubitandum.

OBSERVATIO V.

De calculis in omnibus corporis partibus procreatis.

VIrum alium probum nouimus degentem in domo D. de Leyſsins in Supremâ cutiâ Delphinatus Conſiliarij Regij, & ejuſdem ſcribam & rerum forenſium Præfectum, qui calculos & lapides majuſculos in quavis ſui corporis parte oſtẽdit; vidimus ſæpe & tales tetigimus ſuper carnes, muſculos, membranas, neruos, oſſa indifferenter: ita vt aures, naſus, mammæ, cilia illis non careant, protuberant quippe manifeſtè & tangentibus mobiles apparent, & ſi quando reſoluantur in parte aliqua, in alia pullulant, & in dies numero magnitudine multiplicantur. Eſt & idem nephriticus, quem dum aliquando inuiſimus, nobis ſuper rotulam genu dextri tumorem inſignem oſtendit ejuſmodi lapidibus variis & diſtinctis refertum, ac ſi in pera fuiſſent concluſi ſtrepitum edebant, ſi commouerentur. Poſt aliquot menſes in eundem rurſus incidimus, qui tumorem illum mollem & æqualem euaſiſſe nobis declarat. Genu vtrumque detegimus, tumores palpauimus, & re vera humorẽ ſubeſſe cõperimus, infigitur ſcapellũ & ſubinde tres vel quatuor vnciȩ materiȩ coctȩ albiſsimæ & craſsioris erumpunt, qualia à ſteatomate prodire ſæpè viſum eſt; in genu ſiniſtro, quoniam calculi

partim adhuc ſolidi tangebantur cum ſpatijs licet mollioribus;apertionem non ſumus aggreſsi,reſolutionum perfectionem expectantes.

OBSERVATIO IX.

De calculis in liene genitis & indè per vomitum reiectis.

SÆuiſsima nephritide per quadriennium laboraui,ſine ſenſibili renum vel hepatis intemperie calida,à qua ſenſim(Deo fauente)ſum liberatus vſu aquarum vitriolatarum Aurelij apud Daienſes; At vix calculos arenaſque emingere ceſſaueram, cum in cruciatus crudeliſsimos incidi lateris ſiniſtri ſub coſtis circa lienem: dolor breui ſpatio circonſcriptus, ad ventrem & vmbilicum non porrigabatur, ren tantum ſiniſter alternatim compatiebatur, ventriculus maximè ſiniſtrorſum,præcipuè cum vomitus inſtaret.Soluitur primò non ante decimam diem affectus iſte: his obſeruatis, quod neque aluus erat ſupreſſa,vt in colico dolore, neque vrina repreſſa, vt in nephritide: contrà vrinæ copioſæ mingebantur,craſſæ,turbidæ, in quibus laterculos pulueriſatos diſſolutos fuiſſe dixiſſes, quod breuiter matula fundum petebant:at nihilominus craſſa iſta hypoſtaſis non erat aſpera, neque vllo modo calculoſa,ſed calcis inſtar in vrinam leni agitatione rurſum diffundebatur. Tali paroxyſmo primâ hyeme ter quaterve ſimiliter fui cruciatus, celebrando ad tanti doloris expulſionem remedia,quæ in colico vulgò vſurpari ſolent,vno omiſſo

miſſo balneo, à quo peſsimè habueram in principio. Verùm cum vomitus frequens,& laborioſus inter cætera ſymptomata maximè nifeſtaret, quem angor & grauis cardialgia præcedebat, venit in animum explorare accuratiùs cuius conditionis eſſet materia illa,quæ tam abundè etiam jejuno ventriculo rejectabatur. Erat certè quo ad colorem, è rubro nigricans, pultis conſiſtentiâ, craſſa tenaxque,in qua dum bacillo agitatur,multi calculi cineritij & ſubflaui,quales per vrinas primò excreueram, inuenti ſunt,non ſemel tantùm, ſed quoties vomerem,magno conatu & labore,vel quoties talis dolor repeteret.Anno hoc poſtremo 1645. dolores mitiores ſenſim facti fuêre, ren parùm doluit,ſed magis lien & ventriculus,ſeu pars ſiniſtra de more ſolito,at longiori interuallo. Ex quibus agnoui mineram calculorum,primò & vltimò in liene & eius vaſis delituiſſe, & per vas breuè, (quod ex vſu aquarum acidularum,deinde & per vomitum patentius factum eſt),in ventriculum cum humoris atrabilarij magna copiâ ſui portionem amandaſſe, quæ primò ad renes tantum modò propellebatur.

OBSERVATIONES

COMMVNICATÆ A D. SIMEONE JACOZ MEDICO Coſtenſi Peritiſſimo.

Clariſſimo Viro Domino D.

LAZARO RIVERIO

Regis Conſiliario, & Medico, nec non in celeberrimâ Monſpelienſiũ Medicorum Academia Profeſſori regio digniſſimo.

QVOD à me nuper deſideraſti, ſeu potiùs quod imperaſti (PROFESSOR REGIE CLARISSIME) id nunc haud inuitus exſequor, & offero naſcentes medicinæ meæ practicæ primitias, ſeu potiùs eruditionis tuæ fructum, quem nemo juſtiùs ſibi vendicet quàm is qui tantâ cum curâ excoluit. Redeunt igitur ad te tanquàm ad originem ſuam obſer-uatiun-

uatiunculæ noſtræ, quas tuis & aliorum præſtantiſſimorum artis noſtræ heroüm obſeruationibus, & experimentis coniunctas eſſe voluiſti; tuæ ſunt quia tuus ſum, tibi debentur, quia primus earum es author, quo duce Pæonium conſcendi nauibus æquor: quo monſtrante viam ſtadium Apollinare fœliciter emenſus ſum, & fœlicius tandem quieui per biennium in portu tuo domeſtico, in quo vt prima medicinæ practicæ, tum publicè, tum priuatim in me ſparſiſti ſemina, & fouiſti, ita ea jam in lucem edenda, ab eo in quo verſantur calumniæ periculo defendere gloriæ eſt tuæ; cum primos vt plurimùm conatus tot comitentur difficultates, tantaque ſubſequantur pericula, vt vix ac ne vix quidem hoſce naſcentis Hygëæ meæ fructus vnquàm proferre auſus fuiſſem; niſi ſub fœlicibus tui nominis auſpiciis in publicum prodijſſent, túque ipſe mihi fuiſſes publicæ duxque comexque viæ. Quem quia morborum cura celebrem, vſus peritum, & experientia fœlicem in arte fecit, & fortunatum, quem morbi timent vt hoſtem, homines amant vt ſalutis vindicem, & mors odit vt victorem. Ideò non pigebit in mediũ prodire ſub tanto duce, qui mihi præterea in rebus tum publicis, tum priuatis ſemper propitius fuiſti, & inter innumeros difficultatum, aduerſorumque fortunæ fluctuum impetus animum

meum domeſtica conſuetudine erexiſti, meaque eruditionis maximè ſollicitus, ingenium meum omni tempore, fæcundo tuæ doctrinæ flumine irrigaſti, & aperuiſti viam ad majora, quæ forſan maturior ætas, & occaſio amplior aliquando ſuppeditabunt.

Si modo fata ſinant, Phœbique in vota vocati.
Numina, ſint ſtudiis non inimica meis.

Vale interim, & quamdiutiſſimè inclytæ vniuerſitati, ſicut & toti Galliæ, noui Apollinis inſtar affulgeas vitamque protrahas in longos, & Alcyonæos annos, quos tibi votis omnibus deprecatur, tibi omnibus, etiam vitæ titulis addictiſſimus. SIMEON IACOZ Medicinæ Monſpelienſis Doctor. Datum Coſtæ ſancti Andreæ 6. Idus Octobr. anni 1645.

OBSER.

OBSERVATIO I.

Linguæ frigiditas lethalis.

ADoleſcens Monſpelienſis 20.annos natus,nomine Ludouicus Decamp,diuturno alui profluuio laborauit in menſe Iunio anni 1643.& tandem adductus eſt in xenodochium Monſpelienſe cujus cura mihi à conſulibus delata fuerat. Poſt aliquot remedia pro ſua forte per 15. dies fruſtra tentata morbus in eodem ſtatu perſeuerauit,cum inſigni virium dejectione,perſeuerante tamen appetitu ſatis laudabili & ſiti non multum intenſa, in eoque ſtatu vixit adhuc per ſex aut ſeptem dies, quibus elapſis lingua ſatis humida, & colore naturali prædita mihi inſpicienti apparuit; ſed tangenti actû frigida ſentiebatur, ſine extremorum perfrigeratione; ita vt nihil ipſum affligere videretur præter alui fluxum à quo multum dejectæ fuerant vires breui; tamen moriturum exiſtimabam, ſed vixit adhuc per quatuor dies, cum actuali linguæ frigiditate.

Alter eiuſdem ætatis in eodem noſocomio patiebatur vlcera multa in vtraque tibia ac fiſtuloſum in inguine ſiniſtro,breuique emaciatus ad interitum ruebat. Poſtquam tamen in eo ſtatu per duos menſes aut ampliùs,cum vlteriori extenuatione permanſiſſet lingua ei apparuit actu frigida, ſicut prædicto,cuius exemplo edoctus, breui moriturum prædixi,ſicut accidit poſt 24.horas.

Alius nomine Ioannes Auenturier 15.annos natus in eodem noſocomio laborauit dyſenteria; &

intra ſex dierum ſpatium macie conſumptus apparuit,linguâ actu frigidâ exiſtente, ſine perfrigeratione extremorum,ac die ſequenti obiit.Ex quibus colligere licet linguæ frigiditatem inter ſigna lethalia eſſe referendam.

OBSERVATIO II.

Epilepſia cum paralyſi.

PVella quædam, nomine Catherine Bognole decem annos nata,pituitoſo temperamento; & quadrato corpore prędita,à quinque aut ſex menſibus laborabat epilepſia, cuius inſultus ſingulis ferè diebus, imò aliquando bis & ter in die ſolebant inuadere;iiſque ſuperuenerat motus & ſenſus priuatio in brachio dextro. Huic in noſocomium noſtrum adductæ in menſe Decembri 1643. primò præſcripſimus potionem phlegmagogam cum decocto cephalico, quæ iterata fuit poſt aliquot dies, quorum ſpatio præparantibus & ſpecificis vſa eſt,ſed ſinè fructu.Tandem opiatæ Montagnanæ circiter ʒ ij. ſumpſit per 4.aut 5.dies, quibus elapſis cœpit mouere digitos, mox totum brachium, & rariùs tentari paroxyſmis epilepticis; ita vt intra 20.dies, (continuato ſcilicet ſingulis matutinis vſu prædictę opiatę)ab vtroque affectu omninò liberata fuerit,deſcriptio autem talis eſt.

℞. Radic. pœonię maris, ſtæchad.coſti ana ʒ x. agarici ℥ v.pyrethri,carui,ſem.anethi,aſſæ fætidę, & ariſtolochiæ rotund.ana ʒ ij. ß. ſucci ſcyllæ, & mellis electi ana ℔ j. & ℥ ij.coquantur ſimul ſcylla & mel

& mel lento igne, vſque ad bonam conſiſtentiam, deinde ſuperadditis ſpeciebus fiat electuarium, de quo capiat ℥ij. ſingulis diebus manè, tribus horis ante paſtum.

OBSERVATIO III.

Hyſterica Paſſio.

MVlier Monſpelienſis, ſexagenaria patiebatur hyſtericam ſuffocationem à 24 horis, cum dolore capitis, & ventris inferioris, præcipuè è regione lienis. Aderat ingens inquietudo, & vigiliæ, ac ſitis: cum neque cucurbitulas, neque clyſteres admittere vellet, ſolo emplaſtro ex galbano, vmbilico admoto contenta; ſuaſi vt quoties ſitiret, cyathum oxycrati ſumeret, quod fecit ter aut quater, & intra paucas horas immunis euaſit. Aliam fœminam liberaui ab hyſterica ſuffocatione, ſolo clyſtere ex oxycrato, quem per duas horas retinuit.

OBSERVATIO IV.

Dolores Arthritici & venerei.

ADoleſcens 25. annos natus, nomine Mathæus Farlet, à duobus menſibus laborabat doloribus articulorum atrociſsimis, præcipuè in genu cum tumore, qui tamen concolor erat parti, nec ad tactum dolebat, ſed profundi doloris ſenſum efficiebat; tum etiam in ſcapulis, cubito, metacarpio, & digitis, qui noctu ſolebat exacerbari, & ægrotantem lecto affixum maximè cruciabat. Poſt totius

prouidentiam per apozemata, & phlebotomiam ſæpius iteratam, ſenſit aliquod leuamen & præcipuè ex puluere radicis jalapæ, ita vt jam incedere poſſet; remanſit tamen dolor, licet minùs atrox in genu, cubito & ſcapulis, noctu ſemper recurrens: vndè ego venereum eſſe conjeci; tum etiam ex eo quod ante duos annos gonorrhœam paſſus fuerat; à qua citiùs quam par fuiſſet liberatus, ſe nullum incommodum ab eo tempore perſenſiſſe affirmauit. Huic igitur in xenodochium tandem adducto, quia extraneus erat, exhibui per ſeptem dies continuos mercurij dulcis ſexies ſublimati per ſe cum ſola conſerua roſarum, primò ſcilicet die ℈ j. ſecundo, tertio, & quarto ʒ ß. reliquis vſque ad ſeptimum, ℈ ij. leuem ſaliuationem excitabat horâ vnâ aut alterâ poſt aſſumptionem, quæ perſeuerabat vſque ad horam prandij, aluum bis mouebat ſingulis diebus ſine vllâ moleſtia, vel nauſea. Octauo die ſumpſit puluerem ex ſenna, cremore tartari, & radice jalapæ, à quo optimè purgatus, nullum deinceps dolorem perſenſit.

OBSERVATIO V.

Tumor & dolor in genu.

Alter Adoleſcens 22. annorum in eodem noſocomio Monſpelienſi patiebatur tumorem in genu ſiniſtro, cum dolore identidem recurrente, qui reumatiſmo ſucceſſerat, ægrumque afflixerat per 4. aut 5. menſes. Poſt vniuerſales euacuationes ſumpſit eodem tempore mercurium dul-

cem methodo ſupradicta, per ſeptem dies, cum leui ſaliuatione ſingulis matutinis ab aſſumpto puluere. At ſeptimo die ingens ptyaliſmus exortus eſt, cum exulceratione faucium & palati, dẽtibus, tremulis, & quaſi prolabentibus, pituitæ continuo fluxu, ac tanto oris fœtore vt eum æger ferre non poſſet, noctu diuque inſomnis. Poſt quatuor dierum ſpatium de cohibendo ptyaliſmo cogitãdum fuit. Ideò præſcripſi ptiſanam laxantem bis in die ſumendam per biduum, ſicque humores ἀνάῤῥοποι facti ſunt κατάῤῥοποι, tumor diſparuit, dolor ceſſauit, ægerque ſine adminiculis incedere cœpit, nulliſque adhibitis remediis prophylacticis, poſt quindecim dies ſanus & incolumis in ſuam patriam reuerſus eſt.

OBSERVATIO VI.

Hydrops.

RVſticus 30. annorum, à tribus menſibus hydrope laboran s in xenodochium adductus eſt circa finem menſis Ianuarij, anni 1644. Ac poſt aliquot dies vitam cum morte commutauit. Diſſecto cadauere ingens aquarum copia fluxit; jecur optimè conſtitutum, & naturali temperie præditũ inuenimus: lienem verò corruptum, & totam ferè ipſius ſubſtantiam piciliquatæ ſimilem. Vndè patet non omnẽ hydropis ſpeciem ex ſumma hepatis imbecillitate aut intẽperie perpetuò generari.

OBSERVATIO VII.

Menſium fluxus immodicus.

MVlier quædam ruſtica trigeſimum ætatis annum agens laborabat in menſe Iunio anni 1644. menſium fluxu immodico, & maximam virium cum ſanguine jacturam, patiebatur ſingulis horis ab aliquot diebus, ita vt de ipſius ſalute jam actum eſſe videretur. Ego fortè fortuna rura perambulans venationis gratia, cum remedia non ſuppeterent, nec ægrotantis fortuna eorum ſumptus ferre poſſet: exhibui ſtatim, idque circa horam ſextam veſpertinam ſucci vrticæ ℥ v. aut vi. & juſsi admoueri parti hypogaſtricę prædictum ſuccum cum farina tritici ſubactum inſtar cataplaſmatis; circa mediam noctem vtrumque reiterari jubeo, quod cum factum fuiſſet, ægra matutinis horis meliùs habuit, & ſanguinis fluxus immodicus omninò cohibitus eſt, ac ſenſim conualuit abſquę alterius remedij ope.

OBSERVATIO VIII.

Fluor muliebris.

MVlier Coſtenſis quadragenaria laborabat à ſeptem menſibus fluxu muliebri ſeroſo, quem curauimus intra quinque ſeptimanas, exhibendo ſingulis octo diebus ℈. viij. reſinæ jalapæ; eductâ ſcilicet ſeroſâ illuuie, à quâ pendebat affectus. Deindè recidiuæ occaſio ſublata eſt vſu ſequentis opiatæ.

℞. conſeruæ roſar. antiquæ ℥ii. conſeruę abſyntii pon-

tij pontici ℥ j. pulueris electar. triaſantali & aromatici roſati ana ʒ j. coralli rubri præparati ʒ ß. theriacæ veteris ʒ ij cum ſyrupo de roſis ſiccis fiat opiata, de qua ſumebat ad magnitudinem auellanæ ſingulis diebus hora ſomni par longum tempus.

OBSERVATIO IX.

Lupia.

PVella Coſtenſis, ætatis 20. annorum, laborabat tumore ſcirrhoſo nucis iuglandis magnitudine, ſuperiorem partem metacarpii occupante, qui diſcuſſus eſt meo conſilio, admota ſuper partem affectam lamina plumbea hydrargyro illita, eaque per octo dies geſtata tumor diſparuit, nec ampliùs reuerſus eſt.

OBSERVATIO X.

Hydrops incipiens.

MVlier 25. annorum, nomine Damiana Gulon neptis mea laborabat à duobus annis menſium ſuppreſsione, ob incautam viuendi rationem, & errores à partu commiſſos (citius enim externo aëri ſeſe expoſuerat) cum vigiliis, inappetentia, pigritie ad motum, difficultate ſpirandi, tumore & duritie lienis, ac extenuatione totius corporis; ita vt ad phtiſim aut hydropem breui ruitura videretur. Varia per annum ferè integrum vſurpauit remedia à peritiſſimis medicis, ex arte præſcri-

pta; Verùm procedente morbo, & irritis omnibus auxiliis exortus eſt tibiarum tumor œdematoſus, & totius abdominis inflatio, quę tamen multorum flatuum particeps erat. Ingraueſcebant in dies omnia ſymptomata, ac tandem regio ventriculi in tumorem pellucidum elata eſt. His afflicta, & proſtrata ad me acceſsit, ac ſequentium remediorum vſu conualuit in menſe Septembri, anni 1644.

Primò ſumpſit per quatuor dies ptiſanam laxantem ex infuſione ʒ ij. ſennæ cum ʒ ß. ſalis prunellæ & guttis xv. ſpiritus ſulphuris per eam campanam eliciti. Deinde ſequentium juſculorum vſum aggreſſa eſt.

℞. Radic. aſparagi, graminis & cichorij ana ʒ ß. radic. chinæ in talleolas ſectæ ʒ i. folior. agrim. ceterac. bugloſsi & cichor. ana m. ß. criſtalli tartari ℈ ii. coquantur cum quarta parte galli veteris, in colatura diſſolue ſalis abſynthii & tamariſci ana ℈ i. ſacchari roſacei ʒ ii. fiat juſculum quod capiat manè per 12. dies, tribus horis ante prandium.

Finitis juſculis iterùm ſumpſit ptiſanam laxantem prædictam per triduum. Ac deindè opiatam ſequentem, cuius miros effectus ſæpe vidimus.

℞ Conſeruæ flor. tamariſci & capillor. ven. ana ℥ iß conſeruæ radic. enulæ campanæ ʒ vj. chalybis præparati cum ſulphure ℥ j. ſalis tamariſci ʒ j. ſpiritus ſulphuris per campanam eliciti ℈ ß. cum ſyrupo conditura citri fiat opiata de qua capiat ʒ ii. aut iij. ſingulis diebus mane poſteà deambulando & continuando per 15. aut 20. dies.

Vtebatur aqua ex infuſione chalybis parata, cum mediocri vini rubelli quantitate.

Afflixum

Affixum fuerat ab initio vtrique tibiæ cauſticum,ac continuò geſtatum vſque ad integram curationem,quæ ſenſim ſequuta eſt prædictorum remediorum vſum,paulatim enim venter detumuit, appetitum recuperauit , ac viuidum faciei colorem,cum naturali ſomno,& hypochondrij ſiniſtri mollitie,àc recuperato menſtruæ purgationis beneficio.

OBSERVATIO XI.

Lumbrici.

PVellus quatuor annorum lumbricis valdè obnoxius , in menſe Septembri 1644. laborabat inappetentia,nauſea,pruritu narium,ſiti,inflatione ventris,cum eiuſdem torminibus & febre, quam cùm verminoſam ex prædictis & præcedentibus ſignis eſſe manifeſtum eſſet;exhibui mercurij dulcis ſexies ſublimati ℥. xii. cum diagrid.℥. v. Poſt duas horas ab aſſupmto remedio viginti circiter lumbricos ſimul glomeratos per aluum rejecit , & prædicta omnia ſymptomata ſimul euanuerunt, ægerque conualuit.

OBSERVATIO XII.

Dolor capitis intolerabilis.

VIr quidam quinquagenarius, gracilis & raræ texturæ , ad iram maximè procliuis, labora-

bat à duobus circiter annis dolore capitis acutiſſimo, partem dextram à ſummo vertice ad tempus ejuſdem lateris occupante qui quoties recurrebat, (recurrebat autem ter aut quater in anno) ægrum lecto affixum adeò cruciabat, vt in deſperationem fermè adduceret, ſine febre tamen ac ſine ſiti aut phlogoſi vlla, ſed cum pulſatione inſigni arteriæ eiuſdem temporis. Ad eum vocatus in menſe Septembri anni 1644. phlebotomiam imperaui præmiſſo clyſtere ad eleuandas primæ regionis impuritates, deinde medicamentum cholagogum exhibitum & iteratum eſt poſt aliquot dies, vſurpatis interim julepis refrigerantibus & humorem bilioſum præparantibus. Poſteà admota capiti repellentia, & oxyrrhodina, ac reuulſiones per cucurbitulas tam ſiccas, quàm ſcarificatas, & frictiones extremorum celebratæ; Iterata phlebotomia, quibus tamen non ceſsit dolor, qui cùm reuerſus eſſet aduentante vere anni 1645. clyſtere emolliente & refrigerante præmiſſo, cum medicamento bilem alterante & euacuante, ad arteriæ temporis apertionem venio, eaque celebrata fuit vrgente dolore, & ſanguis cum impetu ac ſaltu proſiliēs extractus eſt ad ℥ v. deindè admoto vulneri ſplenio ex linteo complicato, & aqua frigida madefacto, ac faſcia ſuper inducta, vt in vulgari phlebotomia fieri ſolet, dolor intra dimidiam horam ſublatus eſt, qui anteà per multos dies affigere ſolebat, nec ab eo tempore reuerſus eſt.

Admoueri poterat ad majorem cautionem emplaſtrum Galeni ex thure, maſtiche, bolo armena & pilis leporinis cum albumine oui & bona ligatura,

tura,ſicut paratum habeatur,hoc tamen opus non fuit.

OBSERVATIO XIII.

Dolor capitis contumax.

MVlier Coſtenſis quinquagenaria, nimis nota,& nimis famoſa laborabat in mẽſe Octobri, anni 1644. difficultate reſpirandi, cum dolore capitis atrociſsimo, qui tamen vagus erat, & noctu præcipuè ingraueſcebat,cumque remediis ordinariis vacuantibus,tum roborantibus per menſem integrum vſurpatis non cederet; venereum eſſe ſuſpicatus ſum. Augebant autem hanc ſuſpicionem ſpontaneæ corporis laſsitudines, deſidia, torporque ad motum ,interdùm grauis auditus, cum tinnitu aurium, imminuta ventriculi & iecoris concoctio,dolor & cruciatus inſignis in priori parte vtriuſque tibiæ,noctu potiſsimùm recurrẽs, tum quòd præter anteactæ vitæ rationem, anno ſuperiori diætam ſudorificam,& frictiones ex vnguentis mercurialibus ac pilulas mercuriales multoties vſurpauerat.Itaque cùm anni tempeſtas frigidiſsima,& ægrotantis ſtatus antiuenereorum vſum non pateretur, dé dolore capitis ſubleuando cogitandum fuit, qui cum vagus eſſet, à mercurij cerebrum impetentis, & obſidentis maligna qualitate produci exiſtimauimus, nec feſellit opinio; inditus enim vtrique nari nummus aureus circũuolutus & per aliquot horas ibi detentus,ac tandem extractus, albicans vterque ex parte, ac mer-

curio tinctus apparuit, qui deinde carbonibus appoſitus priſtinum colorem recepit. Alter etiam nummus in ore detteus per quatuor aut quinque horas, eodem modo albicans extractus eſt, eoque carbonibus impoſito mercurius euanuit, hocque remedio aliquoties iterato dolor capitis acutiſsimus omninò ſublatus eſt, cum tamen grauitas quędam ſupereſſet; & ægra melius habere viſa eſt per multos dies, ita vt è lecto ſurgeret, cibum ritè appeteret, ſeque curatam profiteretur; remanente tamen difficultate ſpirandi, & tibiarum dolore noctu ſemper recurrente. Verùm poſt quindecim dies oborta febre continua è viuis deceſsit.

OBSERVATIO XIV.

Febris tertiana notha.

VIr quidam Coſtenſis, annorum 27. optimi habitus & temperaturæ, circa initium menſis Septembris 1644. febre tertiana notha correptus eſt, quæ cum per menſem integrum perſeueraſſet, fruſtra tentatis ex arte remediis ab alio medico præſcriptis, ſumpſit meo conſilio vomitorium ex ʒ i. ſalis vitrioli in aqua diſſoluti, à quo ter aut quater excitatus fuit vomitus nec febris ampliùs apparuit.

OBSERVATIO XV.

Dolor dentium.

IN principio menſis Februarij anni 1645. correptus ſum frequenti & moleſtâ ſaliuatione, cum dolore

dolore dētiū acerbiſsimo,qui tādē febrē accerſiuit, aque poſt iniectū clyſterē & celebratā phleboto-miā euanuit,remanente tamē dolore dētiū,& cōtinuo ptyaliſmo materię tenuis & ſeroſę, cuius excretione perſeuerante, oborti ſunt in diuerſis corporis partib. dolores vagi,modo vnā,modo alterā partem occupantes,quos cum à ſero malancholico prouenire iudicarem, ſumpſi reſinæ ialapæ ℈.viii. quibus optimè & blandè purgatus,ſeroſam illuuiē in corpore redundantem, ſeptem deiectionibus excreui in maxima copia,& ſequēti die à prædictis doloribus, & moleſtiſſimo ptyaliſmo immunē me ſenſi. Attamen in menſe Aprili reuerſus eſt dolor dentium,& ptyaliſmus, qui ſumpto eodem medicamento,intra 24.horas prorsùs euanuerunt.

OBSERVATIO XVI.

Luës venerea.

IN menſe Maio anni 1645.Puellę duę quarū maior vix attigerat quintum, minor verò tertiū ętatis annum, laborabant luē venereâ, quam per contagium ſuſceperant à quinque menſium ſpatio,cum vlceribus multis in ore & pudendis, nec non puſtulis, & fœda ſcabie per totum corpus erūpentibus.Fruſtra exhibitum fuerat decoctum guaiacinū per menſem integrū à perito chirurgo. Vocatus ego intra quindecim dierum ſpatium curaui prædictas puellas mercurio præcipitato albo, exhibendo ſcilic.ſingulis diebus maiori puellæ ℈.vi. minori verò ℈.iv.augendoē tam aliquādo vtriuſq;

doſim juxta operationem quæ talis fuit, vt vtraque ſingulis diebus bis aut ter aluum deponeret; nec vomitus vllus, aut ptyaliſmus vnquam ſubſequutus eſt. Perſeuerabant tamen per dictum tempus in vſu bocheti ex raſura ligni guajacini.

OBSERVATIO XVII.

Verrucæ manuum.

QVidam patiebatur verrucas multas in digitis manuum, quas curauit meo conſilio, illitu lactis ficulnei quater aut quinquies adhibiti. Idem præſtitit, idque multò efficaciùs ſpiritus ſulphuris per campanam elicitus, & per aliquot dies admotus inſtar fomenti, in quodam ruſtico.

OBSERVATIO XVIII.

Vulnus contuſum.

DVx quidam milites conducens in hac vrbe pro D. de Ville, in principio menſis Maij 1645. è ſummis ſcalis cecidit in ſubjectum dolium, vulnuſque contuſum accepit in dextro latere, ad coſtas nothas; ita vt multo ſanguine circa illas partes effuſo perpetuus dolor, iſque ſæuiſſimus cruciaret ægrotantem, qui vix ac ne vix quidem ſe ſe mouere, nec loqui, nec ſpirare, nec tuſsire poſſet, quin ſtatim ingentes clamores ederet. Vocatus ego venam ſubitò aperiri jubeo ex eodem latere, & emplaſtrum de cumino apponi partibus dolentibus; quo per duodecim horas geſtato & ſemel renouato,

uato, dolor valdè imminutus eſt, liuidus partis color diſparuit, meliùs ſpirauit, ac ſequenti die è lecto ſurgere cœpit, ſicque poſt alterum diem diſceſſit.

OBSERVATIO XIX.

Peſtis.

TEmpore peſtilentiæ quæ per totam ferè Galliam graſſata eſt annis 1628. & 1629. Homo quidam Coſtenſis, cum ſe peſte correptum exiſtimaret propter ſubitam capitis grauitatem & dolorem, nec non vomitum variegatum, ſtatim cantharides cum fermento & aceto applicuit pene aures & aliis emunctoriis, ac in lecto decubuit. Poſt 24. horas erupit parotis ex qua continuo fluxit humor quidam acer & ſeroſus, ſicut & per alia emunctoria; vnde morbus minùs grauis & ſalutaris extitit; Indeque poſt aliquot dies æger euaſit; nec ampliùs laborauit: licet aſſiduò cum peſtiferis ageret, eiſque inſeruiret. Eiuſdem vxor poſt aliquod tempus cum ſe malè habere perſentiret, eodem modo libera euaſit, quod remedium ab aliis didicerant, qui ita benè & bonis ſuis rebus egerant.

Eodem anno vxor N. Micha, Coſtenſis, cum filiam ſuam primogenitam, annorum circiter 12. peſte correptam exiſtimaret, vt conjecit mulier ingenioſa, ex aſpectu horrido, febre, calore, dolore capitis, & nauſea: ſtatim accepta puella, pennâ oleo illitam in eius fauces immiſit: & excitato vomitu ſeroſam primò materiã, deindè flauam, ac tandem porraceam & viridem veluti herbam ſemicoctam

in magna copia eduxit: poſteà filiam ſuam in lectum repoſuit, juſculum propinauit, ac quieti commiſit. Poſt aliquot horas puella ſurrexit hilaris, nec ampliùs vllo ſymptomate peſtifero correpta fuit, licet cum peſtiferis ſæpè verſaretur. Interjectis octo diebus, fratres ejuſdem duo natu minores, & ſororuncula iiſdem, imò grauioribus ſymptomatis correpti ſunt, quos mater eadem ratione, excitato vomitu & ſimili humorum ſarcinâ depoſitâ, à mortis confinio liberauit.

OBSERVATIO XX.

Strumæ.

PVella vicini noſtri Iacobi Gorroz, quatuor annos nata laborabat ſcrophuloſis tumoribus circa collum & aures valdè eminentibus. Conſuluit aliquis parētibus ipſius, vt eam pediculis corripi ſinerent, qui tandem vlcera toti capiti inferre poſſent, per quæ materia morbifica, humor ſcilicet pituitoſus in magna copia ritè euacuatus eſt per aliquot menſes, & ægra tandem liberata fuit abſque alio remedio.

OBSERVATIO XXI.

Hydrops.

MVlier 30. annorum hydrope anaſarca laborans, conſilio alterius mulieris, & pharmacopæi ſenioris, abſtinuit ab omni potulenta materia per annum ferè integrum, & ſic tandem conualuit abſque alio remedio. Cuius exemplo ruſticus

cus ipſius vicinus eodē morbo laborans, eodē etiā modo curatus eſt intra quatuor menſes. Alter hydropicus multis veſicatoriis admotis in multis partibus, à pharmacopœo curatus eſt.

OBSERVATIO XXII.

Hyſterica paſſio.

ILluſtriſsima Domina de Popiam in Occitania, affectibus hyſtericis multùm obnoxia, variis remediis vſa eſt per multos annos, ſed fruſtra, quia continuò recurrebant prædicti affectus. Tandem vſu ſequentis pulueris libera euaſit per quindecim annos, ſumebat autem illius circiter ʒ j. cum vino vel pane hoſtiario bis aut ter in ſeptimana, & ſæpiùs etiam, ſi affectus vrgeret. Vtitur prӕterea hoc puluere aduerſus omnia venena, peſtem, febres intermittentes, & inappetentiam, cum fælicíſsimo ſucceſſu, vt nos ſæpè vidimus. Deſcriptio autem pulueris talis eſt.

℞. Radic. gentianæ, dictam. albi, tormentillæ, pyrethri, rhapontici, biſtortæ, ariſtolochiæ rotund. carlinæ, baccarum lauri angelicæ, imperatoriæ, ſem. corriandr. præparat. ſem. aniſi, granorum iuniperi, maſtich. boli armen. orientalis, terræ ſigillatæ ana ℥ iii ß. croci orientalis ʒ ii ß. miſce fiat puluis tenuiſsimus ad vſum reſeruandus.

pollicis craſsitie eminebat,ſplenia quatuor admoui, quę cylindrū ęquabant,firmabantque:ipſi verò cylindro quintum ſplenium, idque quadratum appoſui,ac denique faſcia arctè ligaui:& ab eo tempore ſanguis amplius non effluxit, vulnus autem non detexi per quatuor aut quinque dies, donec caro intus enata venæ orificium impleuerit.

OBSERVATIO II.

Hæmorrhagia ex arteriâ vulneratâ, ligaturâ cohibita.

ADoleſcens Monſpelienſis, nomine N. Peyre, in ſingulari certamine vulnus acceperat in parte anteriore brachij, propè axillam, quo vena & arteria axillaris præciſa fuerat, vnde tanta hęmorrhagia ſequuta eſt, vt cum nullis aſtringentibus cohiberi poſſe judicarem, ſtatim ad ligaturam venerim quam hoc modo fœliciter perfeci. Acum incuruam in partem ſanam ſupra vulnus adegi, ita vt ad os vſque penetraret, & dictam venam, atque arteriam ambiret, à parte inferiori incipiendo vbi muſculus extenſor longus transfigebatur, & acu in exitu muſculum bicipitem perforaui, in extremo acus filum erat quadruplex, quo vena & arteria intus cingebatur; deindè admoto cylindro ex linteis confecto ſupra cutem inter duo fili extrema, filum arctè ſupra cylindrum alligaui, ne ſcilicet cutis & vaſa à filo rumperentur, & hoc modo ligata fuere vaſa, vt nulla ampliùs hæmorrhagia appaiuerit. Poſt decem aut vndecim dies, cum vul-

nus conglutinatum videretur filum abſcidi, & æger curatus eſt. Interim poſt dictam ligaturam ad compeſcendum dolorem, qui ex ea oriebatur, & arcendam inflammationem, quæ dolorem ſequebatur, phlæbotomię frequentes celebratę ſunt, & oxyrrhodina parti admota, aliaque remedia dolorem ſedantia, & inflammationem cohibentia.

OBSERVATIO III.

Dolor oſsis ſacri intolerandus.

HOmũcio quidam veterum calceorum inſtaurator, annos natus circiter 40. dolorem atrociſſimum paſſus erat per duos menſes in parte inferiori oſſis ſacri, qui adeò vehemens fuerat, vt ex eo æger in maniam inciderit. Fruſtra vſurpata fuerant varia remedia, vniuerſalia, & particularia. Tandem vocatus ad eum cucurbitulas duas applicui, vnam parti dolenti, alteram verò paulò inferius, nempè ſupra natem, cum profundis ſcarificationibus, ex quibus multus ſanguis emanauit, eoque deterſo iterùm cucurbitulas admoui ſupra loca ſcarificata, & ſanguis iterùm profluxit, ſatis bona quantitate. Æger à dolore liberatus videbatur, nihilominus ſequenti die magnum cauſticum inuſsi loco dolenti, ſupra ipſas ſcarificationes, idque ibi detinui per 24. horas, ita vt eſchara capitonis latitudinem æquaret, & ad os vſque penetraret. Decisa eſchara vlcus ad cicatricem perductum eſt, & æger à tanto malo liberatus.

OBSER-

OBSERVATIO IV.

Hydrops.

IDem calceorum inſtaurator, poſt biennium à prædictâ curatione incidit in hydropem aſcitem, quo cùm à ſex menſibus detineretur, & vmbilicus promineret ad magnitudinem oui gallinacei, parachenteſis facta eſt in medio exomphalos, & aqua per partes educta, admota cannu a ex aurichalco confecta, in cuius extremo lamina erat lata, ne in ventrem mergeretur, foraminibus vtrinque peruia, vt alligari poſſet. Deinde dicta lamina vecte ſeu ſtriato clauo claudebatur, & ita curatus fuit.

In hac operatione aduertendum, ne hydropici aperiantur, niſi exomphalos appareat, quaſi naturâ viam illam ad excluſionem aquarum affectante. Alioqui omnes qui aperiuntur, non prominente vmbilico, intereunt. Hæc autem vmbilici prominentia arte procurari poteſt, admotis frequenter vmbilico cucurbitulis ſiccis, cum multa flamma, tum etiam fomentis emollientibus; & attrahentibus, quæ intra octiduum plus minus vſurpata prominentiam faciunt in qua apertio adminiſtrari poteſt.

OBSERVATIO V.

Alius hydrops.

MVlier quædam 25. annos nata paupercula, hydrope laborabat; vetula quædam ei conſuluit, vt oſſa cujuſlibet animalis ſub dio exſiccata

ſumeret,& in puluerem reduceret, eiuſque ℥ j. ſumeret per menſem integrum cum vino albo, ſucco petroſelini permixto. Ille autem ſuccus ita extrahebatur, ſumebat fol. petroſelini m. j. quem linteo inuolutum decoquebat ſub cineribus calidis, & deinde contundebat in mortario marmoreo, ſenſim affundendo vini albi q.ſ. exprimebat ſuccum,& vinum ad cyathi quantitatem,& in eo oſſa puluerata diſſoluebat, & quotidiè manè ſumebat per dictum tempus, quo elapſo integrè curata remanſit.

OBSERVATIO VI.

Hydrocephalos.

INfans recenter in lucem editus hydrocephalo laborabat, totum caput occupante, cum magna ſuturarum dilatatione, Ego ſine vllo medicamento, aut alio remedio hunc affectũ curaui ſola faſcia Guidonis in formam cucuphæ concinnata, qua totum caput obuoluebatur duabus extremitatibus in globulos obuolutis, quæ gallicè (capeline de Guidon) nominatur, quotidie dicta faſcia renouabatur,& intra quindecim aut viginti dies tumor prorsùs euanuit.

OBSERVATIO VII.

Hydrops.

ACcepi à teſtibus fide dignis, duas mulieres hydropicas ſanatas fuiſſe, vnguibus pedum ita ar-

ita arctè præciſis, vt carnis vel cutis portiuncula roderetur, & aliquid ſanguinis emanaret, quem ſequebatur ſeroſi humoris ſtillatio per multos dies, & ſic paulatim totus humor in abdomine contentus educebatur.

OBSERVATIO VIII.

Vulnus capitis cum contuſione.

QVædam mulier ex lapſu trabis in verticem, graue vulnus accepit cum contuſione, vnde paucis diebus ſaccus apparuit in parte inferiore ſupra os parietale, magnitudinis quatuor digitorum tranſuerſorum, volui ipſe ſaccum ſeu abſceſſum aperire in parte decliui, quod ægra pertinaciter renuit. Prædicta igitur faſcia, (capelinaire dicta) & ſplenio denſo emplaſtrato, vt firmiùs hęreret, ſupra abſceſſum admoto, facta fuit expreſsio materiæ ad vulnus, quod ſuperiorem partem occupabat, ac deinde glutinatio vnde curatio integra fœliciter ſubſequuta eſt.

OBSERVATIO IX.

Abſceſſus in ſterno.

QVidam medicinæ ſtudioſus phlegmonem paſſus eſt in ſterno inſignis magnitudinis, quæ volæ manus magnitudinem æquabat, ea ſuppuratâ, abſceſſus apertus fuit imperitia alterius Chirurgi in parte ſuperiori. Vocatus ego abſceſſũ

Iterùm aperire volui in parte decliui; quod æger ferre noluit: admoto igitur ſplenio denſo emplaſtrato, eoque faſcia firmiter alligato, totum pus ad locum apertum expulſum eſt, & vulnus hoc modo conſolidatum.

OBSERVATIO X

Vlcus ſinuoſum.

ADoleſcens 18 annos natus à quatuor menſibus vlcus ſinuoſum habebat in crure dextro, inter inguen & iſchium; orificium erat ſuperius, ſinus verò deorſum ferebatur vſque ad medium femur. Noluit etiam dictus æger apertionem ſuſtinere in parte inferiori, quæ neceſſaria videbatur. Ego neceſsitate coactus, poſt injectiones detergentes, ſæpè repetitas, ſplenium admoui valdè ſpiſſum, & emplaſtratũ, vt firmiter hæreret, & inducta faſcia ſpirali, quæ à parte inferiori ad ſuperiorem tendebat vſque ad orificium vlceris, quod apertum ſeruabatur, vlcus illud ſinuoſum intra menſem conglutinatum eſt.

OBSERVATIO XI.

Subeth puerorum.

FIlia D. Ludouici ciuis Monſpelienſis, octo annos nata, comate, ſeu Subeth Auicennæ, detinebatur, cum cõuulſionibus frequentibus, cui medici multa remedia adhibuerant: clyſteres nempe, frictiones, cucurbitulas, veſicatoria, ſternutatoria, & ſi-

& ſimilia. Ego vitrioli albi ʒ j. cum juſculo exhibui,& vomitu excitato,illicò liberata eſt.

Filius cuiuſdam hortulani quinque vel ſex annos natus eodem affectu cum conuulſionibus detinebatur, cui exhibui aquæ benedictæ Rulandi ℥ ß.vnde ſupra & infra purgatus eſt,& ab affecto liberatus.

Filia magiſtri de la Croix mercatoris ,annicula eodem affectu laborans,ſine conuulſionibus, ſumpſit ſucci ceparum & olei communis ana cochlear vnum,ſimul mixta,quibus vomitus fuit excitatus & ægra ab affectu liberata.

Filia magiſtri Morand aurifabri,quatuor annos nata, eodem remedio ab eodem affectu liberata eſt.

OBSERVATIO XII.

Febris tertiana & lumbrici.

QVidam ciuis Monſpelienſis 30. annos natus, febre tertiana laborans, ſumpſit aquæ benedictæ ℥ j.& à febre curatus eſt,& operatione hujus medicamenti latum lumbricum excreuit ſeptem pedum longitudinem æquantem.

OBSERVATIO XIII.

Globulus plumbeus vulnere ſclopeti calcaneo infixus.

QVidam miles vulnus acceperat in tibia,quod inferiùs deſcendebat vſque ad calcaneum,in

cuius ſubſtantiam globulus infixus fuerat, ibique hærebat. Non curatum fuit vlcus, ſed fiſtuloſum euaſit; & in eo ſtatu per ſeptennium permanſit. Tandem ſe mihi curandum commiſit. Ego verò ſpecillum in vlcus demittens, in ipſius oſsis cauitate, contactu globulum inueni. Tum locum metiens cum ſpecillo, quod ſex digitorum tranſuerſorum latitudine vlcus ingrediebatur, è directo loci, in quo erat globulus, magnum cauſticum admoui, quod cum ad os vſque non perueniſſet, eſcharâ ablatâ, aliud cauſticum denuò appoſui, cuius operatio ad calcaneum vſque peruenit, eoque denudato, trepano calcaneum aperui, & in eo latentem globulum inueni, & extraxi, ac breui poſtmodum tempore vlcus ſanatum eſt.

OBSERVATIO XIV.

Cranij depreſſio ex vulnere.

MAgiſtri Strine ciuis Monſpelienſis filia 18. menſes nata, per ſcalas cecidit. & capite illiſo in lapidem, facta fuit cranij depreſsio inter ſuturam ſagittalem, & coronalem, magnitudinis dimidiæ nucis. Ad quam vocatus, raſo capillitio parti cucurbitulam admoui ſine ſcarificatione, & conſequenter iterum admoui cum ſcarificatione: Poſteà applicui cataplaſma ex furfure, pane cum roſis & vino cõpoſitum, idque iteraui bis in die per quinque vel ſex dies, iterando cucurbitulæ applicationem ſine ſcarificatione ante ſingulas admotiones cataplaſmatis, deinde per quatuor aut quinque dies,

dies, ſolum cataplaſma admouendo. Tumor à cucurbitula excitatus, diſcuſſus eſt, & depreſſio ſublata apparuit, atque os ad ſuum naturalem locum & conſuetam conuexitatem reſtitutum.

OBSERVATIO XV.

Enterocele.

MVltos curaui tum viros, tum fœminas enterocele laborantes, quorum nonnullis à tribus aut quatuor diebus inteſtinum extra peritonæum exierat: ita vt etiam ad iliacam paſsionem quam miſerere mei vulgò vocant, peruenerint: idque ſequenti methodo. Menſam vel aſſerem ſatis latum iuxta lectum ita diſpono vt vna illius extremitas pauimentum attingat, altera verò lecto innitatur, Deindè ægrum ſupra aſſerem ſubiectis puluinaribus tali ſitu colloco, vt caput ad pauimentum, crura verò ad lectum vergant. Mox linteis quadruplicatis in aqua frigida maceratis, diu partem foueo, eam interim digitis leniter contrectando, & fotu per mediam horam continuato, linteum multiplex ad triangularem figuram efformatum, & aqua frigida imbutum applico, ſuperinducta ligatura contentiua, & ſic intra paucas horas, vt plurimum, inteſtinum ſponte reponitur: Quod ſi poſt primum fotum & ſequentem lintei applicationem, inteſtinum non reponatur, eandem operationem repeto bis in die, & ſecunda aut tertia iteratione affectus curatur.

In quibuſdam autem ſeriùs vocatus, cùm inte-

ſtinum eſſet inflammatum, vt præ tumore anguſtum ruptionis peritonæi foramen denuò ingredi non poſſet, dilatato illo foramine per inciſionem, tres ægrotos à propinqua morte liberaui. Hanc autem operationem hac methodo perfeci. Primò ægrum colloco, vt pro repoſitione dictum eſt, & preterea artu probè alligantur, ne in operatione ſeſe commouere poſsit. Poſtmodùm lineam tranſuerſalem duco cum attramento, ſupra lineam ſtrangulationis inteſtini, vbi eſt ruptura peritonæi. Deindè alteram lineam duco perpendiculariter ſupradictam ſecantem iuxta ipſum locum ſtrangulationis, & in medio ipſius: Poſtmodum cutem duobus digitis vtrinque adduco ſecundum lineam tranſuerſalem, eamque nouacula incido ſecundum perpendicularem, ita vt inciſio ſua longitudine duorum digitorum tranſuerſorum latitudinem æquet. Poſtmodùm muſculi rupturam tegentes, hamulis ſenſim eleuantur, & ſcalpello ſeparantur, donec productio peritonæi detegatur. Eaque detecta hamulo eleuatur, eodemque ſcapello inciditur, & hoc modo inteſtinum reponitur. Quod ſi inteſtinum ab inflammatione, aut flatibus ita intumuerit, vt in abdomen protrudi nequeat, apertio iam facta amplificari poterit, immiſſo in vulnus cathetere cannulato; ſupra quod lythotomia ſolet fieri, & ſupra ipſum, abdomine forcipibus inciſo in parte ſuperiori, aut inferiori, provt à chirurgo meliùs viſum fuerit.

In hac operatione hoc notatu dignisſimum in muliere quodam obſeruaui, quam prædicta operatione curaui, quod nimirùm aperto abdomine inteſtinum

teſtinum, quod tredecim annis extra peritonæum exierat,& in inguine perpetuum tumorem efficiebat:carnea veluti faſcia contectum apparuit, quæ dictum inteſtinum ambiebat, & à parte inferiori iuxta rupturam continuò accreſcens, tandem inteſtinum in ea parte adeò coarctauerat, vt excrementa præterlabi non poſſent, vnde mulier in iliacam paſſionem inciderat, ,quæ operationi locum dedit.

OBSERVATIO XVI.

Ganglion in facie ſupra Zigoma.

IVuenis quædam mulier ganglion habebat in facie, ceraſi magnitudinem æquans,infra oculum ſupra zigoma, quod intra menſem diſcuſſum eſt admotâ laminâ plumbeâ hydrargiro illitâ, & emplaſtro infixâ,vt meliùs hæreret;eâque ſupra ganglion admotâ, vnà cum emplaſtro ſplenium ſatis ſolidum ſuperimponebam, deindè faſcia alligabam,quæ ſemiphalera à Galeno nominatur.

OBSERVATIO XVII.

Anchylops.

MVlier quadragenaria tumorem habebat in majori oculi cantho, qui Anchylops nominatur:hunc ſuſtuli admoto cauſtici granulo, & deciſa eſchara vlcus curaui tantillo mercurii præcipitati rubri, cum alumine vſto, ea proportione, vt

dupla ſit quantitas mercurij, & ſimplex aluminis. Puluis iſte exceptus vnguento aureo, vlceri admouebatur, donec noua inducta eſchara ad lentis magnitudinem, eaque deciſa os detectum fuerit, quod cùm illæſum appareret, vlcus confeſtim carne implendum procuraui, admotis linteis detritis,& bis in die immutatis, ſicque affectùs integrè curatus eſt.

OBSERVATIO XVIII.

Alui constrictio lethalis.

QVidam ſutor per menſem aut vltra, fæces alui non excreuerat, & multis clyſteribus, ac potionibus purgantibus fruſtrà vſurpatis, tandem interiit. Aperto cadauere, omnia inteſtina inuenta ſunt fœcibus, aut alimentis, vel potulentis omninò repleta, inſtar ſanguiculorum, vulgò (boudins) quod iudicatum fuit à facultate inteſtinorum expultrice abolita proueniſſe.

OBSERVATIO XIX.

Fractura cranij in tempore ſiniſtro.

MVlier quædam vulnus accepit in tempore ſiniſtro ex ictu lapidis, quæ cum ſtatim ab accepto vulnere in iuuenis chirurgi manus veniſſet; ille grauitate vulneris perterritus me vocauit: Ego verò cognitâ fracturâ,& admotionem trepani neceſſariam eſſe iudicans, non dubitaui inciſionem crucia-

crucialem efficere ſupra crotaphitam, qua os fractum detectũ eſt, & effractio reperta, in qua fruſtulum cranij, nuclei amygdalini magnitudinem æquans omninò ſeparatum, ad duram matrem depreſſum, & ſub cranio latitans videbatur. At trepano ritè adminiſtrato portio illa cranij extracta eſt, & vulnus fœliciter curatum, neque vllum graue ſymptoma ex inciſione crotaphitæ exortum eſt.

OBSERVATIO XX.

Cancer.

QVædam mulier quinquagenaria laborabat cancro in mamma ſiniſtra, vlcerari incipiente: iuuenis chirurgus extraneus, ſequens remedium admonuit.

♃ Aquæ fortis ℥ j. ſublimati crudi ℥ iv. ſalis ammoniaci ℥ ij. arſenici ʒ j. ponantur omnia in alembico & deſtillentur ad ſiccitatem, addendo aceti diſtillati par pulueri pondus, diſtilletur iterum acetum, donec materia ad paſtæ conſiſtentiam redeat.

Primò cancrũ diligẽter abluebat vino calente, cũ linteis eo imbutis, & fortiter fricabat, vt pars irritaretur, Deinde extẽdebat paſtam ſupra plumaceolum, ſextuplò minorem ipſo tumore, quod remedium ſupra partem relinquebat per 24. horas & fiebat eſchara plumaceolo ſextuplò maior, ita vt cancrum omninò abſumeret, & deciſa eſchara vlcus carne implebatur, & ad cicatricem perducebatur. Quòd ſi dicta eſchara tumorem vniuerſũ non

abſtuliſſet, ſed quædam illius radices ſubſiſterent, illas abſumebat puluere præcipitati rubri, cum alumine vſto permixti.

Ad vlcus verò carne implendum, linteis, tantùm detritis vtebatur.

Hoc autem notatu dignisſimum eſt, quod admoto parti medicamento, febris accendebatur, vomitus, & alui fluxus excitabatur, & vrinæ fluxus prouocabatur, quæ ſymptomata per biduum, aut triduum perſeuerabant, natura irritata à venenati medicamenti deleteria qualitate.

Eodem remedio cancer in naſi extremitate obortus, qui naſi apicem exederat, in quodam milite curatus fuit.

OBSERVATIO XXI.

Alia cancri curatio.

VEtula quædam mulier cancrum habebat in mamma ſiniſtra, quem per tredecim annos geſtauerat, in quo exigui tumores cancroſi adnaſcebantur, qui multò acerbiores dolores excitabant, propterea quod exulcerati fuerant, quàm tota cancri ipſius moles, qui tamen exigui tumores ſublati ſunt frequenti applicatione aquarum papau. rhead. plantag. & roſar. cum melle roſ. permixtarum ab initio deinde ſolis aquis admotis. In altera etiam muliere vlcus cancroſum patiente in mamma, idem remedium vlcus protinùs ſuſtulit, & ad cicatricem perduxit.

OBSER-

OBSERVATIO XXII.

Gangræna in vulua.

MVlier 30. annos nata, ex partu laborioſo, & laceratione labiorum vuluæ, ingentem, tumorem contraxerat in labio dextro, ex affluxu ſanguinis in eam partem, quod malum cùm neglexiſſet per tres aut quatuor dies, tandem gangræna in parte introducta eſt. Vocatus tunc temporis, profundas & magnas inciſiones feci in parte interiori vuluæ, deinde in ipſas inciſiones manum immittebam, eaque trumbos ſanguinis quamplurimos extrahebam ad ℔ jß. quantitatem. Poſtmodùm vino, ſale, melle, & aceto ſimul mixtis partem abluebam calidiſsimè, & linteis fouebam, deindè nouas inciſiones efficiebam, & denuò abluebam, atque fouebam. Poſtmodùm portiones tunicæ interioris corruptas reſecabã, atque iterùm refouebam, & indeſinenter perſeueraui in eiuſmodi inciſionibus & fotibus, donec nullus fœtor in parte apparuerit, & omnes particulæ corruptę ablatæ fuerint. Ac deinceps fotus prædicti diu noctuque continuati ſunt per duos aut tres dies, quibus elapſis ægyptiacum cum aureo mixtum parti admotum fuit, & tandem aqua vulneraria vlcus ad cicatricem perductum eſt.

Eadem methodo ciuis quidam Monſpelienſis à teſticuli gangræna liberatus eſt.

OBSERVATIO XXIII.

Alia gangræna in pede.

NObilis mulier ex morbo diuturno gangrænam contraxit in pede quę cùm eſſet adhuc incipiens, protinùs ſublata eſt fotu diuturno cum decocto vulnerario ex ariſtoloch. rotund. rhapontico, zedoaria, myrrha, aloë, & vino albo parato, cui addebatur poſt decoctionem & colaturam aqua vitæ in qua camphora diſſoluta fuerat.

OBSERVATIO XXIV.

Alia gangræna in tibia.

VIr quidam nobilis gangrænam patiebatur in tibia, quæ eò proceſſerat, vt Medici & Chirurgi partem amputare decreuerint, quod cùm ad ſequentem diem diſtuliſſent, poſt eorum diſceſſum, adductus fuit empyricus, qui gangrænæ curationem pollicitus eſt, & cùm æger ſe illi commiſiſſet, per totam noctem, partem affectam fouit aqua in qua calx & creta alba decoctæ fuerant, & matutinis horis gangræna apparuit protinùs ablata.

OBSERVATIO XXV.

Lupia.

FIlius Magiſtri Malafoſſe Mercatoris Monſpelienſis lupiam magnam habebat pugni majoris magnitudinem æquantem juxtà ſpinam dorſi ſub homoplatâ, quæ hâc methodo curata fuit. Inſtrumentum comparaui ex fraxino vel quercu, aut

alio

alio ligno denſiori ad exiguæ molæ figuram efformato, quali pictores colores in marmore contere re ſoliti ſunt, eoque lupiam confricabam & conterebam bis in die per dimidiæ horæ ſpatium: deinde cataplaſma emolliens & ſuppurans valdè calidum admouebam, idque continuando per quatuor aut quinque dies, lupia in ſuppuratum abiit, eaque aperta pus effluxit, liquidum, ac deinceps tota materia in lupia contenta, in pus conuerſa, euacuata eſt, & vlcus ad cicatricem perductum, attritione prædicta inſtrumento ligneo facta, cyſtis lupiæ rumpitur, & materia contenta attenuatur, atque in particulas diuiditur, vt faciliùs concoqui valeat Loco cataplaſmatis panis calens è furno per medium ſectus; vtiliter adhiberi poteſt.

Hoc idem remedium in pluribus aliis eundem effectum protulit.

OBSERVATIO XXVI.

Lues venerea in puello nuper in lucem edito.

MVlier luë venerea infecta puellum peperit puſtulis, & vlceribus in variis partibus affectum, qui curatus fuit præcipitato albo ad grana duo vel tria exhibito, cum ſaccharo & lacte ſingulis vel alternis diebus continuando per menſem integrum, & incepta eſt remedij exhibitio, decimo quinto natiuitatis die.

OBSERVATIO XXII.

Renes purulenti.

PVella 18. annos nata purulentas vrinas reddiderat per longum tempus; & febre diuturna, lenta, hecticaque detinebatur, ac tandem interiit. Aperto cadauere, renes inuenti ſunt in pus omninò conuerſi, ita vt eorum tunica pure omninò reperta fuerit nullis apparentibus parenchymatis reliquiis.

OBSERVATIO XXXVIII.

QVædam mulier infimæ ſortis maculam habebat in oculo, cui conſilium dedi, vt bis in die ſucci ruthæ guttam vnicam in oculum inſtillaret, quod cum ſatis diu continuaſſet, macula protinùs abſumpta eſt.

OBSERVATIO XXIX.

Gutta ſerena.

IVuenis mulier in guttam ſerenam inciderat, quâ ita afflicta fuit, vt cibi abſtinentiâ ſibi mortem inferre decreuerit, cum tamen maritus, & aſtantes aliquid iuſculi aut vini ſorbere per vim cogerent, & illa perexiguum ſumeret, omnia quantùm poterat, reſpuendo. In eo ſtatu per annum integrum perſeuerauit, & ad extremam maciem perducta eſt, calore natiuo, defectu pabuli, humidum ſubſtantificum depopulante: cum eo verò omnis ſimul corporis humiditas tum ipſa materia guttam ſerenam efficiens,

efficiens,abſumpta eſt;& ſic ægra viſum recuperauit, ac poſtmodùm ſenſim victu analeptio refecta eſt.

OBSERVATIO XXX.

Crura vara.

SÆpè pueri in ætate duorum annorum,cùm progredi incipiunt, vari eſſe conſueuerunt de quo matres ſollicitæ auxilium quærunt à Chirurgis, qui plerumque variis machinis,tibias & crura erigere conantur, ſed fruſtrà, quia ſponte naturæ vt plurimùm circa ætatem trium aut quatuor annorum,tibiæ & muſculi firmantur,& partes ad naturalem ſtatum redeunt.

OBSERVATIO XXXI.

Cephalæa & hemicrania.

IN dolore hemicranio à cauſa calida oriundo, & in dolore illo qui àGordonio clauus nominatur, qui eſt dolor fixus in temporibus,arteriotomia mirificè prodeſt, quam tutò celebraui in plurimis, vulnus alligãdo ſimplici ſplenio ex linteo complicato,confecto,& aqua frigidà madefacto,vt in vulgari phlebotomia,faſcia ſuperinducta,quæ à Galeno lepus ſine auribus nominatur, neque vlla vnquam ſequuta eſt hæmorragia. Item vidi cephalæam diuturnam,curatam fuiſſe in Noſocomio,admoto cauſtico potentiali ſuper arteriam tempora-

lem;Deciſa enim eſchara cauterij potentialis ſupra venas & arterias admoti, nullus ſanguinis fluxus emergit,quia prouida natura,dum eſcharæ ſeparationem molitur,ſimul nouam carnem generat,qua venarum oſcula teguntur. Ad id verò quod obijciebatur magnas hæmorrhagias, quæ in vulneribus cauterio actuali, vel cathæriticis medicamentis cohibentur, ſæpè iterùm renouari,cùm eſchara decidit,Reſpondeo eſcharas illas tenuiores eſſe, & citiùs excidere, ideò non interdicere ſufficiens temporis ſpacium ad nouam carnem regignendam, eſcharas verò à potentiali cauterio inductas, craſſiores, ac ſolidiores eſſe, & non niſi longiori tempore excidere,ſicque in eo ſpatio carnem ſufficientem generari ad occluſionem venarum.

OBSERVATIO XXXII.

Mania.

QVidam Adoleſcens maniacus, ad cuius curationem potentiſſima remedia vſurpata fuerant,ita vt ventum fuerit ad vſum Antimonij, trepanum, & arteriotomiam temporum, Cum hæc omnia nihil conferrent,caſtrationem conſului,qua vſurpatâ, remiſſa fuere omnia ſymptomata, & furor omninò ceſſauit, manente tamen delirio melancholico, ita vt mania in melancholiam verſa fuerit.

OBSERVATIO XXXIII.

Iſchuria.

EFficax remedium ad iſchuriam expertus ſum in tribus,ægrotantibus,ex cerebro picæ exſiccato,& cum vino albo propinato,intra horam fluxus vrinæ promouetur.

OBSERVATIO XXXIV.

Verruca.

INtra ſeptem vel octo dies curantur portulacâ contusâ,eaque pars confricatur,deinde inſtar cataplaſmatis admouetur, iterando bis in die.

OBSERVATIO XXI.

Claui pedum.

AScindantur claui decreſcente luna, pedibus aliquandiu primùm aqua calida lotis deindè admoueantur folia hederæ contuſa,& ſingulis diebus iteretur remedium manè & ſerò;intra quindecim dies clauus extrahitur. Vndè colligere eſt attractiuam vim hederæ ineſſe potentiſſimam.

OBSERVATIO XXXVI.

Ambuſta.

EAdem hedera ambuſtis medetur, ſi folia illius in aquâ decocta applicentur.

OBSERVATIO XXXVII.

Peſtis.

CVm peſtis ſæuiſsima graſſaretur Monſpelij, anno 1630. duo ægrotantes, cum peſte correpti eſſent, ad me miſerunt, vt quid acturi eſſent, præciperem. Ego in memoriam reuocans me legiſſe apud Pareum, muriam encracicholorum piſciũ qui vulgò (Anchoës) nominantur, nõnullos peſte affectos liberaſſe; Conſilium dedi vt eandem ſumerent, vnus muriæ ſcutellam ſumpſit ſolam, alter eum vrina permixtam, & vterque liberatus eſt, oborta vacuatione vehementi, per vomitum, & ſeceſſum.

OBSERVATIO XXXVIII.

Alia peſtis curatio.

IN eadem peſte tres eiuſdem familiæ, Maritus nempè, vxor & ſoror illius, peſte correpti ſunt, ſtercus proprium, cum propria vrina diſſolutum, & linteo colatum hauſerunt, vndè grauiſsimus vomitus, & alui fluxus obortus eſt, & omnes à peſte immunes euaſerunt, ſimilis quodammodo hiſtoria habetur apud Zacutum luſit. obſ. 89. lib. 3. vbi narrat in prouincia Occidentali animal quoddam eſſe paruum, inſtar lacertæ, in agris frequentiſsimum, Garit nominatum, cuius morſus omnino lethalis eſt, niſi ægri ſtercus humanum aſſumant, quod vnicum eſt illius alexipharmacum. Aliis tamen vomitoriis multos à peſte liberari conſtat.

OBSER-

OBSERVATIO XXXIX.

Dolor Arthriticus.

Citiſsimè ſedatur, fouendo partem aqua foliorum fraxini deſtillata in alembico plumbeo quo vulgus roſas diſtillare ſolet.

OBSERVATIO XL.

Dentium dolor.

INfinitos à dolore dentium liberaui, dēti corroſo admouendo tantillùm goſipij oleo buxi imbuti. Illud autem oleum extrahitur per retortam igne reuerberij, ſcobem illius priùs infundendo per 24. horas in vino albo, & omnia ſimul deſtillando, primùm egreditur aqua acida, quæ etiam ad eundem affectum confert ſimplici ablutione dentis, mox egreditur oleum vſui diligenter reſeruandum.

Hoc etiam remedio fœliciter vſus ſum.

℞. Sem. plantag. ℥ ij. tormentillæ ℥ iij. rad. hyoſcyami albi ℈ iiij. omnia exſiccata redigantur in puluerem ſubtiliſsimum addendo opij granum vnum, includantur in nodulis, qui macerentur in decocto ſequenti.

℞. Flor. ſambuci m. j. roſar. rubr. p. ij. bulliant in aceto ad vſum dictum.

Hi noduli in dicto decocto macerati, intra dentes leuiter comprimuntur, & detinentur, & intra exiguum, temporis ſpatium, multus humor effluit per os & dolor aufertur.

OBSERVATIO XLI.

Luës Venerea.

HEnricus tertius Gallorum Rex luë venereâ laborans, à medicis ordinariis curari non potuerat. Monitus fuit Penam tunc temporis Lutetiæ medicinam facientem, multos ab hoc morbo laborare remedio peculiari, quod à quodam Turca didicerat, illum vocari juſſit, ab eoque curatus eſt. Hoc autem remedium tale erat.

℞. Radic. bardanæ in talleolas ſectæ ℥ viij. vini albi & aquæ fontana ℔ ii. bulliant ad mediç partis conſumptionem addendo ſub finem, ſennæ mundat. ℥ i. vel ℥ i ß. pro diſpoſitione ægrotantis, colaturæ capiat mane ℔ ß. ſudores pronocando cum ſilicibus majoribus calidis linteis obuolutis, quorum vnus admoueatur plantis pedum, duo tibiis juxta peronem, duo cruribus juxta medium parti exteriori, & duo juxta humeros, probè tegendo ægrum, ſudores copioſi excitantur per horam vnam cum dimidia, & circa veſperam aluus ſoluitur bis aut ter.

Hoc remedium vſurpabatur præmiſsis vniuerſalibus, per ſpatium 15. aut 20. dierum, & interim pro potu ordinario vtebatur decocto chinę vel ſalſæ parillæ, cum victu in diætis conſueto.

Poſt horum remediorum vſum, capiebat mane ſingulis diebus decoctum bardanæ ſine ſenna & ſine vllo alio regimine, per menſem integrum, aut etiam per quadraginta dies.

OBSER-

OBSERVATIO XLII.

Iſchuria.

PHarmacopæus Pariſienſis, nomine Lafoxilliere, iſchuria laborans, poſt multa remedia per quatuor dies fruſtra vſurpata, ſequens ſibi ipſi compoſuit à quo vrina prouocata eſt & liberatus fuit.

℞ Vini albi canarini ℥ iiij. ſucci limonum ℥ j. ſpiritus terebinthinæ ʒ ij. miſce pro vno hauſtu.

OBSERVATIO XLIII.

Hæmorrhoïdes interna.

DIctus Lafoxilliere hæmorrhoïdes internas fœliciſſimo cum ſucceſſu curabat, injiciendo primùm cum ſyringa decoctum ſequens.

℞ Cortic. mediani vlmi ℥ ij radic. tapſi barbati ℥ ß aquæ fluminis ℔ iiij. coquantur ad medias, & colentur ad vſum.

Poſt injectionem, immitatur in anum pilula ex antimonio crudo & lythargiro auri, ſubtilliſſimè pulueratis, & vnguento roſaceo exceptis.

Immiſſâ pilulâ in anum, illius ambitus vnguento ſequenti illinatur.

℞ Succorum ſemperuiui maioris, plantag. tapſi barbati, ſolani ana ℥ iiij. axungiæ porci ℔ j. coquantur ad ſuccorum conſumpt. in linteo exprimantur, & refrigeratis adde pulueris cancrorum fluuiatilium in furno exſiccatorum ℥ ß, tapſi barbati pul-

uerati,& pulu.concharum mytulorum ana ℥ ij. fiat vnguentum: continuenter hæc remedia manè & ſerò per octiduum.

OBSERVATIO XLIV.

Dolores vniuerſales.

QVidam vir quadragenarius doloribus vniuerſalibus torquebatur,qui multis remediis à medicis præſcriptis non ceſſerant; Tandem mulierculæ conſilio folijs alni in duobus ſaccis maioribus concluſis, & in furno calefactis, poſt extractionem panis, totum corpus in lecto contectum eſt, & vndique obuolutum, vnde ſudores copioſi excitati,& remedio ter iterato, à doloribus omninò liberatus fuit.

OBSERVATIO XLV.

Parulis cancroſa.

ANcilla quædam 25. annos nata, tumorem durum in gingiua ſuperiori,ſupra caninum dentem patiebatur,magnitudinis dimidiæ nucis, quæ bis amputata fuerat nouacula, & deinde candente ferro cauterizata,ſemper rediit affectus, & poſt ſecundam operationem, manente vlcere,& tumore, integrè à me curata fuit admotione mercurij præcipitati rubri cum alumine vſto promixti,quo plumaceolum ſaliua madefactum inſpergebam, vel vnguento apoſtolorum permiſcebam & iteratâ ſingulis

gulis diebus applicatione, intra ſex ſeptimanas probè curata eſt,abſumptóque penitus tumore per cathæriticum remedium, carnis regeneratio procurata eſt linteis detritis, admouendo oſsi denudato puluerem catagmaticum Guidonis; & ſic vlcus ad cicatricem perductum eſt.

OBSERVATIO XLVI.

Excreſcentia carnea in faucibus.

QVidam ſartor Monſpelienſis, cum piſces comedendo, ſpina ſatis inſignis faucibus infixa eſſet, eam extrahendo, ſibi fauces laniauit, vnde temporis progreſſu exorta eſt paulatim excreſcentia carnea in faucibus iuxta vuluam, nucis magnitudinem ſuperans, ad cuius curationem Empyricum vocauit, qui cauterio actuali frequenter admoto,tumorem abſumpſit: ſed cum vlcus ad cicatricem non perduxiſſet,tumor iterùm rediit, alterum Empyricum vocauit, qui oleo vitrioli frequēter admoto,tumorem iterùm abſumpſit, & ad perfectam cicatricem perduxit.

OBSERVATIO XLVII.

Gonorrhœa.

COnſeruâ fruct' bruſci à ʒ ij. ad ℥ ß. per aliquod dies exhibita gonorrhœas multas curaui.
Idem præſtat aqua eiuſdem fructus deſtillata.

OBSERVATIO XLVIII.

Enſis portio inſignis in vulnere diu latens, extracta.

DN. de Suellies in ſingulari certamine vulnus acceperat in humero ſupra homoplatam, quod à parte ſuperiori ad inferiorem deſcendebat,& enſis portio in eo remanſerat ad pedis longitudinem; quod cum ignoraret Chirurgus, vulnus ad cicatricem duxit, manente enſis cuſpide, quæ inter homoplatam & muſculos eam contegentes,latitabat.In eo ſtatu permanſit, per ſeptennium integrum dolores in ea parte frequenter patiens. Tandem natura ferrum propellente verſus partem ſuperiorem,juxta cicatricem vulneris,eleuatio quædam apparuit,cum dolore,cui admotum fuit cauſticum , & inciſa eſchara , ferri extremitas apparuit,quæ roſtro gruino apprehenſa , facile extractu eſt, rubigine contecta.

OBSERVATIO XLXIX.

Tumores ſtrumoſi in digitis.

FIlia Magiſtri Duſeigneur Aurifabri,decem annos nata,patiebatur tumores duros & ſtrumoſos in tribus digitis,qui curati fuerunt ſuffitu aceti ſupra ſilices candentes coniecti manè & ſerò per menſem integrum continuato , quod remedium à Galeno miris laudibus effertur ad tumores ſcirrhoſos diſcutiendos.

OBSER-

OBSERVATIO L.

Viſus imminutio in ſene.

SEnex quidam à fluxione in oculos decumbente, incidit in tantam viſus imminutionem, vt ſolus in via incedere non poſſet, à quo affectu liberatus eſt, viſumque recuperauit, immittendo in oculos ſingulis noctibus in introitu lecti, ſeminis hormini maioris grana quinque vel ſex, à quibus humores pituitoſi ab oculis extrahebantur, & cornea tunica abſtergebatur.

OBSERVATIO LI.

Luës venerea in puero quinque annorum.

CVrata à me fuit præcipitato albo ad grana quatuor exhibito ſingulis diebus per viginti dies, cum panatella. Per inferiora tantùm purgabat, neque vllus vnquam ſequutus eſt ptyaliſmus.

OBSERVATIONES COMMVNICATÆ A D. PETRO ETANOVE CHIRURgo Monſpelienſi peritiſſimo.

OBSERVATIO I.

Vulnus in pectore.

QVIDAM miles haſtâ confoſſus eſt in parte thoracis anteriori, vulnere ad illius capacitatem penetrante. Intra duas horas ab accepto vulnere, vniuerſus corporis truncus vna cum ſcroto vtris inſtar inflatus eſt, quæ tamen inflatio furfure torrefacto, & calente variis ſacculis incluſo, facilè diſcuſſa eſt.

OBSERVATIO II.

Abſceſſus in abdomine.

PVer quidam tumore ventris laborans, hydropicus cenſebatur, & cum vmbilicus valdè prominerer, apertio tandem facta eſt, ex qua puris lauda-

laudabilis octo vel decem libræ profluxêre, ſicque omninò æger curatus eſt. Aduertant tyrones in pueris frequenter tales abdominis abſceſſus generari, qui hydropem mentiuntur, & ſi maturè à perito artifice aperiantur, ægros à certo interitu plerunque liberari.

OBSERVATIO III.

Alter abſceſſus in abdomine.

PVella quædam ventris tumorem patiebatur ab octo menſium ſpatio, cum doloribus aſsiduis, quibus ad extremam maciem perducta fuerat: hydropica ab omnibus cenſebatur. Ego verò ad eam vocatus, & ventrem diligenter explorans, abſceſſum latentem inuenio intra muſculos hypogaſtrij, eumque cauſtico potentiali aperio, vnde quindecim, aut viginti libræ puris laudabilis effluere intra plures dies, ſicque ægra perfectè curata eſt.

OBSERVATIO IV.

Tumor ſcroti.

FAmulus Domini Ricardi in Suprema Computorum Curia Conſiliarij, cum ab equo calcitrone percuſſus eſſet in regione ventris inferioris, quatuor horarum ſpatio, tumor in ſcroto obortus eſt, capitis infantis magnitudinem æquans, & liuiditate infectus, qui præmiſſa venæ ſectione diſcuſſus eſt intra decem dies, cataplaſmate ex farinis hordei & fabarum, ſemine cumini, flo-

ribus chamomill. melilot. & roſar. pulueratis, & cum oxymilite decoctis.

Vir quidam enſe confoſſus in regione lumborum, ſimilem tumorem paſſus eſt, qui eodem cataplaſmate, intra idem tempus diſcuſſus eſt.

OBSERVATIO V.

Lapis ſub lingua.

Vir quidam quadragenarius, graues & frequẽtes in fauces, & tonſillas fluxiones patiebatur. Tandem animaduerſum eſt lapillum ſub linguâ concretum fuiſſe, qui facilè extractus eſt, ægérque ab eo tempore fluxionibus prædictis vexatus non fuit.

OBSERVATIO VI.

Cornu in facie enatum.

Qvidam vetulæ ſupra zigoma corpus durum & calloſum enatum eſt, duorum digitorum trãſuerſorum longitudinem æquans, materiâ & figurâ cornu omninò referens, latum in baſi, & acutum in cuſpide, quod ſucceſſu tempóris ſponte cecidit, & illius loco cancer obortus eſt.

OBSER-

OBSERVATIONES
COMMVNICATÆ A. D. DIONYSIO POMARET CHIRVRGO Monſpelienſi peritiſſimo.

OBSERVATIO I.

Tumor ſuppuratus reſolutione curatus.

MARIA POMARETA filia mea octo annos nata, tumorem phlegmonoſum, & œdematoſum ſatis exiguum paſſa eſt in parte externa mandibulæ inferioris dextræ, quæ ad ſuppurationem venit. Ego verò metuens ne à cicatrice facies fœdaretur antequam ad abſceſſus apertionem venirem, reſolutionem priùs tentare decreui, Guidonis autoritati innixus, qui in ſermone generali de apoſtematis, dicit aliquando apoſtemata ſuppurata, reſolutione finiri: Quod etiã ſolemni Paræi experimento confirmatur, qui ſe apoſtema ſuppuratum mercurio crudo, cum emplaſtro diapalma ſubacto, per viam reſolutionis curaſſe teſtatur. Ad cuius imitationem, dicti mercurij ʒ j. cum emplaſtri diapalma ℥ j. admiſcui, & tumori ſuppurato admoui, qui intra quatuor dies omninò reſolutus eſt.

Ad materiam ſuppuratam reſolutione diſcutiẽdam, ſequentes conditiones neceſſariæ ſunt. 1. vt materia ſit quantitate exigua, 2. vt ſit tenuis & ſeroſa. 3. vt cutẽ & corporis ſuperficiem occupet, non autem partes profundas. 4. vt ſit in corpore robuſto, iuuenili, & molles carnes habente. 5. vt tempus ſit æſtiuum.

OBSERVATIO II.

Tumor œdematoſus.

EAdem filia mea paſſa eſt tumorem œdematoſum crudum, & minimè ſuppuratum ſupra regionem lumborum, magnitudinis volæ manus, qui eodem remedio intra paucos dies diſcuſſus eſt.

OBSERVATIO III.

Lupia.

FRater quidam Capucinus cænobij Monſpelienſis, annos natus 25. lupiam habebat in genu, quã longo tempore geſtauerat, ita vt ad ſummam mollitiem tandem perducta fuerit, cuius ratione apertionem ſuadebam, cum materia contenta ritè concocta videretur. Ille verò renuit, inquiens ſe lupias huic conſimiles reſolutione curatas vidiſſe, foliis acetoſæ charta madida innolutis, & ſub cineribus coctis, quæ poſtmodùm cum cineribus per cribum traiectis incorporabantur in formam cataplaſmatis,

tis,quod ille per plures dies calide applicuit,& tumor prorsùs euanuit,quod ego valdè miratus sũ, & ab eo tempore duas alias lupias in eadem parte eodem remedio curaui, quarum vnà detinebatur Ioannes Guerinus ſexagenarius,altera verò, vxor Timothei Coula fabri lignarij Monſpelienſis.

OBSERVATIO IV.

Ecchymoſis.

VXor Petri Laiardi Mercatoris Monſpelienſis, quinquagenaria cum è ſcalis cecidiſſet, vulnus contuſum accepit in capite, ita vt tumor ex ſanguine extrauaſato,ecchymoſis dictus oui gallinacei magnitudinem æquans, obortus fuerit. Poſt primam applicationem ex albumine oui & oleo roſaceo compoſitam, & venæ ſectionem celebratam, de tumoris apertione per nouaculam, aut ſuppuratione cogitaui,iuxta aph. Hipp.20. ſect. 5. ſi ſanguis in ventrem præter naturam effunditur,neceſſe eſt ſuppurari. Ad hoc concurrebant materiæ copia,ægrotantis ætas,cutis capitis durities, & tempus hyemale.Cum autem ægra inciſionem renuiſſet, ego verò ſuppurationis dolores, aliaſq; moleſtias euitare cuperem, reſolutionem tentare per aliquot dies decreui, licet perexigua illius ſpes affulgeret.Hac autem methodo vſus ſum.Primò partem affectam aquâ calente per mediam horam bis in dié fouebam. Poſt fotum partem nouacula radebam aduerſis pilis, vt pori magis aperirentur, & omnes ſordes parti hærentes probè abſtergerẽtur,

ac tandem oleum liliaceum cum chamo mælino partibus æqualibus, applicabam, ſuperpoſito cotone, ſuffitu aromatum imbuto, & calente, ſicque tumor omninò reſolutus eſt.

OBSERVATIO V.

Carbunculus

CIrca carbunculos, duo obſeruaui notàtu digna, vnum, quod licet carbunculi febrem perpetuò ſoleant habere comitem, propter inflammationem ingentem, quæ in iis reperitur, vt docuit Gal. 2. ad Glauconem his verbis. Cum verò ſanguis admodum calidus, & craſſus in quancumque partem confeſtim fluxerit, hanc exurit, vlcuſque cum cruſta efficit; Quidquid verò circumſtat, in inflammationem attollit feruentem, ac graui dolore confligantem. Attamen ab eo tempore, quo chirurgiæ incumbo, tres mihi videre contigit, qui ſine vlla febre, ſua percurrere tempora, & ſine vllo alio graui ſymptomate, ita vt ægri à conſuetis muneribus nunquam deſtiterint, vnus erat in gena ſiniſtra, alter in ceruice, tertius ſub palpebra inferiori oculi ſiniſtri. Qui omnes curati fuere ijſdem remedijs, quibus cauteria potentialia curari conſueuerunt, videlicet eſcharæ caſum procurantibus.

Altera circa carbunculos obſeruatio mea eſt. Quod in ſæuiſſimâ illâ peſte, quæ Monſpelij graſſata eſt anno 1629. & 1630. carbunculi apparebant, ſignis ſtipati ab ijs omninò diuerſis, quæ à Galeno, Guido-

Guidone,& Neotericis deſcribuntur. Quod cauſæ fuit,vt complures medici & chirurgi etiam peritiſſimi in illorum diagnoſi in principio errauerint, ſigna autem diuerſa in illis carbunculis apparentia hæc erant. Virium dejectio,pulſus paruus,pars carbunculo affecta tumoris expers, exigua inflammatio puſtulam ambiens,eſcharę mollities ingens quæ putredinis potiùs,quàm vſtionis ſoboles erat, motus libertas in parte affecta,& grauitatis ſenſus carentia,qui in vulgaribus carbunculis tantus eſt, vt pars vinculis conſtringi videatur.

OBSERVATIO VI.

Sarcoma.

IVuenis quidam, nomine Claparede, excreſcentiam carneam patiebatur, ſarcoma græcis dictã, in parte interna inferiori tibiæ dextrę,quatuor digitis ſupra malleolum,figuræ cylindricæ,longitudinis trium digitorum tranſuerſorum, & craſſitudinis brachij infantis nuper nati. Hic tumor ab arteria nutriebatur ad baſim ſuam protenſa, quæ cũ admodùm lata eſſet, ligari non poterat. Si quando æger altero pede tumorem percuteret, tanta fiebat ſanguinis effuſio, vt in vitę periculum incideret. Vocato mecum in conſilium D. Samuele Formio Chirurgo ſeniore peritiſsimo, decretum fuit inter nos extirpandum eſſe tumorem,& ad ſanguinis effuſionẽ impediendã,quęſita fuit arteria poplitea,eaque tactu inuenta in parte ſuperiori, & interiori tibię; compoſitũ fuit ſpleniũ durũ & cõpactũ

ex linteis arctè cõplicatis in formã cylindri,& ſucco vrticę imbutum,quod ſuperinducto aſtringente communi,arteriæ admotũ eſt ſecundum illius longitudinẽ,ſuperinducta faſcia, multis circumuolutionibus illud arctè conſtringente. Tũ alia ſplenia toti tibiæ, & cruris extremitati,aſtringẽte dicto illita; admota ſunt cum faſciis arctiſsimis. Nec non cauteria actualia parata habebantur ad cohibendũ ſanguinis profluuium,ſiquidem illud non obſtantibus prædictis ligaturis affatim erumperet. Tali præmiſſo appatatu,tumorem manu ſiniſtra apprehendi,& extrorſum attraxi,eumque manu dextra, nouacula munita, radicitùs præcidi ſine vlla ſanguinis arterialis profuſione. Mox aſtringens cataplaſma vulneri admoui,quod per 24. horas in parte relictum eſt;Poſt cuius extractionẽ nulla hęmorrhagia apparuit,neque deinceps.Et quia caro quędam ſuperflua, & parùm laudabilis relicta fuerat, ea blandis cathæreticis abſumpta eſt; vlcus pus laudabile reddidit, ac tandem detergentibus epuloticis, & cicatricem inducentibus ad integram curationem perductum eſt.

OBSERVATIO VII.

Calculus in guttere.

SAcerdos ſexagenarius ſanguineo temperamento pręditus,gutturis inflammatione frequenter corripiebatur, pręcipuè quoties cãnẽdo acriùs cõtenderet, quę quidem inflammatio venę ſectione ſedabatur,& gargariſmate ex oxycrato. In poſtrema

ma inuaſione, cum partem affectam attentiùs introſpicerem, corpus quoddam extraneum gutturi infixum conſpicio, iuxta finem mandibulę dextrę inferioris, globulum ſclopeti referens, quod à me facili negotio extractum eſt, & diligenter ablutum, nihil aliud fuit, quam lapis durus, & compactus ad pyri ſylueſtris formam compoſitus, qui cauda ſua muſculis maſſeteribus infixus erat. Vlcus rotundum, & purulentum ſuperfuit, quod œnomelite deterſum, & conſolidatum fuit.

OBSERVATIO VIII.

Vulnus ſclopeti.

DOminus de Roques iunior, Eques cognominatus. in Salſę obſidione vulnus ex ſclopeto accepit in parte ſuperiori & media ſterni, quod oblique ad dorſum ferebatur, & ſex digitis tranſuerſis à ſpina dorſi exitum habebat. Statim ab inflicto vulnere dolores punctorios, acutiſſimos in œſophago percepit, ac ſi ſpinas illi parti infixas haberet, & quia à ſanguine ſuffocabatur, maximis conatibus illũ nitebatur excernere; Ac tandē poſt lõgos frequenteſque conatus, multáque ſanguinis excretionē, qua plurimas pelues impleuerat, dolor œſophagi punctorius omninò deſiit. Poſt multos dies ęger aluũ deponendo, eoſdem in ano dolores punctorios percepit, quos in œſophago paſſus erat, & digito explorans quid rei eſſet, corpus ſolidum, & pungens inuenit, quod ſenſim ex anno extraxit,

altero ſtatim excreto,priori conſimili. Hæc autem corpora erant duo oſſis fragmenta tenuia, lata, & depreſſa inſtar foliorum arboris, ex vna parte leuia,ex altera verò aſpera;in extremitatibus verò acuta & incidentia,inſtar aciei gladiorum. Iudicatum fuit glandem ſclopeti hæc oſsis fragmenta è ſterno abraſiſſe, & in œſophagum violenter impuliſſe,vndè dolor punctorius in œſophago ſentiebatur,quandiu ea infixa parti adhærebant. Iis verò tandem, poſt multos conatus auulſis & in ventriculum protuſis, doloris punctorij ceſſatio fuit, ſed poſt aliquot dies, fragmentis illis ad inteſtina deuolutis,idem dolor in ano excitatus eſt.Fragmenta illa vnguis digiti auricularis latitudinem æquabant,longitudinem verò ſuperabant.

OBSERVATIO IX.

Tumores ſtrumoſi.

RVſtica quædam mulier tumoribus ſtrumoſis quamplurimis ſcatens in collo,& ipſo capite ad me veniens oſtendit duo vlcera ſupra os petroſum,&duos tumores molles etiam in capite vnum ſcilicet ſupra os ſyncipitis dextrum,alterum verò ſuprà os occipitis, tribus digitis tranſuerſis inuicem diſtantes, Vlcus inciſione à me apertum eſt, inuentumque os petroſum carie affectum. Cum autē ſuſpicarer ſub dictis tumoribus ſimile quippiam latitare, eos aperiendos cenſui cauſtico potentiali admoto,& deciſis eſcharis (dictu mirum) ſub vtroque tumore cranij vtraque tabula perforata

rata

rata apparuit,ac ſi trepano aperta fuiſſet,foramina autem aſsis magnitudinem æquabant,quorum beneficio ., motus cerebri facilè conſpiciebatur in meningibus ipſius,ſupra quas aliquid puris innatabat ; neque vllam , quantumvis exiguam oſsis particulam inuenire licuit.Poſt aliquot dies miſella ægrotans tot mala pertæſa,ſeſe in puteum præcipitauit.

Notanda hic eſt mira humoris ſtrumas efficientis malignitas,& acrimonia, quæ oſſa liquare, ac diſſoluere valeat.

OBSERVATIO X.

Phrenitis.

QVidam Agricola nomine Poulet,ex febre ardente factus eſt phreniticus, & in delirio ac vigiliis perpetuis,ſe damnatum eſſe, & mori velle clamabat. Hoc autem artificio à me curatus eſt, Votis illius annuens, dixi me eum occidere velle, & cum hyrudines plures fronti admotæ eſſent,ex quarum vulneribus cruor emanabat; nouaculam ei oſtendendo,qua ipſi jugulum me inciſurum eſſe dicebam;ac ſubindè manubrio ejuſdem nouaculę jugulum violenter corrado, idque pluribus vicibus repeto. Interim nouacula ſanguine inficitur, qui à frontis vulnuſculis emanabat ; eique poſtmodum eam cruentatam oſtendens, jam occiſum eſſe prædico;ac ſubindè faciem linteis contego,& feneſtras occludo , vt nullus ſplendor in cubiculo appareret. Ille ſe mortuum eſſe putans, immotus permanet , & paulò poſt ſomno profundo corripitur,ſicque à phrenitide liberatur.

OBSERVATIO XI.

Vteri prolapſus.

QVædam fæmina vteri prolapſum patiens, globum cereum, magnitudinis pilæ palmariæ, in vterum magna vi introduxit, eumque per decennium geſtauit, à morbo prorſus libera. Quod mihi compertum fuit poſt illius obitum ex diſſectione cadaueris, cum ex febre continua interiiſſet, inuentoque in vtero globulo prędicto, ſoror ipſius aſſeruit eum ante decennium fuiſſe in vterum introductum & continuò geſtatum.

OBSERVATIO XII.

Aneuriſma.

HOneſta virgo, nomine Margareta Varſeline Villanouenſis, cum ſanguinis ei mitteretur ab imperito Chirurgo, Aneuriſma paſſa eſt, ob arteriam ſimul cum vena apertam, quod ab initio reſoluentibus medicamentis applicitis, in magnam molem excreuit. Habito conſilio decretum fuit aperiendũ eſſe tumorẽ, ligata priùs arteria in parte ſuperiori, cui ſententiæ ægra ſubſcribere noluit. Sed relicto priori Chirurgo ad me venit, rogans vt topicis remediis curationem tentarem. Ego ipſi morem gerens, ſplenia parti admoueo, decocto aſtringente imbuta, ſuperinducta faſcia comprimente. Quibus per 10. aut 12. dies continuatis, tumor admodum imminutus eſt, poſtmodùm ægra

Villa-

Villanouam rediit, vbi nullis remediis vtens, & brachium in variis operibus exagitans, tumorem iterùm ſuſcitauit in molem ingentem, cum dolore inſigni, vigiliis inquietudinibus, febre, dolore capitis, ſiti aliiſque ſymptomatis. Qua de cauſa me vocauit cum D. Formio Chirurgo ſeniori. Cenſuimus tumorem eſſe aperiendum, conſtricta priùs arteria ſpleniis fortioribus vt ſupra in Claparedi operatione factum fuerat, ſed ægra prorsùs renuit. Poſt 12. dies tumor ſponte apertus eſt in eo loco qui venæ ſectione apertus fuerat, & per foramen ſatis exiguum ſanguis niger, liquidus, ac minimè fœtidus egreſſus eſt, ſequétibus diebus pus laudabile, ſed pauca quantitate egreſſum eſt, ac tandem vlcus ad cicatricem perductum; ſicque ægra omninò curata, hoc tantum incommodo relicto, quod brachium omninò extendere non valet, ſemiflexum perpetuò remanens.

OBSERVATIO XIII.

Colicus dolor.

VXor Domini Sartrei in Curia Computorum Subſidiorum & Fiſci Regij Conſiliarij, grauiſsimum ventris dolorem paſſa erat per menſem integrum, quamplurimis remediis fruſtrà adhibitis. Ego tandem cucurbitulam magnam vmbilico admoui, qua humoris ſeroſi ℥ vj. vel ſeptem elicitæ ſunt, & ægra àdoloribus liberata eſt.

OBSERVATIO XIV.

Pleuritis.

PEdiſſequus D. Demanſe Quæſtoris Franciæ generalis, ex curſu exeſtuans, ac ſudore perfuſus, aquam frigidam copioſam hauſit; & paulò poſt dolore lateris atroci correptus fuit, cum tanta difficultate reſpirandi, vt ſuffocari videretur. Ego confeſtim vocatus, magnam ſanguinis quantitatem detraho, & dum ſanguis effluerет, reſpirandi difficultas, & lateris dolor ſenſim remittebatur, abſolutâque euacuatione, vtrumque ſymptoma prorsùs deſiit, ægerque omninò curatus eſt.

OBSERVATIO XV.

Dens auulſus in alueolum intruſus.

CVm virgo quædam oppidi vicini dolore dentium torqueretur, quem à dente inciſorio, carie affecto prouenire putabat Chirurgum vocat, vt dentem auelleret. Ille proximum dentem bene ſanum auulſit, ac ſubindè cognito errore, carioſum abſtulit; mox alueolum prioris vino abluens, dentem ſanum in eum intromiſit, & gargariſma aſtringens præſcripſit ex roſis rubris, balauſtiis, cortice granatorum, ligno lentiſcino, & alumine in aqua, & vino auſtero decoctis, quo ægra frequenter vtebatur. Tum eam per aliquot dies alimentis liquidis vti juſsit, à maſticatione prorsùs abſtinendo. Et ita dens auulſus in alueolo conglutinatus eſt.

OBSER-

OBSERVATIO XVI.

Lues venerea.

CHirurgos interdùm errare contingit in luis venereæ curatione, quando poſt ordinaria remedia conuenienter vſurpata, ægros perfectè curatos non eſſe exiſtimant, quod adhuc quædam ſymptomata luem veneream comitentia, apparere non deſinant, vnde ægros interdùm in noua tormenta conjiciunt, & in atrophiam, aut tabem præcipitant. Cum tamen illa ſymptomata vt plurimùm poſt aliquod tempus ſponte diſpareant, aut leuibus quibuſdam topicis remediis diſcutiantur.

Dum eſſem Lutetiæ apud D. Helotum chirurgum peritiſsimum nobilis quidam Pariſienſis, temperamento melancholicus ſe illi curandum tradidit, qui præter dolores nocturnos, aliaque luis venereæ ſymptomata, tumorem in ceruice patiebatur, ex pituita & melancholia genitum. Poſt inunctionem ex vnguento mercuriali, copioſus fuit ptyaliſmus, & omnia luis venereæ ſymptomota prorsùs abolita ſunt, vno excepto tumore, cuius duæ tertiæ partes diſcuſſæ fuerant. Exiſtimabat æger ſe non eſſe curatum propter tumorem ſuperſtitem. Ab alio tamen Chirurgo ſeniori ad hanc rē vocato confirmatus fuit, & admoto emplaſtro de vigo quadruplicato mercurio tumor, diſcuſſus eſt in menſis vnius ſpatio.

Alter vir nobilis curæ meæ commiſſus, abſoluto ptyaliſmo, ſe non curatum eſſe putabat, quod vlcus

in ceruice,& regione œſophagi remaneret.Hoc tamē vlcus remediis vulgaribus intra menſē curatū eſt, ſine vllo remedio luē veneream reſpiciente.

Tertium habui præ manibus,qui inter alia ſymptomata dolorem inſignem patiebatur ſupra os tibiæ. Temperamento bilioſo præditus erat, & frictiones mercuriales quater paſſus erat; Quibus ad ſummam maciem perductus fuerat. Diæta humectante per menſem vſus eſt. Poſtea frictio ex hydrargyro vniuerſaliter vſurpata, & hac vnica frictione dolor ſedatus eſt, ptyaliſmus prouocatus, per quem humores flauos, tenues, & fœtidiſsimos menſis vnius ſpatio reiecit,mox per 15. dies pituitam craſſam excreuit; qua euacuatione nimiùm perſeuerante,coactus ſum aëri illum exponere, vt citiùs cohiberetur.Tandem ſupra locum antea dolentem inciſio facta eſt,& caries in oſſe reperta quę cauterio actuali,& puluere catagmatico ablata eſt, & æger omninò curatus.

Vltimum exemplum erit Equitis cuiuſdam,qui à luë venerea,methodo ordinaria curatus fuerat,Supererant tamen dolores inſignes, omnes articulos occupantes, vt membra ſine clamore commouere non poſſet.Dominus Ioannes Delort Profeſſor Regius Monſpelienſis,& in praxi medica exercitatiſſimus, horum dolorum cauſam diligenter inquirens,cenſuit eos non à luë venerea procedere, ſed potiùs ab intemperie ſicca, ligamenta articculos connectentia,& partes neruoſas annexas occupante. Ab eaque intemperie indicationem ſumens, victum humectantem & balnea pręſcripſit, quibus diu continuatis, omninò curatus eſt.

OBSER-

OBSERVATIONES COMMVNICATÆ A. D. OZIA AIMAR CHIRVRGO GRAtianopolitano celeberrimo.

OBSERVATIO I.

Vulnus contuſum in oculo.

ILLVSTRISSIMVS vir Dominus de Seruien, qui nunc Munſteri pacis ineundæ gratiâ plenipotentiariam legationem exercet, ante multos annos in ſpheriſterio quodam Pariſienſi vulnus accepit in oculo ſiniſtro, ex ictu pilæ palmariæ; ex quo grauiſſimi dolores exorti ſunt. Chirurgi Pariſienſes docti & experti omnia remedia, quæ ad huius affectus curationem neceſſaria videbantur, ex arte adhibuerunt; & inter cætera; cum ecchymoſim coniunctiuam occupantem, aduertiſſent, leuibus ſcarificationibus ſanguinem extrauaſatum educere conati ſunt Nihilominus dolores in eodem ſtatu conſtiterunt. Ille igitur, cùm malum in peius rueret, Gratianopolim venire decreuit; vt ſeſe curæ meæ committeret. Ego verò pluribus venæ ſectionibus, cucurbitu-

variiſque topicis parti admotis , malum delinire conatus ſum. Verùm iis omnibus nihil conferentibus,ei tandem perſuaſi,vt oculum introſpici pateretur,quod anteà nunquam obtinere potueram, propter acerbiſsimos dolores , quos ille ad luminis occurſum patiebatur.Aperto igitur oculo, vidi album quidpiam totam pupillam contegens,quod hyppopyon eſſe judicaui,idque aperiendum cenſui , ad euacuandam materiam in eo contentam, quę dolores continuos efficiebat.Factâ itaque leui inciſione,exiguus ſanguinis trumbus egreſſus eſt, qui exteriori ſuperficie albicans erat,interiori verò ruber.Educto illo trumbulo ſtatim dolores omnes quieuerunt , & intra paucos dies æger lucem ſuſtinere cœpit, ac breui integram ſanitatem adeptus eſt.

OBSERVATIO II.

Vlcus carioſum in ſterno.

DOminus Speauțe quæſtor Franciæ generalis, tumorem ſcirrhoſum patiebatur in ſterno, qui poſt annum elapſum ſponte apertus eſt. Ego verò vlcus explorans,ſubjecta oſſa carie affecta inueni , quibus multa cauteria actualia admoui , ac deinde detergentibus & epuloticis vlcus ad cicatricem perduxi, non omiſsis remediis vniuerſalibus cauſam antecedentem reſpicientibus.

OBSERVATIO III.

Coſte

Coſte carie corruptæ.

QVædam Matrona quadragenaria vehementi lateris ſiniſtri dolore vexata, cum febre lenta & extenuatione totius corporis. Poſtquàm per annum integrum multis remediis vſa eſſet, ſine fructu in pago vbi degit Gratianopoli duodecim milliaribus diſtante; tandem Gratianopolim ſe contulit & ſeſe curæ meæ commiſit. Ego ſtatim latus dolens explorans, tumorem ſuppuratum in eo inueni & magna inciſione cruciatim facta, puris valde inæqualis & fætidiſsimi, vaſcula duo extraxi. Euacuato pure tres coſtas reperi in extremitatibus ſuis carie valdè infectas, quartam videlicet, quintam & ſextam ab inferioribus ad ſuperiores computando. Neceſſum fuit, coſtas illas amputare trium digitorum tranſuerſorum longitudine, admoto poſtmodùm earum extremitatibus cauterio actuali. Hic naturæ prouidentiam admirari licuit, quæ pleuram ſub coſtis carie infectis multa carne munierat, ad eam roborandam & coſtarum defectum ſupplendum. Hæc matrona poſtmodùm victu analeptico & vſu lactis ad integram valetudinem perducta eſt.

Dominus de Beſsin Centurio, tumorem ſcirrhoſum patiebatur à longo tempore in latere ſiniſtro ſupra coſtas veras, quintam nimirùm, ſextam, & ſeptimam. Quidam Chirurgus cauterio actuali tumorem aperuit, ex quo pus perexiguum emanauit, & dolores in parte grauiſsimi permanſerunt; quod eum coëgit ruri degentem, Gratianopolim venire, & meam operam implorare. Vlcus ani-

maduerti volæ manus magnitudinem æquans,& coſtas ſubjectas carie infectas, pluſquam dimidium earum penetrante. Præmiſsis igitur remediis vniuerſalibus coſtarum extremitates amputaui quatuor digitorum tranſuerſorum longitudine, admoto poſtmodùm cauterio actuali carum extremitatibus. Tandem pulueribus catagmaticis partium exuſtarum exfoliationem procuraui, remediiſque detergentibus & incarnantibus vlcus ad cicatricem perduxi.

OBSERVATIO IV.

Fractura oſſis temporalis.

VIr quadragenarius vulnus accepit in tempore dextro, quo os ſubiectum inſigni fracturâ affectum eſt. Vocatus ad eum, & trepani neceſsitatem aduertens, ſupra muſculos crotaphitas crucialem inciſionem feci, ſine vllo ſuperueniente ſymptomate, quamvis auctores eorum muſculorum vulnera tanquam maximè periculoſa, plurimùm reformident. Trepanum admoui oſſa depreſſa repoſui & omnibus conuenienter adminiſtratis, æger ad priſtinam valetudinem fæliciter perductus eſt.

OBSERVATIO V.

Vulnus aſperæ arteriæ ex ſclopeto.

ANcilla Domini de Viuiers in Senatu Gratianopolitano Secretarij Regij, ictu parui ſclopeti,

peti,quod vulgò piſtolet nominatur,vulnerata eſt in gutture ſub larynge tribus globulis in dicto ſclopeto incluſis,quos ægra per os rejecit. Ex tribus aſperæ arteriæ foraminibus,ventus,cum murmure & ſibilo egrediebatur.Licet autem pars illa cartilaginea difficillimè coaleſcat ; attamen diligenti cura adhibita, vulnera illa perfecte conſolidata ſunt.

OBSERVATIO VI.

Empyema ex vulnere epigaſtrij.

NObilis quidam Occitanus Gratianopoli pugionis ictu vulnus accepit in epigaſtrio ad capacitatem illius penetrans , ſine inteſtinorum aut ventriculi læſione. Breui vulnus hoc ad cicatricem perductum eſt. Attamen poſt duos menſes ad me venit, magna ſpirandi difficultate oppreſſus,cui jungebatur ſenſus ponderis in pectore, & fœtor os continuò inficiens. Hæc ſymptomata, puris in torace collecti maximam ſuſpicionem fecerunt,ſed vulneris cicatricem explorans,eamque in parte epigaſtrica inueniens, miratus ſum, quomodò vulnus ventri inferiori inflictum , puris collectionem in thorace producere potuerit. Tandem inquirens,in quo ſitu eſſet æger cùm vulnus accepiſſet, reſpondit ſe in domus cuiuſdam ſcalis tunc temporis fuiſſe,& vulnerantem in gradu inferiore ſitum,pugionem ſibi in ventrem adegiſſe. Ex quibus conjeci vulnus à parte inferiori ad ſuperiorem vergens, diaphragma penetraſſe , & ad

thoracis capacitatem perueniſſe, vnde puris collectio, ex ſanguine diaphragmatis vulnerati extrauaſato, facilè fieri potuit. Latus aperui in veris coſtis inter quartam & quintam, ab inferioribus ad ſuperiores computando, quatuor digitis tranſuerſis à vertebris dorſi. Apertione facta pus effluxit album & fœtidiſsimum: eius prima vice tria vaſcula eduxi, poſtridiè verò eandem quantitatem, & conſequenter paulatim educto pure, æger intrà duos menſes optimè conualuit.

OBSERVATIO VII.

Gangræna perinæi, ani, & ſcroti.

DOminus Pourroy in Camera Computorum Gratianopolitanâ magiſter ſexagenarius, tumorem patiebatur in perinæo, qui à ſolo pharmacopæo curabatur, gangræna partes illas inuaſit, ad cuius curationem vocatus, inuenio eam perinæum, ſcrotum, & anum occupaſſe. Statim multis ſcarificationibus, iiſque profundis celebratis, partes aceto, ſale, aquâ vitæ, vnguento ægyptiaco, & mercurio ſublimato ſimul mixtis, frequenter abluo. Quæ tamen gangrænæ progreſſum non impediebant; ita vt ad cauteria actualia confugere coactus ſim, quorum beneficio gangræna cohibita eſt. Tantus fœtor ex partibus illis exhalabat, vt aſtantes inficiret. Magna excidit carnis putridæ copia. Vretra prorsùs detecta erat, & duobus foraminibus pertuſa, per quæ vrina egrediebatur. Nihilo-

hilominùs omnes illæ partes vnitæ, incarnatæ, & cicatrice fœliciter obdu ctæſunt.

OBSERVATIO VIII.

Enterocele deſperata ſectione curata.

QVidam Procurator Gratianopolitanus nomine Baro ex prolapſu inteſtini in ſcrotum, in iliacam paſsionem incidit, quia inteſtinum fœcibus repletum fuit, quæ admodùm induratæ, inteſtinj repoſitionem impediebant. Poſt multa remedia per nouem dies fruſtrà tentata, in conſilium vocór cum dominis de Villeneuue & Dauins Medicis celeberrimis. Sententiam ferens dixi aperiendam eſſe partem, vſque ad productionem peritonæi, quæ inteſtinum ſtrangulabat quamvis metuendum eſſet, ne inteſtinum, propter morbi diuturnitatem gangrena affectum eſſet nihilominus ſequendam eſſe Celſi ſententiam dicentis, ſatiùs eſſe anceps remedium experiri, quam certo exitio ægrum exponere. Clariſsimi medici eiuſdem fuêre ſententiæ. Itaque ægro in ſitu conuenienti collocato, in inguine inciſionem feci vſque ad peritonæum diligenter cauendo, ne inteſtinum læderetur. Poſtmodùm cannulam argenteam ex vna parte rotundam, ex altera verò cauam in proceſſum peritonæi immiſi, & ſuper cannulę cauitatem dictum proceſſum aperui, ea longitudine, quæ ad reponendum inteſtinum neceſſaria videbatur: deinde inteſtinum blandè in ventrem im-

miſi; futura proceſſum vniui, & reliquarum partium vulnus gaſtroraphia, remediiſque conglutinantibus ad perfectam ſanitatem perduxi.

OBSERVATIO IX.

Abſceſſus lumborum ad renes penetrans.

VIr nobilis Gratianopolitanus tumorem in regione renis dextri paſſus eſt, qui in ſuppuratum abiit, eoque aperto magna ſeroſæ materiæ quantitas effluxit. Poſt aliquot dies ex vlcere egreſſi ſunt duo calculi amygdalæ magnitudinem æquantes; quod mihi admirationem peperit. Sed vlceris profunditatem aduertens, quæ quatuor digitorum tranſuerſorum latitudinem ęquabat: cùm etiam conſequenter, alij calculi fabæ magnitudinem æquantes ex vlcere prodierint; credere coactus ſum, eos calculos à rene etiam vlcerato procedere. Hujus rei fidem etiam faciebat, quòd ex vlcere magna ſeroſæ materię copia continuò effluebat, & lintea ſubjecta intra paucas horas madore inficiebat, quaſi in aquâ demerſa fuiſſent. Pręterea pus interdùm cum vrinâ per penem effluebat. Iam à decennio caſus iſte contigit; & vlcus in fiſtulam abiit, quæ ſæpè occluditur per tres aut quatuor menſes; & cùm denuò aperitur ſanguineam quandam materiam emittit, poſteà iterùm ſponte occluditur. Æger in eo ſtatu ſatis commodè viuit, & omnes actiones ordinarias liberè exercet.

OBSER-

OBSERVATIO X.

Rara conuulſionis ſpecies.

DOminus de Bollon vir militaris ex ictu tormenti bellici vulnus accepit in brachio dextro, quo totum brachium abſciſſum eſt, ſuperſtite tantum parte, quæ humero vicina eſt ad quatuor digitorum tranſuerſorum longitudinem. Curato brachio & vulnere omninò conſolidato, quadam conuulſionis ſpecie correptus eſt, qua retrahebatur caput verſus partem dextram, & mandibulas frequenter agitabat; ita vt lintea continuò intra dentes habere cogeretur, quæ identidem mordebat, ac dentibus conterebat. Multas medicorum & Chirurgorum conſultationes conuocauit, qui omnes vno ore çenſuerunt, in extremitate oſsis à tormento bellico præciſi, aliquam eminentiam acutam adeſſe quæ neruum aliquem feriendo talem conuulſionem produceret; & ideò reſcindendam iterùm eſſe oſsis extremitatem, ac diligenter adæquandam. Hæc operatio ſedulò celebrata nihil tamen profuit, & æger eodem incommodo continuò affligebatur, quod ei omnem ſanationis ſpem ademit. Fortè fortuna cùm ei occurriſſem, & ille incommoda ſua mihi enarraret; in mentem venit aliquod virus venereum intùs latens hunc affectum forſan poſſe producere. Et illicò ab eo quæſiui, nùm dum vulnus accepiſſet, morbum aliquem venereum pateretur vel anteà paſſus eſſet: reſpondit ſe per aliquot tempus, antequàm vulneratus eſſet grauem paſſum eſſe gonorrhœam, quę tamen

curata prorsùs fuerat. Hoc meam conjecturam auxit, ita vt ægro conſuluerim remedia luis venereæ experiri, quibus ille huius morbi curandi cupidiſsimus, ſe libenter ſubmiſit. Præmiſsis igitur purgatione vniuerſali & diæta ſudorifica, frictiones ex vnguento mercuriali celebraui, à quibus ptyalyſmus prouocatus eſt; & poſt tertiam diem ptialyſmi contractiones illæ & conuulſiones deſierunt, neque ab eo malo ampliùs vllo modo æger conflictatus eſt.

OBSERVATIONES

HINC INDE DECERPTÆ.

OBSERVATIO I.

Vlcus Renum.

RELATVM mihi fuit quendam Empyricum curaſſe vlcus renum inueteratum ſola inunctione vnguenti mercurialis.

OBSERVATIO II.

Gibbo-

Gibboſitas.

DOminus Franciſcus Ranchinus Cancellarius facultatis Medicinæ Monſpelienſis, narrauit mihi modum quo curauit luxationem ſpinę dorſi Illuſtriſſimæ Dominæ de Montmoranci,quę cõtigit ex catarrho è cerebro in ſpinam decũbẽte,quo duæ vertebræ in medio ſpinæ luxatæ fuerant. Ille igitur poſt remedia vniuerſalia, ad reductionem vertebrarum vſus eſt primùm torculari chirurgorum,quo comprimunt lintea complicata capillorum tonſuræ deſtinata, Quod ſatis proficiebat, dum vnum tabulatum dorſo, alterum pectori apponebatur, & ita ſenſim comprimebatur, interjectis inter ligna & corpus puluinaribus lineis: ſed incommodum fuit hoc remedium, ſi quidem pectus comprimendo,reſpirationem offendebat.Tãdem vſus eſt alio inſtrumẽto,quod habetur in carrucis,ad eas attollendas dum viæ cõcauæ infiguntur,& gallicè vocatur(cric) cuius extremo circulari admouebat lignum aptandum vertebræ luxatæ, intermedio puluinari lineo. Alterum extremũ huius inſtrumẽti parieti admouebatur,mox ægra firmiter circa ſcapulas continebatur,poſteà inſtrumentum blandè impellebatur donec ægra ampliùs dolorem ferre non poſſet, quo tempore ab opere deſiſtebatur, idque bis in die iterabatur, atque ita ſenſim luxatio illa perfectè curata eſt.

OBSERVATIO III.

Oculorum inflammatio cum ſordibus.

INfans recens natus oculorum rubore afficiebatur, cũ multis ſordibus puris inſtar inde effluentibus, per tres menſes affectus continuauit, & multa collyria admota nihil contulerunt. Tandem ex præſcripto cujuſdam medici, goſſypium ſingulis noctibus admotum eſt vtrique oculo, quod priùs ad prunas diligenter exſiccabatur, digitis priùs diſcerptum, & benè carminatum, poſtmodùm vterque oculus contegebatur pauca coronis quantitate inſtar plumaceoli, faſcia ſuperinducta. Mane goſſypium auferebatur, dictis ſordibus valdè imbutum. Continuando remedium per plures noctes, infans optimè curatus eſt.

OBSERVATIO IV.

Hyſterica epilepſia.

VXor Domini Polemarchi de Sumenes per multos annos variis affectibus hyſtericis vexata eſt, qui epileticos inſultus referebant, multa tentauit remedia à multis medicis præſcripta, ſed omninò icaſſum. Tandem cuiuſdam mulieris conſilio ſumpſit carnem lupi in cinerem redactam, & fruſtulum ejuſdem carnis ſalitæ ſemper geſtauit, à quo tempore immunis omninò fuit à prædictis affectibus.

OBSERVATIO V.

Febris tertiana.

QVidam Empyricus multos curauit tertianarios purgando ſemel leui medicamēto, poſteà venam aperiendo in ipſo acceſsionis initio. Cohibebatur acceſsio, & valdè exigua apparebat, poſteà verò non redibat.

OBSERVATIO VI.

Vulnus thoracis curatu difficile.

D. Henricus Bachaman Medicus Auenionenſis exercitatiſsimus retulit mihi filium D. Dorſan 20. annos natum vulnus accepiſſe in thorace, ad capacitatem illius penetrans, quod multis variiſque remediis adhibitis curari non potuit, & ad tres aut quatuor menſes perſeuerauit, vndè æger valdè emaciatus, & ad tabem perductus eſt. Tandem illius conſilio, lacte muliebri vſus eſt, quod ex mammilla ſugebat, ex eoque iniectiones fiebant in vulnus, atque hoc ſolo remedio intra menſem curatus eſt à vulnere, & ad bonum habitum perductus.

OBSERVATIO VII.

Colicus dolor.

QVidam ciuis Narbonenſis retulit mihi ſe colico dolori obnoxium fuiſſe per multos annos, quo frequenter affligi ſolebat, ab eoque affectu liberatum ſequenti remedio, vna tantùm vice aſſumpto, ita vt nunquam deinceps in eum recide-

rit, & plurimos alios quibus idem remedium cõmunicauit, fuiſſe etiam liberatos. Hoc remedium eſt dolij obturamẽtum ex ſubere confectum, quod per plures annos huic vſui inſeruierit, atque adeò vino probè imbutum ſit, illud autem ſuber igne comburendum eſt, eiuſque cinis exhibendus cum vino albo ʒ j. pondere, vrgente dolore.

OBSERVATIO VIII.

Hydrops.

VIr quidam fide dignus retulit mihi ſe multos aſcite laborantes curatos vidiſſe ſequenti remedio.

Silices colligebantur albiſsimi, qui circa flumina reperiuntur, & fracti aliquantulùm pellucent, cryſtalli inſtar, illi autem ſuper prunas incaleſcebant, & candentes in vino albo extinguebantur, huius vini cyathum vnum ægri ſumebant manè vſque ad perfectam curationem, quæ intra menſem perficiebatur.

Hujuſmodi ſilicum calcinatorum ſal in vino albo exhibitus, fœlicius ni falor operaretur.

Sal mille pedum à celebri Medico fœliciter vſurpatur in hac curatione, quem julepis aliiſque remediis aperientibus admiſcet, præmiſſa purgatione cum ſucco ireos noſtratis, quem ſi æger vomitu rejiciat, pro deplorato habendum eſſe exiſtimat.

OBSERVATIO IX.

Alius

Alius hydrops.

QVidam hydropicus curatus eſt ſolo vſu ſalis prunellæ in potu ordinario, per menſem integrum, cuius ſpatio aqua vniuerſa in abdomine contenta euacuata eſt.

Hanc curationem contigiſſe exiſtimo non ſolum propter virtutem diureticam qua ſal prunellę præditum eſt, ſed etiam ex eo quod hidrops ille forſan à feruida hepatis intemperie productus fuerat, quæ à ſale prunellæ potentiſſima refrigerandi vi prædito, extincta eſt.

Alius hydropicus curatus fuit decocto ſummitatum quercus, cuius cyathum vnum ſumpſit manè per 15. dies.

OBSERVATIO X.

Strumæ.

ARmoricus quidam Danielis nomine 30. annum agens, vir ruſticanus, habitu Euſarco & robuſto, à pluribus annis ſtrumis laborabat, tum circa collum, tum etiam ſub vtraque axilla, qui cum amicis, & notis omnibus inuiſus eſſet, propter contagioſum iſtum affectum, ad Noſocomium charitatis Lutetianum, velut ad verum Æſculapij templum ſe contulit, ratus ſe illic certam mali medelam reperturum, nec caſſa ſpes fruſtratum reliquit ægrotantem, primo enim decubitus die ab Illuſtriſſimo D. Gabriele Harduino de ſainct Iacques Noſocomij medico ordinario inuiſus eſt, qui præmiſsis vniuerſalibus, cataplaſma ex

foliis cucumeris aſinini leuiuſculè contuſis, partibus admouit,præſcriptaque diœta tenui,nec non modicè exſiccante,altera die opiata ſequens præſcripta eſt.

℞. Turbith,hermodact.ana ℥ ij. radic.vtriuſque ſcrophulariæ ℥ j. rad. angelicæ major. ʒ ij. fol. oriental. ℥ ß. ſcammon. erudi ℈ iiij. fiat omnium puluis, & excipiatur cum ſyrupo roſar. pallid. doſis ad ʒ ij. addendo cuilibet, mercurij ſublimati dulcis g̃.xx. quâ alternis diebus per 15.dies repetitâ,nec non renouato cataplaſmate,diſparuerunt tumores omnes ſcrophuloſi, abſque ſectione, aut eradicatione vlla,ipſumque Armoricum ſanum & incolumem dimiſit anno ſalutis 1̇6 4 1. communicata à D Leſeq.Medecinæ Doctore Monſpelienſi,& dicti D.de ſainct Iacques olim diſcipulo.

OBSERVATIO XI.

Dolor dentium.

D. Leſeq Medecinæ Doctor ſuprà nominatus,ſe curatum vidiſſe retulit dolorem dentium ſale fraxini, quo impletur digitale mulierum,aut quid ſimile, & applicatur arteriæ temporum, vbi ſentitur pulſatio, & intra breue tempus nodum facit in arteria,quo fluxus intercipitur.

OBSERVATIO XII.

Ar-

Arthritis nodoſa.

D. Chomel Medicus Annonæenſis ſcripſit ad me,ſe nuper Arthriticum vidiſſe variis articulorum vlceribus ſcatentem, è quibus calculi tophacei pluſquam ducenti exierant, piſorum magnitudinem ſuperantes,& ita duri,vt malleo reſiſterent.Et quod mirum dictu eſt,pus,ſanies,& ſeroſa materia ad vlcera confluens, exiguâ in parte morâ,concreſcebat illicò,& tophaceam duritiem acquirebat. Hoc etiam rarum in illo ægrotante obſeruauit,quod topica vni parti conducentia,alteram lædebant,& vice verſa.

OBSERVATIO XIII.

Hemicrania.

D. Genton Romanenſis natu minor, retulit mihi ſe hemicraniâ laboraſſe per multos annos, & poſt multa remedia fruſtra tentata, curatum fuiſſe ſuffitu ex carabe per mediam horam tempore paroxyſmi,ore & naribus excepto.

OBSERVATIO XIV.

Hernia.

IDem retulit ſe Hernia inteſtinali per multos annos laboraſſe, & curatum fuiſſe tribus emplaſtris à quodam empyrico ſibi traditis, quorum ſingula geſtare juſsit per nouem dies,cum ſubligaculo; erant autem ex eadem materiâ confecta, & valdè fœtida; tùm quandọ auferebantur, materia

eorum tota conſumpta apparebat, niſi quod in aluta puluis quidã remanebat vitro puluerato ſimilis. Per vſum primi emplaſtri nullus effectus apparuit. Poſt admonitionem ſecundi, vrinæ copioſæ prodierunt, & varij coloris, nunc virides, nunc nigræ, & aliquando cum dyſuria. Poſt diem 27. abſumptis tribus emplaſtris, pars ſtrigoſa, & macilenta apparuit, vt omnis caro & pinguedo ſubjecta protinùs abſumpta videretur. Conjicimus ex fœtore hoc emplaſtrum ex galbano fuiſſe compoſitum, quod ſumma attenuandi vi præditum, humores ad partem affectam affluentes, & fortè circa eam concretos, fundere, & liquare potuit, vt natura deindè eos partim per vrinas excuſſerit, partim inſenſibiliter diſcuſſerit.

OBSERVATIO XV.

Hydrops.

RVſticus quidam hydropicus factus, abceſſum paſſus eſt in dextrâ parte abdominis, eoque aperto, infinitus propemodum veſicularum aquâ repletarum numerus egreſſus eſt, vt ducentarum numerum excederet, idque per plurium dierum ſpatium, & ſic omninò curatus eſt. Hac obſeruatione confirmatur hiſtoria à Schenchio propoſita, cuiuſdam hydropici, cuius abdomen poſt obitum apertum, veſiculis aqua repletis, peritonæo, aliiſque partibus adhærentibus, refertum apparuit.

FINIS.

INDEX

INDEX MORBORVM, Aliarumque rerum inſignium, quæ in hoc volumine continentur.

Numerus paginam ſignificat, vbi verò litera C. additur, obſeruationibus communicatus quærendus eſt.

Affectus capitis.

Dolor 14.15.35.85.171.203.235.239.301.302.305.C. 383.445.473.
*Phrenitis.c.*496.
*Mania.c.*474.
Melancholia vide Affectio Hypochondriaca
*Stultitia.c.*386.
Affectus Soporoſus 176.
*Subeth puerorum.c.*460.
Conuulſio 104.c.371.
Epilepſia 182.241.c.419.438.512.
Epilepſia puerilis 205.c.390.
Catarrhus 11.86.236.279.295 307.309.313.c.395.411.
*Catarrhus ferinus.*315.c.387.
*Hydrocephalos.c.*458.

Affectus oculorum.

*Ophthalmia.*9.292.c.411.510.
*Viſus imminutio c.*483.
*Gutta ſerena.c.*472.
*Anchylops c.*465.
*Vulnus contuſum in oculo c.*501.

Ll 4

Oculi Macula.308.c 387.472.

Affectus aurium.

Fluxus ſanguinis ex auribus.c.376.

Affectus narium.

Hæmorrhagia 25.52.c.375.

Affectus dentium.

Dolor.301.c 448.477.

Caries c.397.

Dens auulſus in alueolum repoſitus c.498.

Hæmorrhagia ex dente auulſo.c.381.

Affectus gingiuarum.

Parulis cancroſa c.480.

Vlcus.113.

Affectus linguæ.

Tumor.c.414.

Linguæ frigiditas lethalis.c.437.

Lapis ſub lingua.486.

Mutus caſu curatus.c.415.

Affectus gutturis, faucium, & œſophagi.

Angina.154.175.324.

Calculus in gutture.c.492.

Excreſcentia carnea in faucibus.c.481.

Aphtæ 192.302.

Oeſophagi obſtructio.324.

Affectus mammarum.

Inflammatio 39.

Mammillarum fiſſura c.374.

Affectus thoracis.

Pleuritis 19.87.103.112.207.224.240.304.c.377.
498.

Pleuritis ſpuria.104.107.c.381.

Peripneumonia.90.139.

Empyema.112.218.

Hæmoptoe.

Index Verborum.

Hæmoptoe 117.199.275.
Phtiſis 34.140.206.223.313.c.417.428.
Raucedo 224.308.309.
Tuſſis.86.297.309.323.
Fluxio in pulmonem in infante 180.
Difficultas ſpirandi 115.220.297.309.
Aſthma 90.273.285.
Hydrops pectoris.123.

Affectus cordis.

Palpitatio 90.
Vlcus in corde.120.

Affectus ventriculi.

Dolor 42.126.c.383.
Inappetentia.c.367.
Vomitus 195 155.345.c.395.
Cholera morbus.169.331. c.369.
Vomitus in febre maligna.16.
Vomitus ſanguinis. 42.
Sanguis concretus in ventriculo 72
Sitis inextinguibilis 294.379.
Singultus.306.375.423.
Hydrops ventriculi.400.

Affectus inteſtinorum.

Diarrhœa 33.195.196.205.
Dyſenteria 98.186.193.229.267.269.274.334.
Fluxus hepaticus.96.190.
Aluus aſtricta.271.c.466.
Pinguia corpuſcula per aluum excreta.174.
Calculi per aluum excreti c.430.
Ventris dolor.95.
Colicus dolor. 14.89.99.120.143.156.189.285.310. c.369 405.497.513.
Colica bilioſa.4.183.215.

Index Verborum.

Tormina puerorum.179.

Iliaca paſſio.291.c.403.

Lumbrici 29.128.146.166.269.c.393.445.461.

Vlcus recti inteſtini 197.

Affectus ani.

Hæmorrhoidum dolor.147.271.c.370.479.

Affectus hepatis.

Obſtructiones.33.

Durities. 99.

Cachexia.99.

Hydrops. 100. 210. 212. 230. 241.244.273.280.282.286. 300.312.343.c.375.441.443.452.437.458.514.515.

Icterus.8.18.153.325.

Tumor cancroſus.200.

Affectus lienis.

Tumor 71.

Obſtructio 33.

Scirrhus.c.390.

Affectio hypochondriaca 105.155.298.334.

Calculi in liene geniti, & per vomitum excreti.c.432.

Affectus pancreatis.

Tumor ſcirrhoſus 334.

Affectus renum & veſicæ.

Dolor nephriticus, & calculus renum.31.120.166.204. 330.

Sanguinis mictio 157.

Abſceſſus renum.53.c.472.

Vlcus renum.c.510.

Vrinæ ſuppreſſio.1.114.125.180.227.c.407.

Lumbrici per vrinas excreti.c.386.

Affectus genitalium.

Veneris impotentia.c.376.

Gonorrhœa.26.35.181.217.c.481.

Caruncula

Caruncula virga. 114.164.
Tumor ſcroti. 485.
Teſtium inflammatio. 189.265.*c.* 407.
Teſtium magnitudo præternaturalis c. 387.
Affectus vteri.
Chloroſis 7.
Hiſterica paſſio. 32 97.132.154.182.334.*c.*372.394.438.
453.510.
Affectio hyſterica æmula. 100.
Vteri dolores c. 382.
Vteri prolapſus. 496.
Menſium ſuppreſſio 5.
Menſium fluxus immodicus, & inordinatus. 132. 182.
202.300.*c.* 442.
Fluor vterinus. 47.202.333.*c.* 442.
Vteri prolapſus.c. 496.
Vteri ſcirrhus. 36.
Falſa grauiditas. 255.
Gemelli in vtero.c. 388.
Fœtus mortuus in vtero. 290.
Fluxus ſanguinis immodicus in grauida. 290.
Aborſus. 84.....
Ex aborſu ſymptomata 94.
Partus difficilis 132.
Fœtus in partu morientes. 148.
Secundina retenta 145.*c.* 410.
Dolores à partu c. 373.
Lochiorum fluxus immodicus. 135.
Lochia ſuppreſſa. 114.331.
Affectus articulorum.
Arthritis, & dolores arthriticorum æmuli. 31. 198.*c.*
382.413.477.
Iſchiadicus dolor 6.176.200.214.215.*c.* 391.

Index Verborum.

Morbi vniuerſales,& indeterminati.

Febris tertiana. 21.25.27.28.191.194.203.274.275.280.
284.311.321.331.347.353.355.c.405.448.461.513.
Tertiana maligna.331.369.
Febris quartana, 38.211.311.312.313.314.315.316.317.320.
321.322.323.344.350.351.352.353.354.355. c.389.419.
Prognoſisin febre continua, c.397.
Febris explunia, c.395.
Hamitritæus,85.305.
Synochus putrida,19.
Febris maligna, 23.26.30.40.48.51.168.184.206.209.
216.234.155.302.c.412.
Febres continuæ in pueris, 87.228.c.393.
Febris verminoſa,17.
Febris lenta,297.
Febris hectica,172.313.
Febris chronica,298.
Peſtis,451.476.
Atrophia particularis,73.
Variola,101.140.144.c.379.396.
Morbilli 193.330.
lues venerea,11.110.112.214.225.238.c.439.449.478.499
Lues venerea in puerulis,133.242.c.449.471.483.
Dolores vagi, 151.199.
Dolor tenſiuus in abdomine, 167.
Inflatio totius corporis in puero,214.
Dolores brachiorum, crurum, lumborum, & humerorum,
297.
Dolor oſſis ſacri intolerabilis,456.
Dolores vniuerſales,c.480.
Rheumatiſmus,ſeu rheumatica affectio,63.285,305.
Sudores nocturni,332.c.380.
Calculi omnes corporis partes occupantes,c.430.431.

Index Verborum.

Morbi externi.

Tumor ædematoſus,c.488.

Eryſipelas,190.

Phlogoſis totius corporis inſtar eriſypelatis *ex balneo Calidiori*,c.382.

Carbunculus,c.490.

Cancer,135.c.467.468.

Parotides,41.

Impetigines,c.385.389.391.392.

Epinictides,c.371.

Faciei tubercula,c.372.

Ganglion in facie,c.465.

Cornu in facie enatum,c.486.

Tumores ſtrumoſi,202 c.452.482.494.515.

Verruca,c.450.

Tumor in crure,c.374.

Tumor in genu,277.c.440.488.

Lupia,443.470.488.

Tumor in pede,328.

Tumores ex contuſione vid. vulnus contuſum. vide;

Scabies,c.95.c.383.397.

Aneuriſma,307.c.496.

Hernia aquoſa in puero,146.

Hernia inteſtinalis,333.c.463.507.

Teſtium tumores. vid. Morbi genitalium.

Gangrena,118.233.c.469.470.506.

Abſceſſus reſolutione curatus,c.487.

Abſceſſus iuxta ſpinam dorſi,243.

Abſceſſus abdominis, 129 c.484.485.

Abſceſſus in ſterno,c.459.

Abſceſſus lumborum ad renes penetrans,c.508.

Verruca,c.450.475.

Clavi pedum.c.475.

Gibboſitas,

Gibboſitas,c.511.
Crura vara,c.473.
Excreſcentia carnea in variis partibus,c.....
Hyperſarcoſis in vlceribus,c.377.
Vulnus contuſum,284.296.c.450.
Capitis contuſiones,c.384.459.
Cranij depreſſio ex vulnere,c.416.462.
Fractura cranij in temporibus,c.466.504.
Ecchymoſis,c.489.
Vulnus thoracis,c.484.513.
Vulnus in brachio,303
Globulus plumbeus vulnere ſclopeti calcaneo infixus,c.46
Ex vulnere ſclopeti ſymptoma rarum,c.493.
Vulnus aſpera arteria ex ſclopeto,c.504.
Hæmorrhagia ex vulnere,c.454.
Enſis portio relicta in vulnere,c.482.
Vulnerum prognoſis,c 378.
Punctura apum,278.c.371.
Punctura nerui,c.418.
Vstiones,c.
Vlcus ſinuoſum,c.460.
Vlcus fiſtuloſum,c.408. *Vlcus caveroſum*,283.
Vlcus cum oſſis carie,219.c.502.
Miſcellanea.
Purgatio in canicula.270.
Dolores à veſicatorio,c.373.
Hipercatharſis,c..378.
Prognoſis lethalis,c.380.
Sanguis menſtruus,c.381.
Sanguis eductus actu frigidus , c.388.
Animi deliquium ex vena ſectione,c.390.
Ad puris attractionem ex abſceſſu quolibet,c.391.
Prognoſis ex anni conſtitutione,c.396.

Cauterij

Cauterij efficacia,c.404.
Balnei calidioris noxa,c.382.

FINIS.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google